

แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

ด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ

โดย

พลตรี ภูมิพัฒน์ จันทร์สว่าง

รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 - 2561

ABSTRACT

Title **Guideline in forming Counter-terrorist Strategy by Special Force Unit**
Field **Strategy**
Name **Major General Phumipat Chansawang Course NDC Class 60**

This study had objectives 1) To study developing status of terrorist in Thailand, ASEAN and worldwide 2) To study a guideline to exchange data, information and intelligence in counter-terrorist in ASEAN and worldwide leading to joint exercise plan and joint operation plan and 3) To form Counter-terrorist Strategy by Special Force Unit to counter-terrorist in the country. Scope of this research was focusing on National Security, terrorism and counter-terrorism and National Security Strategy. This was a qualitative research. The key informants were 8 from the policy level and 8 from the operation level. The research tool was in-depth interview and data were analyzed by factor and content analysis.

The findings of this research were 1) The development of terrorism has been modified by the world technology, terrorists applied internet and social media to their operation pattern, recruitment and organization structure. 2) The guidelines in data exchange in ASEAN and worldwide were encouraging the trust in neighboring countries, setting up ASEAN intelligence community, and integrating Big Data Center for mutual use.

Recommendation was 1) Indicating that terrorist is the national security threat and setting up a counter-terrorist strategy 2) Imposing specific Counter-terrorist Law for smooth operation of the officers 3) Setting up an Intelligence unit for counter-terrorist purpose. 4) Setting up a Special Force Unite for counter-terrorist with full personnel, tools, mission and budget as well as a unit school 5) Setting up a Counter Terrorism Information Sharing Platform in ASEAN to enhance counter-terrorist ability in the region. 6) Setting up a regulation for Security officials to audit NGO. 7) Setting up a Tactical plan and operation to tackle the violent extremist in educating decent understanding and operation guideline for the public.

คำนำ

ในปัจจุบันสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย นับว่าเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติในทุกๆ ด้าน มีการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติให้มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีแนวโน้มที่จะขยายเครือข่ายการปฏิบัติกว้างขวางมากขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก ทั้งนี้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายถือเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สามารถปฏิบัติการได้อย่างหลากหลาย ไม่มีข้อจำกัดทั้งในด้านพื้นที่ เวลา เป้าหมาย และรูปแบบการปฏิบัติ ในขณะที่ผลของการปฏิบัติสามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในสังคม และพลังอำนาจของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการนี้ เพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย สามารถรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ระดับ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยที่คุณลักษณะ ชีตความสามารถที่มีความเหมาะสมและสามารถรับรองภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการของการก่อการร้าย ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย เพื่อจะได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษต่อไป

พลตรี

(ภูมิพัฒน์ จันทร์สว่าง)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
คำจำกัดความ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
แนวความคิดเรื่องการก่อการร้าย	11
ทฤษฎีความขัดแย้ง	24
ทฤษฎีสงคราม	27
ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่	27
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของไทย	37
ยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
กรอบแนวคิดการวิจัย	54
สรุป	56
บทที่ 3 พัฒนาการของการก่อการร้ายและผลกระทบต่อนประเทศไทย	
พัฒนาการของการก่อการร้าย	57
การปฏิบัติการพิเศษทางทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของไทย	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อมูลด้านการก่อการร้ายในระดับสากลและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	71
ปัญหาและผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย	81

สรุป	82
บทที่ 4 แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วย หน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย	
วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานความมั่นคงของไทยต่อการปฏิบัติ ในการต่อต้านการก่อการร้าย	84
แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย	103
แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วย หน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย	106
สรุป	108
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	110
ข้อเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1-1 รายงานการก่อการร้ายที่สำคัญของโลก	1

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2-1	การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย	35
2-2	ผังการจัด	37
3-1	ผังการจัดศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล	68
3-2	ผังการจัดกองพันปฏิบัติการพิเศษ (พัน.ปพ.)	68
3-3	ผังการจัดหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ (นสร.กร.)	69
3-4	ผังการจัดกรมปฏิบัติการพิเศษ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน (กรม ปพ.อย.)	69
3-5	ผังการจัดผังการจัดกองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ นเรศวร 261)	70
3-6	ผังการจัดกองกำกับการต่อต้านการก่อการร้าย กองบังคับการสายตรวจ และปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล (อรินทราช 26)	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในห้วงที่ผ่านมาสถานการณ์การก่อการร้าย นับเป็นภัยคุกคามประเภทหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงเป็นอย่างมาก ทั้งในระดับภูมิภาคและทั้งโลก โดยเหตุการณ์ก่อการร้ายที่เพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายที่มีศักยภาพสูง ซึ่งมีฐานที่มั่นอยู่ในตะวันออกกลาง และแอฟริกาเหนือ โดยเฉพาะกลุ่ม ISIS ที่ทำสงครามกลางเมืองอยู่กับฝ่ายรัฐบาลซีเรีย ซึ่งการก่อการร้ายในระยะหลัง มีรูปแบบการก่อการร้าย และสถานที่ในการก่อเหตุที่เปลี่ยนไป รวมถึงผลกระทบของการก่อการร้ายมีเพิ่มมากขึ้น จนทำให้เกิดความกังวลว่าหากสงครามยังไม่ยุติ อาจลุกลามกลายเป็นสงครามโลกครั้งที่ 3 ในที่สุด โดยผู้วิจัยได้รวบรวมรายงานการก่อการร้ายที่รุนแรงในโลก ตามตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 รายงานการก่อการร้ายที่สำคัญของโลก

อันดับ	วันที่	สถานที่	ผู้ก่อเหตุ	รายละเอียด
1	11 ก.ย.2544	สหรัฐอเมริกา	กลุ่มอัลกออิดะห์	เหตุการณ์ 9/11 เกิดโดยการจี้เครื่องบินบังคับให้พุ่งชนตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ในนิวยอร์ก และอาคารส่วนหน้าของตึกเพนตากอน กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ จนมีผู้เสียชีวิตเกือบ 3,000 คน
2	11 มี.ค.2547	สเปน	กลุ่มอัลกออิดะห์	เหตุการณ์ 11-M เป็นการระเบิดรถไฟในเมืองมาดริดรวม 14 ลูก มีผู้เสียชีวิตประมาณ 200 คน
3	7 ก.ค.2548	อังกฤษ	1.ฮาซิบ ฮุส เซน 2.โมฮัมมัด ซิดิกซ์ คาน 3.แมร์แมง ล็องเซย์ 4.เซวัต ตานวีร์	เกิดเหตุระเบิดขบวนรถไฟใต้ดิน มีผู้เสียชีวิต 56 คน

ตารางที่ 1-1 รายงานการก่อการร้ายที่สำคัญของโลก (ต่อ)

อันดับ	วันที่	สถานที่	ผู้ก่อเหตุ	รายละเอียด
4	22 ก.ค.2554	นอร์เวย์	แอนเดอส์ เบห์ริง เบรวีก-พวกขวาจัด	การลอบวางระเบิดสถานที่ราชการหลายแห่ง ในเมืองออสโล และปลอมตัวเป็นตำรวจไปกราดยิงเยาวชนที่เกาะอูเตอยา มีผู้เสียชีวิต 70 คน

5	15 เม.ย.2556	บอสตัน	ทาเมอร์แลน และ โจคาร์ซานาเอฟ ชาวเซเชนที่อพยพ เข้ามาอยู่ใน สหรัฐอเมริกา	เกิดเหตุระเบิดในงานวิ่งบอสตัน มาราธอน
6	7 ม.ค.2558	ปารีส	กลุ่มอัลกออิดะห์ใน คาบสมุทรอาหรับ ผู้โจมตี ซาอิด กัวซี ,เซริฟ กัวซี	Je suis Charlie เป็นเหตุการณ์ที่ชาร์ลี เฮ็บโด หนังสือพิมพ์ล้อเลียน และ เสียดสีของฝรั่งเศสพิมพ์ภาพการ์ตูน ล้อเลียนศาสดามุฮัมมัดของศาสนา อิสลามก่อให้เกิดความไม่พอใจ ทำให้ คนร้ายสองคนสวมหน้ากาก และถือ อาวุธสงครามบุกเข้ายังสำนักงานของ ชาร์ลี เฮ็บโด ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน
7	17 ส.ค.2558	กรุงเทพฯ	นาย บิล่า มุฮัมหมัด และโรลี ยูซุฟ	เกิดเหตุระเบิดบริเวณ ศาลท้าวมหาพรหม สี่แยกราชประสงค์ มีผู้เสียชีวิต 20 คน
8	13 พ.ย.2558	ปารีส	นักรบจากรัฐอิสลาม อิรัก และเลแวนต์	เกิดเหตุบุกยิงในโรงละครบาคกล็อง และหน้าสนามฟุตบอลสตัด เดอ ฟรองซ์ มีผู้เสียชีวิต 160 คน
9	22 มี.ค.2559	บรัสเซลส์	นักรบจากรัฐอิสลาม อิรัก และเลแวนต์	เกิดเหตุระเบิดฆ่าตัวตายที่เคาเตอร์ เช็คอินของสายการบินอเมริกัน แอร์ไลน์ โดยก่อนจะก่ระเบิดมีการ ตะโกนเป็นภาษาอาหรับด้วย มีผู้เสียชีวิต 11 คน

ตารางที่ 1-1 รายงานการก่อการร้ายที่สำคัญของโลก (ต่อ)

อันดับ	วันที่	สถานที่	ผู้ก่อเหตุ	รายละเอียด
10	29 มี.ย.2559	อิสตันบูล	ตุรกีแจ้งว่ากลุ่ม ISIS ทำ แต่กลุ่ม ISIS ยัง ไม่ยอมรับ	เกิดเหตุยิงและระเบิดฆ่าตัวตายที่ สนามบิน มีผู้เสียชีวิต 36 คน
11	14 ก.ค.2559	นีส ฝรั่งเศส	ISIS	เกิดเหตุในวันชาติฝรั่งเศส เป็น เหตุการณ์ที่มีรถบรรทุกไล่ชนและ กราดยิงประชาชน มีผู้เสียชีวิต 84 คน
12	19 ธ.ค.2559	เบอร์ลิน	อานิส อัมรี ชาวตูนิเซีย	เกิดในตลาดคริสต์มาส ผู้ก่อการร้ายใช้ รถบรรทุกพุ่งใส่ตลาดคริสต์มาส

				มีผู้เสียชีวิต 12 คน
13	22 มี.ค.2560	ลอนดอน	คาลิด มาซู ชาวเมืองเคนต์ อังกฤษ	เกิดเหตุการณ์ที่สะพาน Westminster ใช้รถยนต์พุ่งชนคนบนสะพาน หยิบมีด แทงเจ้าหน้าที่ในรัฐสภา ก่อนถูก วิสามัญ มีผู้เสียชีวิต 4 คน
14	22 พ.ค.2560	แมนเชสเตอร์	ซัลมาน รามาดาน อะเบติ	เกิดเหตุระเบิดฆ่าตัวตายกลางงาน คอนเสิร์ตของนักร้องสาวอเมริกัน อาเรียนา แกรนเด ที่สนาม แมนเชสเตอร์ อารีนา เมือง แมนเชสเตอร์ ทางตอนเหนือของ อังกฤษ มีผู้เสียชีวิต 22 คน
15	31 พ.ค.2560	คาบูล	กลุ่มตาลีบัน	เกิดเหตุระเบิดฆ่าตัวตายบริเวณจัตุรัส ชานบาค ซึ่งใกล้กับย่านการทูต และ สำนักงานของรัฐบาล ในกรุงคาบูล ประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งมีการรักษา ความปลอดภัยอย่างเข้มงวดและไม่เคย เกิดเหตุลักษณะนี้มาก่อน ทำให้มี ผู้เสียชีวิต 90 คน

ตารางที่ 1-1 รายงานการก่อการร้ายที่สำคัญของโลก (ต่อ)

อันดับ	วันที่	สถานที่	ผู้ก่อเหตุ	รายละเอียด
16	2 ต.ค.2560	ลาสเวกัส/ สหรัฐอเมริกา	นายสตีเฟน แพดดอค วัย 64 ปี	เกิดเหตุกราดยิงในงานแสดงดนตรี กลางแจ้ง ใกล้กับโรงแรมมณเฑาะเลย์ เบย์ โฮเทล ในลาสเวกัส มียอด ผู้เสียชีวิต 59 ราย และมีผู้บาดเจ็บ มากกว่า 527 คน

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย, 2560

จากเหตุการณ์การก่อการร้ายที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้น ทุกประเทศจึงควรตระหนักและรับรู้ถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในโลกมีแนวโน้มและรูปแบบที่จะเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบและมีการปรับเปลี่ยนไปจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 20 ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวโน้มภัยคุกคามจากการก่อการร้ายดังนี้

1. การก่อการร้ายมีแนวโน้มที่จะมีสาเหตุมาจากอุดมการณ์ หรือ ศาสนาที่แตกต่างกัน โดยการก่อการร้ายในรูปแบบของสงครามศาสนา เป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญในเชิงนโยบายมากขึ้น นับตั้งแต่การโจมตีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเลบานอน ตุรกี อียิปต์ ฝรั่งเศส เบลเยียม และ อินโดนีเซีย โดยกลุ่มก่อการร้ายที่อ้างอุดมการณ์ทางศาสนาไม่ใช่เพียงศาสนาใดศาสนาหนึ่ง แต่มีการอ้างถึงการก่อการร้ายโดยใช้อุดมการณ์ของศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากขึ้น จากกลุ่มเครือข่ายของ ISIS ที่ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญ เพราะกลุ่ม ISIS มีประเทศซีเรียและอิรักเป็นฐานที่มั่นในการปฏิบัติการ และมีการเผยแพร่อุดมการณ์ มีโครงสร้างแบบกระจายอำนาจ รวมถึงมีการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น อินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย ยูทูบในการจัดหาสมาชิกและสร้างแรงจูงใจในการก่อเหตุร้ายให้กับผู้ก่อการร้ายทำให้มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก อีกทั้งยังสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายอื่นที่มีอุดมการณ์สร้างรัฐอิสลามเหมือนกัน ความเสี่ยงและผลกระทบจากการก่อการร้ายในรูปแบบของสงครามศาสนามีความเสี่ยงและผลกระทบสูง เพราะป้องกันได้ยาก กลุ่ม ISIS ยังเป็นขบวนการที่มีศักยภาพสูงสามารถปฏิบัติการได้อย่างต่อเนื่อง

2. การก่อการร้ายมีรูปแบบเป็นการก่อการร้ายตามลำพังมากขึ้น (Lone Wolf Terrorism) โดยการก่อการร้ายประเภทนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ของการก่อการร้าย ที่พัฒนามาจากคนในชาติของตนเองที่ซึมซับคำสอนและอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้าย เช่นการก่อการร้ายในประเทศอังกฤษจากกลุ่มมุสลิมที่เป็นผู้อพยพเข้าประเทศ หรือบางคนมีความเกลียดชังสภาพสังคมที่ตนดำรงอยู่ จนกลายเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงขึ้นในประเทศของตนเอง เช่น เหตุการณ์ระเบิดในงานบอสตัน มาราธอน ที่สหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2556 ซึ่งสองพี่น้องมีอวาระระเบิดเป็นคนสัญชาติอเมริกัน การก่อการร้ายตามลำพังไม่ได้เกิดจากรากฐานความเชื่อของศาสนาเป็นประเด็นหลัก แต่ร้อยละ 80 ของการโจมตีโดยผู้ก่อการร้ายตามลำพังมาจากสาเหตุที่ผสมผสานกันระหว่างผู้นิยมลัทธิขวาจัด (Right Wing Extremists) ผู้นิยมลัทธิชาตินิยม (Nationalists) การต่อต้านรัฐบาล (Anti-government elements) และลัทธิหัวรุนแรงทางการเมืองประเภทอื่นๆ โดยมีกลุ่มการก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์/ความเชื่อทางศาสนาเข้ามาปลุกเร้าและเผยแพร่ความคิดในการดำเนินการ ทั้งนี้แนวโน้มการโจมตีโดยผู้ก่อการร้ายตามลำพังจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาของขบวนการก่อการร้ายในการแสวงหาแนวร่วม การฝึกผู้ก่อการร้ายและการโฆษณาชวนเชื่อ สามารถดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย ผู้ที่มีแนวคิดรุนแรงสามารถเข้าถึงความรู้และประสบการณ์การก่อการร้ายได้จากกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีประสบการณ์ทั่วโลกผ่านหน้าจอบทวิเตอร์

จากเหตุการณ์การก่อการร้ายและการแพร่กระจายความคิดสุดโต่งของกลุ่มผู้ก่อการร้าย ได้สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่กระจายแนวความคิดของกลุ่มผู้ก่อการร้ายทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากประชาชนในประเทศไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย ทำให้ภัยคุกคามการก่อการร้ายเป็นเรื่องที่ไม่ไกลตัวอีกต่อไป ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มที่จะแพร่กระจายเข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เนื่องจากภูมิภาคนี้มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่มีแนวโน้มที่จะเป็นแนวร่วมของกลุ่มก่อการร้ายได้ในหลายประเทศ เช่น กลุ่มกบฏโมโร (MILF) และกลุ่มอะบูไซยาฟ (Aby Sayyaf) ในเกาะมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์ กลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ (Jama ah Islamiyah:JI) ในอินโดนีเซีย และกลุ่มกัมปูลัน มูจาฮิดีน มาเลเซีย (Kumpulan Mujahidin Malaysia : KMM)

ประกอบกับที่ตั้งของประเทศไทยมีภูมิรัฐศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นจุดศูนย์กลางที่จะเป็นเครือข่ายการค้า การก่อการร้าย เนื่องจากมีเขตแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ ประกอบกับการเป็นประชาคมอาเซียนทำให้มาตรการการตรวจคนเข้าเมืองมีการผ่อนปรนมาก รวมถึงมาตรการด้านการต่อต้านข่าวกรองในประเทศยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร ประกอบกับกฎหมายด้านความมั่นคง หรือการต่อต้านการก่อการร้ายยังขาดการปรับปรุงให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลก จึงทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงพอสมควรที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายจะแสวงประโยชน์สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ในการนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการพัฒนารูปแบบของการก่อการร้ายในประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงในระดับสากล เพื่อจะได้ศึกษาแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้าย และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนารูปแบบของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากลอันจะนำไปสู่แผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ การก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของชาติเท่านั้น
2. ขอบเขตด้านประชากร งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษา เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย จึงคัดเลือกประชากรในการศึกษาเฉพาะ โดยมุ่งเน้น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการต่อต้านการก่อการร้ายเท่านั้น
 - 2.1 ระดับนโยบาย ได้แก่ 1) อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี พลเอก ธนศักดิ์ ปฏิมาประกร 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม 3) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด 4) ผู้บัญชาการทหารบก 5) ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย 6) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก ชนะชัย นาคเกิด 7) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก สุรสิทธิ์ ถาวร 8) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

2.2 ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ 2) ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 3) ผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 4) อดีตผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 พันเอก อินทนนท์ รัตนกาฬ 5) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ 6) ผู้บังคับการกรมปฏิบัติการพิเศษ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน 7) ผู้บังคับการกองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 8) ผู้กำกับการกองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะห้วง ตุลาคม 2560 – พฤษภาคม 2561 เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อรวบรวมข้อมูลทางด้านการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย และนโยบายด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ในเชิงละเอียด โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับเชิงนโยบาย 8 คน และ ระดับเชิงปฏิบัติ 8 คน รวม 16 คน ได้แก่

1.1.1 ระดับนโยบายได้แก่ 1) อดีตรองนายกรัฐมนตรี พลเอก ธนศักดิ์ ปฐมประภกร 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม 3) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด 4) ผู้บัญชาการทหารบก 5) ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย 6) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก ชนะชัย นาคเกิด 7) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก สุรสิทธิ์ ถาวร 8) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

1.1.2 ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ 2) ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 3) ผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 4) อดีตผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 พันเอก อินทนนท์ รัตนกาฬ 5) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ 6) ผู้บังคับการกรมปฏิบัติการพิเศษ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน 7) ผู้บังคับการกองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 8) ผู้กำกับการกองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ได้แก่ 1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ 2) แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามการก่อการร้าย ทฤษฎีความขัดแย้ง และทฤษฎีสงคราม 3) แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการพิเศษทางทหาร 4) แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านความมั่นคงในระดับนานาชาติ 5) โครงสร้างการจัดหน่วย และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ 6) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของประเทศ และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้ 1) รวบรวมข้อมูล 2) ถอดเทปบันทึกเสียง 3) จัดเรียงข้อมูลตามหมวดหมู่ และ 4) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ประเด็น (Factor Analysis) เพื่อจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่า งานวิจัยนี้จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาการของการก่อการร้าย ทั้งในระดับสากล ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในประเทศไทย รวมถึงปัญหาในการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายที่ปฏิบัติอยู่ในอดีตและปัจจุบัน ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพการพัฒนาของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ ระดับสากลอันนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อมและแผนการปฏิบัติร่วม

2. ทำให้ทราบผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ

3. ทำให้ได้แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์	หมายถึง รูปแบบ (Pattern) หรือแผนงาน (Plan) ที่ได้ประมวลเป้าหมาย นโยบายและลำดับขั้นการกระทำทั้งหมดขององค์การ ให้ประสานสัมพันธ์กัน การกำหนด ยุทธศาสตร์ที่ดีจะช่วยจัดระเบียบและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีลักษณะ เฉพาะ และสามารถดำเนินการไปได้เป็นอย่างดี วิธีการที่นำมาใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์จึงเป็นแผนรวมที่สมบูรณ์ครอบคลุมลักษณะสำคัญของหน่วยงาน และเป็นแผนประสาน ที่รวมแผนทุกส่วนขององค์การ
การต่อต้านการก่อการร้าย	หมายถึง การปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ เพื่อยับยั้ง หรือป้องกันพฤติการณ์รุนแรงซึ่งมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความกลัว กระทำการเพื่อจุดประสงค์ทางด้านศาสนา การเมือง หรืออุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการกระทำที่จงใจและไม่สนใจต่อความปลอดภัยของผู้อื่นและกระทำโดยองค์การที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐใดๆ
การปฏิบัติการพิเศษ	หมายถึง การปฏิบัติการทางทหาร ที่ไม่จัดให้มีการปฏิบัติในกรอบ

การปฏิบัติของหน่วยที่มีอยู่เดิมหรือโดยปกติ เป็นงานที่ใช้แก้ไขปัญหา ซึ่งคุกคามและมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศ โดยริเริ่มการปฏิบัตินับแต่ในขั้นเตรียมการ ปฏิบัติการและขั้นหลังการปฏิบัติ ซึ่งในการวิจัยนี้โดยเป็นปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา 2 ประเภท ได้แก่ 1) ภัยคุกคามทางทหาร คือ การสงครามในทุกรูปแบบที่ต้องใช้กำลังทหาร และกึ่งทหารเข้าทำการรบด้วยวิธีการรบตามแบบ (Conventional warfare) และการสงครามพิเศษ (Special Warfare) 2) ภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทหาร คือ รูปแบบของภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทหาร ซึ่งต้อง ใช้พลังอำนาจของชาติในทุกด้าน เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐให้รอดพ้นจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ตั้งแต่ในยามปกติ ได้แก่ ด้านการก่อการร้าย ด้านเศรษฐกิจ ด้านพลังงาน ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ และด้านเทคโนโลยี

คณะกรรมการนโยบาย
และอำนวยการแก้ไขปัญหา
การก่อการร้ายสากล (นอก.)

หมายถึง

องค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลของไทย เป็นองค์กรในระดับนโยบายจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 28 มกราคม 2552 โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรี (ฝ่ายความมั่นคง) เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มีผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 นาย มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลให้สอดคล้องกับสถานการณ์

คณะอนุกรรมการอำนวยการ
แก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล
(อกรส.)

หมายถึง

องค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลของไทย เป็นองค์กรในระดับนโยบายจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล ที่ 1/2546 ลงวันที่ 30 พ.ย.52 โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นประธานอนุกรรมการ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ด้านยุทธการ การข่าว) เสนาธิการทหาร และรองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นรองประธานอนุกรรมการ มีผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากลเป็น

อนุกรรมการและเลขานุการ มีผู้แทนกระทรวง ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 นาย มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการเสนอแนะ และดำเนินการที่พึงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทางการของคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (นอก.)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.)

หมายถึง หน่วยงานในระดับปฏิบัติที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลของไทย เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกับกองบัญชาการกองทัพไทย มีภารกิจในการวางแผนอำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการก่อการร้ายสากล รวมทั้งควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งปวงเมื่อเกิดเหตุการณ์

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล
ผบ.เหตุการณ์ (Incident Commander /On Scene Command)

หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายจากคณะกรรมการนโยบาย และอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (นอก.) มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาเหตุการณ์การบริหารจัดการ การวางแผน อำนวยการ ประสานงาน และควบคุมบังคับบัญชาทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากองการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากลอันจะนำไปสู่แผนการฝึกพร้อมและแผนการปฏิบัติร่วม 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย 3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมต่างๆ เหล่านี้เพื่อนำไปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย 1. แนวความคิดเรื่องการก่อการร้าย 2. ทฤษฎีความขัดแย้ง 3. ทฤษฎีสงคราม 4. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ 5. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของไทย 6. ยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8. กรอบแนวคิดการวิจัย และ 9. สรุปท้ายบท

แนวความคิดเรื่องการก่อการร้าย

1. ความหมายของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายมีความหมายดั้งเดิมมาจากการปกครองในประเทศฝรั่งเศส ที่ใช้ความหวาดกลัวเป็นเครื่องมือในการปฏิวัติ (ค.ศ. 1789) แต่ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นการต่อสู้ของกลุ่มหัวรุนแรงทางการเมืองต่ออำนาจรัฐ หรือแม้แต่การกระทำต่อกันระหว่างฝ่ายซ้ายกับฝ่ายขวา โดยใช้วิธีการที่ทำให้เกิดความหวาดกลัว และเมื่อการก่อการร้ายได้ขยายวงขอบเขตเป็นการก่อการร้ายข้ามประเทศ และได้มีการร่วมมือกันระหว่างประเทศ จึงได้เกิดความหมายของการก่อการร้ายระหว่างประเทศ หรือการก่อการร้ายสากลขึ้น ซึ่งในอดีตได้มีผู้เคยให้ความหมาย คำจำกัดความของการก่อการร้ายไว้ ดังนี้

การก่อการร้าย คือ องค์กรที่นิยมความรุนแรง ขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ กลุ่มนิยมลัทธิต่างๆ ที่ปฏิบัติการก่อวินาศกรรม กลุ่มบุคคลที่บ่อนทำลายสถาบันหลักของชาติและ ขบวนการก่อการร้ายอื่นๆ (นายพิภพ ดำทองสุข <http://www.dopa.go.th/layout/N1.DOC>) หรือ องค์กรที่ใช้ความรุนแรง ที่มีการไตร่ตรองล่วงหน้าและมีสาเหตุจากการเมือง ซึ่งกระทำต่อเป้าหมายที่เป็นพลเรือน โดยฝีมือของกลุ่มย่อยๆ ภายในประเทศ หรือตัวแทนทางลับ ตามปกติเป็นการกระทำที่มีจุดประสงค์ เพื่อโน้มน้าวประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (คำจำกัดความที่บัญญัติไว้ในข้อ 22 ของประมวลกฎหมายสหรัฐ มาตรา 2656 ฉ.(ง.) หรือ คือ องค์กรลับหรือองค์กรระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายเพื่อบังคับรัฐบาล ด้วยการกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อรัฐบาลนั้น หรือสมาชิกของรัฐบาลนั้น (Oxford Dictionary, 1987: 337)

การก่อการร้าย คือ การทำลายชีวิตและทรัพย์สินจนกระทั่งวิถีชีวิตปกติของสังคม หรือชุมชนใดไม่อาจดำรงอยู่ได้นั่นเอง (นิธิ เอียวศรีวงศ์ : มติชนสุดสัปดาห์ 9 ตุลาคม 2544)

เป็นลักษณะเฉพาะที่ยอมรับกันทั่วไปคือการก่อการร้ายนั้น เกี่ยวข้องกับความรุนแรง หรือการข่มขู่ด้วยความรุนแรง (Center for Strategic and International Studies) มีการปฏิบัติการรุนแรงที่มีการวางแผนและเตรียมการเพื่อการข่มขู่ ทำให้เสียชีวิต หรือต้นตระหนกโดยหวังผลทางการเมืองอันได้แก่ การโค่นล้มรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการแบ่งแยกดินแดน (Central Intelligence Agency : CIA) รวมถึงการใช้วิธีการรุนแรงเพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมือง รวมถึงการใช้ความรุนแรงใดๆ ก็ตาม เพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้สาธารณชน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว (The United Kingdom's Prevention of Terrorism ACT.)

คณะกรรมการร่างกฎหมายองค์การสหประชาชาติ กำหนดพฤติกรรรมบุคคลที่เข้าข่าย “ก่อการร้ายสากล” ว่ามีการกระทำ 1. มุ่งกระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ผู้นำของรัฐ หรือนักการทูต 2. เป็นสลัดอากาศกระทำต่อเครื่องบินโดยสารพลเรือน 3. ส่งผู้ก่อการร้ายไปปฏิบัติการนอกประเทศ และ 4. ใช้ชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์เป็นเครื่องมือของ การก่อการร้าย วอลเตอร์ ลาควอร์ แห่งศูนย์การศึกษายุทธศาสตร์และการต่างประเทศ (Center for Strategic and International Studies) ได้กล่าวไว้ว่า “ลักษณะเฉพาะที่ยอมรับกันทั่วไปคือการก่อการร้ายนั้น เกี่ยวข้องกับความรุนแรง หรือการข่มขู่ด้วยความรุนแรง” ผู้เชี่ยวชาญด้านการก่อการร้ายจำนวนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การก่อการร้ายที่เกิดขึ้น จะแฝงไว้ด้วยยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะกระทำโดย การวางระเบิด การใช้ปืนยิง การจี้ (เครื่องบิน หรือ รถโดยสาร) หรือ การลอบสังหาร ไม่ได้เป็นการลงมืออย่างเลือกสุ่ม ไม่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากความตั้งใจ และไม่ได้เกิดขึ้นอย่างมีขอบเขต แต่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจที่จะใช้ความรุนแรง มุ่งประสงค์ต่อพลเรือน เพื่อหวังผลทางการเมือง หรือสนองความเชื่อทางศาสนา กล่าวโดยสรุปแล้ว กลุ่มก่อการร้ายสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทหลักๆ ได้แก่ 1. กลุ่มก่อการร้ายที่เกิดจากความเชื่อทางศาสนา (Religious terrorists) 2. กลุ่มก่อการร้ายที่เกิดจากชาตินิยม (Nationalistic terrorist organization) 3. กลุ่มก่อการร้ายที่ต้องการล้มกฎหมายและการปกครอง (Anarchist) 4. กลุ่มก่อการร้ายที่เกิดจากลัทธิความเชื่อ (Leftist, Communist, Leninist, Maoist and Marxist) และ 5. กลุ่มก่อการร้ายที่เกิดจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ (Ethnic terrorists)

2. ประเภทการก่อการร้าย

กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีมากมายหลายกลุ่ม และปฏิบัติการกระจายอยู่เกือบทุกภูมิภาคในโลก ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างก็มีเป้าหมาย อุดมการณ์ หรือวิธีปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไป ดังนั้นประเภทของการก่อการร้ายจึงมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแต่วิธีการมอง ดังนี้

2.1 จำแนกตามหลักดินแดน แบ่งการก่อการร้ายได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1.1 การก่อการร้ายภายในประเทศ หมายถึง การต่อสู้ด้วยวิธีการรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งมุ่งต่อต้านรัฐบาลของตน โดยปฏิบัติการเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น และมักไม่ปฏิบัติการร่วมหรือประสานการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธกับกลุ่มก่อการร้ายภายนอกประเทศ แต่ก็อาจได้รับการสนับสนุนด้านขวัญ กำลังใจ และด้านวัตถุจากภายนอกประเทศได้

2.1.2 การก่อกำรร้ายข้ามประเทศ หมายถึง การก่อกำรร้ายของกลุ่มก่อกำรร้ายภายในประเทศ ซึ่งปฏิบัติการแต่เพียงลำพัง โดยมิได้ร่วมมือกับกลุ่มก่อกำรร้ายอื่น แต่เข้าไปปฏิบัติการในประเทศอื่นด้วย โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศของตนเท่านั้น เช่น ขบวนการคอมมานโดญีฮัดในอินโดนีเซีย ปล้นยึดเครื่องบินโดยสารสายการบินการูดากาของอินโดนีเซียมายังสนามบินดอนเมืองและบีบบังคับให้รัฐบาลอินโดนีเซียปฏิบัติการตามข้อเรียกร้องของตน กลุ่มก่อกำรร้ายข้ามประเทศอื่นๆ อาทิ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนชาวซิกข์ในอินเดีย กลุ่มแบ่งแยกดินแดนบาสก์ในสเปน กลุ่มแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์ทักษิณในศรีลังกา

2.1.3 การก่อกำรร้ายระหว่างประเทศหรือการก่อกำรร้ายสากล หมายถึง การก่อกำรร้ายที่มีการร่วมมือกัน ระหว่างกลุ่มก่อกำรร้ายในประเทศต่างๆ ตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การก่อกำรร้ายมีลักษณะเป็นการกระทำแบบข้ามประเทศ เช่น กองทัพแดงญี่ปุ่นร่วมมือกับขบวนการปาเลสไตน์

2.2 จำแนกตามอุดมการณ์ทางการเมือง แบ่งได้ 3 ประเภท

2.2.1 กลุ่มที่มีอุดมการณ์ซ้ายจัด ส่วนใหญ่มีอุดมการณ์ทางการเมืองซ้ายจัดแนวหรือตลกี หรือเหมาเจ๋อตุง ถือว่าการปฏิวัติโลกเป็นสิ่งแรกของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งหมด การปฏิบัติงานของกลุ่มจะกระทำทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งร่วมมือกับกลุ่มก่อกำรร้ายในประเทศอื่นๆ วิธีการกระทำคือจะพยายามยั่วยุรัฐบาลให้ใช้วิธีการรุนแรงในการปราบปรามเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

2.2.2 กลุ่มแบ่งแยกดินแดนชาตินิยม ได้แก่ กลุ่มชนกลุ่มน้อยในประเทศใดประเทศหนึ่งที่ต้องการแยกดินแดนออกไปจัดตั้งรัฐอิสระ และใช้วิธีการรุนแรงต่อสู้กับรัฐบาล โดยมีเป้าหมายของการก่อกำรร้ายอยู่ในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มักปฏิบัติการเป็นอิสระ หรือมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มหรือประเทศที่มีเชื้อสายเดียวกันกับตนเท่านั้น

2.2.3 กลุ่มที่มีอุดมการณ์ขวาจัด เป็นพวกมีอุดมการณ์ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์หรือระบอบสังคมนิยมรูปแบบอื่นๆ โดยปฏิบัติการอย่างรุนแรงและไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศที่เป็นปฏิปักษ์กับตน แต่จะปฏิบัติการในต่างประเทศด้วย แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากนัก

2.3 จำแนกตามวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่ม

กลุ่มก่อกำรร้ายต่างก็มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งบางครั้งอาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันกับกลุ่มอื่น ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

2.3.1 ขบวนการแบ่งแยกดินแดน เป็นการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยในประเทศต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ถือกำเนิดจากปัญหาความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกับชนส่วนใหญ่ และต่อมากความแตกแยกขยายตัวกลายเป็นความรุนแรง

2.3.2 ขบวนการต่อต้านจักรวรรดินิยมและปฏิวัติโลก เป็นกลุ่มก่อกำรร้ายที่ยึดถืออุดมการณ์ปฏิวัติตามลัทธิมาร์กซ์ -เลนิน ซึ่งต้องการเปลี่ยนแปลงโลกเป็นคอมมิวนิสต์ เป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อกำรร้ายเหล่านี้มุ่งกระทำต่อสหรัฐฯ ประเทศในยุโรปตะวันตก และญี่ปุ่น

2.3.3 ขบวนการเคร่งศาสนา เป็นกลุ่มที่เคร่งครัดศาสนาและใช้ศาสนาเป็นเครื่องชี้นำทางการเมือง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอิหร่าน

ซึ่งมีนโยบายส่งออกการปฏิวัติอิสลาม โดยใช้การก่อการร้ายหรือสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายให้โค่นล้มระบอบการปกครองและรัฐบาลของประเทศอื่นๆ

2.3.4 ขบวนการกัฎาติหรือกลุ่มชาตินิยม เป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของชนที่มีเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน เพื่อปลดปล่อยดินแดนของตนเป็นอิสระจากการยึดครองของอีกประเทศหนึ่ง

2.3.5 ขบวนการต่อต้านกลุ่มก่อการร้าย เป็นกลุ่มก่อการร้ายที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อต่อต้านกลุ่มก่อการร้ายอีกกลุ่มหนึ่ง หรือฝ่ายตรงข้าม หรือกลุ่มที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกันกับตน

2.3.6 ขบวนการต่อต้านอิทธิพลของประเทศตะวันตก เป็นกลุ่มที่มีแนวความคิดแบบอนุรักษนิยมอย่างรุนแรง ก่อตั้งขึ้นเพื่อต่อต้าน และขัดขวางการแผ่ขยายอิทธิพลหรือการแทรกแซงจากมหาอำนาจภายนอก โดยเฉพาะประเทศตะวันตก สเปน สหรัฐฯ อังกฤษ และฝรั่งเศส

2.4 การก่อการร้ายโดยรัฐ

หมายถึง การก่อการร้ายที่กระทำโดยองค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศใดประเทศหนึ่ง ทั้งภายในประเทศตนและต่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง กล่าวคือ รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการก่อการร้ายด้วยตนเอง ตั้งแต่วางแผน อำนาจการ สั่งการ และติดตามผล โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งตามปกติมักเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการข่าว เช่น อิหร่าน ซีเรีย ลิเบีย เกาหลีเหนือ

3. องค์กรการก่อการร้าย (Crime Organization)

3.1 องค์กรการก่อการร้าย รัฐอิสลาม Islamic State (ISIS)

การกำเนิดองค์กรนี้ย้อนกลับไปในปี 2549 กลุ่มอัลเคดาในอิรักซึ่งอยู่ภายใต้การนำของอาบู มูซาบ อัล-ซาคาวิ มีเป้าหมายสำคัญคือการรวมกลุ่มผู้ทำสงครามต่อต้านชาวมุสลิมซื่อสัตย์เข้าด้วยกัน และก็ได้ประสบผลอย่างน่าพอใจเมื่อสามารถระดมมัสยิดอัล-อัสกอรี มัสยิดสำคัญของชาวซื่อสัตย์ในเมืองซามาร์ราได้สำเร็จ ในเวลาต่อมา อัล-ซาคาวิ ถูกสังหารโดยกองกำลังสหรัฐฯ ทำให้กลุ่มนักรบกลุ่มอัลเคดาในอิรักพลอยแตกกระสานซ่านเซ็นและอ่อนแอลงจนแทบถูกทำลายราบคาบแต่ก็ไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อในที่สุดกองทัพสหรัฐฯ ได้จากอิรักไปพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญสถานการณ์สงครามและการรับมือกลุ่มนักรบอิสลาม ความขาดแคลนทหารมาประสบการณ์ของอิรัก ประกอบกับการแบ่งแยกย่อยของกองทัพไปตามแนวเขตแดนต่าง ๆ ความขาดแคลนยุทธโธปกรณ์สำหรับใช้ในยามจลาจล และความหย่อนประสิทธิภาพของการลาดตระเวน ทำให้ในเวลาเพียงไม่นานกลุ่มอัลเคดาก็ก่อตัวขึ้นใหม่ ภายใต้ชื่อ ISI (กลุ่มรัฐอิสลามในอิรัก) ก่อนที่จะเพิ่ม ซีเรีย(Syria) เข้าไปในภายหลังกลายเป็น ISIS อย่างที่เรารู้จักในปัจจุบัน

อุดมการณ์ของกลุ่ม ISIS ใช้ประโยชน์จากความหวาดวิตกของชาวมุสลิมสุหนี่ที่เกรงว่าพวกตนจะถูกข่มเหงกดดันจากรัฐบาลของนายนูรี อัล-มาลิกี นายกรัฐมนตรีอิรัก ในขณะนั้น ซึ่งเป็นชาวมุสลิมซื่อสัตย์ ประกอบกับการจับนักการเมืองอาวุโสที่เป็นชาวสุหนี่และการปราบปรามการลุกฮือของชาวสุหนี่ กลุ่ม ISIS จึงได้แสวงประโยชน์จากเงื่อนไขดังกล่าว คอยปลุกกระดมและรวบรวมพรรคพวกภายใต้แนวคิดเดียวกันขึ้นมา เป้าหมายของกลุ่มนักรบอิสลามกลุ่มนี้ คือ การจัดตั้งรัฐอิสลามขึ้นมา ISIS ได้สร้างกฎหมายของตนเองที่เรียกว่า กฎชารีอะห์ (Sharia law) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น

จากบัญญัติศาสนาอิสลาม เพื่อใช้ในการควบคุมผู้คน ชารีอะห์เป็นกฎหมายที่เข้มงวดกวดขัน ลงโทษกันอย่างรุนแรงจริงจัง และควบคุมทุกด้านของชีวิต ไม่ใช่เพียงมิติทางศาสนา

เงินทุนขององค์กรนี้จากการศึกษาของ RAND Corporation ในปี พ.ศ.2557 ที่มีการรวบรวมจดหมายส่วนตัว รายงานค่าใช้จ่าย และรายชื่อสมาชิกที่ยึดได้จากกลุ่ม อัล-กออิดะห์ สาขาอิรัก (AQI) หรือกลุ่ม ISIS ในเวลาต่อมา พบว่า ในช่วงระยะเวลา 5 ปี จาก พ.ศ.2548 - 2553 กลุ่มมีรายได้ที่เป็นค่าปฏิบัติการหลักจากการสนับสนุนภายในประเทศอิรักถึงร้อยละ 95 มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่เป็นการบริจาคจากภายนอก โดยพบว่าหน่วยปฏิบัติการขนาดเล็กหรือที่เรียกว่าเซลล์ (Cell) ในอิรักจะต้องส่งรายได้ถึงร้อยละ 20 ให้แก่กลุ่ม ISIS โดยรายได้ของเซลล์มีที่มาจากธุรกิจต่าง ๆ และปฏิบัติการผิดกฎหมายอื่นๆ นอกจากนี้กลุ่ม ISIS ยังมีรายได้จากการเก็บค่าคุ้มครองจากธุรกิจต่างๆ การปล้นธนาคาร (เช่นที่เมืองโมซูล) การปล้นร้านทอง และการบริจาคของเอกชนในรัฐแถบอ่าวเปอร์เซีย มีการประมาณการเมื่อประมาณกลางปี พ.ศ.2547 ว่าขณะนั้นกลุ่ม ISIS มีทรัพย์สินที่มีมูลค่าถึง 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ และถือเป็นองค์กรก่อการร้ายที่ร้ายที่สุดในโลก

การปฏิบัติขององค์กรนี้ตามการรับรู้ของคนทั่วไป ปฏิบัติการของกลุ่ม ISIS มีความแตกต่างกันแบ่งเป็น 2 กลุ่มหรือ 2 แนวทางย่อยคือ 1) กลุ่มปฏิบัติการด้านมวลชนกับประชาชนในพื้นที่ (Soft Power Program) เช่น การบริการสังคม การให้ความรู้ทางศาสนา รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การซ่อมถนน การช่วยเหลือเรื่องระบบไฟฟ้า เป็นต้น และ 2) กลุ่มปฏิบัติการติดอาวุธ ที่มีแนวคิดแบบสุดโต่งและรุนแรง (Hard Line) ซึ่งกลุ่มหลังนี้นับเป็นภัยคุกคามต่อประชาชนอิรัก ซีเรีย รวมทั้งประชาชนทั่วไปในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นอย่างมาก

ในอิรัก ISIS บุกเข้ายึดครองจุดยุทธศาสตร์สำคัญหลายแห่งทั้งตอนเหนือและตอนกลางของประเทศ เช่น เขื่อนและบ่อน้ำมัน การยึดเมืองเคอร์คุก เมืองเออร์บิล และการบุกถล่มกรุงแบกแดดซึ่งเป็นเมืองหลวงของอิรักเมื่อปลายเดือนสิงหาคม 2557 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะที่เมืองดิยาลา (Diyala) ซึ่งกองทัพที่อ่อนแอของอิรักไม่สามารถที่จะดำเนินการอย่างไรได้ที่สำคัญมีรายงานข่าวที่เชื่อถือได้ว่าขณะนี้สมาชิกของพรรคบาธ (Baath Party) และสมาชิกที่มาจากกองทัพของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ได้เข้ามาร่วมเป็นกองกำลังเดียวกันกับกองกำลัง ISIS เรียบร้อยแล้ว

ในซีเรียหลายฝ่ายกำลังต่อสู้เพื่อล้มล้างรัฐบาลของ นาย บัชซาร์ อัล-อะซัด (Bashar Al -Assad) ที่เริ่มจากการเดินขบวนของประชาชน และเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการประท้วงในตะวันออกกลาง ที่เรียกว่า “อาหรับสปริง” จนกลายเป็นสงครามกลางเมืองยืดเยื้อมาตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2554 โดยมีสหรัฐอเมริกาและหลายประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางให้การสนับสนุนทั้งหมดมุ่งความสนใจไปที่การโจมตีรัฐบาลของอะซัด ด้วยมองว่าอะซัดคือศัตรูที่สำคัญ กองกำลัง ISIS จึงสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างเสรี แม้กระทั่งการบุกทำลายโบสถ์เก่าแก่ของชาวคริสต์ แม่ชีและบาทหลวงถูกสังหารและลักพาตัว นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์การลุกขึ้นโค่นล้มรัฐบาลอะซัด ที่มีผู้สนับสนุนสำคัญคือสหรัฐอเมริกา จากปี พ.ศ. 2554 - 2557 ทำให้ผู้คนในซีเรีย มากกว่า 1.9 แสนคน อาวุธและยุทธโศปกรณ์ที่อเมริกาและตะวันตกมอบให้กับกลุ่มต่อต้านรัฐบาลอะซัด มาตลอดระยะเวลา 4 ปี บัดนี้อาวุธเหล่านั้นตกอยู่ในมือของกองกำลัง IS เรียบร้อยแล้ว ประธานาธิบดีโอบามาแห่งสหรัฐอเมริกาทราบดีว่า กองกำลัง IS และกลุ่มอื่นๆ ที่สังกัดอยู่กับ อัล-กออิดะห์ เข้ามาปฏิบัติการ

อยู่ในซีเรีย แต่เขาบอกว่าจุดมุ่งหมายของเขาคือ การป้องกันมิให้กองกำลัง IS สถาปนารูปแบบการปกครองแบบกาลีฟขึ้นในประเทศอิรัก และในจังหวัดรักกา (Ragga) ของซีเรีย และในเดือนกันยายน พ.ศ.2557 รัฐสภาสหรัฐได้โหวตรับรองแผนการฝึกและติดอาวุธ ให้กับกองกำลังฝ่ายกบฏในซีเรีย โดยการใช้เงินจำนวน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการฝึกกบฏที่เป็นนักต่อสู้ จำนวน 5,700 คน บนแผ่นดินของซาอุดีอาระเบีย เพื่อการทำสงครามกับกองกำลัง ISIS และซีเรีย แต่ไม่ได้บอกว่าจะรวมกองกำลังฝ่ายกบฏที่มีอยู่อย่างหลากหลายในซีเรียให้เป็นกองกำลังที่จะจัดการกับกองทัพซีเรียและกองกำลัง ISIS ในซีเรียโดยเฉพาะเมืองรักกา (Ragga) ได้อย่างไร

เจ้าหน้าที่ของสหรัฐอเมริกายอมรับว่าพวกเขาทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นกับการร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างกลุ่มสายกลางที่ได้รับเงินสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา กับกลุ่มที่สังกัด อัล-กออิดะห์ อย่างเช่น อัล-นุสเราะห์ (al Nurroh) ซึ่งนิยมการปฏิบัติการแบบพลีชีพ ซึ่งบัดนี้ได้เข้ามาร่วมเป็นกองกำลังเดียวกันกับ ISIS เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งนับกรบจำนวนหนึ่งของกองทัพซีเรียอิสระ (Free Syria Army) ด้วย นอกจากนั้นกองกำลัง ISIS ยังสามารถดึงคนหนุ่มมุสลิมสุดโต่งจากทุกมุมโลกอย่างเช่น อินเดีย ตูนิเซีย อินโดนีเซีย รวมทั้งมาเลเซีย ที่สำคัญคือกลุ่มที่มาจากประเทศในยุโรปเอง เช่น ฝรั่งเศส เป็นต้นให้เข้ามาร่วมเป็นฝ่ายเดียวกับตนได้เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามเมื่อเหตุการณ์ลุกลามบานปลาย ประเทศที่เคยร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนให้ทำการล้มล้างรัฐบาลซีเรีย ต่างก็ออกมาบอกว่าพวกเขามีอะไรมากกว่าที่คิดทุกวันนี้หลายประเทศเหล่านั้นซื้อน้ำมันที่ผลิตขึ้นจากโรงกลั่นที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกองกำลัง ISIS และคาดกันว่า ISIS ได้เงินจากการขายน้ำมันเฉลี่ยวันละ 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้การช่วยเหลือทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่มาจากเพื่อนบ้านของซีเรียและอิรักกำลังกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเติบโตของ ISIS อย่างรวดเร็ว จนกระทั่ง ISIS มีความพยายามที่จะสถาปนารัฐเคาะลีฟะห์ (Caliphate) ขึ้นโดยมุ่งหมายจะให้กองกำลังของพวกเขาควบคุมพื้นที่จากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ไปจนถึงมหาสมุทรอินเดีย โดย “อบูร์ บักร์ อัล-บัฆดาดี” ได้แสดงถึงเป้าหมายเบื้องต้นคือการออกแบบรัฐที่ปกครองโดยชาซุนหนี่ ในดินแดนอิรักและซีเรีย รวมถึงพื้นที่อื่นที่ยึดครองได้ต่อไป ซึ่งจะทำให้ ISIS หรือรัฐอิสลามที่พวกเขาสร้างขึ้นสามารถปกครองเขตแดนของประเทศอาหรับทั้งหมดที่เคยถูกแบ่งตามข้อตกลง “ไซเคส ปิกอต” (Sykes – Picot Agreement) เมื่อปี พ.ศ.2459

3.2 องค์การการก่อการร้าย อัลเคดาห์ (Al-Qaeda)

การกำเนิดขององค์กรนี้ เป็นกลุ่มก่อการร้ายอิสลามสากล ก่อตั้งโดย โอซามา บิน ลาดิน (Osama Bin Laden), อับดุลลาห์ อัซซัม (Abdullah Azzam) และนักรบอื่นอีกหลายคน ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม 2531 และปลายปี 2532 โดยมีจุดกำเนิดจากสงครามในอัฟกานิสถานของโซเวียต กลุ่มอัลเคดาห์ปฏิบัติการเป็นเครือข่ายประกอบด้วยกองทัพไร้รัฐหลายชาติ และกลุ่มญิฮัดวะฮะบีย์อิสลามสุดโต่ง ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อินเดียและอีกหลายประเทศได้ประกาศให้เป็นองค์การการก่อการร้าย โดยกลุ่มอัลเคดาห์ดำเนินการโจมตีต่อเป้าหมายต่างๆ ที่องค์กรถือว่าเป็นกาฟิร (kafir)

กลุ่มอัลเคดาห์โจมตีต่อเป้าหมายพลเรือนและทหารในหลายประเทศ เช่น เหตุระเบิดสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐ พ.ศ.2541, เหตุการณ์ก่อวินาศกรรมตึกเวิลด์เทรด 11 กันยายน พ.ศ.2544 และเหตุระเบิดที่บาทลี พ.ศ.2545 โดยรัฐบาลสหรัฐฯ ได้สนองตอบต่อเหตุการณ์ก่อวินาศกรรม 11 กันยายนด้วยการเปิดฉาก "สงครามต่อต้านการก่อการร้าย" ทำให้องค์กรนี้สูญเสีย

ผู้นำคนสำคัญ รวมทั้ง นาย โอซามา บิน ลาดิน จนทำให้การปฏิบัติการของกลุ่มอัลเคดาห์ได้เปลี่ยนแปลงจากการปฏิบัติที่ควบคุมจากเบื้องบนเป็นการปฏิบัติโดยกลุ่มที่สัมพันธ์และผู้ลงมือเดี่ยว กลุ่มอัลเคดาห์ยังรับผิดชอบต่อการปลุกปั่นให้เกิด ความรุนแรงระหว่างชาวมุสลิมนิกายต่างๆ ผู้นำกลุ่มอัลเคดาห์ถือว่ามุสลิมเสรีนิยม ซือฮะฮ์ ซูฟีและนิกายอื่นๆ ว่านอกรีต หลังจากที่ นาย โอซามา บิน ลาดิน เสียชีวิตในปี 2554 นาย อัยมัน อัชเชาะวาฮิรี ชาวอียิปต์ เป็นหัวหน้าองค์กร

อุดมการณ์ของกลุ่มอัลเคดาห์มี “การญิฮาด” เป็นธงหลักสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งเป็นเวลากว่า 20 ปี ที่กลุ่มอัลเคดาห์ได้ใช้กองกำลังจากแอฟริกา เอเชียใต้ และประเทศในตะวันออกกลาง เพื่อทำสงครามอย่างต่อเนื่องกับประเทศตะวันตก ซึ่งในแต่ละปฏิบัติการก็จะมีกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเหมือนกับกลุ่มอัลเคดาห์ เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนอยู่เสมอมา ช่วงเริ่มต้นกลุ่มอัลเคดาห์ มีความสามารถที่จะส่งทหาร เข้าทางตอนใต้ของโซมาเลีย และในปี 1992 - 1994 พยายามฝึกทหารให้กับชาวโซมาเลีย เพื่อใช้ในการทำสงครามกับสหประชาชาติและประเทศตะวันตก แต่ความพยายามก็ต้องสูญเปล่า อย่างไรก็ดีตามถึงแม้องค์กรของนายบินลาเดน จะยังไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติเท่าที่ควรแต่นายบินลาเดน ยังคงกดดันทางสื่อ และทางการเมือง ต่อรัฐบาลซาอุดีอาระเบียให้ขับไล่สหรัฐฯ ออกจากประเทศ ในขณะที่ประเทศซูดานก็ได้รับความกดดันอย่างหนักจากสหประชาชาติ เพราะการปรากฏตัวของบินลาเดน จากแรงกดดันดังกล่าวทำให้บินลาเดน ต้องถูกเนรเทศออกจากประเทศซูดาน และกลับไปหาที่หลบภัยในอัฟกานิสถานตามเดิม แต่การกลับมาในครั้งนี้เป็นการกลับมาภายใต้ปีกของกลุ่มตาลีบัน ภายใต้การนำของ นาย มุลลาห์ โมฮัมหมัด โอมาร์ ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่เคลื่อนไหวอยู่ในอัฟกานิสถาน การกลับมาอัฟกานิสถานอีกครั้งของบินลาเดน ทำให้กลุ่มตาลีบันมีพันธมิตรที่แข็งแกร่งขึ้น กลุ่มอัลเคดาห์ ได้เริ่มปฏิบัติการในการฝึกทหารให้กับกองกำลังติดอาวุธของกลุ่มตาลีบัน ในพื้นที่ทางตะวันออกของอัฟกานิสถาน ในการทำสงครามกับชาวฮินดูในแคว้นแคชเมียร์ นอกจากการฝึกอบรมทางด้านทหารแล้ว บินลาเดน ยังได้กระจายกองกำลังไปตามจุดต่างๆ ของอัฟกานิสถาน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการรับมือกับศัตรู ทั้งนี้หลังจากสหภาพโซเวียตถอนกำลังออกจากอัฟกานิสถาน ได้เกิดสงครามภายในที่รุนแรงและหนักหน่วงระหว่างมูญาฮิดีนกินเวลาถึง 7 ปี และเพราะเหตุผลดังกล่าว นี้เอง กองกำลังตาลีบัน จึงมีความพร้อมในการปรากฏตัวว่าเหตุการณ์ที่สำคัญกว่า คือเหตุการณ์ในปี 1996 โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคม 1996 บินลาเดนได้ออกคำพิพากษาประกาศสงครามกับอเมริกา ในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ อัลฮะรออมัยน์ โดยเหตุการณ์ในวันที่ 25 กรกฎาคม 1996 ที่มีเหตุการณ์ลอบวางระเบิด อาคารที่พักอาศัย จังหวัดคุบร์ ของซาอุดีอาระเบีย ซึ่งทหารอเมริกาได้ใช้อาคารสถานที่แห่งนั้นเป็นที่พักอาศัย ส่วนพิทวาที่สองของบินลาเดน คือการประกาศเป้าหมายของกลุ่มอัลเคดาห์ และการยกสถานะขององค์กรให้สูงขึ้น นั่นคือการสร้างกลุ่มแนวร่วมขบวนการในการทำสงครามกับยิวและกลุ่มไม่ทางเขน ซึ่งเขาได้ประกาศในการปราศรัยด้วยเช่นกัน นอกจากบินลาเดน ที่เปิดเผยตัวตนแล้ว ยังมีสมาชิกองค์กรก่อการร้ายคนอื่นๆ อีก ที่ได้เปิดเผยตัวตนด้วยเช่นเดียวกัน นาย อัยมัน ซอวาฮิรี ผู้นำกลุ่มญิฮาด อิสลามีย์ อียิปต์ ซึ่งการพิทวาดังกล่าวเป็นไปตามคำสอน ของอาจารย์ก่อนหน้าบินลาเดน คือ นาย अबดุลลอฮ อชชอม ซึ่งได้สั่งเสียในเรื่องว่าการญิฮาดนั้นถือเป็นข้อบังคับต่อมุสลิมทุกคน และเป้าหมายของการญิฮาดนั้นคืออเมริกา และอิสราเอล กลุ่มอัลเคดาห์ไม่ค่อยมีบทบาทในการต่อต้านอิสราเอล ทฤษฎีหนึ่งคือ กลุ่มอัลเคดาห์ไม่ยอมรับมือกับกลุ่มนิกาย ซือฮะฮ์ เช่น เฮซบอลเลาะห์ ซึ่งสนับสนุนการต่อต้านอิสราเอลของ

ปาเลสไตน์ หรือมีฉะนั้น ชาวปาเลสไตน์ไม่ต้องการต่อสู้ภายใต้หลักการของกลุ่มอัลเคดาห์ แต่ต้องการต่อสู้ด้วยหลักการของตนเอง กลุ่มอัลเคดาห์เคยถูกตั้งข้อสงสัยว่าน่าจะมีส่วนในการโจมตีพลเรือนอิสราเอลเมื่อ 28 พฤศจิกายน พ.ศ.2545 ที่เคนยา เช่น การวางระเบิดโรงแรมที่มีชาวอิสราเอลเข้าพักหรือพยายามโจมตีเครื่องบิน สำหรับเงินทุนในการดำเนินการก่อการร้ายส่วนใหญ่ มาจากเงินบริจาคของชาวมุสลิม และเงินบริจาคจากมุสลิมภายในประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยเฉพาะโศฆามาบินลาเดน

วิธีการก่อการร้ายของกลุ่มอัลเคดาห์ที่นิยมใช้คือ การโจมตีแบบพลีชีพ และการระเบิดหลายเป้าหมายพร้อมกัน กิจกรรมที่ถือว่ามาจากกลุ่มอัลเคดาห์อาจเกี่ยวข้องกับสมาชิกของขบวนการที่สวามีภักดีต่อ นาย โศฆามา บิน ลาเดน หรือปัจเจกบุคคล "ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอัลเคดาห์" จำนวนมากที่ผ่านการฝึกในค่ายแห่งหนึ่งในประเทศอัฟกานิสถาน ปากีสถาน อิรักหรือซูดานแต่มีได้สวามีภักดีต่อ โศฆามา บิน ลาเดน อุศมการณ์กลุ่มอัลเคดาห์มีการปลดเปลื้องอย่างสมบูรณ์ จากอิทธิพลต่างชาติทั้งหมดในประเทศมุสลิม และการสถาปนาเคาะลีฟะฮ์อิสลามใหม่ทั่วโลก ในบรรดาความเชื่อที่เป็นของสมาชิกกลุ่มอัลเคดาห์ คือ การพิพากษาว่าพัทธมัตร์คริสต์-ยิวกำลังคบคิดเพื่อทำลายศาสนาอิสลาม เนื่องจากเป็นญิฮัดชะละฟี (Salafist jihadist) พวกเขาเชื่อว่า ฆ่าพลเรือนได้ตามศาสนา โดยพวกเขาเพิกเฉยต่อบทประพันธ์ศาสนาทุกส่วนที่อาจตีความว่าห้ามฆ่าพลเรือนและการต่อสู้สองฝ่าย (internecine) กลุ่มอัลเคดาห์ยังคัดค้านสิ่งที่มองว่าเป็นกฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่ต้องการแทนด้วยกฎหมายชะรีอะห์อย่างเข้มงวด

3.3 องค์การการก่อการร้าย ตาลีบัน (Taliban)

ตาลีบัน หมายถึง "นักศึกษา" ในภาษาอาหรับ เป็นกลุ่มก่อการร้ายอิสลามและกลุ่มการเมืองซึ่งปกครองพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศอัฟกานิสถานและเมืองหลวงกรุงคาบูลฐานะ "รัฐอิสลามแห่งอัฟกานิสถาน" นับแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2539 แต่ได้รับการรับรองทางการทูตจากสามประเทศเท่านั้น ได้แก่ ประเทศปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กำเนิดจากความป่าเถื่อนที่ไร้กฎหมายและความพินาศย่อยยับอันสุดที่จะทนทานได้ โดยบรรดานักศึกษา (จากโรงเรียนสอนศาสนา หรือวิทยาลัยอิสลาม เชื้อสายปาทาน ซึ่งเชี่ยวชาญในกฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์) อยู่ในมัสยิด ฮานาฟีที่เคร่งครัด) เหล่านี้เริ่มเคลื่อนไหว แรกทีเดียวก็เริ่มกิจกรรมในจังหวัดทางภาคใต้ของอัฟกานิสถาน ที่มีชื่อว่า "กันดาฮาร์" เรื่องมันเกิดจากหัวหน้านักรบมูญาฮิดีน ได้จับตัวเด็กผู้หญิงไปสองคน และได้ทำการล่อลวงระเบิดแก่เธอทั้งสอง ผู้ปกครองได้ไปที่โรงเรียนเพื่อขอให้ครูช่วยเหลือ นาย มุลลาห์ โมฮัมหมัด โอมาร์ ซึ่งเป็นครูประจำโรงเรียนพร้อมกับนักศึกษาอีก 53 คน ได้รวบรวม ปืนมาได้ 16 กระบอก แล้วเข้าโจมตีที่มั่นของนักรบมูญาฮิดีนด้วยความกล้าหาญ หลังจากปลดปล่อยเด็กผู้หญิงที่เป็นลูกศิษย์ทั้ง 2 คนออกมาได้ ท่านก็ทำการชวนคอผู้บัญชาการรบไปพร้อมกับพรรคพวกของผู้บัญชาการด้วย เรื่องนี้คงเห็นกันทั่วไปจากรายงานข่าวของ BBC เมื่อเรื่องราวได้แพร่กระจายออกไป ทำให้บรรดานักศึกษาที่อยู่ในที่ต่างๆ ก็เข้ามาร่วมขบวนการนี้กันอย่างมากมาย โดยมี นาย มุลลาห์ โมฮัมหมัด โอมาร์ เป็นผู้นำ หลังจากนั้นได้เริ่มทำการปลดอาวุธบรรดานักรบมูญาฮิดีนทั้งหมด กลุ่มนักศึกษา เหล่านี้ได้เข้าปกครองพื้นที่ 95% ของประเทศ รวมทั้งเมืองหลวง แต่ยังมีพวกนักรบมูญาฮิดีนหลงเหลืออยู่ในพื้นที่ทางตอนเหนือตามรอยตะเข็บของประเทศ

หลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรม 11 กันยายน 2001 สหรัฐฯ และชาติพันธมิตรได้บุกเข้ายึดอัฟกานิสถานภายใต้การปฏิบัติการที่เรียกว่า "ปฏิบัติการเสรีภาพยั่งยืน (Operation

Enduring Freedom)” ทำให้กลุ่มตาลีบันได้ถูกโค่นล้ม และหมดอิทธิพลในอัฟกานิสถานลง โดยสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มตาลีบัน ได้หลบหนีเข้าไปยังประเทศปากีสถาน และบริเวณพื้นที่พรมแดนอัฟกานิสถานกับปากีสถาน พร้อมทั้งได้รวบรวมกำลังเป็นกลุ่มก่อการร้ายหรือเป็นกลุ่มกบฏที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้กับสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน ซึ่งเป็นรัฐบาลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นภายหลังสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรเข้ายึดครองอัฟกานิสถาน ซึ่งกลุ่มตาลีบันได้เคลื่อนไหวต่อกับรัฐบาลอัฟกานิสถานภายใต้การสนับสนุนจากกองกำลังสนับสนุนด้านความมั่นคงนานาชาติ (International Security Assistance Force) อย่างต่อเนื่อง ต่อมา นาย มุลลาห์ โมฮัมหมัด โอมาร์ ได้ถูกสังหารเสียชีวิตเมื่อปี 2013 กลุ่มตาลีบัน จึงได้แต่งตั้งให้ นาย มุลเลาะห์ อัคห์ตาร์ มานซูร์ เป็นผู้นำกลุ่ม จนกระทั่งเดือนพฤษภาคม 2016 นาย มุลเลาะห์ อัคห์ตาร์ มานซูร์ ถูกสังหาร กลุ่มตาลีบันจึงได้แต่งตั้ง นาย มอลาวิ ไฮบาตุลลาห์ อาคุนด์ ซาดา เป็นผู้นำกลุ่มคนต่อไป

กลุ่มตาลีบันเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีการรวมตัวกันในแบบโรงเรียนสอนศาสนา ได้รับเงินสนับสนุนจากกลุ่มมุสลิมิกายสุหนี่ในซาอุดีอาระเบีย โดยกลุ่มตาลีบันเคลื่อนไหวอยู่ในอัฟกานิสถานโดยอาศัยพื้นที่ของชนพื้นเมืองในอัฟกานิสถาน โดยเฉพาะชนพื้นเมืองชาวพาซุนเป็นฐานที่มั่นในการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนระหว่างอัฟกานิสถานกับปากีสถาน โดยกลุ่มตาลีบันมีเป้าหมายหลัก คือ การฟื้นฟูสันติภาพและเสถียรภาพในอัฟกานิสถาน ตลอดจนการนำหลักการของศาสนาอิสลามมาเป็นกฎหมายในการปกครองอัฟกานิสถาน เช่น การใช้วิธีประหารชีวิตผู้ที่ทำให้ผิดหลักประเวณี หรือก่อเหตุอาชญากรรมต่างๆ, การตัดมือผู้ที่ทำให้ความผิดในข้อหาหลักทรัพย์ เป็นต้น

เงินทุนในการก่อการร้ายของกลุ่มตาลีบันได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากอิหร่าน และการฝึกทางทหารจากอิหร่าน รวมทั้งเงินทุนที่ได้จากการผลิตและค้าขายยาเสพติด

วิธีการก่อการร้ายของกลุ่มตาลีบัน จะปฏิบัติการโดยการใช้อาวุธสงครามขนาดกลาง และขนาดใหญ่ทำสงครามด้วยการลาดยิง และการระเบิดเข้าไปยังหมู่บ้าน และชุมชน การจับตัวประกัน และนำมาสังหารอย่างโหดเหี้ยม เพื่อสร้างความหวาดกลัว

3.4 องค์การก่อการร้าย โบโกฮาราม (Bogoharam)

กำเนิดองค์การก่อการร้ายโบโกฮารามเป็นขบวนการอิสลามก่อการร้าย มีฐานที่มั่นอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไนจีเรีย นอกจากนี้ยังปฏิบัติการในประเทศชาด ไนเจอร์ และทางเหนือของแคเมอรูน มีสมาชิกประมาณอยู่ระหว่าง 4,000-20,000 คน ต้นกำเนิดของโบโกฮารามมีที่มาจากนาย โมฮัมเหม็ดยูซุฟ นักเทศน์ที่มีลูกศิษย์จำนวนมากในรัฐบอร์โนทาง ภาคเหนือของประเทศ นาย โมฮัมเหม็ดยูซุฟ เป็นผู้นำกลุ่มสุดโต่งที่ต้องการก่อตั้งรัฐอิสลามทางภาคเหนือของไนจีเรีย เมื่อโบโกฮารามได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในหมู่ชาวบ้านยากจนในรัฐบอร์โน และรัฐเพื่อนบ้านทางการก็เริ่มตามล่าตัวผู้นำ ในปี 2558 โบโกฮารามประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่มรัฐอิสลามอิรัก และลิแวนต์ (ISIL) หลังจากนั้นกลุ่มโบโกฮารามกลายเป็น "จังหวัด" หนึ่งของรัฐอิสลาม เรียกว่า Wilayat Gharb Afriqiya (จังหวัดแอฟริกาตะวันตก) กลุ่ม ISIL ได้แต่งตั้งนาย อะบู มูซาบ อัลบารนาวี ขึ้นเป็นผู้นำคนใหม่ ทำให้กลุ่มๆ เกิดการแตกแยกออกเป็นสองฝ่ายคือฝ่ายที่สนับสนุน นาย บาร์นาวีกับฝ่ายที่สนับสนุนนาย อะบูบะการ์ เซกา ผู้นำคนก่อน โดยความขัดแย้งดังกล่าว ได้ลุกลามเป็นการลุกฮือต่อต้านด้วยกำลังติดอาวุธในปี 2552 ในที่สุด นาย ยูซุฟถูกจับกุมและเสียชีวิตในเวลาต่อมา ในช่วงแรกๆ

ผู้สนับสนุนนายยูซุฟจำกัดการโจมตีล้างแค้นเฉพาะสัญลักษณ์ของรัฐ แต่ต่อมามีการยกระดับจนเป็นการก่อการร้ายเต็มรูปแบบ ปัจจุบัน โบโกฮาราม อยู่ใต้การนำของ นายอาบูบาเคอร์ เซเค ซึ่งเป็นบุคคลที่ลึกลับและปริศนา มีความขัดแย้งในตัวเอง ซับซ็อน กล้าบ่าบีน ด้านหนึ่งเป็นปัญญาชน อีกด้านหนึ่งเป็นนักเลง แต่ไม่ชัดเจนว่าในทางปฏิบัติแล้วนาย อาบูบาเคอร์ เซเค สามารถควบคุมสมาชิกได้ทั้งหมดหรือไม่ โบโกฮาราม ถูกจัดเป็นองค์กรก่อการร้ายภายในประเทศ แต่เชื่อว่ามีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มสุดโต่งอื่นๆ ในแอฟริกาเหนือด้วย

อุดมการณ์การก่อการร้ายของกลุ่มโบโกฮาราม เป็นชื่อในภาษาฮัซซา ซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งในไนจีเรีย แปลว่า “การศึกษาตะวันตกเป็นสิ่งต้องห้าม” มีเป้าหมายเพื่อตั้งรัฐอิสลาม และใช้กฎหมายชารีอะห์เต็มรูปแบบในรัฐทางตอนเหนือของไนจีเรีย โดยใช้วิธีรุนแรง กลุ่มโบโกฮารามต่อต้านความเป็นผู้นำและสถาบันภายนอกทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล กองกำลังความมั่นคง เจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ โรงเรียน โบสถ์ กระทบที่มีสยิดที่สั่งสอนแนวทางอิสลามต่างออกไปจากที่พวกเขายึดถือและกิจกรรม ทุกอย่างที่เขาเข้าข่ายเป็นสังคมนะวันตก อย่างไรก็ตามการที่โบโกฮาราม แข็งแกร่งในรัฐทางเหนือ ไม่ใช่เพราะอุดมการณ์สุดโต่ง แต่เป็นเพราะความยากจนของประชาชนที่รัฐบาลในกรุงอาบูจาของไนจีเรียไม่สามารถจัดหาบริการด้านความปลอดภัย ถนนหนทางที่ดี น้ำประปา สาธารณสุข พลังงาน และการศึกษาให้แก่ประชาชนได้ ยิ่งไกลขึ้นไปทางเหนือ สถานการณ์ยิ่งแย่งลง ทำให้ประชาชนจำนวนมากต้องช่วยตัวเองด้วยการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางศาสนา ชาตีฟันธุ์ และหลายกลุ่มเป็นปฏิปักษ์กับรัฐ

สำหรับการเงินที่สนับสนุนในการก่อการร้ายของกลุ่มโบโกฮาราม ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน และอาวุธยุทโธปกรณ์จากกลุ่มอัลกออิดะห์อิสลาม Maghreb (AQIM) ในภูมิภาคแอฟริกา

วิธีการก่อการร้าย ผลการจัดอันดับอ้างอิงจาก ดัชนีการก่อการร้ายโลก (Global Terrorism Index) ประจำปี 2015 ของสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ ซึ่งรวบรวมสถิติการก่อการร้ายในปี 2014 กลับระบุว่า กลุ่ม ‘โบโกฮาราม’ เป็นกลุ่มสุดโต่งที่มีการสังหารมากที่สุดในปี 2557 โดยมีรายงานว่ามีผู้ถูกสังหารในปีเดียวสูงถึง 6,644 ศพ เพิ่มขึ้นเป็น 317 เปอร์เซนต์ จากดัชนีการก่อการร้ายทั่วโลก โดยในปีที่แล้ว มีผู้ตกเป็นเหยื่อจากการก่อการร้ายกว่า 32,658 ศพ ซึ่งถือเป็นปีที่มีผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายมากที่สุดในประวัติศาสตร์ ส่วนเมืองที่มีผู้เสียชีวิตมากที่สุดคือกรุงแบกแดด เมืองหลวงของอิรัก มีผู้เสียชีวิต 2,454 ศพ อย่างไรก็ตาม ‘โบโกฮาราม’ ซึ่งมีฐานที่มั่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไนจีเรีย มักจะใช้วิธีการโจมตีด้วยการส่งมีระเบิดพลีชีพ ไปโจมตีในสถานที่ที่มีคนพลุกพล่าน การลักพาตัวเด็กผู้หญิงนับร้อยคน นอกจากนี้ ยังมีการเปิดเผยว่ามีการสังเิญเด็กผู้หญิงวัยเพียง 11 ปีเป็นมีระเบิดพลีชีพซึ่งนับได้ว่า เป็นเรื่องราวความโหดเหี้ยมมากที่สุดครั้งหนึ่ง

3.5 องค์กรการก่อการร้ายเฮซบอลเลาะห์ (Hezbollah)

กำเนิดองค์กรการก่อการร้ายเฮซบอลเลาะห์ เป็นองค์กรและพรรคการเมืองของชาวมุสลิมชีอะฮ์ในเลบานอน ซึ่งมีกองทัพของตนเอง ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1982 อันเป็นปีที่อิสราเอลบุกรุกเลบานอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อขับไล่กองทัพอิสราเอลที่ยึดครองเลบานอน จนสามารถต่อสู้ และขับไล่กองทัพอิสราเอลให้ถอนกำลังออกจากเลบานอนได้ในปี ค.ศ.2000 เลขาธิการใหญ่ของพรรคเฮซบอลเลาะห์คือ นาย ซัยยิด ฮะซัน นัศรุลลอหฺ โดยในช่วงแรกของการก่อตั้ง เฮซบอลเลาะห์เป็นเพียง

ขบวนการไต้ดิน จนกระทั่งในปี ค.ศ.1985 จึงมีการประกาศสถานภาพของกลุ่มอย่างเป็นทางการต่อสาธารณชน เนื่องจากพรรคเฮซบอลเลาะห์เน้นนโยบายอิสลามที่สนับสนุนความปรองดองระหว่างชาวเลบานอน การเคารพสิทธิเสรีภาพของทุกศาสนาและลัทธิ และต่อสู้การรุกรานของอิสราเอลจากการดำเนินการดังกล่าวทำให้กลุ่มเฮซบอลเลาะห์เป็นที่ยอมรับของชาวเลบานอน

อุดมการณ์การก่อการร้าย การก่อตั้งกลุ่มเฮซบอลเลาะห์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จในการปฏิวัติอิสลามของ อะยะตุลลอฮ์ โคไมนี ผู้นำอิหร่านในสมัยนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งก็เพื่อปกป้องอนาธิปไตยของมุสลิม และปกป้องมาตุภูมิเลบานอนให้พ้นจากการรุกรานของชาวอิสราเอล เฮซบอลเลาะห์ก่อตั้งโดยกลุ่มอุละมาอ์ในพรรคอัลอะมัด ที่ได้แยกตัวออกมาตั้งพรรคการเมืองต่างหาก พรรคอะมัดเป็นการเมืองของมุสลิมชีอะฮ์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลซีเรีย เมื่อพรรคเฮซบอลเลาะห์มีสมาชิกและฐานเสียงมากขึ้น ซีเรียก็ให้การสนับสนุนเทียบเท่ากับพรรคอัลอะมัด

สำหรับการเงินที่สนับสนุนในการก่อการร้าย สหรัฐอเมริกาและอิสราเอลระบุว่า กลุ่มเฮซบอลเลาะห์ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินและการเมือง รวมทั้งด้านอาวุธและการฝึกฝนจากอิหร่านและซีเรีย ซึ่งซีเรียเองก็ยอมรับว่าให้การสนับสนุนเฮซบอลเลาะห์จริง แต่ปฏิเสธเรื่องการส่งอาวุธให้ นอกจากนี้พรรคเฮซบอลเลาะห์ยังได้รับการสนับสนุนจากชาวมุสลิมในเลบานอนเป็นอย่างดี โดยพรรคพรรคเฮซบอลเลาะห์มีเก้าอี้ในรัฐสภาเลบานอน จำนวน 23 ที่นั่ง จากทั้งหมด 128 ที่นั่ง กลุ่มเฮซบอลเลาะห์มีนโยบายสาธารณะหลักๆ คือการสร้างโรงพยาบาล สร้างสถานศึกษา และให้บริการด้านสังคมอื่นๆ

วิธีการก่อการร้าย กลุ่มเฮซบอลเลาะห์ถูกรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลอิสราเอลขึ้นบัญชีดำว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายไม่ต่างจากกลุ่มฮามาสของปาเลสไตน์ แม้ว่ากลุ่มเฮซบอลเลาะห์จะมีสถานะอันชอบธรรมถึงขั้นสามารถส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง และเข้าร่วมรัฐบาลเลบานอนได้ก็ตาม โดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเชื่อว่ากลุ่มเฮซบอลเลาะห์เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการจับตัวประกันชาวอเมริกันหลายต่อหลายครั้ง แม้ว่าจะไม่สามารถหาหลักฐานมายืนยันได้ก็ตาม เช่นเดียวกับรัฐบาลอิสราเอลที่เป็น ไม่เชื่อไม่เฝ้ากับกลุ่มกองกำลังดังกล่าวตลอดเวลา ผลงานชิ้นสำคัญอย่างหนึ่งของกลุ่มเฮซบอลเลาะห์คือ การขับไล่อิสราเอลออกจากพื้นที่ทางตอนใต้ของเลบานอนเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ.2000 ซึ่งอิสราเอลยึดครองมาตั้งแต่การรุกรานครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.1982 และทางสหประชาชาติก็ได้ประกาศ ให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นของเลบานอน ปัจจุบันกองทัพของเฮซบอลเลาะห์มีศักยภาพเหนือกว่ากองทัพของประเทศเลบานอน

3.6 องค์การการก่อการร้ายฮามาส (Hamas)

กำเนิดองค์การการก่อการร้ายฮามาส แปลเป็นไทยว่า ขวัญกำลังใจ เป็นอักษรย่อของวลี "ฮะเราะกะฮ์ มุกอวะมะฮ์ อิสลามียะฮ์" ชื่อเต็มแปลว่า "ขบวนการอิสลามเพื่อการต่อต้าน" องค์การฮามาสก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 โดยเป็นเครือข่ายของกระบวนการเคลื่อนไหว ขบวนการภราดรภาพมุสลิมของอาหรับ ซึ่งได้รับความนิยมนับถืออย่างมากทั่วปาเลสไตน์ โดยพิสูจน์ได้จากการได้รับชัยชนะ ในการเลือกตั้งเข้าสู่สภาของปาเลสไตน์ในปี พ.ศ.2549 กลุ่มฮามาสก่อตั้งขึ้นโดยเชคอะห์มัด อิสมาอิล ฮะซัน ยาซีน ซึ่งเป็นผู้นำทางศาสนา ในการลุกฮือขึ้นต่อต้านอิสราเอลครั้งแรก กลุ่มฮามาสได้สร้างความนิยมในหมู่ชาวปาเลสไตน์ที่ยากจน ด้วยการจัดหาความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

ต่างๆ สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล และศูนย์กลางทางศาสนา แต่การดำเนินการที่แตกต่างจากกระบวนการทางการเมืองปาเลสไตน์อื่นๆ นั่นคือฮามาส ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรปลดปล่อยปาเลสไตน์ (PLO) และต่อต้านการเซ็นสัญญาสันติภาพกับอิสราเอล แม้จะเคยทำสัญญาพักรบกับอิสราเอลหลายครั้งแล้วก็ตาม เชื่อกันว่าเงินทุนในการดำเนินการของกลุ่มฮามาส ได้มาจากการบริจาคของชาวปาเลสไตน์ทั้งใน และนอกประเทศ นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนจากประเทศอาหรับอื่นๆ

และรัฐบาลอิหร่าน ขบวนการฮามาสได้ออกแถลงการณ์เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2537 ประกาศเจตจำนงของตนว่าจะขัดขืนและตอบโต้ขบวนการไซออนิสต์เป็นหลัก กลุ่มนี้มองว่าข้อตกลงสันติภาพออสโลระหว่างยิวและอาหรับเป็นการยอมแพ้ต่อเงื่อนไขของไซออนิสต์ และองค์กรปลดปล่อยปาเลสไตน์ไม่ได้เป็นตัวแทนของชาวปาเลสไตน์อีกต่อไป จุดมุ่งหมายระยะยาวของกลุ่มฮามาสที่ประกาศในเดือนเมษายน พ.ศ.2537 ได้แก่ ให้อิสราเอลถอนตัวออกจากดินแดนยึดครองทั้งหมด ปลดอาวุธผู้เข้ามาตั้งรกรากและยกเลิกการตั้งถิ่นฐาน โดยใช้กองกำลังนาซาติบนเส้นทางสีเขียวที่สร้างขึ้นในเขตยึดครองระหว่างสงคราม พ.ศ.2491 และ พ.ศ.2510 ให้มีการเลือกตั้งเสรีในปาเลสไตน์ เพื่อเลือกตัวแทนที่แท้จริงในปาเลสไตน์ และจัดตั้งสภา ที่เป็นตัวแทนของปาเลสไตน์อย่างแท้จริง

อุดมการณ์การก่อการร้ายของฮามาสมีจุดประสงค์หลักเพื่อยุติการยึดครองทางทหารของอิสราเอล ในเขตฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน (เวสต์แบงก์) และฉนวนกาซา ส่วนความมุ่งหมายที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน คือการสร้างรัฐปาเลสไตน์ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง บนแผ่นดินเดิมก่อนที่จะเป็นรัฐอิสราเอลในปี พ.ศ. 2491

สำหรับการเงินในการสนับสนุนก่อการร้ายของกลุ่มฮามาสได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากผู้สนับสนุนจากภายในและนอกดินแดน ตลอดจนรัฐบาลอาหรับหลายประเทศ รวมถึงอิหร่าน

วิธีการก่อการร้ายกลุ่มฮามาสมีความเชี่ยวชาญด้านการใช้ระเบิด มักใช้วิธีการ "ระเบิดพลีชีพ" ในการปฏิบัติการครั้งสำคัญต่างๆ และได้รับการสนับสนุนจากประเทศตะวันออกกลางบางประเทศ กลุ่มฮามาสมีหน่วยรบพิเศษชุดดิน อัลก็อซซาม ซึ่งเชื่อกันว่ามีสมาชิกหลายพันคน และได้เคยทำการสู้รบกับอิสราเอลมาหลายครั้ง และหน่วยรบนี้ ร่วมกับกลุ่มติดอาวุธอื่นๆ ของปาเลสไตน์ เป็นผู้ยิงจรวดเข้าไปในเขตตอนใต้ของอิสราเอล เพื่อตอบโต้การที่อิสราเอลโจมตีในกาซา

ทฤษฎีความขัดแย้ง

ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคม จึงมีแนวความคิดว่าสังคมนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งแยก (division) อันเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม วิธีการสำคัญที่นักปราชญ์และนักสังคมศาสตร์ ใช้วิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งต่างๆ คือ วิธีการที่เรียกว่า "ไดอาเล็กติก" (Dialectic Method) เป็นวิธีการที่ใช้มาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ สมัยโซเครตีส (Socrates) ใช้เป็นวิธีถามและตอบ เพื่อแสวงหาความรู้ที่แจ่มแจ้งและสมบูรณ์ทำให้เกิดการสมเหตุ สมผลมากขึ้น (logical consistency) ต่อมานักปรัชญาชาวเยอรมันได้พัฒนา Dialectic สมัยใหม่ที่ว่าด้วย ข้อเสนอเบื้องต้น (thesis) และ ข้อเสนอแย้ง (anti-thesis) และ คานท์ (Kant) แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของความไม่กลมกลืน

หรือไม่สอดคล้องกัน เป็นเพราะระบบความคิดของคนเรา ซึ่งมีอิทธิพลมากกว่าอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม ความขัดแย้งที่มีอยู่ในตัวของบุคคลเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งภายนอกอื่นๆ หากทำความเข้าใจเรื่องความขัดแย้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้แล้ว จะสามารถหาทางขจัดความขัดแย้งนั้นออกไปได้

Karl Marx (ค.ศ. 1897 – 1958) มีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของทุกๆ สังคม จะมีขั้นตอนของการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้น โดยแต่ละขั้นจะมีวิธีการผลิต (Mode of Production) ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของอำนาจของการผลิต (Forces of production) ซึ่งได้แก่ การจัดการด้านแรงงาน ที่ดิน ทุน และเทคโนโลยี กับความสัมพันธ์ทางสังคมของการผลิต (Social relation of production) ซึ่งได้แก่ เจ้าของปัจจัยการผลิตและคนงานที่ทำหน้าที่ผลิต แต่ในระบบการผลิตแต่ละระบบจะมีความขัดแย้งระหว่างชนชั้นผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตกับผู้ใช้งานในการผลิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ที่เป็นโครงสร้างส่วนล่างของสังคม (Substructure) และเมื่อโครงสร้างส่วนล่างมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการผันแปรและเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างส่วนบนของสังคม (Superstructure) ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคม เช่น รัฐบาล ครอบครัว การศึกษา ศาสนา และรวมถึงค่านิยม ทัศนคติ และบรรทัดฐานของสังคม ลำดับขั้นของการพัฒนาของ Marx มีดังนี้

1. ขั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ดั้งเดิม (Primitive Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของเผ่า (Tribal Ownership) ต่อมาเผ่าต่างๆ ได้รวมตัวกันเป็นเมืองและรัฐ ทำให้กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเปลี่ยนไปเป็นของรัฐแทน

2. ขั้นสังคมแบบโบราณ (Ancient Communal) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของรัฐ (State Ownership) สมาชิกในสังคมได้รับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัวที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ส่วนตัวและทาส ดังนั้น ทาส (Slavery) จึงเป็นกำลังสำคัญในระบบการผลิตทั้งหมด และต่อมาระบบการผลิตได้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าของทาสและทาส

3. ขั้นสังคมแบบศักดินา (Feudalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของขุนนาง คือที่ดิน โดยมีทาสเป็นแรงงานในการผลิต

4. ขั้นสังคมแบบทุนนิยม (Capitalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของนายทุน คือที่ดิน ทุน แรงงาน และเครื่องจักร โดยมีผู้ใช้งานเป็นผู้ผลิต

5. ขั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ (Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของทุกคน ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน ไม่มีใครเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวความคิดของ Marx เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม โดยใช้แนวความคิดวิภาษวิธี (Dialectical) ที่เริ่มจาก การกระทำ (Thesis) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Antithesis) และเกิดการกระทำแบบใหม่ (Synthesis) ตามมา

Lewis A. Coser (ค.ศ. 1913 – 2003) เป็นนักทฤษฎีความขัดแย้งที่มองว่า ความขัดแย้งก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยได้อธิบายว่า ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ไม่มีกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีความสมานสามัคคีอย่างสมบูรณ์ เพราะความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของสถานะหนึ่งของมนุษย์ ทั้งในความเกลียดและความรักต่างก็มีความขัดแย้งทั้งสิ้น ความขัดแย้งสามารถแก้ปัญหาคความแตกแยกและทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มได้ เพราะในกลุ่มมีทั้งความเป็นมิตรและความเป็นศัตรูอยู่ด้วยกัน Coser มีความเห็นว่าความขัดแย้งเป็นตัว

สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถทำให้สังคมเปลี่ยนชีวิตความเป็นอยู่จากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งได้ เพราะหากสมาชิกในสังคมเกิดความไม่พึงพอใจต่อสังคมที่เขาอยู่เขาจะพยายามทำการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์นั้นๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเขาได้ Coser ยังเสนอว่า ความขัดแย้งสามารถทำให้เกิดการแบ่งกลุ่ม ลดความเป็นปรปักษ์ พัฒนาความซับซ้อนของโครงสร้างกลุ่มในด้านความขัดแย้งและร่วมมือ และสร้างความแปลกแยกกับกลุ่มต่างๆ เป็นต้น Coser (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534, หน้า 39) นักจิตวิทยาชาวเยอรมันได้จำแนก ความขัดแย้งออกเป็น 3 แบบ คือ

1. เมื่อบุคคลอยู่ระหว่างเป้าหมายที่ตนปรารถนาสองอย่างที่ต้องเลือก (approach- approach conflict)
2. เมื่อบุคคลพบกับเป้าหมายสองอย่างที่เป็นทั้งเป้าหมายที่ตนเองชอบ และไม่ชอบ (approach-avoidance conflict)
3. เมื่อบุคคลอยู่ระหว่างเป้าหมายสองอย่างที่ตนเองไม่ชอบทั้งคู่ (avoidance- avoidance conflict)

Ralf Dahrendorf (ค.ศ. 1929 – 2009) เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันที่ปฏิเสธแนวความคิดของ Marx ที่ว่า ชนชั้นในสังคมเกิดจากปัจจัยการผลิต โดยได้เสนอว่า ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมนั้นเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของสิทธิอำนาจ (Authority) กลุ่มที่เกิดขึ้นภายในสังคมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มที่มีสิทธิอำนาจกับกลุ่มที่ไม่มีสิทธิอำนาจ สังคมจึงเกิดกลุ่มแบบไม่สมบูรณ์ (Guasi groups) ของทั้งสองฝ่ายที่ต่างมีผลประโยชน์แอบแฝง (Latent Interest) อยู่เบื้องหลัง ดังนั้น แต่ละฝ่ายจึงต้องพยายามที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนเอาไว้ โดยมีผู้นำคอยทำหน้าที่ในการเจรจาเพื่อประนีประนอมผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ระดับของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรงมากหรือรุนแรงน้อยขึ้นอยู่กับการจัดการและการประสานผลประโยชน์ของกลุ่มที่ครอบงำ พร้อมทั้งเสนอความคิดว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นผลมาจากความกดดันจากภายนอกโดยสังคมนั้นๆ และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถควบคุมได้ด้วยการประนีประนอม Dahrendorf มีความเห็นว่าความขัดแย้งสามารถทำให้โครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงได้ ประเภทของการเปลี่ยนแปลง ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง และขนาดของการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีสงคราม

ความหมายของสงคราม

คือ สถานะความขัดแย้งด้วยอาวุธระหว่างองค์การที่เป็นอิสระ (เช่น รัฐและตัวแสดงที่มีใช้รัฐ) หรือแนวร่วมขององค์การดังกล่าว โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นการรุกราน การทำลายล้างรวมสุดยอดและปกติมีอัตราตายสูง ชุดเทคนิคที่กลุ่มใช้ดำเนินสงคราม เรียก การสงคราม (Warfare) การปลอดสงคราม ปกติเรียก สันติภาพ

องค์ประกอบของสงคราม

องค์ประกอบของสงคราม (Trinity of War) มีสามส่วนที่เป็นองค์ประกอบของสงคราม ตามแนวคิดของเคลาสวิตซ์ ได้แก่ รัฐบาล ผู้นำทหาร และประชาชน จะเห็นได้ว่าเคลาสวิตซ์ได้ให้ความสำคัญกับแม่ทัพที่เป็นผู้นำทหาร ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ในการนำนโยบายทางการเมืองมาดำเนินการทางการเมืองให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ฝ่ายรัฐบาลหรือผู้นำประเทศต้องการ ดังคำกล่าวที่ว่า สงครามเป็นส่วนขยายของการเมือง โดยวิธีการอื่น “War is an extension politics by other means.” ในส่วนของตนเอง ยิ่งเห็นความสำคัญของแม่ทัพเป็นอย่างมาก โดยได้กล่าวในบทที่ 1 เรื่องกุศโลบายการทำสงคราม กล่าวว่า “สงคราม เป็นเรื่องใหญ่ของรัฐ คือวิธีแห่งการคงอยู่หรือล่มสลายของรัฐ เกี่ยวพันถึงชีวิตของไพร่พลและราษฎร ต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 5 เรื่อง คือ ขวัญ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ แม่ทัพและวินัยทหาร” และการพิจารณาเปรียบเทียบอีก 7 ประการ ได้แก่ ผู้นำประเทศ ฝ่ายใดสามารถควบคุมจิตใจคนในชาติมากกว่ากัน แม่ทัพนายกองฝ่ายใดมีความสามารถมากกว่ากัน เงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ฝ่ายใดได้เปรียบ ฝ่ายใดรักษากฎ ระเบียบ วินัย เคร่งครัด กว่ากัน กองทัพฝ่ายใดเข้มแข็งกว่ากัน ทหารหาญฝ่ายใดได้รับการฝึกมามากกว่ากัน และการให้รางวัล และการลงโทษ ฝ่ายใด มีความยุติธรรมกว่ากัน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ชนูใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างสองฝ่ายจะสามารถรู้ได้เลยว่าฝ่ายใดควรจะเป็นฝ่ายชนะได้ในเบื้องต้น

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่

ความหมายของโครงสร้าง

ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ เป็นทฤษฎีหลักทางสังคมวิทยา และเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพล ทฤษฎีหนึ่งของสังคมวิทยา หมายถึง เราสามารถใช้ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ อธิบายหรือพยากรณ์ ทำความเข้าใจ ปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างชัดเจนและละเอียดในทุกระดับชั้นของสังคมโลกเป็นอย่างดี แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎีย่อย คือ ทฤษฎีโครงสร้าง - หน้าที่แบบคลาสสิก โดยนักสังคมวิทยาแบบคลาสสิก 3 ท่าน คือ ออกุสต์ คองต์, เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์ และอิมิล เดอร์คไฮม์ มีอิทธิพลต่อทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่อย่างมาก คองต์ มีความคิดแบบบรรทัดฐานเกี่ยวกับสังคมที่ดี (Good Society) สังคมที่ดีต้องมีดุลยภาพ (equilibrium)

Robert K. Merton (ค.ศ. 1910 – 2003) ได้จำแนกหน้าที่ทางสังคมดังนี้คือ หน้าที่หลัก (Manifest) หน้าที่ที่ซ่อนเร้น (Latent) หน้าที่ที่ไม่พึงปรารถนา (Dysfunctional) หน้าที่ของบางโครงสร้างของสังคมอาจมีประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ แต่ขณะเดียวกันคนบางส่วนอาจได้รับประโยชน์เพียงน้อยนิด หรืออาจไม่ได้รับผลประโยชน์เลย ซึ่งรวมไปถึงอาจจะมีคนบางกลุ่มหรือบางส่วนของสังคมได้รับผลเสียจากการทำงานของโครงสร้างสังคมนั้นก็ได้

Emile Durkheim (ค.ศ. 1858 – 1917) มีแนวความคิดว่า หน้าที่ของสังคม คือ ส่วนที่สนับสนุนให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Alfred Reginald, Radcliffe – Brown (ค.ศ. 1881 – 1951) กับ Bronislaw Malinowski (ค.ศ. 1884 – 1942) ที่มองว่าหน้าที่ทางสังคม เป็นส่วนสนับสนุนให้โครงสร้างสังคมคงอยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะสังคมมีกระบวนการทางสังคมที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น บรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม และประเพณี เป็นต้น

Talcott Parsons (ค.ศ. 1902 – 1979) มีแนวความคิดว่า สังคมเป็นระบบหนึ่งที่มีส่วนต่างๆ (Part) มีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ที่คงที่ของแต่ละส่วนจะเป็นปัจจัยทำให้ระบบสังคมเกิดความสมดุล (Equilibrium) ส่วนในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากความสมดุลถูกทำลายลง เพราะองค์ประกอบของสังคมคือ บุคลิกภาพ (Personality) อินทรีย์ (Organism) และวัฒนธรรม (Culture) เกิดความแตกร้าง โดยมีสาเหตุมาจากทั้งสาเหตุภายนอก ระบบสังคม เช่น การเกิดสงคราม การแพร่กระจายของวัฒนธรรม เป็นต้น และสาเหตุจากภายใน ระบบสังคมที่เกิดจากความตึงเครียด (Strain) เพราะความสัมพันธ์ของโครงสร้างบางหน่วย (Unit) หรือหลายๆ หน่วย ทำงานไม่ประสานกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจะเป็นสาเหตุทำให้ส่วนอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งระบบก็ได้ Parson เน้นความสำคัญของวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึง ความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคม คือ ตัวยึดเหนี่ยวให้สังคมมีการรวมตัวเข้าด้วยกันและเป็นตัวต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคม

แนวคิดทฤษฎีกลุ่มโครงสร้างหน้าที่ เป็นกลุ่มแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างแพร่หลาย โดยเห็นว่าโครงสร้างของสังคมกำหนดการกระทำของมนุษย์ ปัจเจกในสังคมมนุษย์เปรียบเสมือนอะตอม หรือเราอาจเรียกได้ว่า เป็น Atomistic Perspective (Burt; 1982) มีผลประโยชน์ หรือมีทรัพยากรที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ปัจเจกยังได้รับการอบรมขัดเกลาจากสถาบันทางสังคมที่มีอยู่ การอยู่ร่วมกันของปัจเจกในสังคมนี้ จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ มีการกำหนดสถานะภาพและบทบาท การจัดชั้นทางสังคม ผลของการจัดระเบียบก็คือระบบความสัมพันธ์ทางสังคมนั้นเอง นอกจากนั้นในกลุ่มทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ยังมีข้อเสนอว่าสังคมได้แบ่งเป็นระบบย่อยต่างๆ โดยแต่ละระบบต่างก็มีหน้าที่ ซึ่งการทำหน้าที่ของระบบย่อยแต่ละระบบก็มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับระบบใหญ่

พาร์สัน (Parson) แบ่งระบบการกระทำออกเป็น 4 ระบบ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นระบบสังคมคือ 1) ระบบเศรษฐกิจ ทำหน้าที่ปรับตัว (Adaptation) ในการจัดสรร และกระจายทรัพยากรให้ทั่วทั้งระบบ ทั้งนี้การแบ่งสรรและกระจายทรัพยากรนั้นก็เพื่อตอบสนองความต้องการ และให้เกิดการแก้ปัญหาในสังคม โดยคำนึงถึงคุณค่าทางสังคมด้วย 2) ระบบการเมือง ทำหน้าที่ในการดำรงเป้าหมายของสังคม (Goal Attainment) โดยการระดมทรัพยากรในระบบเพื่อให้ระบบสังคมโดยรวมบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในบางครั้งระบบการเมืองต้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายด้วย 3) ระบบกฎหมายทำหน้าที่ในการผสมผสาน (Integration) โดยเป็นตัวกลางในการประสานงาน (coordination) ความสัมพันธ์ของระบบการกระทำภายในระบบ เพื่อให้ระบบสามารถทำหน้าที่ได้ และ 4) การศึกษา เช่น โรงเรียน ศาสนา และครอบครัว ทำหน้าที่ในการดำรงระบบโดยจัดการความตึงเครียดที่เกิดขึ้น (Latent pattern maintenance-tension management) ด้วยการถ่ายทอดค่านิยมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องครอบครัว เป็นระบบย่อยทางสังคมนั้นๆ มีหน้าที่สำคัญทั้งหน้าที่ทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอน (socialization) และควบคุมทางสังคม (social control) เพื่อให้เกิดการสืบทอดระบบคุณค่า และเกิดความต่อเนื่องในระบบสังคมใหญ่ อาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวมีหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การปรับตัว การช่วยให้สมาชิก

สามารถบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และหน้าที่แฝงอื่นๆ และที่สำคัญก็คือ ครอบครัวยุคใหม่ทำหน้าที่ในการ “ผลิตซ้ำ” สังคมมนุษย์ ทั้งทางกายภาพ และทางชีวภาพ

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมแนวใหม่ สรุปสาระสำคัญได้ว่า สังคมประกอบด้วยโครงสร้างที่เป็นระบบย่อยๆ หลายระบบ แต่ละระบบจะทำหน้าที่ของตนเองแตกต่างกันออกไป แต่ละระบบย่อยๆ เหล่านี้จะบูรณาการและปรับตัวเข้าหากัน ตามระบบค่านิยมของสังคม ซึ่งสมาชิกยอมรับร่วมกัน สังคมทุกสังคมมีลักษณะเป็นพลวัต คือมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในสังคม และทำให้สังคมเกิดดุลยภาพ การปรับตัวนี้เป็นการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อควบคุมทางสังคม เช่น การใช้กฎระเบียบ การกำหนดสถานภาพและบทบาท การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม เป็นต้น (สนทยา พลศรี. หลักสังคมวิทยา 2545 : หน้า 71)

โครงสร้างการจัดหน่วย

องค์กรการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลของไทย มี 2 ระดับ ได้แก่ **ระดับนโยบาย** ประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล มีชื่อย่อว่า “นอก.” และคณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล มีชื่อย่อว่า “อกรส.” และ **ระดับปฏิบัติ** คือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล มีชื่อย่อว่า “ศตก.”

1. คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล

(นอก.)

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2552 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ

1.1.1 นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
1.1.2 รองนายกรัฐมนตรี (ฝ่ายความมั่นคง)	รองประธานกรรมการ
1.1.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
1.1.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
1.1.5 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
1.1.6 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
1.1.7 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
1.1.8 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

1.1.9 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
1.1.10 เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
1.1.11 ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
1.1.12 อัยการสูงสุด	กรรมการ
1.1.13 ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	กรรมการ
1.1.14 ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
1.1.15 ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
1.1.16 ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
1.1.17 ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
1.1.18 ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
1.1.19 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
1.1.20 ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล	กรรมการ
1.1.21 อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	กรรมการ
1.1.22 ผู้แทนส่วนราชการและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
1.1.23 เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
1.1.24 รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (1)
1.1.25 ผู้อำนวยการสำนักความมั่นคงกิจการภายนอกประเทศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (2)

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

1.2 อำนาจหน้าที่

1.2.1 พิจารณากำหนดนโยบาย และการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไข ปัญหาการก่อการร้ายสากลให้สอดคล้องกับสถานการณ์

1.2.2 ศึกษาปัญหา ติดตาม และประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย สากลอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 เมื่อสถานการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้นในประเทศหรือนอกประเทศ กรรมการ นี้จะต้องปฏิบัติการ ณ ที่ที่กำหนดไว้จนสถานการณ์สงบเรียบร้อย หากกรรมการผู้ใดไม่สามารถมาปฏิบัติ หน้าที่ได้จะต้องมอบหมายผู้แทนที่มีอำนาจตกลงใจปฏิบัติหน้าที่แทน และกรรมการคณะนี้จะได้ พิจารณาเสนอแนะมาตรการปฏิบัติแก่รัฐบาลเพื่อตกลงใจ

1.2.4 มอบหมายมาตรการปฏิบัติและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาแล้วแต่กรณี ให้หน่วยในองค์กรปฏิบัติทำหน้าที่ควบคุมสถานการณ์ หรืออาจมอบหมายให้หน่วยกำลังพิเศษอื่นตาม ความจำเป็น แล้วแต่กรณี

1.2.5 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็น

1.2.6 มีอำนาจเชิญบุคคลมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นเพื่อการปฏิบัติ ภารกิจของคณะกรรมการ

1.2.7 หากมีปัญหาในทางบริหารที่จำเป็นและเร่งด่วน ให้ประธานกรรมการคณะ นี้ มีอำนาจ ในการพิจารณาตกลงใจและสั่งการ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบต่อไป

2. คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.)

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล
ที่ 1/2546 ลงวันที่ 30 พ.ย.52 แต่งตั้งอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล
มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

2.1 องค์ประกอบ

2.1.1	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	ประธานอนุกรรมการ
2.1.2	รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ด้านยุทธการ การข่าว)	รองประธานอนุกรรมการ
2.1.3	เสนาธิการทหาร	รองประธานอนุกรรมการ
2.1.4	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
2.1.5	ผู้แทนกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
2.1.6	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
2.1.7	ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
2.1.8	ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	อนุกรรมการ
2.1.9	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
2.1.10	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
2.1.11	รองเสนาธิการทหาร (ด้านยุทธการ การข่าว และกิจการพลเรือน)	อนุกรรมการ
2.1.12	ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	อนุกรรมการ
2.1.13	ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ
2.1.14	ผู้แทนกองทัพอากาศ	อนุกรรมการ
2.1.15	ผู้แทนกองทัพอากาศ	อนุกรรมการ
2.1.16	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
2.1.17	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
2.1.18	ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	อนุกรรมการ
2.1.19	ผู้แทนกรมการขนส่งทางอากาศ	อนุกรรมการ
2.1.20	เจ้ากรมยุทธการทหาร	อนุกรรมการ
2.1.21	เจ้ากรมข่าวทหาร	อนุกรรมการ
2.1.22	ผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย	อนุกรรมการ

- 2.1.23 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านป้องกันปรามการก่อการร้าย
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ อนุกรรมการ
- 2.1.24 ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจสันติบาล อนุกรรมการ
- 2.1.25 ผู้แทนกรุงเทพมหานคร อนุกรรมการ
- 2.1.26 ผู้แทนบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อนุกรรมการ
- 2.1.27 ผู้แทนบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) อนุกรรมการ
- 2.1.28 ผู้แทนบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) อนุกรรมการ
- 2.1.29 ผู้แทนบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด อนุกรรมการ
- 2.1.30 ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล
อนุกรรมการและเลขานุการ
- 2.1.31 รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (1)
- 2.1.32 ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (2)

2.2 อำนาจหน้าที่

2.2.1 ศึกษาสถานการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ตั้งแต่สถานการณ์ปกติโดยต่อเนื่อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 เสนอแนะคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล ในการจัดทำและทบทวนปรับปรุงแก้ไขนโยบาย แผนงาน แนวทาง มาตรการป้องกัน และแก้ไขการก่อการร้ายสากล ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงให้มีความทันสมัยและเหมาะสมอยู่เสมอ รวมทั้งพิจารณากำหนดแผนปฏิบัติการร่วมและระเบียบปฏิบัติประจำร่วม สำหรับการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล

2.2.3 อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม และกำกับดูแลการเตรียมความพร้อมและดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และแผนงาน แนวทาง รวมถึงมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลที่ได้กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล

2.2.4 อำนวยการและประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ทั้งในด้านขีดความสามารถและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะเพื่อให้การป้องกันยับยั้งก่อนที่สถานการณ์จะพัฒนาไปสู่การก่อการร้ายสากล

2.2.5 กรณีปรากฏสิ่งบอเหตุหรือแนวโน้มว่าจะเกิดการก่อการร้ายสากล ให้ประเมินสถานการณ์โดยด่วน และรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล สำหรับการพิจารณาดำเนินการต่อไป

2.2.6 ในระหว่างที่เกิดสถานการณ์การก่อการร้ายสากล อำนวยการและประสานงานกับ ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสนอแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหา

2.2.7 เมื่อสถานการณ์การก่อการร้ายสากลคลี่คลายลง ดำเนินการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้คณะกรรมการนโยบายและอำนาจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลเสนอ นายกรัฐมนตรีต่อไป

2.2.8 เชิญผู้แทนส่วนราชการหรือหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อคิดเห็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทางราชการต่อไป

2.2.9 ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายและอำนาจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลมอบหมาย

3. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.)

ศตก. เป็นหน่วยในระดับปฏิบัติ มีภารกิจในการ

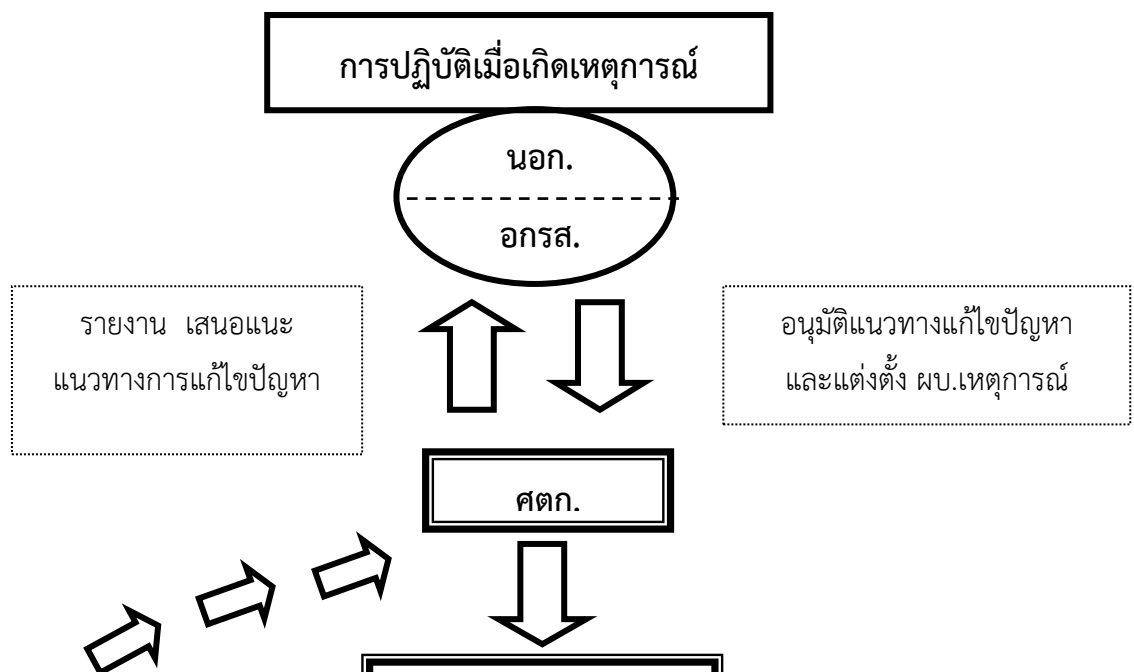
3.1 วางแผน อำนาจการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล

3.2 ควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งปวงเมื่อเกิดเหตุการณ์

3.3 ดำเนินการด้านการข่าวทางยุทธวิธี

3.4 อำนาจการฝึกศึกษาให้แก่หน่วยปฏิบัติการพิเศษ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 2-1 การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย

ที่มา : แผนการต่อต้านการก่อการร้ายสากลแห่งชาติ (ตช.461)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล

1. ภารกิจ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล รวมทั้งควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และชุดปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบ มีผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

2. การแบ่งมอบ

- 2.1 ยามปกติ เป็นส่วนราชการขึ้นตรง กองบัญชาการกองทัพไทย
- 2.2 เมื่อเกิดเหตุการณ์ จะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและกำกับดูแลของ นอก.

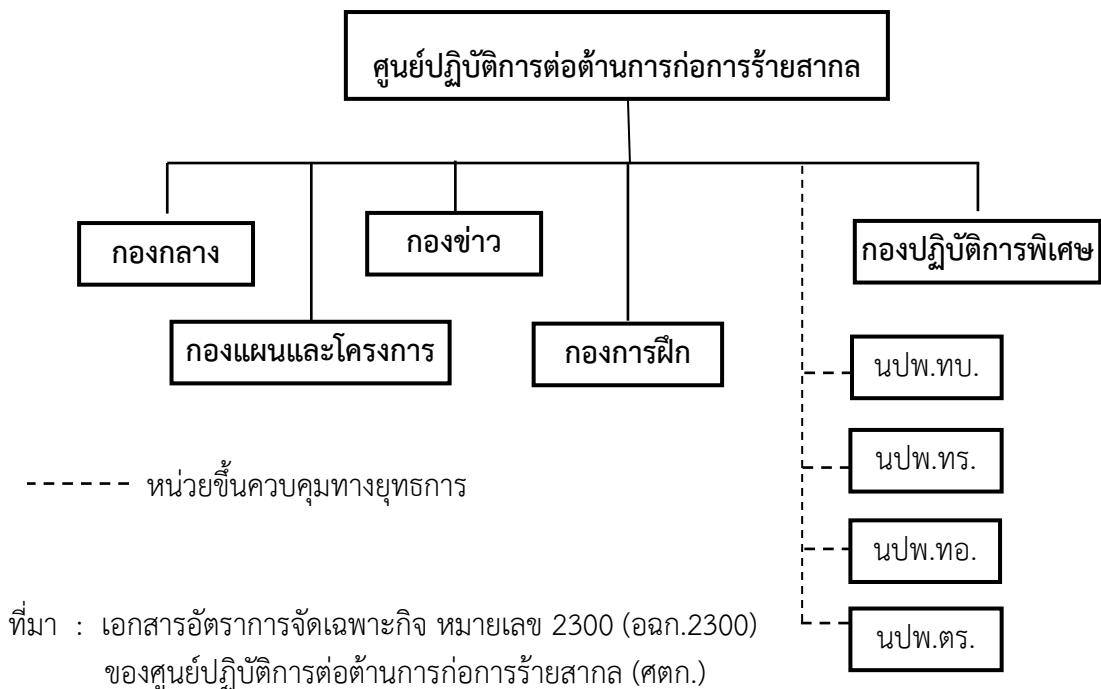
3. ขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญ

- 3.1 วางแผน อำนวยการ ประสานการปฏิบัติ ควบคุมบังคับบัญชา กำกับดูแลส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล
- 3.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล
- 3.3 ควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ สำนักงานตำรวจ-
แห่งชาติ และชุดปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบ
- 3.4 เสนอแนะนโยบายการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล
- 3.5 ดำเนินการด้านการข่าวทางยุทธวิธีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายสากล

3.6 ประสานการปฏิบัติกับเหล่าทัพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายสากลโดยต่อเนื่อง

3.7 อำนวยการศึกษาให้กับหน่วยปฏิบัติการพิเศษเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล

แผนภาพที่ 2-2 ผังการจัด

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของไทย

1. ความหมายของความมั่นคงของชาติ

ความหมายของคำว่าความมั่นคง (Security) ใน The American Heritage(R) Talking Dictionary (1995: 128-129) ให้ความหมายไว้ว่า ความมั่นคง คือ การมีเสรีจากการเสี่ยง, อันตรายต่างๆ และการมีความปลอดภัย, คือ การมีเสรีจากความกังวล, ความสงสัย, ความเกรงกลัว

และความตื่นตระหนก, คือ บางสิ่งที่ประกันความแน่นอน, คือ ระดับของความปลอดภัยของการใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์, คือ สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของอำนาจหน้าที่อื่นๆ สมบูรณ์ไม่บกพร่อง รวมทั้งได้จัดแบ่งความหมายความมั่นคงออกเป็น 3 ความหมายหลักคือ 1. เป็นคุณภาพหรือสถานะของความปลอดภัย, มีการประกัน, มีเสรีจากความบอบช้ำ, มีเสรีจากอันตราย และมีการรักษาความปลอดภัยนี้ 2. เป็นสิ่งที่ประกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในอำนาจอย่างเต็มที่ 3. เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อถือได้อย่างแน่นอน ในความอดทนต่อการกดดัน การบังคับ ความเครียดต่าง ๆ

สำหรับความหมายของคำว่าความมั่นคงแห่งชาติตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (มานิต มานิตเจริญ, 2537:200) จะให้ความหมายดังนี้ ความดำรงอยู่ของชาติหรือประเทศอย่างถาวร มิเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย มีความแน่นอนหนาแน่นทนทานต่อการสั่นคลอนจากภัยต่างๆ ทุกประการที่อาจจะเกิดขึ้นต่อชาติได้

พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ (อุปลักษณ์ อินทามาระ, 2540:42-43) กล่าวว่า ความมั่นคงหมายถึงการทรงตัวอยู่อย่างแน่นหนาถาวร ดำรงเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุขภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิตเศรษฐกิจของพลเมือง คาดหมายรายได้ของรัฐได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง ค่าของเงินตรามีเสถียรภาพ รัฐไม่ต้องประสบความยุ่งยากระส่ำระสาย ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ง่าย ผู้คนพลเมือง รู้สึกมีความปลอดภัยมีความหวังและความไว้วางใจในอนาคต และยังไว้วางใจต่อไปอีกว่า ถึงแม้ผันผวนหรือเหตุร้ายอันใดจะเกิดขึ้นมา รัฐสามารถจะต่อสู้หรือป้องกันได้

พล.อ.อ.สิทธิ เศวตศิลา (พจน์ พงศ์สุวรรณ, 2536:41-42) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติว่าความมั่นคงแห่งชาติหมายถึงการให้อำนาจของชาติบูรณาภาพของดินแดนและสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

พล.อ.สายหยุด เกิดผล (วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, 2539:2-30) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความรู้สึกของคนในชาติส่วนใหญ่ที่มีความรู้สึกต่อชาติของตนอยู่ในภาวะมั่นคง ทั้งนี้ด้วยความเชื่อมั่นและเข้าใจอย่างถูกต้องว่า กิจกรรมทั้งสี่ด้านของชาติ คือกิจกรรมทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา มีประสิทธิภาพในตนเองสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งต่าง ๆ หากมีขึ้นก็จะสามารถประสานความเข้าใจและประสานการปฏิบัติได้ในระดับชาติ

พล.ต.ทวีป สัทธานันท์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535:289) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า หมายถึง ความปลอดภัยของรัฐ ซึ่งมีขอบเขตอย่างแคบประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ เสถียรภาพทางการเมือง, บูรณาภาพแห่งอาณาเขต และเศรษฐกิจที่มั่นคง

พล.ท.ผิน เกสร (2524:2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การให้อำนาจของชาติบูรณาภาพของดินแดนและสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งประเทศประเทศไทย

ดร.อรุณ ภาณุพงศ์ (2530:9) ให้ความหมายของความมั่นคงของชาติไว้ว่า เป็นความมั่นคงของดินแดน คือ บูรณภาพทางอาณาเขต ความมั่นคงของประชาชนก็คือ ความปลอดภัยและการกินดีอยู่ดีของประชาชน ความมั่นคงของรัฐบาล ก็คือการดำรงอยู่ของระบอบการปกครองที่เราเลือก

ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2531:14) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า คือสภาพของสังคมที่เป็นปึกแผ่นแข็งแรงหนาแน่น สมาชิกของสังคมมีความรู้สึกปลอดภัย เชื่อมั่นในความสามารถของรัฐที่จะปกป้องภัยอันตรายให้กับตนเอง นอกจากนี้จะมีความหมายถึงชาติหรือสังคมดำรงอยู่ ยังหมายรวมถึงการดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงแข็งแรง มีความสงบภายในสังคม ความเจริญก้าวหน้าในสังคม มีความสามารถต่อต้านการรุกรานจากภายนอก อาจเปรียบได้ว่า ชาติที่มั่นคงก็เหมือนกับคนที่มีความสุขร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรค ไม่มีภัย ร่างกายสมบูรณ์ จิตใจผ่องใสสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเสนาธิการทหารบกแห่งสหรัฐอเมริกา (USACGSC) (1990:122) ได้ให้คำนิยามศัพท์ของความมั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้ ความมั่นคงแห่งชาติหมายถึง การป้องกันชาติให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง อันได้แก่การรุกรานจากภายนอก การจารกรรม การลาดตระเวนของข้าศึก การวิศวกรรม การบ่อนทำลาย การรบกวณ และอิทธิพลอื่นๆ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชาติ รวมถึงการป้องกันประเทศของสหรัฐอเมริกา และประเทศที่มีความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์ดังนี้ 1. การได้เปรียบทางทหารหรือการป้องกันชาติอื่นๆ หรือกลุ่มของชาติอื่นๆ 2. ที่ตั้งที่เกื้อกูลแก่ต่างประเทศที่มีความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา หรือ 3. การป้องกันการวางกำลังของข้าศึก ที่มีขีดความสามารถในการต้านทานสูงหรือ การทำลายการปฏิบัติจากภายในหรือภายนอก, ทั้งเปิดเผยและปกปิด

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรประเทศอินโดนีเซีย (1997:145) ให้คำจำกัดความของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า ความมั่นคงแห่งชาติ คือ สภาวะการณ์ของชาติที่เต็มไปด้วย น้ำใจและพลังอำนาจของชาติ ประกอบไปด้วย ภูมิรัฐศาสตร์, ประชาชน, การเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม จิตวิทยา และการทหาร มีบูรณภาพที่เข้มแข็ง ไม่ง่ายที่จะทำลาย และมีความพยายามที่จะไปถึงจุดหมายปลายทางของชาติ อันประกอบด้วย ความสามารถในการพัฒนาประเทศ ความพร้อมในการเผชิญหน้า และขจัดปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น ความขัดแย้ง, ภัยคุกคาม, ปัญหาที่เป็นตัวถ่วง และปัญหารบกวณต่างๆ ทั้งที่มาจากภายนอกประเทศ หรือจากภายในเอง ทั้งที่เป็นภัยกระทบโดยตรง หรือที่เป็นผลกระทบในทางอ้อม ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสามารถมั่นใจได้ในบูรณภาพแห่งดินแดน ความดำรงอยู่ของรัฐชาติ ตลอดจนสามารถที่จะต่อสู้ไปจนถึงจุดหมายปลายทางของชาติได้

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของคำว่าความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความมั่นคงแห่งชาติเป็นสภาวะการณ์ของความมั่นคงในทุกองค์ประกอบของ “ชาติ” หรือ “รัฐ” ซึ่งก็หมายถึงความมั่นคงของกลุ่มคน หรือประชาชนที่อยู่ในดินแดนนั้นๆ ซึ่งประชาชนดังกล่าวโดยปกติ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์ และภาษาเดียวกัน ดังนั้นความมั่นคงในที่นี้จะหมายถึง สภาพที่ประชาชนภายในชาติจะต้องปลอดภัยจากการเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ ความตื่นตระหนก, ความเกรงกลัวใดๆ รวมทั้งความกังวลสงสัยที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน มีหลัก ประกันในการดำรงวิถีชีวิตตนเอง และ ความมั่นคงของดินแดนที่ตั้งอยู่ของรัฐ ซึ่งมีลักษณะทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งก็จะหมายถึง การที่ดินแดนของรัฐนั้นๆ จะต้องมีความปลอดภัยจากการรุกรานเข้ายึดครองโดยรัฐอื่น

โดยรัฐบาลดังกล่าวจะต้องกระทำหน้าที่ของตน ในการบริหารประเทศโดยเสรี ไม่ถูกแทรกแซงการดำเนินการบริหารจากรัฐอื่น หรือจากกลุ่มใดๆ ภายในประเทศ รวมทั้งรัฐบาลจะต้องมีความรู้สึกที่ปลอดภัยต่อความกดดัน ความเสี่ยง ความกังวลสงสัย และความตื่นตระหนกต่างๆ ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐ ที่มีหลักประกันในการดำรงอยู่อย่างแน่นอนหาถาวรเปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือแม้แต่คิดไปว่าจะเกิดขึ้น มีเสรีในการดำเนินการต่างๆ ด้วยตนเอง ในเรื่อง ประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย

2. แนวความคิดด้านความมั่นคงทั่วไป

แนวความคิดทั่วไปนี้จะได้กล่าวถึง ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security), ความมั่นคงภายใน (Internal Security), ความมั่นคงในภูมิภาค (Regional Security), ความมั่นคงของโลก (International Security), ความมั่นคงของสภาวะแวดล้อม (Environmental Security), และความมั่นคงของบุคคล (Human Security) หรือ สิทธิมนุษยชน (Human right)

2.1 ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) เพื่อให้ชาติเกิดความมั่นคง ย่อมต้องพึ่งพาพลังกำลัง ซึ่งพลังกำลังในระดับชาติได้แก่ พลังอำนาจแห่งชาติ(National Power) ที่จะเป็นเครื่องมือในการพิทักษ์รักษาสิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจของชาติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง และสิ่งสำคัญดังกล่าวนี้ก็คือ ความมุ่งประสงค์ของชาติ (National Purpose) และ ผลประโยชน์ชาติ (National Interests) ซึ่งจะพบว่า องค์ประกอบของชาติ หรือรัฐชาติที่ต้องนำมาคำนึงถึงด้วยก็คือ ชาติจะมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อประชาชนภายในรัฐชาติมั่นคง, ดินแดนที่ตั้งของรัฐชาติมั่นคง, รัฐบาลที่บริหารประเทศมั่นคง, มีความมั่นคงในอำนาจอธิปไตยที่ใช้บริหารรัฐชาติ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติ ก็คือการกล่าวถึงทั้งหมด มิได้มีความหมายแต่เฉพาะความมั่นคงของรัฐบาลเท่านั้น และเพื่อให้เป็นไปตามนี้ ชาติก็ต้องใช้พลังอำนาจอันประกอบไปด้วย พลังอำนาจด้านการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคมจิตวิทยา, การทหาร, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำเนินการ

2.2 ความมั่นคงภายใน (Internal Security) สำหรับแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงภายใน (Internal Security) เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงแห่งชาติอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากว่า ความมั่นคงภายในในความหมายที่ใช้กันอยู่นั้น เป็นการให้ความหมายไปที่ความมั่นคงแห่งชาติ ที่มองไปที่ปัญหาซึ่งเกิดมาจากปัญหาภายในประเทศ เป็นปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมของประเทศเอง ดังนั้นเราพอที่จะกล่าวได้ว่าความมั่นคงภายในก็เป็นความมั่นคงในระดับประเทศ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงแห่งชาติ

2.3 ความมั่นคงของภูมิภาค (Regional Security) ความมั่นคงในภูมิภาค ก็คือ การที่ภูมิภาคนั้นๆ มีความมั่นคงในทุกด้านตามองค์ประกอบที่ประกอบกันขึ้นเป็นภูมิภาค ซึ่งก็คือ ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนั้นๆ และในภูมิภาคนั้นๆ ก็จะต้องมีพลังอำนาจภายในภูมิภาค ที่จะใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงจากภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อภูมิภาค ทั้งภัยอันตรายที่เกิดขึ้นภายในภูมิภาคเอง หรือที่มาจากภายนอกภูมิภาคก็ตาม ซึ่งพลังอำนาจนี้ เราอาจอนุมานโดยใช้ องค์ประกอบของ พลังอำนาจในระดับชาติมาใช้ก็อาจจะสมเหตุผล เพราะภูมิภาคประกอบด้วยชาติต่างๆ นั้นเอง

2.4 ความมั่นคงของโลก (International Security) โลกของเรานี้ประกอบไปด้วยรัฐชาติ และภูมิภาคต่าง ๆ ดังนั้นโลกจะมั่นคงได้ ก็ต่อเมื่อรัฐชาติต่างๆ และภูมิภาคต่างๆ นั้น

มีความมั่นคง ทั้งที่เป็นความมั่นคงภายในรัฐชาติ ภูมิภาคเอง หรือระหว่างรัฐชาติ และระหว่างภูมิภาค โดยที่การดำเนินการนั้นก็คงด้วยการอาศัยพลังอำนาจต่างๆ ในการรักษารัฐชาติ ภูมิภาค และโลกให้มั่นคง นอกจากนี้แล้วโลกจะมีความมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อโลกสามารถเผชิญกับภัยที่เกิดขึ้นกับโลกด้วย ซึ่งในบางครั้งภัยนั้นก็เกิดมาจากสังคมโลกเอง เช่นที่เรากล่าวกันในเรื่องภาวะการเรือนกระจก หรือ การเพิ่มขึ้นของความร้อนภายในโลกอย่างผิดปกติ ที่จะส่งผลให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลต่อน้ำท่วมในหลายเมืองในโลก และส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติต่างๆ นานา หรือการเกิด สงครามโลกครั้งต่อไป (ถ้ามี) ก็จะเป็นสงครามที่ก่อความเสียหายให้กับทั้งโลกได้ ด้วยการใช้อาวุธ ทำลายล้างที่ร้ายแรงที่มีอยู่ในปัจจุบัน หรือเป็นไปได้ที่ภัยอันตรายต่อความมั่นคงของโลก อาจเป็น ภัยอันตรายที่มาจากนอกโลกของเราเช่น อุกกาบาต เป็นต้น

2.5 ความมั่นคงของสภาวะแวดล้อม (Environmental Security) เป็นแนวความคิดที่พยายามจะรักษาสภาวะความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมภายในโลก เพื่อให้สังคมมนุษย์ ยังคงอยู่ต่อไปภายในโลกนี้ร่วมกับธรรมชาติได้ เพราะมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ถ้าไม่มีสิ่งต่างๆ ที่เป็น องค์ประกอบของโลก การมองถึงความมั่นคงในรูปแบบนี้เป็นการมองไปในอนาคต ด้วยหลักการทาง วิทยาศาสตร์ ที่ช่วยให้เราคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ และบางประเด็นก็เริ่มส่งผลให้เห็นแล้ว เช่น การเกิดภัยธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อสังคมโลก สังคมมนุษย์ในรุ่นต่อไป ในขณะที่เดียวกันการที่จะทำให้เกิดความมั่นคงในสภาวะแวดล้อม เราก็ต้องใช้พลังอำนาจ หรือต้องมีการจ่ายเพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้เป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในปัจจุบัน ระหว่างประเทศที่ เจริญแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาว่าใครเป็นผู้จ่ายมากกว่าจ่ายน้อยเพียงใด เพราะปัญหานี้เป็นปัญหา ของคนทั้งโลก และอนาคตของมนุษยชาติ ที่ดูจะเห็นผลไม่ชัดเจนนักในปัจจุบัน และยังมีความขัดแย้ง กันเองระหว่างความมั่นคงในสภาพสิ่งแวดล้อมกับความมั่นคงในด้านอื่น เช่น ในการสร้างเขื่อนจะ ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม ในขณะที่ถ้าไม่สร้างก็อาจส่งผลต่อการขาดพลังงาน ส่งผลต่อปัญหา เศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ รวมทั้งประชาชนก็อาจไม่มีพลังงานใช้ หรือมีผลกระทบต่อความ อยู่รอดของบุคคลได้

2.6 ความมั่นคงของบุคคล (Human Security) และ สิทธิมนุษยชน (Human right) เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะคำว่าสิทธิมนุษยชน แนวความคิด ประชาธิปไตยที่แผ่ขยายไปทั่วโลก ก็ยิ่งทำให้สิทธิมนุษยชน เป็นที่กล่าวขานกันเป็นอย่างมาก นอกจากนี้หลายประเทศที่เคยถูกปกครองด้วยเจ้าอาณานิคม และเพิ่งได้รับเอกราชเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ มักเกิดความวุ่นวาย และเกิดปัญหาขึ้นภายในประเทศตน ในบางพื้นที่รุนแรงถึงขั้นทำลายล้างเผ่าพันธุ์ กันเองภายในชาติ ซึ่งอาจมีรัฐบาลรู้เห็นเป็นใจด้วยในบางประเทศ ด้วยความไม่มั่นคงของระบบการ ปกครอง ไม่มีความเป็นปึกแผ่นของชาติ ก็ทำให้รัฐบาลต้องปกครองด้วยระบอบ หรือวิธีที่กดขี่ ประชาชนบางกลุ่ม สิ่งที่กำลังกล่าวไปนี้ ส่งผลต่อความรู้สึกของการเป็นมนุษย์ สิทธิของความเป็นคน และการอยู่อาศัยในโลกนี้ของคนส่วนรวมในโลก ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่า ก็คือ **ความมั่นคงของบุคคล** นั่นเอง การดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงของบุคคล ก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีการใช้พลังอำนาจต่างๆ มากกระทำ และจะต้องมีการจ่ายเพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้น การที่บุคคลจะมีความมั่นคงได้ก็จะมีใช้ ปัญหาเฉพาะในเรื่องการเมือง การปกครองเท่านั้น คงจะต้องเกี่ยวข้องกับการกินอยู่ หรือเศรษฐกิจ ส่วนบุคคล ความรู้สึกทางสังคม หรือปัจจัยทางสังคมจิตวิทยาด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิด

แนวความคิดที่แตกต่างกันออกไปในความหมายของความมั่นคงของบุคคล หรือสิทธิมนุษยชน เพราะแต่ละประเทศอาจมี วัฒนธรรม ประเพณี สภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวอาจทำให้ประเทศจีน, ประเทศอินโดนีเซีย, ประเทศพม่า หรือบางประเทศ กล่าวถึงเรื่องนี้แตกต่างไปจากประเทศอื่นๆ ก็ได้

3. องค์ประกอบของความมั่นคง

สถาบัน Asia Pacific Center for Security Studies มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือสถาบันการศึกษาด้านความมั่นคงของประเทศไทย เช่น ในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้กำหนดตัวแบบของความมั่นคงออกมาได้ดังนี้

ในส่วนของความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยานั้น ค่อนข้างจะเข้าใจได้ยาก จึงทำให้เป็นปัญหาที่ซ่อนเร้น แต่ก็ดำรงอยู่ตลอดเวลา และปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยาที่ได้รับผลต่อเนื่องมาจากปัญหาความมั่นคงด้านอื่นอยู่เสมอ เช่น ปัญหาความแตกแยกของสังคมที่เป็นผลมาจากปัญหาความมั่นคงด้านการเมือง จากการที่คนในชาติมีความแตกต่างกันทางแนวความคิด และปัญหาการสู้รบของทหารกับพรรคคอมมิวนิสต์ ที่ยังคงมีความรู้สึกฝังแน่นอยู่ในใจสำหรับผู้ที่เคยเกี่ยวข้อง และเมื่อมีปัญหาเศรษฐกิจก็ได้ต่อยอดปัญหาสังคมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาคอร์ปชั่นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมของประเทศในปัจจุบัน สำหรับองค์ประกอบอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ปัจจุบันดูแล้ว **ปัญหาความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อม** จะทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ในปัญหาความมั่นคงในแต่ละด้านมิใช่จะเป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด แต่เป็นการเกิดแบบค่อยเป็นค่อยไป และมีสิ่งบอกเหตุหรืออย่างน้อยที่สุด อาจทำนายหรือคาดเดาได้ โดยใช้การศึกษาปัญหาความมั่นคงในอดีตที่ผ่านมา, สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก ในทุกองค์ประกอบ **และทุกระดับของความมั่นคง** จากนั้นก็ทำการวิเคราะห์หวัจจัยเพื่อประมาณการหรือคาดคะเนต่อไปในอนาคต ซึ่งก็จะทำให้เราได้มีการเตรียมการแก้ปัญหาด้านความมั่นคงที่อาจเกิดในอนาคตได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสาร, ความชำนาญในแต่ละด้าน ของแต่ละองค์ประกอบด้านความมั่นคง และการทำงานเป็นทีม ที่มีการประสานกันเป็นอย่างดีของผู้เชี่ยวชาญ จึงจะทำให้การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน และจัดทำยุทธศาสตร์ หรือแผนงานด้านความมั่นคงประสบความสำเร็จได้

ปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจน่าที่จะยังคงเป็นปัญหาหลัก ที่นักเศรษฐศาสตร์จะต้องหาทางขบคิดแก้ปัญหากันไป ในขณะที่**ปัญหาด้านการเมือง**จะค่อยๆ เป็นปัญหาสำคัญขึ้นมาอีกครั้ง และ**ปัญหาความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา**จะขึ้นมามีบทบาทสูงขึ้นจนเป็นปัญหาหลัก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่า ปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่สะสมในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และเป็นปัญหาที่ตกทอดมาจากปัญหาความมั่นคงในทุกๆ ด้าน อีกทั้งในยุคโลกาภิวัตน์ ที่โลกเชื่อมต่อกันหมดจะส่งผลให้สังคมไทยเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ โดยเฉพาะความขัดแย้งในสังคม อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมใหม่ที่เข้ามาโดยมิได้มีการกลั่นกรอง ปะทะหรือขัดแย้งกันกับวัฒนธรรมเก่า นอกจากนี้ สภาพความฝืดเคืองทางเศรษฐกิจ จะยิ่งทำให้ประชาชนต้องดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอดในทุกวิถีทาง ยังมี**ปัญหาจากภายนอกที่เอ่อล้น (Spill Over)** เข้ามา เช่น ปัญหาจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาสังคมโลก ก็จะมี**ปัญหาจาก**

ให้ปัญหาความมั่นคงทางสังคมจิตวิทยาเป็นปัญหาหลักได้

ปัญหาความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยาที่จะขึ้นมาเป็นปัญหาหลักของสังคมประเทศไทย จะส่งผลให้ประเทศเกิดความขัดแย้งและแตกแยกกันขึ้น จนในที่สุดความขัดแย้ง อาจนำมาซึ่งการต่อสู้กันด้วยอาวุธของคนในชาติ หรืออาจมีความพยายามที่จะแบ่งแยกกันออกไป แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับสถานการณ์ของโลก และความพยายามแก้ปัญหาของรัฐบาล ถ้าได้มีการเตรียมการแก้ไขก็อาจจะทำให้ปัญหาเบาบางลงได้ ถ้ามิฉะนั้นแล้วสังคมประเทศไทยก็คงจะพ่ายแพ้ภัย และเกิดวิกฤติ เช่น วิกฤติทางการเมือง, การทหาร, และวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ เหมือนที่ผ่านมา

4. ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบัน

สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ทำให้ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยที่มีมาแต่อดีต ได้เปลี่ยนรูปแบบไปปัญหาต่างๆ ที่สังคมประเทศไทยต้องเผชิญนับวันจะยุ่งยากขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

4.1 ปัญหาความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ผลจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ผ่านมา นำไปสู่การทำลายระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ซึ่งกำลังเป็นปัญหาในระยะปานกลาง และระยะยาวในอนาคต นอกจากนั้นปัญหาสิ่งแวดล้อมยังสามารถนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างรัฐบาล, องค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่ได้ต่อไปในอนาคต

4.2 ปัญหาการย้ายถิ่นฐานของประชาชน และการอพยพ เป็นปัญหาของการหลั่งไหลของประชากรในประเทศจากชนบทสู่เมือง ซึ่งจะเกิดผลกระทบตามมา เช่น การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรมในชนบท ความคับคั่ง และการเกิดปัญหาในตัวเมือง

4.3 ปัญหาความมั่นคงทางด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นปัญหาของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ในสภาวะการณ์ที่ข้อมูลข่าวสารไหลล้นเข้าสู่สังคมได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในทางบวก และทางลบ คนรุ่นใหม่ของสังคมจะลืมนึกถึงวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่เดิม อันเป็นผลจากการเลียนแบบสื่อต่างๆ ความรู้สึกนึกคิดของสังคมจะถูกควบคุมโดยสื่อสารมวลชน ถ้าสังคมไม่ได้มีการกลั่นกรองระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี หรือไม่ได้มีการวางรากฐานการบริโภคข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ก็จะทำให้สังคมต้องประสบปัญหาต่อไป อีกทั้งการต่อสู้แข่งขันกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการทหารก็ตาม การต่อสู้กันทางระบบข้อมูลข่าวสาร หรือสงครามข้อมูลข่าวสารก็จะเป็นปัจจัยชี้ขาด การแพ้ชนะอีกประการหนึ่ง

4.4 ปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ อันเป็นผลจากการต่อสู้กันทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อความมั่นคง และความมั่งคั่งของตนเอง หรือของประเทศตน ส่งผลให้ประเทศในสังคมโลก ยิ่งทวีช่องว่างของความเป็นอยู่ และความมั่นคงของคนในประเทศมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญการที่มนุษยชาติมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีให้ใช้อย่างจำกัด ก็จะทำให้การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจสูงมากขึ้นไปด้วย ประกอบกับขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสาร ยิ่งทำให้ประเทศที่ร่ำรวยอยู่แล้ว มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายกว่า รวดเร็วกว่า จนสามารถที่จะขยายช่องว่างของความมั่งคั่งออกไปได้อีก สำหรับประเทศที่ยังคง ไล่ตามประเทศร่ำรวยอยู่ ก็จะทำให้การผลิตของตนด้วยการนำทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใช้ ซึ่งก็จะยิ่งทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาอื่น ๆ ทวีตามมา

4.5 ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ในด้านการแพร่กระจายของโรคร้ายแรง
ในปัจจุบันโรคเอดส์เป็นโรคร้ายแรงที่ทำลายมนุษยชาติ ผลของการที่ชาติใดชาติหนึ่งมีประชากรที่เป็นเอดส์เป็นจำนวนมาก ก็จะทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาเศรษฐกิจตามมา

4.6 ปัญหาความมั่นคงจากความแปลกแยกทางด้าน วัฒนธรรม ประเพณี และกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นในสังคมของประเทศที่มีประชากรมีความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีเป็นอย่างมาก สำหรับสังคมประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีความต่างในเรื่องดังกล่าวมากนัก แต่ก็ยังคงมีปัญหาของความไม่เข้าใจกัน และปัญหาของการแบ่งแยกอยู่เช่น ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

4.7 ปัญหาแรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง ประเทศไทยถูกล้อมรอบไปด้วยประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่าประเทศไทยเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้มีประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านหลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทย และก่อให้เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสาธารณสุขและปัญหาอื่นๆ ตามมา

4.8 ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชญากรรมที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับการขยายตัวของเทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสาร โดยกลุ่มอาชญากรรมต่างๆ ทั่วโลกสามารถที่จะติดต่อ ค้าขาย ดำเนินกิจกรรมนอกกฎหมายร่วมกัน โดยผ่านตามช่องทาง การสื่อสารโดยที่ไม่ต้องพบปะกัน อีกทั้งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ยังมักแทรกตัวไปในวงการการเมือง ระบบข้าราชการด้วยการคอร์รัปชัน เข้าไปเล่นการเมือง ตั้งบริษัทบังหน้า เพื่อการฟอกเงิน เป็นต้น

4.9 ปัญหาความมั่นคงด้านพลังงาน เป็นสิ่งที่นักวิชาการเมืองประเทศไทย ให้ความใส่ใจไม่มากนัก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ประเทศไทยรวมทั้งประเทศในภูมิภาคอาเซียนต้องสูญเสียเงินงบประมาณไปอย่างมหาศาลในการใช้จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งพลังงาน อีกทั้งการจัดซื้อพลังงานดังกล่าว ประเทศไทยยังต้องพึ่งพาต่างชาติอีกเป็นอย่างมาก ซึ่งการปิดเส้นทางการเดินเรือขนถ่ายสินค้าประเภท น้ำมัน อาจทำให้พลังงานที่เราใช้อยู่ปัจจุบันเกิดวิกฤติขึ้นทันทีได้

นอกจากประเด็นปัญหาความมั่นคงที่ได้กล่าวไปแล้ว ประเทศไทยยังต้องประสบกับปัญหาความมั่นคงอีกหลายประการด้วยกัน เช่น ปัญหาภัยธรรมชาติร้ายแรง, ปัญหาการก่อการร้าย, ปัญหาเสรีในการเดินเรือที่ประเทศเพื่อนบ้าน ได้ประกาศให้เรือประมงของประเทศไทยที่แล่นผ่านจะต้องแจ้งก่อนเสมอ ถึงแม้ว่าจะผ่านโดยบริสุทธิ์ใจก็ตาม, ปัญหาความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้านที่เอ่อล้น หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย, ปัญหาโจรสลัดในน่านน้ำ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จะต้องมีการพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาอย่างถ่องแท้ และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเอกภาพและบูรณาการในทุกระดับ

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกันด้านความมั่นคงของชาติ

ปัจจัยหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่มั่นคงคือการศึกถึงลักษณะของความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโลกนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งนี้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน ดำรงอยู่ในสภาวะการณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก และสลับซับซ้อนกันมากขึ้น แม้กระทั่งใน ห้วงระยะเวลาที่ประเทศชาติพ้นจากสภาพของการเกิดสงครามเต็มรูปแบบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังประสบกับปัญหาในเรื่องความปลอดภัยหรือความไม่มั่นคงในมิติต่างๆ ในอดีตหากประเทศใดไม่ต้องการเผชิญกับการสงคราม หรือเมื่อสงครามได้ยุติลงแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีสันติภาพและความปลอดภัยควบคู่กันไป แต่

ในปัจจุบันสภาพการณ์กลับตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ แม้ว่าประเทศต่างๆ จะไม่มีการสงครามหรือการสู้รบกันก็ตาม แต่ประเทศเหล่านั้นอาจไม่มีความมั่นคงปลอดภัยก็ได้ ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุสองประการด้วยกัน ดังที่ พล.ต.พจน์ พงศ์สุวรรณ (2531: 32) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ หลักยุทธศาสตร์ คือ 1. ความไม่มั่นคงปลอดภัย อาจเกิดขึ้นจากประเทศที่มีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ของชาติ (National Interest) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นภัยคุกคามจากภายนอกนั่นเอง และ 2. ความไม่มั่นคงปลอดภัย อาจเกิดจากปัญหาการคุกคาม (Threats) จากภายใน

ในขณะที่ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข (2545:12) กลับแบ่งภัยคุกคามด้านความมั่นคงออกมาเป็นปัญหาด้านการทหาร กับปัญหาที่มีใช้การทหาร อีกทั้งยังมีสถาบัน หรือนักวิชาการด้านความมั่นคงอีกหลายท่านได้แบ่งภัยคุกคามดังกล่าวนี้ โดยใช้กรอบของสังคม หรือกรอบของพลังอำนาจแห่งชาติ มาเป็นปัจจัยหลักในการแบ่งเช่นที่ สถาบัน Asia – Pacific Center for Security Studies (1994:6) แบ่งเป็น ภัยคุกคามด้านการเมือง ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ภัยคุกคามด้านสังคมจิตวิทยา และ ภัยคุกคามด้านการทหาร ในการนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถศึกษาถึงปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงให้ครบถ้วนในทุกด้าน เอกสารวิจัยฉบับนี้ จะได้ใช้กรอบในการพิจารณาภัยคุกคามต่อความมั่นคงในรูปของปัญหาภัยคุกคามจากภายนอก และปัญหาภัยคุกคามภายใน โดยปัญหาภัยคุกคามจากภายนอกนั้น จะได้แยกย่อยออกไปอีกเป็นภัยคุกคามที่มีมาจากในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศรอบบ้าน ในขณะที่ ในแต่ละปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคง ไม่ว่าจะมาจากภายนอก หรือจากภายใน จะได้จัดแบ่งกลุ่มออกเป็น ภัยคุกคามทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหารอีกด้วย นอกจากนี้แล้วเพื่อยกประเด็น หรือนำปัญหาใหม่ๆ ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน จึงได้เพิ่มภัยคุกคามในด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากสี่ด้านที่กล่าวไปแล้ว อีกทั้งประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านต่างๆ อาจมีความสัมพันธ์ของปัญหาที่จัดอยู่ในกลุ่มหลายกลุ่ม ก็จะได้แยกแยะให้เห็นในแต่ละกลุ่มไป และเพื่อให้มีความกระจ่างชัดยิ่งขึ้น จะได้สรุปประเด็นปัญหาในช่วงท้ายของการกล่าวถึงภัยคุกคามไว้ในเรื่องของประเด็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน

5.1 ปัญหาจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ในการพิจารณาปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ที่มาจากปัจจัยภายนอกนั้นเป็นการสำรวจหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านยุทธศาสตร์ของโลก ภูมิภาค และประเทศรอบบ้าน ว่าในปัจจุบันนั้นเป็นเช่นไร มีแนวโน้มอย่างไรในระยะสั้น และระยะยาว ทั้งนี้เพื่อต้องการที่จะพิจารณาให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาด้านความมั่นคงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และสอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งก็คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อดำเนินการในปัจจุบัน และวางแผนการดำเนินการในอนาคตนั่นเอง เช่น ถ้าเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ในระยะยาวในห้วงสิบปีขึ้นไป การสำรวจสภาพแวดล้อมภายนอก ก็จะต้องสำรวจสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดในห้วงสิบปีต่อไปด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความมั่นคงในระยะยาว มุ่งต่อ การแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจริงๆ อีกทั้งเราจะต้องพิจารณากำหนดความเบี่ยงเบนที่จะเกิดขึ้นจาก ความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในอนาคต และเกณฑ์การยอมรับได้ที่จะใช้ยุทธศาสตร์เดิมต่อไป โดยทำแค่การปรับแก้เท่านั้น ซึ่งถ้าความเบี่ยงเบนเกินเกณฑ์ดังกล่าวนี้

ก็จำเป็นที่จะต้องสำรวจ และวิเคราะห์สภาพแวดล้อม รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความมั่นคงกันใหม่

5.2 ปัญหาจากภายในที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

เป็นการสำรวจ และวิเคราะห์ปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นภายในประเทศเป็นหลัก และเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดความง่าย และความเข้าใจตรงกัน การจัดแบ่งกลุ่มออกเป็นปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร และอื่นๆ ก็จะทำให้การพิจารณาปัญหาต่างๆ กระทำได้ง่ายขึ้น อีกทั้งรูปแบบก็ควรเป็นไปในลักษณะของการสำรวจปัญหาในปัจจุบัน วิเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การกำหนดหาข้อดี และข้อเสียต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการพิจารณาผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติในแต่ละด้าน ซึ่งในการดำเนินการเพื่อพิจารณา และวิเคราะห์ปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในประเทศ สามารถที่จะแสดงได้ดังนี้

5.2.1 ปัญหาทางด้านการเมือง การปกครอง ตั้งแต่ พ.ศ.2475 ที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปรากฏว่าประชาธิปไตยของประเทศไทยล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด ในการแก้ไขปัญหาโดยการเปลี่ยนรัฐบาลด้วยวิธีการยึดอำนาจ การปฏิวัติรัฐประหาร ครั้นแล้วครั้นเล่า ก็ไม่สามารถที่จะนำพาประเทศไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังที่มุ่งหวังได้ ประโยชน์สุขก็มิได้ตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ตามจุดมุ่งหมายของประชาธิปไตย แต่กลับไปตกอยู่กับคนบางกลุ่มที่กุมอำนาจทางการเมือง หรือกลุ่มที่มีอิทธิพลโยงใยกับผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง เกิดความไม่เป็นธรรมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นเงื่อนไขของความแตกแยกกันในสังคม แบ่งกันเป็นก๊กเป็นเหล่า เป็นสี เชื่อมต่อและผูกกันอยู่ด้วยผลประโยชน์ของตน หรือกลุ่มตน โดยมีได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ หรือประชาชนส่วนรวมภายในชาติแต่ประการใด ปัจจุบันค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลง หันมานิยมยกย่องคนที่มีเงินโดยไม่คำนึงว่าจะได้มาด้วยวิธีการใด คุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมเริ่มลดน้อยลง ที่สำคัญการที่บุคคลบางกลุ่ม บางพวก พยายามที่จะเข้ามามีอำนาจทางการเมืองในทุกวิถีทาง ทั้งที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้อง เพื่อต้องการใช้อำนาจทางการเมืองไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือของกลุ่มตน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศโดยรวม ระบบการเมืองจะกลับไปสู่วงจรที่เรียกว่า “วงจรอุบาทว์” เหมือนเช่นที่ผ่านมา จนนำไปสู่ปัญหาทางด้านการเมืองขึ้นได้ ซึ่งปัญหาการเมืองถือเป็นเรื่องสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาได้

5.2.2 ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาการตลาด ความทุกข์ของชาวไร่ชาวนา เกษตรกร และวงการอุตสาหกรรม ก็คือ ผลิตผลเพาะปลูก และสินค้าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาต้องประสบปัญหาการตลาด ทำให้ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าต้นทุน ปัญหาความยากจนเรื่องความยากจนเป็นเรื่องที่ถูกกล่าวขานกันมาก ว่าความจนนั้นเกิดจากอะไร และแค่นั้นจึงจะเรียกว่าจน ซึ่งเรามักจะเรียกว่าไม่มีพอกินพอใช้นั่นเอง การมีไม่พอกินไม่พอใช้ทำให้คนสร้างปัญหาอย่างไรบ้างเป็นเรื่องที่น่าจะนำมาพิจารณา การแก้ปัญหาความยากจนให้แก่คน ก็เท่ากับแก้ปัญหาของคนในบ้านเมืองให้แก่บ้านเมืองนั่นเอง ปัญหาที่ควรนำมาพิจารณาได้แก่ ความยากจนในชนบท อาจจะเนื่องมาจากการขาดที่ทำมาหากิน ความสะดวกในการลงทุน ลงแรง เช่น น้ำ ถนน ไฟฟ้า และเทคโนโลยี ยังเข้าไปไม่ถึง ขาดทุนรอนและขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ บุคคลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลที่น่า

เป็นห่วงอย่างมาก เนื่องจากอาจจะถูกดึงไปเป็นเครื่องมือในการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการเข้าไปดำเนินการในสิ่งที่ผิดกฎหมาย โดยมีนายทุนอยู่เบื้องหลัง อาทิ การปลูกพืชเสพติด, ค้าอาวุธสงคราม, ขูดแร่เถื่อน, การลักลอบค้ายาเสพติด เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลล่อแหลมที่ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำการต่างๆ ในทางที่ผิดกฎหมาย แต่ได้ค่าตอบแทนที่สูง จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่รัฐฯ องค์กรเอกชน และองค์กรอิสระต่างๆ จะต้องให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และไม่หันไปเป็นเครื่องมือของกลุ่มผิดกฎหมายต่างๆ สำหรับความยากจนของคนในเมืองส่วนใหญ่เกิดจากรายได้ที่ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนของราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนไม่สามารถจะควบคุมรายจ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ ความเจริญทางเทคโนโลยีที่มีมากขึ้น ยิ่งกระตุ้นความต้องการของคนให้มีความต้องการสินค้าและบริการต่างๆ จนเกินกำลังของคนเกิดความขัดแย้งระหว่างความต้องการในชีวิตที่ดีขึ้นกับสภาพของความเป็นจริง มีระบบผ่อนส่งซึ่งมีประโยชน์ทำให้ได้สินค้ามาก่อนแล้วผ่อนชำระ แต่ก็เป็นตัวการทำให้คนส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพที่เป็นหนี้เป็นสิน อันเนื่องมาจากความต้องการของคน เมื่อตื่นตระหนกทางออกไม่ได้ก็หันไปทำสิ่งที่ผิดกฎหมายทุจริตต่ออำนาจหน้าที่ และเกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา

5.2.3 ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสถาบันที่เป็นสถาบันที่มีปัญหาคณะชาติ การที่บ้านเมืองประเทศประเทศไทยเป็นสังคมเปิด สิ่งต่างๆ จากภายนอกเข้ามามีอิทธิพลให้ชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการดำรงชีพเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาที่รุมล้อมอยู่ทั้งการเมืองภายในและภายนอกประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนอยู่ในยุคอันสับสนชวนให้หลงทิศทางและหลงประเด็นได้ง่าย สถาบันที่เป็นองค์คณะแห่งชาติก็มีปัญหารุมล้อมอยู่หลายประการโดยที่เวลา และเหตุการณ์ได้พิสูจน์แล้วว่า สถาบันแห่งชาติทั้งสามมีคุณค่าจุนชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัยตลอดมา การมุ่งทำลายสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติภูมิของสถาบัน เป็นต้นว่า การแอบอ้าง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อสร้างอำนาจอิทธิพลของตนในหลายๆ รูปแบบ หลากๆ วิธี ประวัติศาสตร์ชี้ชัดว่า เพราะคนประเทศประเทศไทยยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ชาติประเทศประเทศไทยจึงดำรงความเป็นประเทศประเทศไทยได้ตลอดมา สิ่งใดก็ตามที่ทำให้จิตใจของคนประเทศประเทศไทยเสื่อมถอยไปจากสถาบันที่ถือว่าเป็นองค์คณะแห่งชาติแล้ว การดำรงความเป็นชาติจะพลอยเสื่อมถอยไปด้วย คนประเทศประเทศไทยทุกคนจะต้องตระหนักในข้อนี้ และผนึกใจกันยึดมั่นในการดำรงรักษาและเทิดทูนสถาบันดังกล่าวไว้ให้ได้ ช่วยกันแก้ไขจุดอ่อนและข้อบกพร่องที่มีอยู่ให้หมดไป ช่วยกันให้สถาบันที่ความบริสุทธิ์ผุดผ่องโดยเนื้อแท้ทั้งศาสนาและพระมหากษัตริย์ **ปัญหาทางด้าน การทหาร** ได้แก่ ปัญหาชายแดน เป็นปัญหากระทบกับประเทศเพื่อนบ้านโดยทั่วไป ปัญหาการก่อความไม่สงบ ปัญหาภายในที่สำคัญในอดีต เช่น ปัญหาการต่อสู้กันระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกับรัฐบาลหรือปัญหาความพยายามในการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. 2560 ถึง 2564 สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไปประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเชื่อมต่อ

ระหว่างกันทั่วโลกส่งผลให้ปัจจัยเกื้อกูลต่อการก่อเหตุความรุนแรงและการก่อการร้ายผันแปรตามกันทั้งในประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีพันธกรณีหรือแนวทางการดำเนินการระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะในกรอบของสหประชาชาติ

โดยที่นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้าย พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางที่หน่วยงานของไทยได้ถือปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งนับแต่นั้นมาสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคอื่นๆ และในระดับโลกก็ไม่ได้เบาบางลง อีกทั้งยังปรากฏรูปแบบ วิธีการที่ใช้ในการก่อการร้ายมีความซับซ้อนหรือหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเกิดใหม่ขึ้นอีก ดังนั้นประเทศไทยเองจึงควรที่จะกำหนดแนวทางในการรับมือกับปัญหการก่อการร้ายที่ทันกับยุคสมัยและมีความครอบคลุมปัญหาให้มากขึ้น สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับใหม่ขึ้นมา ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับปัญหการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ผลเป็นรูปธรรมและสามารถแก้ไขปัญหได้ตรงจุด สามารถป้องกันและลดความเสี่ยงที่ไทยจะตกเป็นเป้าของการก่อเหตุได้

กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้มีที่มาจากกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติพ.ศ. 2558 ถึง 2564 และยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาติพ.ศ. 2558 ถึง 2564 ซึ่งได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นสาขาอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับแรก นอกจากนี้ในกรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงข้อ 5 พัฒนาระบบกลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหภัยคุกคามข้ามชาติ ลดผลกระทบจากภัยก่อการร้ายและเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้จะเน้นการรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้ายได้ดังนี้

ลัทธิความเชื่อ โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยมโดยไม่ใช่เชื้อชาติศาสนาหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นการแบ่งแยกเป็นการเฉพาะ

คน เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคนโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิด ป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ

อาวุธ สิ่งของ วัสดุ ทุน เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้าย จัดหา จำหน่าย และซื้ออาวุธ สิ่งของ เครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายเข้าถึงอาวุธ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ได้โดยง่าย

ชายแดน พรหมแดน เน้นการควบคุมพรหมแดนและพื้นที่บริเวณชายแดน การควบคุมการเดินทาง การเคลื่อนย้ายเข้าออกของรถขนส่งสินค้าและยานพาหนะ

การรักษาความปลอดภัย การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลให้บุคลากรที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อมทันสมัยได้มาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลเรือตรี สุรศักดิ์ หุ่นเริงรัมย์ (2550: 196 – 199) ศึกษาเรื่อง บทบาทของกองทัพ ในการต่อต้านการก่อการร้าย พบว่าการพัฒนาบทบาทและความสามารถของกองทัพในการต่อต้าน การก่อการร้ายนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดอ่อนและอุปสรรคที่เกิดขึ้นประกอบกับการดำเนินการของ ต่างประเทศเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายและองค์ความรู้กับประสบการณ์จากการฝึก ตลอดจน บทเรียนจากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องที่ผ่านมาของกองทัพ พร้อมทั้งได้ทดสอบความเหมาะสม ความสามารถที่จะกระทำได้และการยอมรับได้แล้ว จึงได้สรุปแนวทางการพัฒนาบทบาท และขีด ความสามารถของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยจะต้องดำเนินการด้านการข่าวทั้งข่าวกรอง ทางยุทธศาสตร์และข่าวกรองทางยุทธวิธี การรักษาความปลอดภัยทั้งสถานที่ บุคคลและเอกสาร รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบเรือเข้าออกท่าเรือและเส้นทางเดินเรือต่างๆตลอดจนต้องมีการแสดงความ พร้อมทั้งคน การสาธิตและการฝึกพร้อม ฝึกผสมกับต่างประเทศ รวมทั้งการส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการ กับกองกำลังของสหประชาชาติ สำหรับบทบาทของกองทัพตามมาตรการต่อต้าน ตอบโต้การก่อการร้าย จะต้องใช้ชุดปฏิบัติการพิเศษต่อต้านการก่อการร้ายทางกายภาพและจะใช้ชุดปฏิบัติการพิเศษของกลุ่ม วิทยาศาสตร์ของเหล่าทัพเป็นหลักในการตอบโต้อาวุธเคมี รวมทั้งการใช้ชุดปฏิบัติการพิเศษของ เหล่าทัพ เป็นหลักในการตอบโต้อาวุธชีวะ สงครามเชื้อโรค นอกจากนี้บทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย ในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของฝ่ายความมั่นคงควรเน้นการมีบทบาทในการประสาน การดึงมวลชนให้ เข้าเป็นฝ่ายรัฐ การแก้ปัญหาธุรกิจผิดกฎหมาย การสร้างเสริมกระบวนการยุติธรรมและไม่ใช้นโยบายที่ มีความรุนแรง การมีเอกภาพการบังคับบัญชาและความร่วมมือของนักการเมืองในพื้นที่กับรัฐบาล รวมทั้งการใช้มาตรการหลักโดยปกติของเหล่าทัพในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเน้นเรื่องการ ป้องกันการแทรกแซงจากต่างประเทศ สำหรับการพัฒนาบทบาทและมาตรการต่อต้านการก่อการร้าย ด้วยการโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์จะต้องมีสองบทบาทหลักคือ สงครามการก่อการร้ายยุคข้อมูล ข่าวสารและความสามารถในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและการปฏิบัติการข่าวในรูปแบบของสงคราม เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้บทบาทและมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยการโจมตีเครือข่าย คอมพิวเตอร์ของกองทัพสหรัฐกับกองทัพปลดปล่อยสาธารณรัฐประชาชนจีนมาเป็นต้นแบบและ ประยุกต์ใช้งาน

การพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ ในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล และการ ต่อต้านการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ได้พิจารณาจุดอ่อนและอุปสรรคของกองทัพ ตามองค์ประกอบของการปฏิบัติงาน คือองค์บุคคล องค์วัตถุและการบริหารจัดการกับแนวทางการ ดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาโทรคมนาคมของต่างประเทศ ตลอดจนโครงการ ของประสบการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับการต่อต้านการก่อการร้าย การสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ วิธีการ หรือเครื่องมือที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายใช้งานบนพื้นฐานที่ตนเองเคยดำเนินการมาแล้วปรับปรุง และ เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมทันสมัย ทันเหตุการณ์โดยใช้จุดแข็งและโอกาสประยุกต์ใช้หรือแสวง ประโยชน์จากความเจริญก้าวหน้าของต่างประเทศและภาคเอกชนไทย จะต้องมีการบริหารกำลังพลให้ มีองค์ความรู้เรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายและมีการพัฒนากำลังพลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบรรจุ หัวหน้าแผนกของหน่วยกำลังรบหลักและกรมในส่วนบัญชาการที่มีความรู้การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

อย่างเพียงพอ ตลอดจนเพิ่มเติมหลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้ายขั้นพื้นฐานและขั้นสูง การฝึกศึกษา หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการข่าวกรองและศึกษาอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับโปรแกรมรหัส ลายมือ อิเล็กทรอนิกส์และการพัฒนาโปรแกรม รวมทั้งการสร้างนักแฮ็คเกอร์ การฝึกทบทวน ฝึกพร้อม ฝึกผสม และการฝึกเกี่ยวกับอุปกรณ์การรับส่งข่าวสารข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้จะต้องปรับปรุง และจัดหาอาวุธและยุทธโปกรณ์ประจำหน่วยและประจำกายให้ทันสมัยเท่าเทียม หรือสูงกว่า กลุ่มก่อการร้ายที่มีวิวัฒนาการอยู่เสมอ จะต้องมีความพร้อมต่อการเผชิญภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์ กับภัยคุกคามจากการโจมตีด้วยอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง จะต้องจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ ติดตามอาวุธยุทธโปกรณ์ที่ล่อแหลมต่อการถูกขโมยหรือถูกขังชิงจากก่อการร้าย รวมทั้งจะต้องมี อุปกรณ์สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคมทั้ง กำลังทางบก และกำลังทางเรือ จะต้องมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกองทัพทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โครงข่ายโทรศัพท์ของวิทยุเชื่อมโยงระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมและอุปกรณ์เชื่อมต่อวิทยุกับเครื่อง คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้การบริหารจัดการต้องมีเอกภาพการบังคับบัญชา ต้องจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และการแจ้งเตือนการก่อการร้ายภายในศูนย์ปฏิบัติการข่าวที่มีฐานข้อมูลเอกลักษณ์ บุคคลผู้ก่อการร้ายรวมทั้งกระจายข่าวการก่อการร้ายในเว็บไซต์ของกองทัพ ต้องจัดทำเอกสารอ้างอิง หรือคู่มือต่อต้านการก่อการร้าย ต้องมียุทธศาสตร์และมาตรการโดยยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” เป็นหลักชัย สร้างความไว้วางใจจากประชาชน ต้องสร้างจิตสำนึกของกำลังพล และสร้างประชาพิจารณาให้กำลังพลทุกคนตระหนักในการรักษาความปลอดภัยหน่วยควบคู่ไปกับการ ปฏิบัติหน้าที่ให้กำลังพลตระหนักถึงภัยของการก่อการร้ายว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา

พลตรี บุญชู เกิดโชค (2555: 71 – 73) ศึกษาเรื่อง การบูรณาการงานต่อต้านการก่อการ ร้ายของไทย พบว่า ภารกิจการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้ายมีลักษณะหลายมิติ และมีพลวัต การดำเนินการดังกล่าวจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะ เพิ่มพูนทักษะสำหรับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยการฝึกบริหารเหตุการณ์ซึ่งอาศัยการระดม สรรพกำลังของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการทดสอบระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหการ ก่อการร้ายสากลที่เห็นผลดีที่สุด เนื่องจากการประเมินผลการฝึกจะทำให้หน่วยงานที่เข้าร่วมสามารถ นำไปปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้การฝึกบริหารเหตุการณ์ยังช่วยสร้างความเข้าใจใน หลักปฏิบัติ หลักนิยมที่ตรงกันระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งยังส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องมิให้เป็นคนแปลกหน้าต่อกันในยามที่เกิดเหตุการณ์จริงและในยามปกติ ซึ่งความคุ้นเคยจะ ช่วยให้การประสานงานกระทำโดยสะดวก แม้มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ในด้านใดด้านหนึ่ง แต่โดยทั่วไปแล้วในภารกิจด้านหนึ่งจะมีหน่วยงานเดียวที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก เช่น ในการปฏิบัติการหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพต้องขึ้นควบคุมทางยุทธการกับศูนย์ ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ดังนั้นศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล จึงเป็น หน่วยงานรับผิดชอบหลักด้านการปฏิบัติการ นอกจากนี้ภารกิจในหลายด้านอาจจำเป็นต้องอาศัย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการปฏิบัติการ เช่น ด้านการข่าวมีหน่วยงานรับผิดชอบจำนวนมาก อย่างไรก็ตามบางหน่วยงานกลับมีบทบาทคลุมเครือไม่ชัดเจนหรือเหลื่อมซ้อนกับภารกิจของ หน่วยงานอื่นๆ ดังจะเห็นได้จาก กอ.รมน. (ศปป.3) ซึ่งถูกระบุว่ามีบทบาทในการติดตามตรวจสอบ

และประเมินสถานการณ์ พร้อมทั้งวางแผน อำนวยการ ประสานงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อันเกิดจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งการบูรณาการแผนงานโครงการและการดำเนินงานด้านความมั่นคงอันอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจากการศึกษายังพบว่าความไม่ครอบคลุมในการแบ่งมอบภารกิจกล่าวคือบทบาทที่จำเป็นบางด้านยังขาดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก อาทิ ไม่มีการกล่าวถึงระบบขนส่งมวลชนและระบบพลังงาน โดยกระทรวงคมนาคมควรได้รับมอบภารกิจเป็นศูนย์กลางการประสานงานและการให้ข้อมูลหากเกิดการก่อการร้ายต่อระบบขนส่งมวลชน กระทรวงพลังงานควรได้รับมอบภารกิจในลักษณะเดียวกัน กรณีเกิดการก่อการร้ายต่อระบบพลังงาน นอกจากนั้นจากการที่กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของประเทศในหลายด้านความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายในพื้นที่กรุงเทพฯ ย่อมมีโอกาสสูงกว่าพื้นที่อื่นของประเทศไทย ดังนั้นจึงควรระบุมอบบทบาทความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลด้วย แม้ว่าจะเป็นเรื่องสมเหตุสมผลที่หน่วยงานภาครัฐเป็นแกนหลักในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล แต่พรรคการเมืองและภาคประชาชนสมควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งมีบทบาทเพิ่มขึ้นมากกว่าในปัจจุบัน

พ.อ.ดร.ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล (2556) ศึกษาเรื่องความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ศึกษาเฉพาะกรณีความร่วมมือทางการทหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคงที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์และบทบาททางการทหารของไทย ในการดำเนินความร่วมมือ ด้านความมั่นคงกับจีน งานวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการสำรวจข้อมูล การเก็บข้อมูลจากเอกสาร รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการฝ่ายไทยและฝ่ายจีน ตามกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทย กับกระทรวงกลาโหมของจีน ควบคู่กับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาควบคู่กับแนวทางการคาดการณ์สถานการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในทั้งของไทยและจีน มีความสอดคล้องประสานกัน เมื่อพิจารณาถึงภัยคุกคาม และความมั่นคงของประเทศ เช่น การรุกรานของเวียดนามต่อกัมพูชา เมื่อปี พ.ศ. 2521 เป็นต้น รวมทั้งการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อนทางเศรษฐกิจ ทำให้ทั้ง 2 ประเทศ ได้เห็นประโยชน์ในการดำเนินนโยบายความมั่นคงแบบร่วมมือกันในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ดังนั้นไทยจึงควรดำเนินความสัมพันธ์ต่อจีนบนพื้นฐานของความร่วมมือกันด้านความมั่นคงอย่างได้สมดุลกับประเทศต่างๆ โดยไม่ก่อให้เกิดความหวาดระแวงต่อกันและใช้กรอบความร่วมมือของอาเซียนผลักดันความร่วมมือด้านความมั่นคง ระหว่างไทยกับจีน ให้ขยายผลความร่วมมือทางการทหาร จากรูปแบบทวิภาคีไปสู่ความร่วมมือในรูปแบบพหุภาคี เพื่อนำไปสู่ความเป็นประชาคมความมั่นคงของภูมิภาคต่อไป

ทั้งนี้ สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนจากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของทุกประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น จึงไม่มีประเทศใดสามารถแก้ไขปัญหาภัยคุกคามดังกล่าวได้เพียงลำพังและจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ แต่ความร่วมมือ

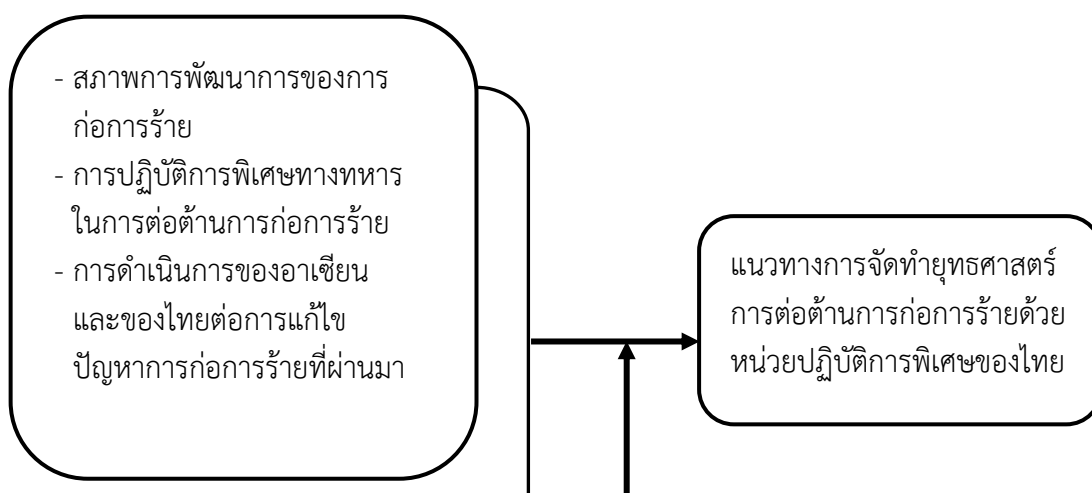
กันนั้น จะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติ และความไว้นื้อเชื่อใจต่อกัน ซึ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนต่อการนำไปสู่ความร่วมมือกันดังกล่าว

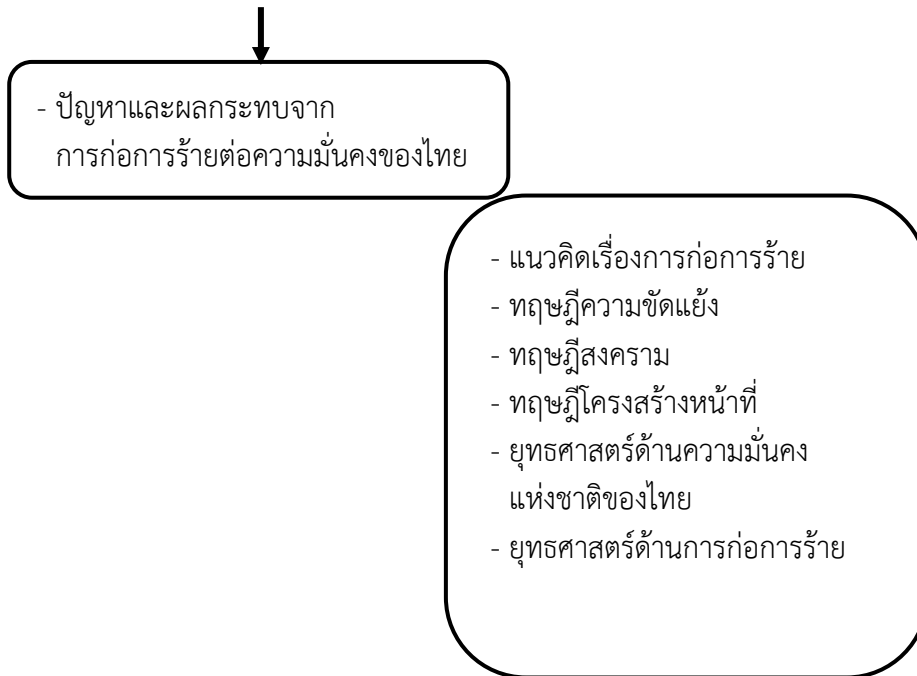
สำหรับรูปแบบของความร่วมมือทางการทหารระหว่างไทยกับจีน อาจจำแนกได้ 6 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การแลกเปลี่ยนการเยี่ยมเยือน ระดับผู้นำกองทัพและผู้นำหน่วยทหารในระดับต่างๆ เพื่อสร้างความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างกัน และการประชุมร่วมเพื่อกำหนดกรอบแผนงาน เช่น การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวงกลาโหมจีนประจำปี เป็นต้น รูปแบบที่ 2 การแลกเปลี่ยนทางการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของสถาบันทางการทหาร รูปแบบที่ 3 การฝึกร่วมทางทหาร เช่น หน่วยรบพิเศษของกองทัพไทยกับกองทัพบกจีน เป็นต้น รูปแบบที่ 4 การแลกเปลี่ยนความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น ด้านการข่าวกรอง เป็นต้น รูปแบบที่ 5 ความร่วมมือในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร เช่น กองทัพเรือไทยได้ส่งต่อเรือไกลฝั่งจากจีน เป็นต้น รูปแบบที่ 6 รูปแบบการสร้างกลไกในการแสวงหาความร่วมมือทางการทหาร โดยใช้การทูตฝ่ายทหารผ่านสำนักงานทูตทหารของทั้ง 2 ประเทศ งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ทางทหารของ 2 ประเทศ ที่เป็นไปบนพื้นฐานความไว้วางใจต่อกันเป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

หลังจากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ เกี่ยวกับ 1. แนวความคิดเรื่องการก่อการร้าย 2. ทฤษฎีความขัดแย้ง 3. ทฤษฎีสงคราม 4. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ 5. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของไทย 6. ยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยนี้ ในการ 1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากลอันจะนำไปสู่แผนการฝึกร่วมและแผนการปฏิบัติร่วม 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุป

พัฒนาการของการก่อการร้ายทั้งในประเทศไทยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และของโลกนั้นมีการพัฒนาไปอย่างมากนับ ตั้งแต่เหตุการณ์ 911 การก่อการร้ายที่ใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ในการเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในแง่อุดมการณ์ของการก่อการร้ายอาวุธที่ใช้ในการก่อการร้ายและความร้ายแรงของการก่อการร้าย รวมทั้งวิธีการเรียกหาเงินสนับสนุนและรับสมัครผู้ร่วมขบวนการ

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตรวมถึงโซเชียลมีเดียมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อพัฒนาการของการก่อการร้าย ซึ่งแต่ละประเทศกำลังปรับปรุงหรือได้ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในด้านต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อปกป้องมิให้แนวคิดสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายแพร่กระจายเข้าไปในประเทศของตนเอง อีกทั้งในปัจจุบันเริ่มมีการร่วมมือกันของประเทศต่างๆ มากขึ้น จึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านกลุ่มก่อการร้ายวิธีการก่อการร้ายและการเคลื่อนย้ายบุคคลซึ่งกันและกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยดำเนินการในการ

ต่อต้านการก่อการร้ายและเฝ้าระวังบุคคลต้องสงสัย รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนหน่วยงาน องค์กร และ องค์กรประกอบต่างๆ โดยมีการบูรณาการหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานด้านความ มั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีไซเบอร์การสื่อสารได้ถูกรวมเข้ามาอยู่ในโครงสร้างด้วย

บทที่ 3

พัฒนาการของการก่อการร้ายและผลกระทบต่อประเทศไทย และในภูมิภาค

กล่าวนำ

การศึกษาในบทที่ 3 จะศึกษาเนื้อหาในกรอบของวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้าย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากลอันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาบทวนพัฒนาการของยุทธศาสตร์ชาติด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย และนานาชาติ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขยุทธศาสตร์ การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยในบทนี้ จะมีลำดับการศึกษาดังนี้ 1. พัฒนาการของการก่อการร้าย 2. การปฏิบัติการพิเศษทางทหารในการ ต่อต้านการก่อการร้ายของไทย 3. ข้อมูลด้านการก่อการร้ายในระดับสากล และในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ 4. ปัญหาและผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย และ 5. สรุป

พัฒนาการของการก่อการร้าย

เจอร์ราร์ด ชาเลียนและอาร์แนต บลิน (Gerard Chaliand and Arnaud Blin) ในหนังสือเรื่อง “ประวัติศาสตร์ของการก่อการร้ายตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงอัลคิเดา” (The History of Terrorism from Antiquity to Al Qaeda) ซึ่งประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนเรื่องดังกล่าวได้กล่าวถึง ลักษณะของการก่อการร้ายในปัจจุบันกับความสัมพันธ์ของรูปแบบในการปกครองทางการเมืองไว้ที่น่าสนใจว่า “การก่อการร้ายสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติการต่อพลเรือนเป็นเป้าหมาย โดยปรากฏการณ์ดังกล่าว มาจากข้อเท็จจริงที่ว่าพัฒนาการทั่วไปของโครงสร้างทางการเมืองและการ มีบทบาทที่สำคัญของสื่อมวลชนในประเทศตะวันตก โครงสร้างทางการเมืองได้พัฒนาการมาเป็นการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ตอนปลายของศตวรรษที่ 18 เกี่ยวกับเรื่องสื่อมวลชนสมัยใหม่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตยและปัจจุบันความชอบธรรม ทางการเมืองคือ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งโดยพลเมืองภายในรัฐ (ประชาธิปไตยแบบตัวแทน) นอกจากนี้แล้วจะเห็นได้ว่าการก่อการร้ายในรัฐที่ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยจะเกิดผลมากกว่าประเทศที่ปกครองในระบอบเผด็จการ ซึ่งเหตุผลที่เกิดเหตุการณ์ เช่นนั้น เนื่องจากรัฐที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการสามารถค้นหาและลงโทษผู้ก่อการร้ายได้มี ประสิทธิภาพมากกว่า ถึงแม้ว่ารัฐเสรีประชาธิปไตยจะสามารถลงโทษผู้ก่อการร้ายได้เช่นเดียวกัน แต่หากพิจารณาในแง่ของผู้ลงมือกระทำความผิดแล้ว ผลกระทบจากการลงมือก่อการร้ายในรัฐเสรี

ย่อมมีผลกระทบมากกว่าในรัฐที่ปกครองในระบอบเผด็จการที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปกครอง และสื่อมวลชนถูกควบคุมโดยรัฐบาล ดังนั้นอาจถือได้ว่าเป็นข้อสรุปได้ว่าการก่อการร้ายสมัยใหม่เป็นส่วนหนึ่งของผลจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่ใช่วิธีการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”

ความสัมพันธ์ในทางการเมืองกับการก่อการร้าย จึงเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสำคัญตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในแง่ประวัติศาสตร์แล้วอาจแบ่งการก่อการร้ายได้เป็นหลายรูปแบบ โดยพื้นฐานแล้วปัญหาของการศึกษาประวัติศาสตร์ของการก่อการร้ายเองนั้นก็เปรียบเสมือนกับการให้คำจำกัดความหรือคำนิยามของการก่อการร้ายในแง่หนึ่งว่าการกระทำใดในประวัติศาสตร์หรือในช่วงเวลานั้นว่าเป็นการก่อการร้าย สำหรับในเอกสารวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนจึงขอแบ่งการก่อการร้ายออกเป็นช่วงเวลาดังนี้คือ

1. การก่อการร้ายในยุคโบราณ

ในแง่ประวัติศาสตร์แล้ว คำว่า “การก่อการร้าย” นั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องสงครามในตัวของตัวเองจากอดีตถึงปัจจุบัน นักประวัติศาสตร์กรีกโบราณได้บันทึกไว้ว่าชนชาติกรีกโบราณเองก็ใช้เทคนิคหลายรูปแบบในการแพร่ขยายความกลัวในหมู่ศัตรูก่อนที่จะทำการสู้รบโดยไม่มีเหตุผลว่าเหตุใดชาวกรีกจึงกระทำการเช่นนั้นดังนั้นการสร้างความกลัวจึงเป็นส่วนสำคัญในการทำสงคราม เมื่อมีการรบแล้วฝ่ายที่ต้องการชัยชนะมักจะต้องการสร้างความกลัวให้กับฝ่ายตรงกันข้ามซึ่งมีผลในทางจิตวิทยาในการสร้างความแตกตื่นและทำให้ฝ่ายตรงข้ามหลบหนีไปและรัฐบาลฝ่ายตรงกันข้ามจะยอมแพ้เมื่อสามารถคาดหมายความเสียหายที่ได้รับจากศัตรูในอนาคต ในอดีตการที่กองทัพใช้กลยุทธ์ในการตัดศีรษะของฝ่ายตรงกันข้ามก็ยังเป็นกลยุทธ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ดังเช่นเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ทหารถูกผู้ก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตัดศีรษะเพื่อเป็นการข่มขู่ฝ่ายตรงกันข้าม ดังนั้นแล้ว “ความกลัว” จึงถูกนำมาใช้เป็นอาวุธในการทำสงครามและถึงแม้ว่าเหตุการณ์ก่อการร้ายจะเกิดขึ้นทั่วโลกแต่เป็นที่ยอมรับว่ารากฐานของปัญหาการก่อการร้ายเกิดขึ้นในแถบประเทศตะวันออกกลางซึ่งปรากฏกลุ่มการก่อการร้ายขึ้นเป็นครั้งแรกในศตวรรษที่หนึ่ง เมื่อกลุ่มของชาวยิวเรียกว่า “ซีรอสส์” (Zealots) โดยถือว่ากลุ่มการก่อการร้ายนี้เป็นกลุ่มการก่อการร้ายกลุ่มแรก ได้ใช้กลยุทธ์ที่ใช้การสร้างความกลัวอย่างเป็นระบบ, ต่อเนื่องและลักษณะดังกล่าวยังได้ใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งลักษณะที่ถือว่าเป็นการก่อการร้ายคือ การพยายามโจมตีแบบกองโจรต่ออาณาจักรโรมัน ตัวแทนของฝ่าย ซีรอสส์เรียกว่า “*Sicarii*” (เป็นคำภาษาละตินที่มาจากคำว่า “*sicarius*”) หรือ “*daggerman*” ได้ต่อต้านโดยไม่เปิดเผยต่ออาณาจักรโรมันโดยใช้วิธีการแทงหรือตัดศีรษะของทหารโรมัน อีกทั้ง กลุ่มซีรอสส์ ได้ใช้การลักพาตัวและการลักลอบวางยาพิษในการปฏิบัติการของตนอีกด้วยและเมื่อไม่นานมานี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้กลายเป็นแหล่งกำเนิดของกลุ่มอิสลามหัวรุนแรงและกลุ่มชาตินิยมปาเลสไตน์ กลุ่มทั้งสองยังเป็นส่วนสำคัญในปัญหาการก่อการร้ายทั่วโลกในปัจจุบันด้วย เมื่อพิจารณาจากปัญหาในทางศาสนาแล้ว ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่สำคัญและมีผู้นับถือหลายพันล้านคนทั่วโลกมากเป็นอันดับสองรองจากศาสนาคริสต์ เช่นเดียวกันกับการตีความในศาสนาคริสต์ กล่าวคือศาสนาอิสลามก็มีการตีความหลักคำสอนไปหลายแง่มุมและมีหลายกลุ่มตามเงื่อนไขในทางประวัติศาสตร์, ความเชื่อและความเข้าใจในทางศาสนา การแบ่งนิกายที่สำคัญของศาสนาอิสลามอาจแบ่งได้เป็น

2 นิกายที่สำคัญ ได้แก่ นิกายซุนนีย์ (Sunni) และนิกายชีอะห์ (Shiah) ซึ่งปฏิบัติตามคำสอนของอาลี ซึ่งเป็นบุตรเขยของโมฮัมหมัด สำหรับนิกายซุนนีย์เป็นนิกายที่มีคนนับถือกันมากในคาบสมุทรอาระเบีย แต่สำหรับในแอฟริกาเหนือและในภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียน นิกายชีอะห์มีคน นับถือกันมากทั้งในอิหร่าน และอิรัก, อาเซอร์ไบจาน, โอมานและบาเรน ปัจจุบันรวมถึงในปากีสถาน, อินเดีย และบังกลาเทศ ประวัติความเป็นมาของการก่อการร้ายในตะวันออกกลางมักจะกล่าวถึง กลุ่มอิสมา อิลลิส (Isma' ilis) ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของกลุ่มชีอะห์ ซึ่งเรียกว่าเป็นผู้ลอบสังหาร (assassins) หรือ the “Hashasins” ซึ่งพวกเขาเชื่อว่าศาสนาอิสลามจะถูกทำให้บริสุทธิ์ด้วยการฆ่ากลุ่มซุนนีย์ โดยกลุ่มลอบสังหารได้เริ่มก่อตั้งประมาณปี ค.ศ.1090 โดยฮาส์ซาน – ไอ – ซาบบาห์ (Hassan-i-Sabbah) ผู้ซึ่งต้องการมีชื่อเสียงโด่งดังเช่นเดียวกันกับ *Sheikh al – Jabal* (ผู้อาวุโสแห่งซุนเขา) โดยเขากับพวกได้ลอบสังหารบุคคลที่คิดว่าเป็นศัตรูกับศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง ศัตรูและเหยื่อของพวกเขาไม่ใช่เพียงผู้นำในกลุ่มครูเสดเท่านั้น (Crusaders) แต่ยังเป็นผู้นำของอาหรับที่ไม่สนับสนุนแนวความคิดของพวกเขาอีกด้วย อำนาจของพวกเขาผู้ลอบสังหารได้ขยายออกไปทั่วเอเชียตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในตะวันออกกลาง และในที่สุดได้แพร่ขยายไปยังทวีปยุโรปและกลายเป็นรูปแบบของการลอบสังหารในเวลาต่อมา

ในศตวรรษที่ 12 – 14 กลุ่มการเมืองเกลฟ (Guelph) และกิบเบลลิน (Ghibelline) มักจะใช้กลยุทธ์การก่อการร้ายมาต่อสู้กับฝ่ายอาณาจักรโรมัน จากศตวรรษที่ 11 จนถึงศตวรรษที่ 17 มีการก่อการร้ายในหลายรูปแบบและได้ถูกกล่าวหาว่าดำเนินการโดยพ่อมดหมอผี (Witches) ในยุโรป ผู้ซึ่งใช้อำนาจเหนือธรรมชาติเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองและฝ่ายศาสนจักร กับฝ่ายบ้านเมืองได้ใช้วิธีการที่มีลักษณะเดียวกันกับการก่อการร้าย โดยใช้วิธีการทรมานต่อผู้ต้องสงสัยหลายรูปแบบ ในบางครั้งทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องถูกแขวนคออย่างโหดร้าย, การกดน้ำ, การเผาไฟเพื่อบังคับให้สารภาพบาปทั้งชายและหญิงที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพ่อมดหมอผีได้ถูกประหารชีวิตทั่วยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง ค.ศ.1740 – 1750 คาดว่ามีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 100,000 คน ทั้งที่เป็นผู้ชาย, ผู้หญิงและเด็กที่ถูกฆ่าโดยการเผาและจำนวนผู้เสียชีวิตน่าจะมากกว่านี้หากคิดรวมทั้งทวีปยุโรป สำหรับกลุ่มอินดูสที่รู้จักกันในนาม “ธัคกี” (Thuggee) ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายในอินเดียมาหลายศตวรรษ และต่อมากลายเป็นกลุ่มที่มีการฆาตกรรมบุคคลหลายพันคนก่อนที่จะถูกทำลายโดยรัฐบาลอังกฤษเมื่อต้นศตวรรษที่ 19 สมาชิกในกลุ่มธัคกีได้สืบต่อกันมาตามบรรพบุรุษ โดยตามปกติสมาชิกในกลุ่มได้ดำรงชีวิตตามปกติและไม่ได้ประกอบอาชญากรรม แต่ต่อมากลุ่มธัคกีได้มีชื่อเสียงในเรื่องการทำคามสนิทกับผู้เดินทางมาตามท้องถนนเพื่อสร้างความเชื่อใจและได้ข่มขู่เดินทางเหล่านี้เสียเพื่อเอาสิ่งของมีค่าและเศษศพทิ้งในถ้ำ ทำให้กลุ่มธัคกีกลายเป็นผู้ก่อการร้ายเนื่องจากกลยุทธ์ของพวกเขาได้สร้างความหวาดกลัวไปทั่วทั้งภูมิภาคเมื่อพวกเขาได้ลงมือกระทำ ความผิด แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับในปัจจุบันแล้วการกระทำของพวกเขาอาจเป็นความผิดทั่วไปโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากแรงจูงใจเมื่อเทียบกับปัจจุบันเพราะถึงแม้ว่าจะมีการเอาทรัพย์สิน แต่แรงจูงใจในเรื่องทรัพย์สินดูเหมือนจะน้อยกว่าเรื่องกิจกรรมที่เขาทำกันคือการบูชาพระเจ้า กาลี (Kali) จึงถูกมองว่าเป็นการฆ่าในพิธีกรรมเพื่อเป็นการสังเวยตามความเชื่อ ต่อมาประเทศอังกฤษได้ลงโทษกลุ่มธัคกีโดยการแขวนคอและจำคุกมากกว่า 3,000 คน ในช่วงระยะเวลา 7 ปี ในทศวรรษที่ 1830 จนทำให้กลุ่มธัคกีลบลบหายไป

2. การก่อการร้ายสมัยใหม่

แม้ว่ากลุ่มก่อการร้ายในยุคโบราณดังกล่าวจะมีช่วงระยะเวลาดำเนินการมาเป็นระยะเวลายาวนานแต่ก็ยังไม่ได้ใกล้เคียงกับคำว่า “การก่อการร้าย” (Terrorism) ต่อมาในตอนปลายของศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคที่เรียกว่า “ยุคแห่งความกลัว” (Reign of Terror) ในช่วงของการปฏิวัติฝรั่งเศส เมื่อเครื่องกิโยตินไม่ได้ใช้สำหรับการสังหารศัตรูในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศสแต่ยังเป็นเครื่องข่มขู่สำหรับบุคคลที่อาจจะกระทำหรือพูดต่อต้านกลุ่มแจค-โอะบิน (Jacobins) ซึ่งคำดังกล่าวจึงมีรากฐานมาจากภาษาฝรั่งเศสและปรากฏขึ้นในพจนานุกรมของประเทศอังกฤษในปี ค.ศ. 1794 ในขณะที่การก่อการร้ายมีลักษณะเป็นกลุ่มความเคลื่อนไหวเพื่อปฏิวัติและมีกลยุทธ์ในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อหาทางกดดันรัฐบาลต่างๆ ภายหลังจากในศตวรรษที่ 19 คำว่า “terrorism” ได้มีลักษณะใกล้เคียงกับคำว่าพวกกลุ่มอนาธิปไตย (anarchist) กับพวกกลุ่มเคลื่อนไหวองค์กรแรงงาน พวกกลุ่มอนาธิปไตยมีความเชื่อว่ารัฐโดยพื้นฐานแล้วเป็นสถาบันทรราชหรือรัฐเป็นผู้กดขี่ข่มเหงประชาชนเสียเองจึงต้องต่อต้านโดยการใช้ความรุนแรง ถึงแม้ว่าพวกเขาจะใช้การขว้างระเบิดแต่พวกเขาไม่ได้ขว้างแบบสุ่มโดยไม่เลือกเหยื่อแต่เป็นการขว้างเพื่อประสงค์ต่อบุคคลที่เป็นเป้าหมาย ในตอนปลายของศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ผู้นำรัฐบาลและผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลได้ถูกฆาตกรรมจากอาวุธปืนและระเบิดจากกลุ่มอนาธิปไตย รวมถึงการฆ่าครุช อเล็กซานเดอร์ที่ 2 (Czar Alexander II) ผู้ซึ่งถูกฆ่าโดยกลุ่มคอมมิวนิสต์อนาธิปไตยนาโรดนา ยา (the Anacho - Communist Narodnaya) หรือกลุ่มเจตนากรรมณ์ของประชาชนในปี ค.ศ. 1881 และเจ้าชายฟรานซ์ เฟอร์ดินานด์ (Franz Ferdinand) แห่งออสเตรียผู้ซึ่งถูกยิงสังหารโดยกลุ่มอนาธิปไตยชาวเซอร์เบีย ในปี ค.ศ. 1914 และเหตุการณ์ได้เกิดต่อเนื่องกันมาจนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นการสร้างความรุนแรงโดยกลุ่มอนาธิปไตย ซึ่งเป็นการสร้างความรุนแรงที่เกิดจากความเกลียดชัง ต่อผู้ปกครองที่มีอำนาจ โดยมีได้ใช้กลยุทธ์ที่มีเป้าหมายต่อชาวต่างชาติด้วยความโกรธหรือเกลียดชัง

3. การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1950

การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1950 มีลักษณะเป็นการก่อการร้ายโดยใช้สงครามกองโจร ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่ใช้กันมานานตั้งแต่ยุค 500 ปีก่อนคริสตกาลเป็นวิธีการที่ใช้กลยุทธ์ที่ดำเนินการแบบมิใช่สงครามในรูปแบบปกติ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบต่อผู้ที่ได้เปรียบในสงครามมาตลอดซึ่งเป็นการใช้กองกำลังทหารหรือกองโจรในเมืองเพื่อก่อการร้าย แม้ว่าในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้รับบทบาทที่สำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย แต่ตามเงื่อนไขในประวัติศาสตร์แล้วสหรัฐอเมริกาเองก็มีบทบาทสำคัญในการใช้สงครามแบบกองโจรด้วยตัวอย่างเช่น อีธาน อเลน (Ethan Allen) และกลุ่มกรีนเมาเทนบอย (The Green Mountain Boys) ผู้ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำในการปฏิวัติอเมริกาใช้กลยุทธ์การข่มขู่ในการสร้างความรุนแรงก่อนที่จะมีการปฏิวัติเกิดขึ้น นอกจากนั้นในระหว่างสงครามกลางเมือง กลุ่มประชาชนได้ใช้กลยุทธ์ที่เรียกว่าเป็นการก่อการร้ายในปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่ได้จำกัดเฉพาะการดำเนินการกับทหารแต่ยังใช้กับบุคคลอื่นอีกด้วยทำให้สภาพในรัฐแมริแลนด์ ประชาชนอยู่อาศัยด้วยความหวาดกลัว เนื่องจากมีการขโมยและปล้นทรัพย์สินเช่นเดียวกับกองโจรในปัจจุบัน

ในสงครามโลกครั้งที่ 1 นายพลลอว์เรนซ์ (T.E. Lawrence) ได้จัดตั้งองค์กรเพื่อต่อต้านชาวเติร์กในซาอุดีอาระเบียซึ่งมีความโหดร้ายและไร้เมตตาธรรมกว่ากองทัพของชาวเติร์กเอง

เสียอีก ในสงครามโลกครั้งที่ 2 กลุ่มต่อต้านนาซีที่ครอบครองยุโรปในขณะนั้นก็ได้ใช้กลยุทธ์ของการก่อการร้าย รวมทั้งการลอบสังหารและการใช้ระเบิดเพื่อข่มขวัญชาวเยอรมัน ต่อมาในศตวรรษที่ 20 การก่อการร้ายได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่เป็นกองโจรทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา ซึ่งปัจจัยสำคัญมาจากการต่อสู้ของหลายชาติเพื่อให้พ้นจากลัทธิล่าอาณานิคมรวมถึงการเกิดการปฏิวัติขึ้นหลายครั้งทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ นอกจากนี้แล้วการก่อการร้ายยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือโดยรัฐบาลที่ต้องการรักษาอำนาจของตนเองไว้ ซึ่งหากรัฐบาลมองว่าจะไม่สามารถต่อสู้กับการปฏิวัติได้ แต่ก็ยังต้องการรักษาอำนาจของตนเองไว้ ก็อาจใช้การก่อการร้ายเพื่อข่มขู่พลเมืองของตนเองไม่ให้เกิดการปฏิวัติได้

4. การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1970

ในช่วงทศวรรษที่ 1970 การก่อการร้ายเริ่มเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาคมระหว่างประเทศ เนื่องจากตอนปลายของทศวรรษที่ 1960 เมื่อได้มีการใช้ยุทธวิธีสกัดอากาศในช่วงนั้น เช่น การระเบิดที่ลือคเคอร์บี ประเทศสกอตแลนด์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่กระทบต่อความรู้สึกของพลเรือนทั่วโลก และเหตุการณ์ในเดือนกันยายน ค.ศ.1972 เมื่อมีการก่อการร้ายในการจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่เมืองมิวนิคได้กลายเป็นเหตุการณ์เดือนกันยายนทมิฬ (Black September) แม้ภายหลังด้วยความจำเป็นหรือความไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว ประเทศเยอรมันได้ปล่อยตัวผู้ก่อการร้ายไป ทำให้ต่อมาอิสราเอลได้ใช้ปฏิบัติการความพิโรธของพระเจ้า (Operation Wrath of God) เพื่อดำเนินการไล่ล่าตัวผู้ก่อการร้ายทั่วยุโรปด้วยการลอบสังหาร จนทำให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมายรวมถึงกรณีการสังหารผู้บริสุทธิ์ในนอร์เวย์ในปี ค.ศ.1974 โดยได้เรียกเหตุการณ์นี้กันว่า “The Lillehammer Affair” เนื่องจากมีการสังหารพลเรือนผู้บริสุทธิ์ชาวปาเลสไตน์ นอกจากนี้เหตุการณ์ดังกล่าวแล้วเหตุการณ์ที่มีผลต่อการก่อการร้ายสมัยใหม่คือเหตุการณ์จี้เครื่องบินที่ดาวนส์ฟิลด์ (Dawson’s field) ในประเทศจอร์แดน โดยมีภาพผู้ก่อการร้ายปรากฏทางโทรทัศน์ โดยผู้ก่อการร้ายได้จี้เครื่องบินจำนวน 3 ลำและต่อมาได้ระเบิดเครื่องบิน 2 ลำต่อหน้าผู้สื่อข่าว

การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1970 เกี่ยวข้องกับการไม่เห็นด้วยทางการเมืองโดยใช้ความรุนแรงและเรื่องระหว่างชนกลุ่มน้อยกับคนสัญชาติโดยเรื่องเหล่านี้องค์การสหประชาชาติทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและได้พยายามแก้ไข ทำให้ต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาเกี่ยวข้องโดยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและคำว่า “ต่อต้านการก่อการร้าย” และ “การก่อการร้ายระหว่างประเทศ” เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศในช่วงเวลานี้เอง

5. การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1990

ในช่วงทศวรรษนี้มีแรงจูงใจที่ทำให้การก่อการร้ายเกิดจากแรงจูงใจทางด้านศาสนา ซึ่งจะได้ยินเป็นประจำเกี่ยวกับการปะทะกันของอารยธรรมหรือกลุ่มความเชื่อ โดยกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงที่มีความเชื่อในศาสนาอิสลาม เช่น อัลคัลดา, ฮามาส, อิซบัลละาะห์ที่เป็นกลุ่มมุสลิมชีอะห์ติดอาวุธของเลบานอน แต่ก็มีได้มีเพียงกลุ่มหัวรุนแรงของศาสนาอิสลามเพียงศาสนาเดียวเท่านั้นยังพบกลุ่มความรุนแรงของกลุ่มศาสนาอื่นด้วย เช่น กลุ่มชาวคริสเตียนหรือกลุ่มชาวฮินดู

จากประวัติศาสตร์ของการก่อการร้ายสมัยใหม่ ทำให้เดวิด ซี รอพอพอร์ท (David C. Rapoport) ได้แบ่งแยกคลื่นของการก่อการร้ายออกเป็น 4 คลื่น กล่าวคือ

คลื่นลูกแรก การสร้างหลักการโดยจุดที่สำคัญของลักษณะที่เป็นคลื่นลูกแรก เป็นการดำเนินการของผู้ก่อการร้ายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1890 บางครั้งเรียกว่า “ยุคทองของการลอบสังหาร” โดยได้มีการลอบสังหารบุคคลสำคัญเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่เกิดเป็นปัญหาระหว่างประเทศตามความเห็นของรอฟฟอร์ด

คลื่นลูกที่สอง เป็นยุคของการสร้างภาษาขึ้นมาใหม่เกิดจากการที่ผู้ก่อการร้ายมองเห็นปัญหาทางการเมือง ทำให้เกิดแนวคิดของบุคคลที่อ้างว่าเป็นบุคคลที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ (Freedom Fighter) ซึ่งผู้ก่อการร้ายไม่ต้องการใช้คำว่าผู้ก่อการร้ายเนื่องจากเป็นคำที่ให้ความหมายไปในแง่ลบ แต่จะใช้คำอื่นแทนจึงเป็นการเรียกร้องความเห็นใจจากผู้สนับสนุน โดยยุทธวิธีดำเนินการจะดำเนินการกับรัฐโดยเน้นการสังหารตัวแทนของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือสงครามกองโจร ซึ่งการสร้างภาษาขึ้นมาใหม่ทำให้เป็นที่น่าสนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เช่นองค์การสหประชาชาติเริ่มสนใจในประเด็นปัญหาเรื่องผู้ก่อการร้ายที่ต่อสู้กับลัทธิล่าอาณานิคมในฐานะที่เป็นผู้ที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ

คลื่นลูกที่สาม เป็นเรื่องระหว่างประเทศโดยการก่อการร้ายคลื่นลูกที่สามเริ่มต้นในช่วงทศวรรษที่ 1980 มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหการก่อการร้ายอย่างเป็นทางการโดยใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านทางทางประสานงานของตำรวจรัฐทั้งหลายซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศเริ่มตระหนักถึงภัยคุกคามของการก่อการร้ายว่าไม่สามารถดำเนินการภายในรัฐใดรัฐหนึ่งได้อีกต่อไป

คลื่นลูกที่สี่ เป็นการก่อการร้ายในยุคปัจจุบันโดยเป็นปัญหการก่อการร้ายตามความเชื่อทางศาสนา (religious waves) ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้วความล้มเหลวของการปฏิบัติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เกิดคลื่นการก่อการร้ายลูกแรก ต่อมาการกำหนดความต้องการหรือความเป็นเสรีภาพของรัฐทำให้เกิดการก่อการร้ายคลื่นลูกที่สอง ปัญหาของคลื่นลูกที่สามเป็นเรื่องระบบที่ใช้ในการปกครองมิใช่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนคลื่นลูกที่สี่นั้นแสดงให้เห็นปัญหาของการต่อต้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากแนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยไม่สอดคล้องกับหลักความเชื่อทางศาสนาบางประการ

นอกจากจะศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของการก่อการร้ายแล้ว ความสำคัญของการศึกษาหาสาเหตุที่เป็นแรงจูงใจของการก่อการร้ายนั้นก็เป็นเรื่องสำคัญและแสดงออกให้เห็นจากพฤติกรรมการก่อการร้ายในแต่ละยุคดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากมีผลต่อการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของการก่อการร้าย โดยมีผู้สรุปไว้ว่าการก่อการร้ายนั้นสามารถสรุปสาเหตุที่สำคัญได้ 2 ประการ คือ ความไม่เป็นธรรมในสังคมและการเมือง ประชาชนเลือกที่จะเป็นผู้ก่อการร้าย พวกเขาจึงได้หาทางใช้สิทธิที่ไม่เป็นธรรมทางการเมืองหรือสังคมหรือในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา และความเชื่อที่ว่าความรุนแรงหรือการคุกคามจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความเชื่อที่ว่าต้องใช้วิธีการรุนแรงเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ บางกรณีในประวัติศาสตร์ การก่อการร้ายก็แสดงให้เห็นว่าพวกเขาจำเป็นต้องใช้ความรุนแรงเนื่องจากพวกเขาไม่มีทางเลือกอื่นเป็นต้น

การปฏิบัติการพิเศษทางทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการพิเศษทางทหาร

1. ความหมาย

การปฏิบัติการพิเศษ (Special Operation) คือ การปฏิบัติอย่างหนึ่งที่ไม่จัดให้มีการปฏิบัติในกรอบการปฏิบัติของหน่วยที่มีอยู่เดิมหรือโดยปกติ เป็นงานที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยความริเริ่มในการแก้ไขปัญหา ซึ่งคุกคามและมีผลกระทบต่อหน่วยงาน องค์กร หรือประเทศ โดยริเริ่มการปฏิบัตินับแต่ในขั้นเตรียมการ ปฏิบัติการและขั้นหลังการปฏิบัติ ทั้งนี้ ภัยคุกคามยังมีลักษณะขอบเขตอยู่เพียงความสนใจของผู้นำ ลักษณะขององค์กร และผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงอย่างไร ดังนั้น การปฏิบัติการพิเศษจึงปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบขององค์กรและภัยคุกคามเป็นหลัก

เดิมที การทำการรบนอกแบบ จะกล่าวถึงเพียง การสงครามพิเศษ (Special Warfare) ประกอบไปด้วยการปฏิบัติหลัก 3 ประการ คือการสงครามนอกแบบ การปฏิบัติการจิตวิทยา และการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ และในท้ายที่สุดได้จัดให้รวมถึงการปฏิบัติในสงครามแบบอื่นที่ไม่ใช่สงครามตามแบบไว้ด้วย ได้แก่ สงครามเศรษฐกิจ สงครามต่อต้านการก่อการร้าย การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ การลาดตระเวนพิเศษ การปฏิบัติการกิจโดยตรง และการปฏิบัติการข่าวสาร นอกจากนี้ยังรวมไปถึงกิจกรรมรองที่เกี่ยวข้องได้แก่ การช่วยเหลือด้านการรักษาความปลอดภัย การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การปราบปรามยาเสพติด และการค้นหาและกู้ภัย ซึ่งการปฏิบัติการดังกล่าวได้เข้ามาโดยตลอดจนทุกวันนี้ โดยได้เรียกชื่อการปฏิบัติต่างๆ เหล่านี้เสียใหม่ ว่า "การปฏิบัติการพิเศษ"

2. ลักษณะของภัยคุกคามที่ใช้การปฏิบัติการพิเศษทางทหาร

ภัยคุกคามในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภัยคุกคามทางทหาร คือ การสงครามในทุกรูปแบบ ที่ต้องใช้กำลังทหาร และกึ่งทหารเข้าทำการรบ ด้วยวิธีการรบตามแบบ (Conventional warfare) และการสงครามพิเศษ (Special Warfare) 2. ภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทหาร คือ รูปแบบของภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทหาร ซึ่งต้องใช้พลังอำนาจของชาติในทุกด้านเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐให้รอดพ้นจากภัยคุกคามทุกรูปแบบตั้งแต่ในยามปกติ ได้แก่ ด้านการก่อการร้าย ด้านเศรษฐกิจ ด้านพลังงาน ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ และด้านเทคโนโลยี 3. ภัยคุกคามที่เป็นสาธารณะภัยขนาดใหญ่ และภัยพิบัติธรรมชาติ คือ ภัยที่เกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุ หรือโดยบังเอิญ ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือโดยน้ำมือมนุษย์ ที่ทำให้เกิดความเสียหายโดยรวมต่อระบบต่าง ๆ ของสังคม ทำให้หยุดชะงักหรือถูกตัดขาดเป็นเวลานาน เช่น โรงงานไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ระเบิด โรคระบาด หรือ สึนามิ เป็นต้น

การใช้กำลังทหารเข้าทำสงครามนั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสุดท้ายที่คณะผู้บริหารประเทศใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการที่ประเทศหนึ่งประเทศใดจะตัดสินใจทำสงครามกับประเทศอื่น เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่ประเทศต่างๆ ล้วนแต่มีกลไกในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความ

สลับซับซ้อน ประกอบกับนวัตกรรมและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้การสื่อสารและการเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนต่างๆ นั้นสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้การแทรกแซง การตรวจสอบ หรือการเจรจาต่อรอง กระทำได้โดยง่าย อย่างไรก็ตามถึงแม้สงครามจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นยากแต่ก็มีได้หมายความว่าสงครามจะไม่เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

นอกจากนี้สงครามมีหลายรูปแบบจึงยากที่จะประเมินชัดเจนลงไปได้ว่าประเทศชาติจะเผชิญกับสงครามรูปแบบใด ปัจจุบันแนวโน้มที่จะเกิดสงครามตามแบบขนาดใหญ่ นับวันจะลดน้อยลง ความน่าจะเป็นที่อาจเกิดขึ้นได้ก็คือการเกิดสงครามในความขัดแย้งระดับต่ำ เป็นสงครามที่มีลักษณะเป็นการรบเฉพาะพื้นที่หรือเฉพาะบริเวณ มีความมุ่งหมายเพื่อการต่อรองทางการเมืองหรือเงื่อนไขอื่น ฉะนั้น การเตรียมการเพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานด้านความมั่นคงจะต้องตระหนักถึง ซึ่งในอดีตนั้นประเทศไทยสามารถผ่านวิกฤตการณ์สำคัญหลายครั้งด้วยการใช้แนวความคิดของ "ระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ" (Total Defense) เพื่อให้สามารถต่อสู้กับภัยคุกคาม (Threats) ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นภัยคุกคามตามธรรมชาติหรือภัยคุกคามที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะภัยคุกคามนั้นจะเกิดขึ้นภายในประเทศหรือมาจากภายนอกประเทศก็ตาม

สำหรับสงครามนอกแบบนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการดำเนินสงคราม โดยคำนึงถึงที่ใช้กันในโรงเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความหมายไว้ว่า “สงครามนอกแบบ คือ การปฏิบัติการทางทหารและกึ่งทหาร ในดินแดนที่ข้าศึกยึดครองอยู่ หรือพื้นที่ที่ข้าศึกมีอิทธิพล มุ่งกระทำต่อเป้าหมายทางทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา โดยใช้กำลังหน่วยรบพิเศษล้วนๆ หรือปฏิบัติการร่วมกับกำลังประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งปฏิบัติการร่วมกับมิตรประเทศในดินแดนภายนอกประเทศ” จากคำจำกัดความที่กล่าวมาข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า “สงครามนอกแบบคือการปฏิบัติการทางทหารต่อข้าศึกหรือเป้าหมาย โดยวิธีการที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน หรือธรรมเนียมปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางทหารที่ต้องการ” โดยการปฏิบัติการสงครามนอกแบบจะประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญต่างๆ ดังนี้

2.1 สงครามกองโจร เป็นการปฏิบัติการทางทหารและกึ่งทหาร โดยใช้กำลังรบนอกแบบ กำลังประชาชนในดินแดนที่ฝ่ายตรงข้ามยึดครอง หรือในดินแดนของฝ่ายตรงข้าม มีทหารหน่วยรบพิเศษเป็นผู้กำกับดูแลและให้คำแนะนำ สำหรับสงครามกองโจรนั้นถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติการทางทหารโดยเปิดเผยของกลุ่มก่อความไม่สงบ หรือขบวนการต่อต้านติดอาวุธ ภารกิจที่มอบให้กองโจรทำได้แก่ การซุ่มโจมตี การวางกับระเบิด และการลอบสังหาร โดยกำลังรบของกลุ่มต่อต้านที่ผ่านกระบวนการจัดตั้งแล้วสามารถปฏิบัติการทางทหารในลักษณะที่กล่าวมาได้โดยกำลังของตนเองเพียงลำพัง ส่วนใหญ่แล้วลักษณะของการปฏิบัติการจะเป็น การขัดขวางเส้นทาง การรบกวนการติดต่อสื่อสาร และขัดขวางการส่งกำลังบำรุงของฝ่ายข้าศึกด้วยการวางทุ่นระเบิด กับระเบิด นอกจากนี้กองโจรอาจถูกใช้ในการรวบรวมข่าวสารอีกด้วย

2.2 การปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร-ข่าวกรอง เพื่อรวบรวมและรายงานข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับขีดความสามารถ เป้าหมาย และการดำเนินการของรัฐบาลหรือพลังอำนาจรัฐที่ยึดครอง รวมทั้งอิทธิพลของผู้อุปถัมภ์ภายนอก การปฏิบัติการรวบรวมข่าวกรอง หมายรวมถึงการปฏิบัติการรวบรวมข่าวสารของแหล่งข่าวระดับผู้ปฏิบัติ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ

2.3 การบ่อนทำลาย เป็นงานที่ดำเนินการทำลายความเข้มแข็งของกำลังอำนาจของชาติ ทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการเมืองของชาตินั้นๆ กลุ่มต่อต้านจะสนับสนุนการดำเนินงานบ่อนทำลายด้วยการปฏิบัติการลับ พวกใต้ดินจะเป็นผู้ปฏิบัติงานนี้เป็นส่วนใหญ่ หน่วยรบพิเศษที่เป็นผู้ฝึกกลุ่มต่อต้านอาจกำหนดให้กลุ่มต่อต้านทำการบ่อนทำลายเป็นพื้นที่ เป็นเขต หรือเฉพาะจุดก็ได้

2.4 การก่อวินาศกรรม เป็นการปฏิบัติเพื่อทำให้เกิดอันตรายหรือขัดขวางการป้องกันรัฐหรือประเทศหนึ่งๆ ด้วยการก่อให้เกิดความเสียหายและการทำลายล้างอย่างจงใจต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการก่อวินาศกรรมอาจเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบมากที่สุด และยังเป็นวิธีการที่เข้าปฏิบัติต่อเป้าหมายเดียวที่ฟื้นขีดความสามารถของระบบอาวุธตามแบบการก่อวินาศกรรมสามารถกระทำได้ด้วย การใช้ เพลิง ระเบิด เครื่องมือกล และการก่อวินาศกรรมทางธุรการซึ่งมุ่งลดทอนประสิทธิภาพของระบบการทำงานใดๆของฝ่ายตรงข้าม

2.5 การลี้ดลอด-หลบหนี เป็นการปฏิบัติการทางทหารเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทางทหารและบุคคลพลเรือนทั่วไปที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว โดยทำการเคลื่อนย้ายออกจากดินแดนที่ถูกเข้ายึดครองหรือพื้นที่วิกฤต พื้นที่ล่อแหลม หรือพื้นที่ขัดแย้ง ไปยังพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายเรา

2.6 การปฏิบัติการลับ จากกระแสโลกในปัจจุบัน การจัดระเบียบโลกใหม่ และยุคแห่งข้อมูลข่าวสารทำให้การดำเนินการสงครามนอกแบบ ด้วยการใช้สงครามกองโจรเต็มรูปแบบอาจไม่สามารถดำเนินการได้สะดวกนัก โดยกลุ่มต่อต้านจำเป็นต้องปรับรูปแบบมาเป็นการปฏิบัติในลักษณะของการปฏิบัติการลับแทน โดยการปฏิบัติการลับมุ่งเน้นการปกปิดการปฏิบัติการมากกว่าการปกปิดผู้ปฏิบัติการ อาจปรากฏในลักษณะของการจารกรรม การรวบรวมข่าวสารทางลับ เป็นต้น

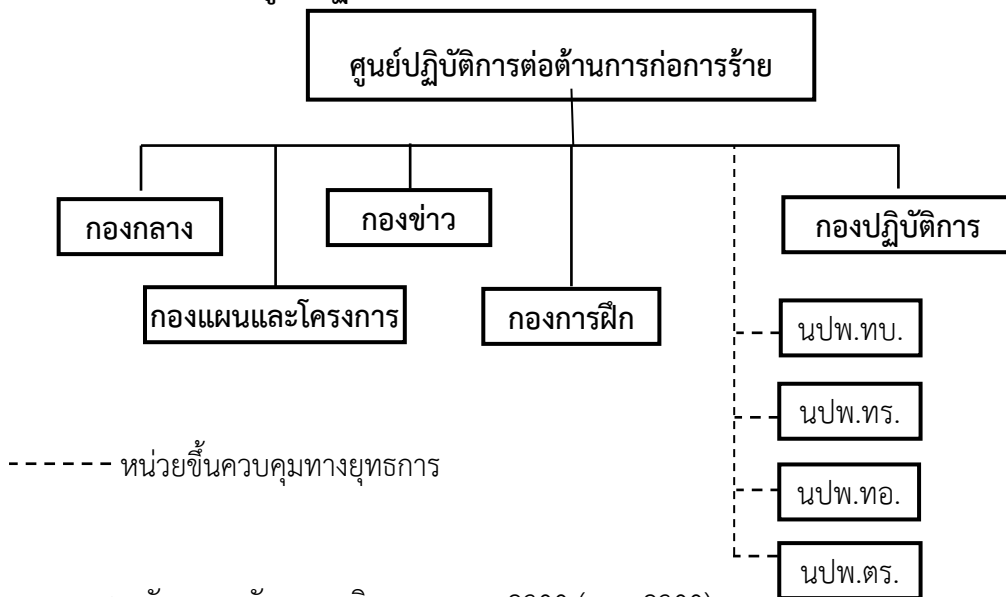
2.7 การปฏิบัติการปกปิด เป็นการปฏิบัติการทั้งทางทหารและการเมืองซึ่งประเทศผู้ปฏิบัติการจะไม่แสดงตนรับผิดชอบใดๆ ต่อการปฏิบัติการในลักษณะนี้ เช่น การก่อวินาศกรรม การโฆษณาชวนเชื่อประเภทสีดา การใช้ความรุนแรง มีการปฏิบัติการในหลายรูปแบบทั้ง การจารกรรม การสงครามจิตวิทยา การลักพาตัว การโจมตีด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เป็นต้น

หน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

จากลักษณะของภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการจัดหน่วยเพื่อรองรับการปฏิบัติ กล่าวคือ หากสถานการณ์รบที่เป็นภัยคุกคามทางทหาร จะจัดตั้ง "หน่วยรบพิเศษ" (Special forces Unit) แต่หากไม่ใช่การรบจะจัดตั้ง "หน่วยปฏิบัติการพิเศษ" (Special Operation Unit) ประกอบกับบิทธิพลและแนวความคิด "การบริหารวิกฤตการณ์" (Crisis Management) เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นทั้งในภาคเอกชน และภาครัฐ โดยเฉพาะภัยคุกคามที่เป็นวิกฤตการณ์ เช่น ภัยธรรมชาติ อาชญากรรมร้ายแรงและจลาจล ซึ่งการเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าวจำเป็นต้องมีหน่วยที่มีขีดความสามารถเพียงพอเพื่อคลี่คลายปัญหา จึงมีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการพิเศษกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะ ตำรวจ และราชทัณฑ์ ซึ่งมีการจัดตั้งหน่วยที่ถือว่าเป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษอีกแขนงหนึ่งขึ้นที่เรียกว่า "หน่วยอาวุธและยุทธวิธีพิเศษ" (SWAT: Special Weapon And Tactics) เป็นต้น

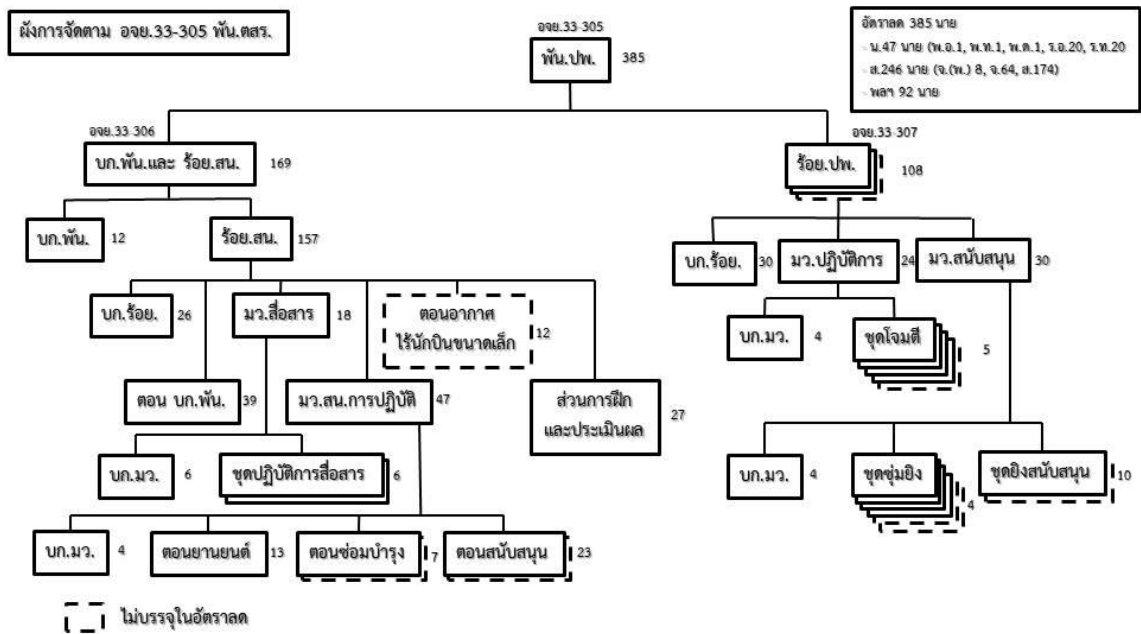
หน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย ในปัจจุบันประกอบด้วย 6 หน่วย ได้แก่ 1. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย 2. กองพันปฏิบัติการพิเศษ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองทัพบก 3. หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือ 4. หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองทัพอากาศ 5. กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ 6. กองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แผนภาพที่ 3-1 ผังการจัดศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล

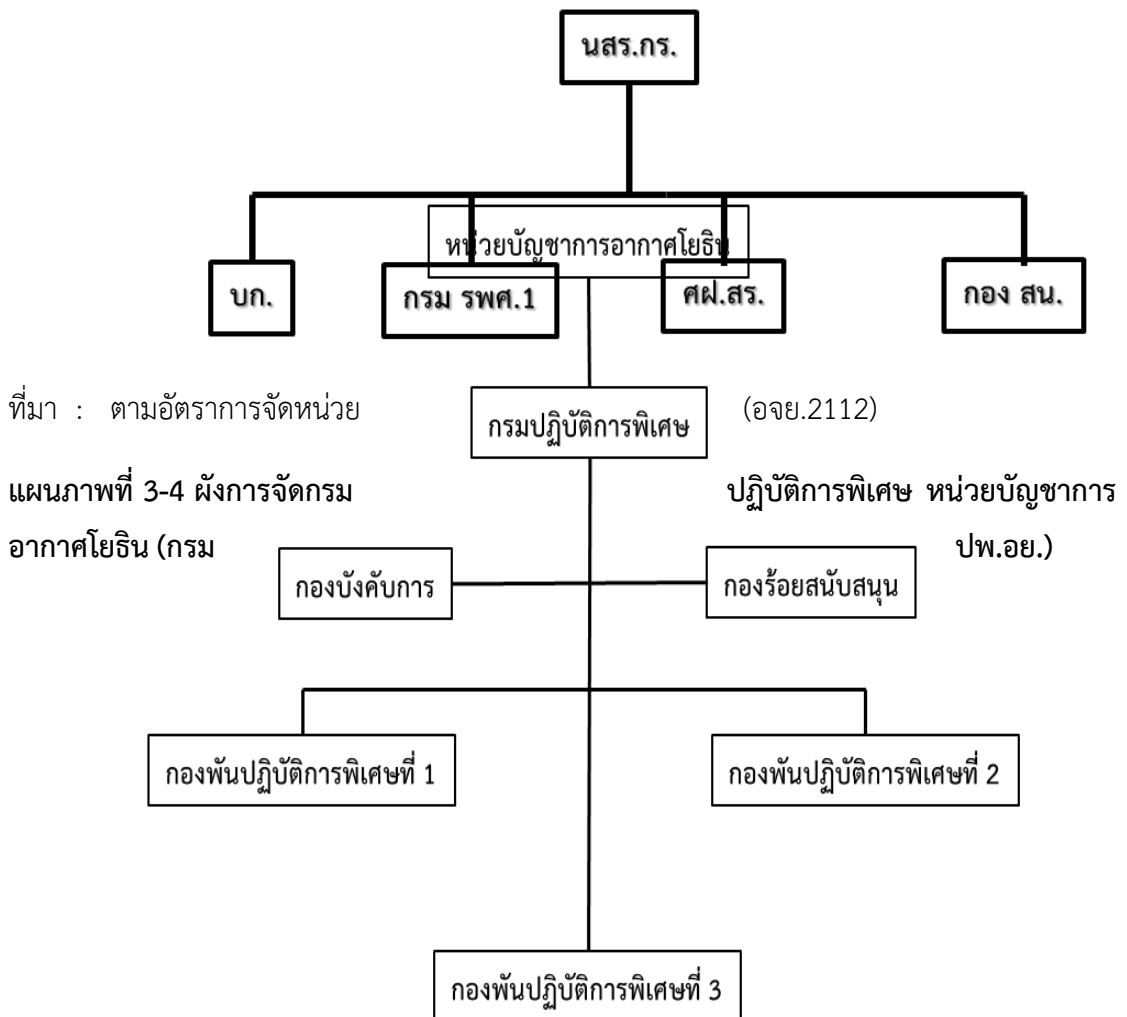
ที่มา : เอกสารอัตรากิจเฉพาะกิจ หมายเลข 2300 (อฉก.2300) ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.)

แผนภาพที่ 3-2 ผังการจัดกองพันปฏิบัติการพิเศษ (พัน.ปพ.)

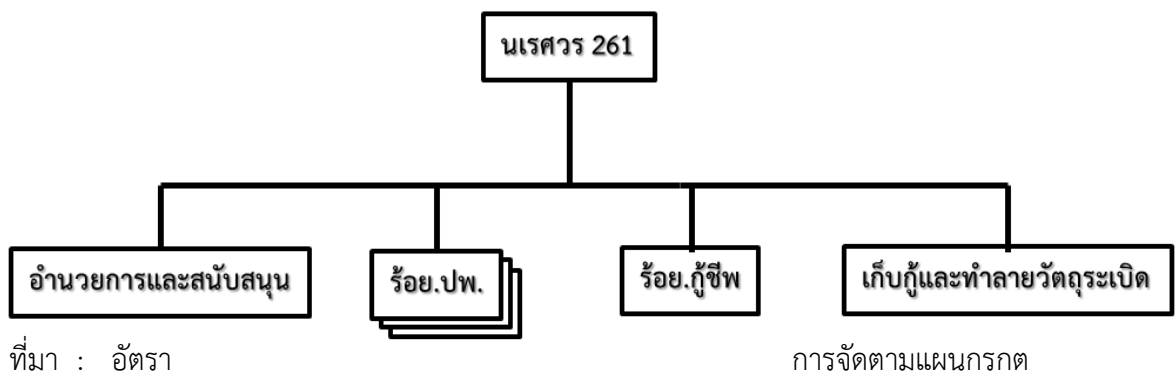
ที่มา : ตามอัตรากำหนดหน่วย (อจย.33-305 พัน.ตสร.)

แผนภาพที่ 3-3 ผังการจัดหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ (นสร.กร.)

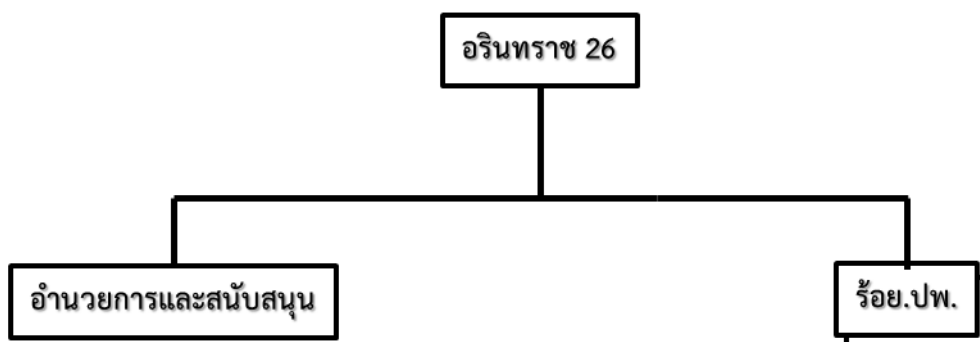

ที่มา : อัตราการจัดยามปกติ ตามแผนกองทัพอากาศปี 52

แผนภาพที่ 3-5 ผังการจัดกองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
(หน่วยปฏิบัติการพิเศษ นเรศวร 261)

แผนภาพที่ 3-6 ผังการจัดกองกำกับการต่อต้านการก่อการร้าย กองบังคับการสายตรวจ
และปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล (อรินทราช 26)

ที่มา : อัตราการจัดตามแผนกรกต ปฏิบัติการในพื้นที่ บชน. จัดแบบไม่มี อจย.

ข้อมูลด้านการก่อการร้ายในระดับสากลและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สถานการณ์ทั่วไปในโลกในห้วงปี 2560 นั้น มีเหตุการณ์การก่อการร้ายในหลายภูมิภาคของโลกโดยเฉพาะในยุโรป และ ตะวันออกกลาง โดยองค์การการก่อการร้ายกลุ่มต่างๆ ได้ทำให้เกิดปรากฏการณ์การอพยพหนีภัยสงครามของผู้คนจำนวนมาก ประชาชนขาดหลักประกันในการดำรงวิถีชีวิตตนเอง และ ความมั่นคงของดินแดนที่ตั้งอยู่ของรัฐ รวมถึงสร้างความหวาดกลัวให้แก่นานาชาติ ประเทศอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าเมือง การรับผู้อพยพ การต่อต้านการก่อการร้าย และกฎหมายความมั่นคงของหลายประเทศ รัฐบาลของประเทศต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ต่อความมั่นคงของชาติ ต้องสร้างสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของประเทศและการเคารพสิทธิมนุษยชนสากล การเสริมสร้างเสถียรภาพของกองทัพทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศและทางไซเบอร์ ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศของตน เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นที่ยอมรับให้แก่ประชาชนในชาติของตน

ภาพรวมสถานการณ์การก่อการร้ายในระดับสากล

สถานการณ์ของโลกในปี 2560 ยังคงมีความท้าทายที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศและของโลกอันประกอบด้วย (กฤษณ์ จันทโนทก, 2560:1) **1. การก่อการร้ายข้ามชาติ** ของ 4 องค์กรก่อการร้ายหลัก ได้แก่ ISIS, Al-Qaeda, Boko Haram และ Taliban ถึงแม้กลุ่มก่อการร้ายดังกล่าวจะถูกกระชับพื้นที่การปฏิบัติการ แต่ดูเหมือนว่าลัทธิก่อการร้ายได้กลายพันธ์ ขยายวงนอกอาณาเขตตนเอง และทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ลักษณะ Lone wolf หรือการก่อเหตุแบบฉายเดี่ยวในสหรัฐอเมริกา เยอรมัน เบลเยียม ตุรกี อังกฤษ และล่าสุดที่ สเปน และฟินแลนด์ **2. ความขัดแย้งที่นำมาซึ่งความรุนแรงระหว่างรัฐ** ได้แก่ปัญหา ระหว่าง รัสเซีย กับ ยูเครน ซึ่งต่างฝ่ายต่างไม่ยอมปฏิบัติตามข้อตกลง การหยุดยิง Minsk II จีนยังคงดำเนินการก่อสร้างฐานทัพในทะเลจีนใต้ท่ามกลางการคัดค้านของนานาประเทศ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างอินเดียกับปากีสถานที่ยังมองไม่เห็นข้อยุติ **3. ความขัดแย้ง ที่นำมาซึ่งความรุนแรงในประเทศ** ได้แก่ สงครามกลางเมืองในประเทศซีเรีย ซึ่งมหาอำนาจหลายประเทศมีส่วนร่วมในการทำสงครามตัวแทน (Proxy war) ปัญหาความขัดแย้ง

ในประเทศซูดาน โชมาลี และอัฟกานิสถาน ซึ่งทำให้ประชาชนกว่า 65 ล้านคน ไร้ที่อยู่อาศัยหรือ ย้ายถิ่นฐาน ปัญหาความไม่สงบในประเทศเวเนซุเอลา ซึ่งดูเหมือนว่าจะบานปลาย และล่าสุดการ รัฐประหาร ในอุกันดาในเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา **4. จำนวนมหาอำนาจนิวเคลียร์ที่เพิ่มขึ้น** ของ เกาหลีเหนือและอิหร่าน นำไปสู่ความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลีระหว่างสหรัฐอเมริกาและเกาหลีเหนือ การขาดความต่อเนื่องในการบริหารสถานการณ์นิวเคลียร์ของอิหร่าน และความสัมพันธ์ที่ถดถอย ของรัสเซียกับสหรัฐอเมริกาซึ่งเห็นได้จากการไม่เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำว่าด้วยความมั่นคงทาง นิวเคลียร์ของรัสเซียในครั้งล่าสุด และการระงับข้อตกลงร่วมในการทำลายพลูโตเนียมชนิดผลิตอาวุธ กับสหรัฐฯ **5. การกำกับดูแลโลกไซเบอร์** เนื่องจากมีการพัฒนาเทคโนโลยีในโลกอินเทอร์เน็ตในท่วงอย่างสูง ในแต่ละปีที่ผ่านมา ทำให้มี Cyber Attack อยู่หลายเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวหาของสหรัฐฯ ว่ารัสเซียอยู่เบื้องหลัง Cyber Attack เพื่อชี้้นำผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ เหตุการณ์ Ransomware หรือ ไวรัสเรียกค่าไถ่ WannaCry ซึ่งสร้างความเสียหายกับบริษัทในกว่า 100 ประเทศ ในช่วงเวลาแค่ 48 ชั่วโมง และล่าสุดเมื่อเดือน มิถุนายนไวรัสเรียกค่าไถ่ Petya ระบาดอย่างหนักใน ยูเครนและรัสเซีย ซึ่งแนวโน้มของ Cyber Attack น่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง **6. แนวคิดชาตินิยม ทำให้การค้าระหว่างประเทศลดลง** การค้าระหว่างประเทศเติบโตเพียง 1.6% ในปี 2016 โดยเป็น ครั้งแรกในรอบ 15 ปีที่โตต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยโลก ผลประชามติ Brexit และผลการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ทำให้ภาพรวมของเศรษฐกิจมหภาคดูเหมือนจะเปลี่ยนจากยุคโลกาภิวัตน์ ไปสู่ การดำเนินนโยบายปกป้องทางการค้าผ่านแนวคิดชาตินิยมที่มากขึ้น **7. พลวัตสุขภาพโลก** มีการแพร่ ระบาดของโรคร้ายแรงที่เพิ่มขึ้น เริ่มจากไวรัสอีโบล่าในกลุ่มประเทศแอฟริกา ตามมาด้วยไข้ซิกาที่ ระบาดไปกว่า 29 ประเทศ รวมถึงอหิวาตกโรคในเซด, เยเมน และโปลิโอ ในอัฟกานิสถาน, ปากีสถาน ซึ่งหลายกรณี การตอบสนอง ที่ล่าช้าขององค์การอนามัยโลกได้ทำให้โรคระบาด (Epidemic) กลายเป็นโรคประจำท้องถิ่น (Endemic) ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงปัญหาของการดื้อยาต้านจุลชีพ ซึ่งทำให้ โรคร้ายแรงบางประเภทไม่สามารถรักษาด้วยยาปฏิชีวนะทั่วไปได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายต่อ ความมั่นคงของโลก

สหรัฐอเมริกา

สภาข่าวกรองแห่งชาติสหรัฐฯ ได้เผยแพร่เอกสารประจำปีวิเคราะห์ภัยคุกคามต่อสหรัฐฯ ในปี 2017 นี้ ซึ่งเอกสารมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Worldwide Threat Assessment ได้สรุป วิเคราะห์ได้ว่าภัยคุกคามที่สำคัญที่สุดต่อสหรัฐฯ ในปีนี้คือ *ขบวนการก่อการร้ายสากล* ซึ่งขณะนี้กลุ่ม ก่อการร้ายนิกายสุหนิ (กลุ่ม ISIS, กลุ่มฮามาสในเลบานอน) ได้เพิ่มบทบาทเป็นอย่างมาก อย่างไม่เคย ปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ ในขณะเดียวกัน กลุ่มก่อการร้ายนิกายชีอะห์ (อิหร่าน) ก็เพิ่มบทบาท เช่นเดียวกัน ทำให้เกิดแนวโน้มความขัดแย้งระหว่าง 2 นิกายเพิ่มสูงขึ้น *กลุ่มก่อการร้าย ISIS ได้ กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญที่สุด* และได้จัดตั้งรัฐอิสลาม หรือ Caliphate ในซีเรียและอิรัก สาขาของ ISIS แพร่ไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก และ ISIS เพิ่มขีดความสามารถในการก่อวินาศกรรมไปทั่วโลก อุดมการณ์ของ ISIS ได้ปลุกกระตมชาวมุสลิมในประเทศต่างๆ ให้เข้าร่วมขบวนการ ขณะนี้มีนักรบ ต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศต่างๆ กว่า 100 ประเทศ เข้าร่วมกองกำลัง ISIS มีจำนวนถึง 36,500 คน

สำหรับกลุ่มอัลกออิดะห์ ได้ขยายบทบาท แยกออกเป็นกลุ่มย่อยๆ หลายกลุ่ม แม้ว่าบทบาทของอัลกออิดะห์ในอัฟกานิสถานและปากีสถานจะลดลง แต่ก็ยังเป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐในเยเมน กลุ่ม AQAP ได้ยึดพื้นที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการยึดฐานทัพในจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดของประเทศกลุ่มอัลกออิดะห์ ในซีเรีย ปากีสถาน อัฟกานิสถาน และตุรกี กำลังวางแผนโจมตีสหรัฐฯ กลุ่ม Al-Shabaab ซึ่งเป็นกลุ่มอัลกออิดะห์ในแอฟริกาตะวันออก ได้ทำสงครามกองโจร ทางตอนกลางและ ตอนใต้ของประเทศโซมาเลีย ในระยะยาว ปัจจัยทั้งทางด้านประชากร เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยี จะเป็นแรงบันดาลใจ ให้คนเข้าร่วมขบวนการหัวรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย จะแพร่ขยายไปทั่วโลก และจะเป็นภัยคุกคามหลักต่อสหรัฐในปี

นอกจากนี้ การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และซีปนาวุธของเกาหลีเหนือ เป็นภัยคุกคามอย่างยิ่งต่อสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เกาหลีเหนือส่งออกซีปนาวุธให้กับอิหร่านและซีเรีย และเคยช่วยสร้างโรงงานนิวเคลียร์ให้กับซีเรีย เมื่อต้นเดือนมกราคม 2560 เกาหลีเหนือได้ทดลองระเบิดไฮโดรเจนสำเร็จ นอกจากนี้ เกาหลีเหนือได้พัฒนาซีปนาวุธพิสัยไกลข้ามทวีป เป้าหมายระยะยาวคือพัฒนาซีปนาวุธติดหัวรบนิวเคลียร์ ที่จะสามารถยิงข้ามทวีปไปถึงสหรัฐฯ ได้ สำหรับอิหร่านมีเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ ซึ่งในที่สุดจะทำให้อิหร่านสามารถพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ได้ นอกจากนี้ อิหร่านกำลังพัฒนาซีปนาวุธ เพื่อใช้โจมตีด้วยอาวุธร้ายแรงได้ และอิหร่านก็เป็นประเทศที่สะสมซีปนาวุธมากที่สุดในตะวันออกกลาง ส่วนซีเรีย ก็มีปัญหาในการพัฒนาอาวุธเคมี รัฐบาลซีเรียได้ใช้อาวุธเคมีในการทำสงครามในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ความซับซ้อนของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของโครงสร้างพื้นฐานและของรัฐบาลสหรัฐฯ เปรียบบาง ภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ตต่อสหรัฐฯ จะมาจากหลายประเทศ ได้แก่ 1.จากประเทศรัสเซีย ซึ่งมียุทธศาสตร์การทำสงครามในอินเทอร์เน็ต โดยมีเป้าหมายในการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานและการโจรกรรมทางอินเทอร์เน็ต การปฏิบัติการทางอินเทอร์เน็ตของรัสเซีย มุ่งเป้าไปในการเจาะหาข้อมูลของสหรัฐฯ ที่เกี่ยวกับยูเครนและซีเรีย 2.จากประเทศจีน มีการทำการโจรกรรมทางอินเทอร์เน็ตต่อสหรัฐฯ และต่อธุรกิจของสหรัฐฯ ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงของภาคเอกชนสหรัฐฯ ได้ระบุว่า มีความเคลื่อนไหวทางอินเทอร์เน็ตเพื่อโจรกรรมข้อมูลทางธุรกิจของสหรัฐฯ แต่ไม่สามารถยืนยันได้ว่า รัฐบาลจีนอยู่เบื้องหลังหรือไม่ และ นอกจากนี้ ยังมี 3.อิหร่าน และ 4.เกาหลีเหนือ ที่ได้มีการปฏิบัติการโจรกรรมทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการโจมตีเพื่อทำลายเครือข่ายต่างๆ ของสหรัฐฯ สำหรับขบวนการก่อการร้าย ได้ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต ในการระดมสมาชิก โฆษณาชวนเชื่อ ระดมทุน และประสานงานการก่อวินาศกรรม

สหภาพยุโรป

ประเทศเบลเยียมกลายเป็นเป้าหมายของการโจมตีก่อการร้ายเนื่องจากกรุงบรัสเซลส์ถือเป็นเป้าหมายที่อ่อนไหวที่สุดของยุโรป เนื่องจากเป็นที่ตั้งสำนักงานของสหภาพยุโรปและองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือหรือนาโต้ องค์การและบริษัทระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางทางการเมืองของรัฐบาลเบลเยียม จากกรุงบรัสเซลส์ นาโต้ได้ส่งเครื่องบินรบไปเข้าร่วมยุทธการต่อต้านกลุ่ม ISIS ในตะวันออกกลาง

หลังจากเกิดเหตุก่อการร้ายที่นองเลือดเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายนปี 2015 ณ กรุงปารีส ตำรวจเบลเยียมได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับตำรวจฝรั่งเศสและสำนักงานตำรวจยุโรปหรือยูโรโพล เพื่อไล่ล่าผู้ก่อการร้ายในกรุงบรัสเซลส์จนนำไปสู่การจับกุมตัวผู้ก่อการร้ายคนสำคัญ Salah Abdeslam ซึ่งทำให้สำนักงานต่อต้านการก่อการร้ายของฝรั่งเศสและเบลเยียมรู้สึกโล่งใจเสมือนสามารถแก้ไขอุปสรรคที่สำคัญในการสืบสวนเหตุระเบิดครั้งต่างๆในกรุงปารีส แต่การโจมตีเมื่อวันที่ 22 มีนาคม ในกรุงบรัสเซลส์ได้ทำให้กองกำลังต่อต้านการก่อการร้ายของเบลเยียมและยุโรปรู้สึกตกใจ เพราะเป็นที่ชัดเจนว่า ผู้ก่อการร้ายสามารถซ่อนตัวได้ดีในสภาพการณ์ที่ตำรวจเบลเยียมระดมกำลังตามไล่ล่าอย่างเข้มงวดและการที่ผู้ก่อการร้ายทำการโจมตีตามสถานที่ที่ได้รับการรักษาความมั่นคงอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะสนามบินและสถานีรถไฟใต้ดินที่อยู่ใกล้สำนักงานของสหภาพยุโรปเสมือนเป็นคำ ทำทายต่อเจ้าหน้าที่ของเบลเยียมตลอดจนผู้นำของยุโรป

การที่นาย Salah Abdeslam ผู้ต้องสงสัยก่อการร้ายที่ถูกไล่ล่าที่เข้มงวดมากที่สุด ในยุโรปสามารถหลบหนีในเขต Molembeek ในกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียมเป็นเวลาถึง 4 เดือน ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า กองกำลังหัวรุนแรงมีเครือข่ายที่มั่นคงเพื่อให้การช่วยเหลือสมาชิกและได้ตั้งฐานที่มั่นในใจกลางยุโรป การโจมตีก่อการร้ายครั้งต่างๆในกรุงบรัสเซลส์ได้แสดงให้เห็นอีกครั้งว่า ยุโรปมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกโจมตี ตามรายงานสถิติล่าสุดของศูนย์วิเคราะห์การก่อการร้ายของฝรั่งเศส ปรากฏว่า มีพลเมืองฝรั่งเศสกว่า 2 พันคน พลเมืองอังกฤษ 1600 คน พลเมืองเยอรมนี 800 คนและพลเมืองเบลเยียมกว่า 530 คนถูกชักชวนให้เดินทางออกจากยุโรปเพื่อเข้าร่วมขบวนการครุเสดหัวรุนแรง เครือข่ายก่อการร้ายกำลังพยายามสร้างนักรบใหม่ด้วยการรับสมัครและฝึกอบรมให้แก่พลเมืองของยุโรปเพื่อส่งกลับประเทศทำการโจมตีก่อการร้ายโดยกำลังเหล่านี้มีเอกสารที่จำเป็นอย่างเพียงพอ สามารถใช้ภาษาถิ่นอย่างคล่องแคล่วและคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะมีทักษะในการใช้อาวุธ ถึงแม้สำนักงานต่อต้านการก่อการร้ายของยุโรปสามารถขัดขวางแผนการก่อการร้ายได้หลายครั้ง แต่ปัจจุบันกองกำลังเหล่านี้กำลังทำงานหนักเกินไปและแน่นอนว่าผู้ก่อการร้ายหลายคนหลบหนีได้สำเร็จ

ยุโรปกำลังต้องเผชิญกับสถานการณ์เยาวชนมุสลิมซึ่งถือเป็นแหล่งบุคลากรที่อุดมสมบูรณ์ของกระบวนการก่อการร้ายครุเสดที่มีความคิดว่า พวกเขาเป็นเหยื่อของอคติและการเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงานและในสังคม ตามผลการสำรวจล่าสุดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์และการเลือกปฏิบัติของสหภาพยุโรป ปรากฏว่า เยาวชนมุสลิม 1 ใน 3 ตอบว่า เคยถูกเลือกปฏิบัติและผู้ที่มีท่าทีที่เข้มแข็งที่สุดต่อสถานการณ์นี้คือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 16-24 ปีโดยพวกเขาที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะตกงานและได้รับค่าจ้างต่ำกว่าชาวพื้นเมืองยุโรปจนทำให้พวกเขาตกเข้าสู่ภาวะยากจนอย่างไม่เสมอภาค

นอกจากนั้น ปัจจุบันยังคงปรากฏกระแสผู้อพยพจากตะวันออกกลางและแอฟริกาเดินทางเข้าไปยังยุโรปและไม่มีสำนักงานที่เกี่ยวข้องใดที่จะสามารถควบคุมและแยกแยะได้ว่า ใครเป็นผู้อพยพที่หนีสงครามและความยากจนจริง ใครเป็นผู้ก่อการร้ายและสมาชิกของกลุ่ม ISIS ถึงแม้จนถึงขณะนี้ จะได้มีการจัดการประชุมระดับสูงของสหภาพยุโรปและระหว่างสหภาพยุโรปกับหุ้นส่วนอื่นๆ เช่น ตุรกีหลายครั้ง แต่สหภาพยุโรปยังไม่สามารถหามาตรการใดเพื่อขัดขวางกระแสผู้อพยพเดินทางเข้าไปในทวีปยุโรปได้ อีกทั้งนโยบายของประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหานี้ยังคงมีความแตกต่างกัน

ความขัดแย้งและความแตกแยกภายในสหภาพยุโรปกำลังเป็นข้อบกพร่องสำคัญที่จะทำให้ผู้ก่อการร้ายฉวยโอกาสผลักดันการเคลื่อนไหวต่อไปได้

รัสเซีย

รัสเซียมีความพยายามอย่างมากที่จะเป็นมหาอำนาจในการจัดส่งอาวุธยุทธโศปกรณ์ให้แก่กองทัพชาติต่าง ๆ ในปี 2016 – 2017 ซึ่งในปี 2018 นี้รัสเซียเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันฟุตบอลโลก ทำให้รัสเซียมีการเพิ่มแสนยานุภาพทางการทหารของประเทศ และพยายามวางตัวเป็นกลางในความขัดแย้งของภูมิภาคอื่น เช่น การที่รัสเซียยืนยันที่จะวางตัวเป็นกลางในความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ แม้ว่ากองทัพเรือรัสเซียจะทำการซ้อมรบร่วมกับกองทัพเรือของจีนในทะเลจีนใต้ เช่นเดียวกับสถานการณ์ในยูเครนที่รัสเซียมีบทบาทอย่างมาก แต่รัสเซียถือว่าเป็น “กิจการภายใน” เป็นสงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลเคียฟกับกองกำลังปกครองตนเองในภาคตะวันออก ทั้งสองฝ่ายลงนามร่วมกันในข้อตกลงสันติภาพมินสค์ ที่เบลารุส โดยมีรัสเซีย เยอรมนี ฝรั่งเศส และองค์การความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (โอเอสซีอี) ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์และไกล่เกลี่ย สถานการณ์ในซีเรีย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพันธมิตรตะวันตกพยายามแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำในการแก้ไขสถานการณ์ แต่กลับยิ่งทำให้สถานการณ์แย่ลง กลุ่มก่อการร้ายโดยเฉพาะกลุ่ม ISIS เข้ามาฝังรากลึกเพื่อขยายอิทธิพล รัฐบาลซีเรียจึงขอความช่วยเหลือจากรัสเซียอย่างถูกต้องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือซีเรียไม่ต้องล่มสลาย

ตะวันออกกลาง

ประเทศในตะวันออกกลาง 7 ประเทศได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย บาห์เรน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ยูเออี) อียิปต์ เยเมน ลิเบีย และมัลดีฟส์ ประกาศตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับกาตาร์ โดยให้เหตุผลว่ากาตาร์สนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายและแทรกแซงกิจการภายใน กาตาร์และซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่มีความสำคัญในแถบอ่าวเปอร์เซียและเป็นคู่แข่งกันสร้างอิทธิพลในประเทศแถบตะวันออกกลาง ในห้วงที่ผ่านมาจะเห็นว่าซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่มีอิทธิพลมากที่สุดในพื้นที่ แต่ระยะหลังกาตาร์เริ่มเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลมากขึ้นตั้งแต่ยุคอาหรับสปริงในปี 2011 ซึ่งสำนักข่าวอัลจาซีราของกาตาร์ เข้าไปทำข่าวในหลายๆ ประเทศที่เกิดการเรียกร้องสิทธิของประชาชนที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปการเมืองการปกครองในโลกอาหรับ ทำให้หลายครั้งก็กลายเป็นกระบอกเสียงของประชาชน ซาอุดีอาระเบียและชาติพันธมิตรที่ตัดความสัมพันธ์กับกาตาร์ เป็นชาติที่ต้องการจะหยุดยั้งกระแสอาหรับสปริงไม่ให้คืบคลานเข้ามาในประเทศหรือภูมิภาคของตัวเอง ในขณะที่กาตาร์ต้องการใช้กระแสอาหรับสปริงในการเปลี่ยนแปลง-ปฏิรูปตะวันออกกลาง

กาตาร์เป็นประเทศที่ให้การสนับสนุนขบวนการภราดรภาพมุสลิม หรือ Muslim Brotherhood เพราะถือว่าเป็นขบวนการที่ได้รับความนิยมจากฐานมวลชนในโลกอาหรับ กรณีตัวอย่างในอียิปต์ เห็นได้ชัดว่าภราดรภาพมุสลิมเกิดจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และให้การศึกษา แต่เมื่อถึงยุคสมัยหนึ่ง โครงการเหล่านี้ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงอียิปต์ได้ ทำให้คนในขบวนการเข้าไปเล่นการเมือง แต่ระบอบการปกครองในอียิปต์ทุกยุคทุกสมัยมองว่าภราดรภาพมุสลิมเป็นศัตรู เป็นฝ่ายต่อต้าน และต้องปราบปรามอย่างหนัก ต้องจับมาคุมขัง จับมาทรมาน จับมาฆ่า ทำให้คนที่ได้รับการทรมาน กัดขี หรือบิบบิ้นจากระบบการปกครอง แยกตัวไปจากขบวนการหลัก และหันไปใช้ความรุนแรง แต่ซาอุดีอาระเบียและประเทศต่างๆ ที่ปกครองด้วยราชวงศ์กษัตริย์กลับมองว่า

ขบวนการภราดรภาพมุสลิมเป็นภัยคุกคาม และเป็นขบวนการที่สนับสนุนแนวคิดประชาธิปไตย วันหนึ่งขบวนการเหล่านี้อาจจะเป็นภัยคุกคามและมาลัทธิระบอบราชาวงศ์กษัตริย์ของประเทศอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งกลุ่มประเทศพันธมิตรในอ่าวเปอร์เซียภายใต้การนำของซาอุดีอาระเบียต้องการสิ่งที่เรียกว่า Status quo นั่นก็คือไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรเลย ซาอุดีอาระเบียและกลุ่มประเทศพันธมิตรจึงสร้างความชอบธรรมในการกำจัดขบวนการภราดรภาพมุสลิมโดยกล่าวอ้างว่าขบวนการเหล่านี้คือขบวนการก่อการร้าย

ภาพรวมสถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กลุ่มติดอาวุธในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นกลุ่มหัวสุดโต่งทางศาสนา มักจะก่อเหตุเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐมาตั้งแต่สมัยสงครามเย็น โดยมีกลุ่มใหญ่ๆ เช่น กลุ่มเจมาฮ์อิสลามียะห์ในอินโดนีเซีย กลุ่มอาบูไซยาฟในฟิลิปปินส์ กองกำลังปลดปล่อยมุสลิมโมโร (MILF) และยังมีอีกหลายร้อยกลุ่มกระจัดกระจายอยู่ โดยเฉพาะในมาเลเซีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ แต่ช่วงที่มีการก่อการร้ายในช่วงปี 1990 และช่วงต้นปี 2000 รัฐบาลแต่ละประเทศพยายามปราบปรามกลุ่มติดอาวุธอย่างหนักหน่วงจนทำให้กลุ่มติดอาวุธอ่อนกำลังและหมดเงินทุนไป แต่กลุ่มติดอาวุธเหล่านี้ก็ยังคงซ่อนสมุ่กำลังกันอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกลุ่มไอซิสได้เรื่องอำนาจขึ้นมาในอิรักและซีเรีย ทำให้กระแสของกลุ่มหัวสุดโต่งกลับมาเคลื่อนไหวอีกครั้ง โดยได้สร้างกระแสการปลุกเร้าความฮึกเหิมของกลุ่มติดอาวุธเดิมและผู้ฝึกฝั่กลุ่มไอซิสหน้าใหม่ จนทำให้กลุ่มติดอาวุธในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายกลุ่มประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่มไอซิส แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มติดอาวุธในเกาะมินดาเนา ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เช่นกลุ่มอาบูไซยาฟ ในขณะที่ประเทศที่มีประชากรมุสลิมจำนวนมากอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียก็พยายามปราบปรามคนที่มีแนวคิดสุดโต่งที่สนับสนุนกลุ่มไอซิสมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามมีรายงานว่าน่าจะมีชาวอินโดนีเซียประมาณ 150 - 200 คนที่เดินทางไปพร้อมกับกลุ่มไอซิสในซีเรีย และมีหลายคนที่กลับจากซีเรียเพื่อมาวางแผนก่อเหตุในประเทศบ้านเกิด

จุดอ่อนของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อการก่อการร้าย

1. มาตรการรักษาความปลอดภัยต่ำ – ภูมิภาคนี้เป็นฐานปฏิบัติการ แหล่งกบดาน สถานที่พักผ่อนของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ เนื่องจากการตรวจคนเข้าเมืองไม่เข้มงวดมากนัก แต่ที่ผ่านมามีภูมิภาคนี้จะเป็นเพียงจุดเชื่อมต่อไปที่อื่น หรือเป็นแหล่งกบดานมากกว่าจะถูกโจมตีเอง
2. หน่วยข่าวกรองของประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร
3. ไม่มีการร่วมมือหรือแบ่งปันข้อมูลด้านข่าวกรองและความมั่นคง – มีรายงานการติดตามเส้นทางการเงินของกลุ่มไอซิส ในภูมิภาคนี้พบว่า มีคนจำนวนมากที่เดินทางจากอินโดนีเซีย ไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังตุรกีและซีเรีย โดยที่ไม่มีการสกัดกั้นคนเหล่านี้ในการใช้เส้นทางนี้เดินทางกลับประเทศ

เมียนมา

วิกฤตความรุนแรงในการปราบปรามกลุ่มมุสลิมโรฮิงญาของทหารรัฐบาลเมียนมา เป็นเหตุการณ์ที่กระทบความมั่นคงของเมียนมามากที่สุดในห้วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยใน ปี 2559 - 2560 กองทัพเมียนมามีการปราบปรามกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอย่างจริงจัง โดยในเดือนตุลาคม 2559 ทหารของเมียนมาเริ่มการปราบปรามกลุ่มก่อการความไม่สงบ ภายหลังจากที่ตำรวจตระเวนชายแดน 9 นาย ถูกสังหาร โดยทหารของเมียนมาสงสัยว่าชาวโรฮิงญาอยู่เบื้องหลัง แต่สำนักข่าวต่างประเทศรายงานว่า

ชาวมุสลิมโรฮิงญาทุกคนกลายเป็นเป้าหมายของการโจมตีของทหารเมียนมาด้วย ซึ่งภาพจากดาวเทียมเปิดเผยให้เห็นบ้านเรือนของชาวโรฮิงญาถูกเผา สำนักข่าวต่างประเทศรายงานถึงความรุนแรง และการข่มขืนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกับชาวโรฮิงญา จนล่าสุดองค์การสหประชาชาติได้ออกมาแสดงความกังวลว่า เหตุการณ์ความรุนแรงและนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เนื่องจากมีชาวมุสลิมโรฮิงญา กว่า 21,000 คน ต้องอพยพหนีออกจากรัฐยะไข่ของเมียนมาอีกครั้ง และเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2559 นาจีบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ได้นำขบวนชาวโรฮิงญานับหมื่นคนประท้วงรัฐบาลเมียนมา ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ สร้างกระแสให้ประเทศอาเซียนที่มีชาวมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ไม่พอใจ รัฐบาลเมียนมา และนางออง ซาน ซูจี อย่างรุนแรง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับชาวโรฮิงญาในครั้งนี้ ได้ซ้ำรอยกับเหตุการณ์เมื่อปี 2555 ที่ชาวโรฮิงญามากกว่า 100 คนถูกทหารเมียนมาสังหาร และกว่า 140,000 คนต้องกลายเป็นคนไร้ที่อยู่อาศัย ตอกย้ำว่าอคติของชาวพุทธในเมียนมาต่อชาวมุสลิมยังไม่หายไป วันที่ 25 สิงหาคม 2560 กองกำลังติดอาวุธของกลุ่มโรฮิงญาที่เรียกตัวเองว่า Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) ได้โจมตีสถานีตำรวจและที่ตั้งกองทหารของเมียนมาในรัฐยะไข่ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 71 คน นับจากนั้นเป็นต้นมา กองทัพเมียนมาได้ออกปฏิบัติการเพื่อกวาดล้าง ทำให้ภายใน 1 สัปดาห์ ชาวโรฮิงญา 75,000 คน ต้องเดินทางอพยพหนีความรุนแรงออกจากรัฐยะไข่ไปยัง ชายแดนที่ติดกับประเทศบังกลาเทศ การปฏิบัติการทางทหารในครั้งนี้ทำให้มีผู้เสียชีวิตไปแล้วกว่า 400 คน ในจำนวนนี้ 370 คน เป็นกองกำลังกลุ่ม ARSA ที่รัฐบาลเมียนมาเรียกว่าผู้ก่อการร้าย

นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการสหประชาชาติ กล่าวเรียกร้องให้เมียนมายุติการใช้ความรุนแรง เนื่องจากภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา มีชาวโรฮิงญาต้องอพยพลี้ภัยแล้วกว่า 120,000 คน และกล่าวเตือนว่า เหตุการณ์นี้จะบ่อนทำลายความสงบของภูมิภาค สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยของสหประชาชาติก็กล่าวว่า ในแต่ละวัน จะมีชาวโรฮิงญา 15,000 คน ข้ามแม่น้ำน่านพ ที่เป็นเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างเมียนมากับบังกลาเทศ ทำให้เกิดวิกฤติมนุษยธรรมครั้งใหญ่

องค์กร Human Rights Watch ได้เผยแพร่ภาพถ่ายดาวเทียมที่แสดงให้เห็นถึงการทำลายโดยการเผาซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในรัฐยะไข่ อย่างน้อย 10 จุด ผู้อพยพชาวโรฮิงญาคนหนึ่ง ที่ข้ามเข้าไปบังกลาเทศบอกกับ New York Times ว่า ทหารเมียนมาและคนเมียนมาหัวรุนแรงในรัฐยะไข่ เป็นคนเผาทำลายหมู่บ้านชาวโรฮิงญา แต่ทางการเมียนมาก็แถลงว่า ชาวพุทธและฮินดูก็ต้องอพยพออกจากพื้นที่เช่นกัน เพราะถูกโจมตีจากกองกำลังติดอาวุธของพวกมุสลิมชาวโรฮิงญา

รายงานของนายโคฟี อันนัน กล่าวว่า ปัญหาความขัดแย้งในรัฐยะไข่เป็นตัวอย่างของวิกฤติที่ร้ายแรง 3 ด้านด้วยกัน **ประการแรก คือ วิกฤติการพัฒนา (Development Crisis)** รัฐยะไข่ ประสบกับปัญหาความยากจนมาอย่างต่อเนื่อง ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในรัฐยะไข่ต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศในทุกๆ ด้าน ความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ และการขาดโอกาสทำงานหาเลี้ยงชีพ ทำให้คนจำนวนมากต้องอพยพออกไป แม้เป็นรัฐที่มีทรัพยากรด้านพลังงาน เช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ แต่อุตสาหกรรมนี้ ก็ไม่ได้ทำให้มีการจ้างงานจำนวนมากแก่คนท้องถิ่น รัฐยะไข่เป็นตัวอย่างของวิกฤติด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Crisis) แม้ว่าคนทุกกลุ่มทุกศาสนาในรัฐยะไข่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่การถูกกีดกันและสถานภาพที่เป็นคนไร้รัฐที่ดำรงอยู่มาอย่างยาวนาน ทำให้ชาวโรฮิงญา กลายเป็นจุดอ่อนที่จะเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัจจุบัน

ร้อยละ 10 ของคนที่ไร้รัฐในโลกทั้งหมดคือชาวโรฮิงญาที่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ และยังมีคนโรฮิงญาราวๆ 120,000 คน ที่อาศัยอยู่ใน ค่ายพักของคนพลัดถิ่นที่อยู่ในรัฐยะไข่ รัฐยะไข่ยังเป็นตัวอย่างของวิกฤติด้านความมั่นคง (Security Crisis) ชุมชนต่างๆ มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัว ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปี 2012 ยังฝังอยู่ในใจของคนในรัฐนี้ คนเมียนมาที่อยู่ในรัฐนี้ก็กลัวว่า ในอนาคต ตัวเองจะกลายเป็นคนกลุ่มน้อย การกีดกัน ทางเชื้อชาติและศาสนา ทำให้ความเข้าใจกันระหว่างกลุ่มคนที่แตกต่างกันในชุมชนเลวร้ายลงไปอีก กาลเวลาไม่สามารถเป็นปัจจัยที่จะช่วยเยียวยาการหวาดระแวงระหว่างชุมชน รัฐบาลเมียนมาจะต้องดำเนินการทำให้ชุมชนต่างๆ เกิดความรู้สึกปลอดภัยและหาทางฟื้นฟูความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างชุมชน

รายงานของนายโคฟี อันนัน เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสงบสุขในรัฐยะไข่ คือเรื่องฐานะการเป็นพลเมืองของชาวโรฮิงญา หากปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลกระทบต่อความทุกข์ยากของประชาชน และก่อให้เกิดความไม่มั่นคง รวมทั้งเป็นปัจจัยฉุดรั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐยะไข่ คณะกรรมาธิการฯ ยังเสนอให้เมียนมากำหนดนโยบายและระยะเวลาที่แน่ชัดในกระบวนการให้สิทธิการเป็นพลเมือง รวมทั้งแก้ไขกฎหมายเรื่องพลเมืองปี 1982 ของเมียนมาให้เป็นไปตามหลักสากล วิกฤติกรณีโรฮิงญาล่าสุดครั้งนี้ ทำให้นักวิเคราะห์เศรษฐกิจมองว่า หากเมียนมายังใช้ปฏิบัติการทางทหารอย่างต่อเนื่อง และคลื่นผู้อพยพชาวโรฮิงญาเกิดขึ้นอย่างไม่หยุด เมียนมาจะต้องเผชิญกับแรงกดดัน จากนานาชาติ ที่อาจหมายถึงการระงับการช่วยเหลือและการลงทุนจากต่างประเทศ นักลงทุนต่างชาติที่ฝากความหวังไว้กับกระบวนการประชาธิปไตยและการปฏิรูปเศรษฐกิจของเมียนมา ต่างก็วิตกกังวลมากหากเมียนมาจะถูกนานาชาติคว่ำบาตรแบบเดียวกับอดีตเพราะปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน แม้รัฐยะไข่จะเป็นรัฐที่ยากจนที่สุดในบรรดา 14 รัฐของเมียนมา แต่พื้นที่ชายฝั่งทะเลของรัฐยะไข่เป็นแหล่งลงทุนด้านอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์ จีนมีแผนการลงทุนก่อสร้างท่อน้ำมันและก๊าซที่จะมีเส้นทางยาวไปถึงยูนาน นอกจากนี้รัฐยะไข่ยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชายทะเล เพราะมีชายฝั่งที่ยังบริสุทธิ์แบบธรรมชาติ อินเดียนให้เงินทุนสนับสนุนการพัฒนาท่าเรือที่ซิดด์เว (Sittwe) เมืองหลวงของรัฐยะไข่

ปัญหาชาวโรฮิงญาแสดงให้เห็นว่า วิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเมียนมาเป็นเรื่องที่น่าวิตกชาติต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นวิกฤติที่เกิดไม่ได้จำกัดอยู่ภายในพรมแดนเมียนมาเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบต่อข้ามพรมแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านเช่นเดียวกับวิกฤติในอดีตของเมียนมา เช่น ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาแรงงานที่หนีความยากจนของประเทศ และปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศ เช่น ยาเสพติด การที่รัฐบาลเมียนมาไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ ได้สร้างวิกฤติและความตึงเครียดให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นบังกลาเทศหรือไทย (Advisory Commission on Rakhine State. Towards a Peaceful, Fair and Prosperous Future for the People of Rakhine, August 2017)

มาเลเซีย

การทางมาเลเซียได้วิเคราะห์เครือข่ายของ โมฮัมหมัด วานดี้ (Mohd Wanndy) ที่วางแผนมาจากซีเรีย ซึ่งกลุ่มนี้ได้ปฏิบัติการในมาเลเซียมาหลายครั้งตั้งแต่ มิถุนายน 2016 ในการ

ยิงระเบิด Movidia nightclub ใน กัวลาลัมเปอร์ ซึ่งทางการมาเลเซียแจ้งว่า วานต์เดินทางไปซีเรีย ตั้งแต่ปี 2013 และได้สร้างเครือข่ายจำนวนมากในมาเลเซีย รู้จักกันในนาม กากัค ฮิตัม (Gagak Hitam หรือ กาดำ ในภาษาถิ่น) ซึ่งเครือข่ายนี้ช่วยวานต์ในการรับสมัคร หาเงินทุนและวางแผนการก่อเหตุทั่วประเทศ ซึ่งนับถึงปัจจุบันทางการมาเลเซียสามารถจับกุมได้ 260 คน และทำลายแผนการก่อเหตุได้อย่างน้อย 10 เหตุ

อายอบ ข่าน (Ayob Khan) ผู้ช่วยผู้อำนวยการตำรวจต่อต้านการก่อการร้ายมาเลเซีย ได้ให้ความเห็นว่า ในเชิงของอุดมการณ์การทำงานของเครือข่ายมีความแข็งแกร่งมาก แต่ขาดความชำนาญ ในการปฏิบัติการ ซึ่งตอนนี้พิสูจน์ได้ว่าไม่เกี่ยวกับศาสนา เพราะถ้าคุณไม่เข้าร่วมลัทธิ ลัทธิ จะฆ่าคุณ มาเลเซียได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงฉบับใหม่ ที่ครอบคลุมพื้นที่ในการปฏิบัติการ และเพิ่มขีดความสามารถในด้านการข่าวกรองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศต่างๆ เช่น ฟิลิปปินส์ในการระงับการเรียกค่าไถ่โดยกลุ่มอาบูไซยาฟ ซึ่งเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่ม ISIS

อินโดนีเซีย

ทางการอินโดนีเซียคาดว่า มีสมาชิก กลุ่มISIS ประมาณ 500 คนในประเทศ (Jasminder Singh นักวิเคราะห์อาวุโสของศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายและความรุนแรงทางการเมือง) แต่ทางการสามารถระบุดัตนได้เพียง 40 คนเท่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ในกรุงจาการ์ตำมีเหตุการณ์วุ่นวาย 2 เหตุการณ์ ก็เป็นสาเหตุมาจากกลุ่ม ISIS (ISIS) โดยมีการระบุว่า เป็นนาย บาห์รัม นัม (Bahrum Naim) เป็นคนบงการเรื่องนี้ รวมทั้งเป็นผู้บงการคนก่อเหตุเดี่ยวๆ (Lone Wolf terrorismกลุ่มISIS (ISIS)t) อีกมากที่อยู่ ในเครือข่าย ซึ่งตำรวจอินโดนีเซียระบุว่ากลุ่มหัวรุนแรงนี้ได้รับการชี้นำจากนาย อามัน अबดุลเราะห์มาน (Aman Abdurrahman) จากภายในเรือรบ

อินโดนีเซียพยายามที่จะปรับปรุงกฎหมายด้านความมั่นคงให้เข้มแข็งมากขึ้นเพื่อให้หน่วยงานความมั่นคงมีอำนาจในการจัดการกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายมากขึ้น รัฐสภาอินโดนีเซียคาดว่าจะสามารถผ่านกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายได้ในเร็วๆ นี้ หน่วยต่อต้านการก่อการร้าย Densus88 ได้เริ่มปฏิบัติการอย่างเข้มข้นและสามารถทำลายแผนการก่อการร้ายได้เป็นจำนวนมาก รวมถึงสามารถจับกุมผู้ก่อเหตุและผู้เกี่ยวข้องกับการระเบิดได้ด้วย

ฟิลิปปินส์

เกาะมินดาเนาในฟิลิปปินส์เป็นจุดที่เครือข่ายกลุ่มคนๆ ไปฝึกฝนในซีเรียมารวมกลุ่มกัน โดยล่าสุดในเดือนพฤษภาคม 2560 ที่เมืองมาราวี บนเกาะมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์ กลุ่มติดอาวุธท้องถิ่นซึ่งเคยประกาศตนจงรักภักดีต่อกลุ่มISIS ได้แก่กลุ่ม เมอเต้ (Maute) ซึ่งมี นาย โอมาร์ และ นาย अबดุลเราะห์ เมอเต้ สองพี่น้องเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่ม ซึ่งแยกตัวออกมาจากกบฏโมโร (MILF) และกลุ่มอะบูไซยาฟ (Aby Sayyaf) ได้ปะทะกับกองกำลังของรัฐบาลฟิลิปปินส์ ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องประกาศกฏอัยการศึกในพื้นที่ จากเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวทำให้มีประชาชน ทหาร และกลุ่มผู้ก่อการร้าย เสียชีวิตมากกว่า 310 คน (ข้อมูล ณ 18 มิถุนายน 2560) การปะทะในครั้งนี้มี ความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ก่อการร้าย ISIS ซึ่งการยึดเมืองมาราวีของกลุ่มเมอเต้ทำให้ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเกิดความวิตกกังวล เนื่องจากเกรงว่า กลุ่ม ISIS ที่กำลังเพลิงพล้ำในซีเรียและอิรัก จะหันมายึดเกาะมินดาเนาเป็นฐานปฏิบัติการ และจะส่งผลกระทบต่อทั่วทั้งภูมิภาคนี้ ซึ่งฟิลิปปินส์ได้ขอความช่วยเหลือทางการทหารจากสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการยึดคืนเมืองมาราวีจากกลุ่มผู้ก่อการร้าย ภายหลัง

จากได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกา สถานการณ์ในเมืองมาราวิได้กลับเข้าสู่สภาวะเกือบปกติ โดยมีรายงานว่าพี่น้องเม่าที่ได้เสียชีวิตแล้วในระหว่างการปะทะ

ปัญหาและผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศไทย

ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้าย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิรัฐศาสตร์เป็นศูนย์กลางในภูมิภาค มีชายแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ ทำให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายก่อการร้ายได้อีกทั้งประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นประเทศเปิด ประชาชนจากหลายชาติสามารถเข้า-ออกประเทศได้โดยไม่ต้องมีวีซ่า ทำให้มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ประชาชนในประเทศไทยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเสรี และแพร่หลาย จึงทำให้ประชาชนไทยมีความเสี่ยงที่จะได้รับการเผยแพร่อุดมการณ์ แนวทาง และแนวคิดสุดโต่งจากกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ทั้งในระดับสากล และกลุ่มก่อการร้ายที่เคลื่อนไหวอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ ดังนั้นหากกลุ่มผู้ก่อการร้ายโจมตีไทย สามารถก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ ค่อนข้างสูง และสร้างคะแนนนิยมให้กลุ่มก่อการร้ายได้ดีพอสมควร ก่อปรกับประเทศไทยเป็นทางผ่าน สถานที่พักผ่อน และเป็นแหล่งกบดานของกลุ่มก่อการร้าย และอาชญากรข้ามชาติ ทั้งจากยุโรป และเอเชียในจังหวัดท่องเที่ยวของไทยอยู่แล้ว ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงพอสมควรในการก่อเหตุขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่เข้มงวดกวดขันในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จึงทำให้มีช่องว่างในการลักลอบขนอาวุธหรือสิ่งผิดกฎหมายได้ง่าย นอกจากนี้จุดอ่อนที่สำคัญของไทยอีกประการหนึ่งคือ หน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงยังมีข้อมูลข่าวสารค่อนข้างสับสน และไม่มีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงของแต่ละหน่วยเข้าเป็นข้อมูลกลาง (Data Center) รวมทั้งการขาดการปรับปรุงกฎหมายด้านความมั่นคง และการต่อต้านการก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดแข็งในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายอยู่หลายประการ เช่น การที่ไทยไม่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสงครามปราบปรามกลุ่ม ISIS ทำให้ประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมายหลักของกลุ่ม ISIS และการที่ชาวมุสลิมในประเทศสามารถใช้ชีวิตในประเทศไทยได้โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าเป็นอื่น ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นพลเมืองชั้นสอง หรือถูกกีดกันทางเศรษฐกิจ และสังคมเหมือนในประเทศฝั่งตะวันตก หรือประเทศพุทธสุดโต่งอย่างเมียนมา จึงไม่มีเงื่อนไขเพียงพอที่จะบีบให้คนกลายไปเป็นคนสุดโต่ง

กลุ่มติดอาวุธ BRN ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยยังไม่เห็นด้วยกับรูปแบบการก่อการร้ายของกลุ่ม ISIS เพราะเป็นการโจมตีแบบไม่เลือกหน้า โจมตีแม้กระทั่งชาวมุสลิมด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เสียกระบวนการเจรจาต่อรองอำนาจกับรัฐไทย เพราะเป้าหมายของกลุ่ม BRN ก็เป็นไปเพื่อต้องการให้ได้สิทธิในการปกครองตนเองอย่างชอบธรรม ดังนั้น กลุ่ม BRN จึงมองว่ากลุ่ม ISIS เป็นภัยคุกคาม ในขณะที่เดียวกันยังได้ทำหน้าที่เป็นคนสอดส่องไม่ให้คนในพื้นที่ไปเข้าร่วมกับกลุ่ม หัวสุดโต่ง ISIS เอง อย่างไรก็ตามหากกระบวนการเจรจาระหว่างกลุ่ม BRN กับรัฐไทยเป็นไปอย่างล่าช้า จนคน

ในพื้นที่รู้สึกว่าการเจรจา เหล่านี้มาถึงทางตัน ไม่สามารถทำให้สถานการณ์ในพื้นที่ดีขึ้นได้ ก็อาจทำให้หลายคนหันไปใช้วิธีสร้างความหวาดกลัวแบบกลุ่ม ISIS แทนก็เป็นได้ ถึงแม้ปัจจุบันจะยังไม่เป็นแบบนั้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นไปไม่ได้

สรุป

การศึกษาในบทที่ 3 มีความมุ่งหมาย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้าย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากลอันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งผลการศึกษาได้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. สรุปได้ว่า การก่อการร้ายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามชนิดหนึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยรูปแบบการก่อการร้ายมักจะถูกนำมาใช้โดยประเทศหรือกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพในการทำสงครามด้อยกว่า เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับประเทศที่มีศักยภาพสูงกว่าในทุกๆ ด้าน โดยในอดีตการก่อการร้าย มักจะดำเนินการในรูปแบบของการลอบสังหาร การลักพาตัว การก่อวินาศกรรม การลอบวางระเบิด และ/หรือการใช้วิธีการโหดเหี้ยมต่อเป้าหมายต่างๆ โดยมุ่งหวังที่สร้างความตื่นตระหนก และความหวาดกลัว เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรอง และยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ ปัจจุบันการก่อการร้ายยังคงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ของประเทศหรือกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพด้อยกว่าอย่างต่อเนื่อง แต่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีดำเนินการให้มีความยุ่งยาก ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการนำเอาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสารมาเป็นประโยชน์ในการดำเนินการ โดยเฉพาะการเผยแพร่อุดมการณ์ แนวคิด รูปแบบวิธีการปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานที่สามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และเข้าถึงเป้าหมายได้โดยตรงอย่างไม่จำกัดจำนวน ในขณะที่การป้องกันแก้ไขกระทำได้ยาก จึงทำให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถขยายเครือข่ายขององค์กร และการปฏิบัติการได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก จึงจำเป็นที่ประเทศต่างๆ จะต้องให้ความร่วมมือ และประสานการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายร่วมกันอย่างใกล้ชิด และเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของประเทศไทยการใช้หน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรระดับปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้าย ถือเป็นหน่วยที่มีคุณลักษณะการจัด และขีดความสามารถที่เหมาะสมต่อการเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถ และขยายความร่วมมือทั้งในด้านการฝึกศึกษา และการประสานแผนการปฏิบัติร่วมกับประเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ เพื่อให้การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นไปอย่างประสานสอดคล้อง ทันท่วงที และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2. สรุปได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิรัฐศาสตร์เป็นศูนย์กลางในภูมิภาค มีชายแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ อีกทั้งการเป็นประชาคมอาเซียน และการมุ่งเน้นการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวของไทย ทำให้มาตรการตรวจคน

เข้าเมือง การตรวจสินค้าข้ามแดน และการต่อต้านข่าวกรองต่างๆ ยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ในขณะที่ประชาชนไทยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างเสรี และกว้างขวาง ทำให้มีความเสี่ยงต่อการได้รับการเผยแพร่ข้อมูลการฉ้อโกง และแนวคิดสุดโต่งได้ง่าย ประกอบกับประเทศไทยถือเป็นทางผ่านแหล่งกบดาน และสถานที่พักผ่อนของกลุ่มก่อการร้าย และอาชญากรข้ามชาติ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้าย ในขณะที่มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ทั้งมาตรการด้านการข่าว ด้านการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง และมาตรการด้านกฎหมาย ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งหากประเทศไทยถูกโจมตีจากกลุ่มก่อการร้าย จะทำให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างกว้างขวางในทุกด้าน ที่สำคัญอาจทำให้การแก้ไขปัญหาความแตกแยก หรือความขัดแย้งในสังคมไทยที่มีความเปราะบางอยู่แล้ว มีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกลุ่มก่อการร้ายเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือขยายการปฏิบัติเข้าไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะยิ่งทำให้สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขยายความรุนแรงจนกลายเป็นสงครามศาสนาขึ้นได้ อันจะส่งให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย มีความยุ่งยาก ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ

กล่าวนำ

การศึกษาในบทที่ 4 เป็นการศึกษาเนื้อหาในกรอบของวัตถุประสงค์ของวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ สำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงของประเทศ การพัฒนาการของยุทธศาสตร์ชาติด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย และนานาชาติ เพื่อที่จะนำเสนอแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ภัยคุกคามในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของบุคคลที่ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ 1. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานความมั่นคงของไทยต่อการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้าย 2. แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย 3. แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย และ 4. สรุป

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานความมั่นคงของไทยต่อการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้าย

สภาพการพัฒนนาการของการก่อความไม่สงบในประเทศไทย

ในอดีตปัญหาภัยคุกคามที่นับว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่บางครั้งได้ขยายความรุนแรงไปสู่การเผชิญหน้าด้วยการปฏิบัติการทางทหารระหว่างกัน ปัญหาการก่อความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศที่เกิดจากความแตกแยกทางความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของประชาชนไทยด้วยกัน จนขยายความรุนแรงไปสู่การปฏิบัติการทางทหารระหว่างกัน อาทิ ปัญหาการต่อสู้ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (ผกค.) กับรัฐบาลไทย ปัญหาการก่อความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ อันเกิดจากความแตกแยกทางความคิดของคนภายในชาติอย่างร้ายลึกจนนำไปสู่การแบ่งกลุ่ม แบ่งสีของคนในสังคมตั้งแต่ระดับประชาชนทั่วไป จนถึงกลุ่มการเมืองต่างๆ บางครั้งได้ขยายความขัดแย้งไปสู่การใช้ความรุนแรงระหว่างกัน และปัญหาที่เกิดจากความพยายามในการแบ่งแยกดินแดน หรือขอสิทธิในการปกครองตนเองในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หรือพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากปัญหาความมั่นคงจากความแปลกแยกทางด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และเชื้อชาติ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ มักจะเกิดขึ้นในสังคมของประเทศ

ที่มีประชากรที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีเป็นอย่างมาก สำหรับสังคมไทย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีความแตกต่างในเรื่องเหล่านี้มากนัก แต่ก็ยังมีปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกัน หรือมีความขัดแย้งกันของคนในสังคม จนอาจขยายให้เกิดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศได้

นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาการก่อความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย มีสาเหตุหลักมาจากปัญหาความแตกแยกทางความคิดของคนภายในชาติ จนนำไปสู่การแบ่งกลุ่ม แบ่งสีของคนในสังคม อาทิ กลุ่มคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เป็นต้น และปัญหาที่เกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดนหรือขอสิทธิในการปกครองตนเองของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านศาสนา เชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หรือพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) ของไทย ซึ่งกลุ่มคนที่มีความคิดสุดโต่ง ได้อาศัยความแตกต่างเหล่านี้มาเป็นเงื่อนไขในการปลุกฝังความคิด ความเชื่อให้กับประชาชนทั่วไปรวมทั้งเด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกและไม่ได้รับความเป็นธรรม มีการบิดเบือนหลักคำสอนทางศาสนาเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามเกิดความรู้สึกว่ากำลังถูกคุกคาม หรือถูกยึดครองจากคนนอกศาสนา จึงจำเป็นที่จะต้องลุกขึ้นมาต่อสู้และปกป้องพื้นที่ของตนเอง มีการจัดตั้งเป็นองค์กรลับและจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับอำนาจรัฐ รวมทั้งมีการก่อเหตุสร้างสถานการณ์ให้เกิดความรุนแรง และความหวาดกลัวขึ้นในพื้นที่เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุผลทางการเมือง 2 ประการ คือ 1) การชนะจากภายนอก กล่าวคือ การได้รับการรับรองจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือต่างประเทศ ว่ารัฐปัตตานีถูกยึดครองโดยรัฐบาลไทย รัฐบาลไทยปกครองเปรียบเสมือนเป็นประชาชนชั้นสอง ถูกกดขี่ข่มเหง ไร้นิติธรรม และเรียกร้องให้เข้ามาร่วมสนับสนุนให้รัฐปัตตานีได้รับเอกราช 2) ให้รัฐบาลแพ้จากภายใน โดยใช้ยุทธศาสตร์การสถาปนาพื้นที่ปลดปล่อยทางการเมืองทับซ้อนอำนาจรัฐ มุ่งสู่การทำประชามติเลือกที่จะปกครองตนเอง หรือใช้การลุกขึ้นเรียกร้องการปกครองตนเองโดยประชาชนจำนวนมาก ควบคุมการก่อเหตุ สร้างสถานการณ์และบ่อนทำลาย เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไม่สนับสนุนการปฏิบัติของรัฐบาล จนทำให้ต้องยอมรับข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในที่สุด อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยได้ปฏิเสธแนวคิดนี้มาโดยตลอด เนื่องจากนับตั้งแต่เริ่มก่อเหตุตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏว่ามีกลุ่มใด หรือบุคคลใดออกมาแสดงความรับผิดชอบในการก่อเหตุการณ์ความรุนแรง หรือการใช้อาวุธสงครามในพื้นที่ ซึ่งรัฐบาลไทยยังคงยืนยันว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เป็นปัญหาภายในประเทศที่รัฐบาลสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ โดยใช้กฎหมายความมั่นคงภายในประเทศ

ปัจจุบันมีการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างตัวแทนรัฐไทยที่มี พล.อ.อัศวิน เกิดผล เป็นหัวหน้าคณะ กับฝ่ายผู้เห็นต่างที่เรียกตัวเองว่ากลุ่มมารา ปาตานี (MARA Patani) มีนายสุกรี ฮารี เป็นผู้นำ จนได้ข้อสรุปเบื้องต้น 4 ข้อ เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2559 ในจำนวนนี้มีเรื่องการกำหนด "พื้นที่ปลอดภัย" (Safety Zone) แต่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องนี้ เพราะทีมเจรจาของฝ่ายมาราปาตานี ไม่สามารถควบคุมฝ่ายกองกำลังในพื้นที่ได้ ทั้งนี้กระบวนการการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการไปตามแผน "บันได 3 ขั้น" ที่เริ่มจากขั้นแรก การสร้างความ

ไว้วางใจ ชั้นที่ 2 การลงนามในสัตยาบัน และขั้นสุดท้าย การจัดทำไรต์แมพ แต่ปัจจุบันการดำเนินการตามแผนยังไม่มีวี่แวงที่คุ้มค่าเท่าที่ควร

นอกจากนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นประเทศเปิด ประชาชนจากหลายชาติสามารถเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องมีวีซ่า ทำให้มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากกลุ่มผู้ก่อการร้ายโจมตีไทย สามารถก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ ค่อนข้างสูง และสร้างคะแนนนิยมให้กลุ่มผู้ก่อการร้ายได้ดีพอสมควร ประกอบกับประเทศไทยเป็นแหล่งกบดานของอาชญากรข้ามชาติจากยุโรป และเอเชีย ในจังหวัดท่องเที่ยวของไทย ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงพอสมควรในการก่อเหตุขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนอาจขาดความเข้มงวดในการปฏิบัติงานและบังคับใช้กฎหมาย ทำให้มีช่องว่างในการลักลอบขนอาวุธ หรือ สิ่งผิดกฎหมายได้ง่าย

สภาพการพัฒนารของการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เดิมมีปัญหาการแย่งชิงดินแดนภายในของแต่ละประเทศอันมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางด้านความเชื่อ ลัทธิศาสนา เช่น *ในเมียนมา* โดยรัฐบาลเมียนมา มีการปราบปรามกลุ่มก่อการความไม่สงบชาวโรฮิงจา และความขัดแย้งในเรื่องดินแดน กับกลุ่มชนกลุ่มน้อยต่างๆ เช่น กลุ่มว้า (UWSA), กลุ่มคะฉิ่น (KIA), กลุ่มกะเหรี่ยง (KNU) เป็นต้น จนขยายไปสู่วิกฤติด้านความมั่นคง (Security Crisis) ชุมชนต่างๆ มีชีวิตความเป็นอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัว กลัวว่าในอนาคตกลุ่มของตนเองจะกลายเป็นคนกลุ่มน้อย การถูกกีดกันทางเชื้อชาติ และศาสนา ทำให้ความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่แตกต่างกันในชุมชนเลวร้ายลงไปอีก กาลเวลาไม่สามารถเป็นปัจจัยที่จะช่วยเยียวยาความหวาดระแวงระหว่างชุมชน ซึ่งรัฐบาลพม่าจะต้องดำเนินการต่างๆ ที่จะทำให้ชุมชน และกลุ่มชนต่างๆ เกิดความรู้สึกปลอดภัยและหาทางฟื้นฟูความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างชุมชน จนนำไปสู่การอพยพย้ายถิ่นฐานอย่างไม่ปกติของชาวโรฮิงจา และกลายเป็นปัญหาที่นานาชาติให้ความสนใจ เพราะเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นและไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะภายในพรมแดนพม่าเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อข้ามพรมแดนไปประเทศเพื่อนบ้านเช่นเดียวกับวิกฤติในอดีตของพม่า อาทิ ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาแรงงานที่หนีความยากจนของประเทศ และปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ซึ่งการที่รัฐบาลพม่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้ก่อให้เกิดวิกฤติและความตึงเครียดให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นประเทศบังกลาเทศหรือไทย *สำหรับในมาเลเซีย* เครือข่ายผู้ก่อการร้าย ที่รู้จักกันในนาม กากัค ฮิตัม (Gagak Hitam) โดยการนำของนาย โมฮัมหมัด วานดี (Mohd Wanndy) ได้มีการเคลื่อนไหวในการรับสมัคร หาเงินทุนและวางแผนการก่อเหตุทั่วประเทศในเชิงของอุดมการณ์การทำงานของเครือข่ายมีความแข็งแกร่งมาก แต่ขาดความชำนาญในการปฏิบัติการ ทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องออกกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงฉบับใหม่ ที่ครอบคลุมพื้นที่ในการปฏิบัติการ และเพิ่มขีดความสามารถในงานด้านการข่าวกรองด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศต่างๆ เพื่อป้องกันการก่อเหตุรุนแรง และต่อต้านการก่อการร้ายจากเครือข่ายการก่อการร้ายของกลุ่ม ISIS ส่วนใน *อินโดนีเซีย* นั้น เดิมเป็นการก่อเหตุรุนแรงภายในประเทศจากกลุ่มผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ เพื่อแบ่งแยกดินแดนโดยเฉพาะในส่วนของกลุ่มเจมาฮ์อิสลามียะห์ และได้พัฒนาไปถึงการร่วมมือกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายในเครือข่ายของ ISIS ในการปฏิบัติการทั้งในรูปแบบของเครือข่ายและการก่อการร้าย

ตามลำพัง (Lone Wolf) ในขณะที่อินโดนีเซียพยายามที่จะปรับปรุงกฎหมายด้านความมั่นคงให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงมีอำนาจที่เพียงพอในการจัดการกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายมากขึ้น โดยรัฐสภาอินโดนีเซียได้มีการผ่านกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย การดำเนินการดังกล่าวทำให้หน่วยต่อต้านการก่อการร้าย Densus88 ได้เริ่มปฏิบัติการอย่างเข้มข้น และสามารถทำลายแผนการก่อการร้ายได้เป็นจำนวนมาก รวมถึงสามารถจับกุมผู้ก่อเหตุ และผู้เกี่ยวข้องกับการระเบิดได้ ในขณะที่ความเคลื่อนไหวของการก่อการร้ายในฟิลิปปินส์นั้น เดิมเป็นการก่อเหตุรุนแรงของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่ากบฏโมโร (MILF) และกลุ่มอะบูไซยาฟ (Aby Sayyaf) โดยได้ปฏิบัติการก่อเหตุในประเทศเพื่อแบ่งแยกดินแดน ซึ่งปัจจุบันได้มีการร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้ายในเครือข่ายของกลุ่ม ISIS โดยกลุ่มติดอาวุธท้องถิ่นโดยพี่น้องเมาดี้ (Maute) ซึ่งมี นายโอมาร์ และ นายอับดุลเลาะห์ เมาดี้ สองพี่น้องเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่ม ได้ปะทะกับกองกำลังของรัฐบาลฟิลิปปินส์ ในพื้นที่เมืองมาราวิ เกาะมินดาเนา ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องประกาศกฎอัยการศึกในพื้นที่ จากเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวทำให้มีประชาชนในพื้นที่ ตำรวจ ทหาร และกลุ่มผู้ก่อการร้ายเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก การปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ในครั้งนี้นี้มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้าย ISIS ซึ่งการยึดเมืองมาราวิของกลุ่มเมาดี้ทำให้ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเกิดความวิตกกังวล เนื่องจากเกรงว่ากลุ่ม ISIS ที่กำลังพลุ่งพล่านในพื้นที่ประเทศซีเรียและอิรัก จะหันมายึดเกาะมินดาเนา เป็นฐานปฏิบัติการ และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงไปทั่วทั้งภูมิภาคได้ สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ขอความช่วยเหลือทางการทหารจากสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการยึดคืนเมืองมาราวิจากกลุ่มผู้ก่อการร้าย จึงทำให้การแก้ไขปัญหาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ปัจจุบันสถานการณ์ในเมืองมาราวิได้กลับเข้าสู่สภาพปกติแล้ว

สถานการณ์ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มหัวสุดโต่งทางศาสนา มักก่อเหตุเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐมาตั้งแต่สมัยสงครามเย็น กลุ่มที่เคลื่อนไหวสำคัญได้แก่ กลุ่มเจมาร์อิสลามียะห์ในอินโดนีเซีย กลุ่มอะบูไซยาฟ และกองกำลังปลดปล่อยมุสลิมโมโร (MILF) ในฟิลิปปินส์ และยังมีอีกหลายร้อยกลุ่มกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามในห้วงปี 1990 และต้นปี 2000 รัฐบาลแต่ละประเทศ ได้พยายามที่จะปราบปรามกลุ่มติดอาวุธอย่างหนักหน่วงจนทำให้กลุ่มก่อการร้ายอ่อนกำลังและหมดเงินทุนไป แต่กลุ่มติดอาวุธเหล่านี้ก็ยังคงซ่อนตัวกำบังกันอยู่ จนกระทั่งกลุ่ม ISIS ได้ขยายเครือข่ายและมีอิทธิพลเหนือพื้นที่บางส่วนในอิรักและซีเรีย ทำให้กระแสของกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งกลับมามีอิทธิพลอีกครั้ง พร้อมทั้งได้ปลุกความฮึกเหิมให้กับทั้งกลุ่มติดอาวุธเดิมและผู้ฝักใฝ่กลุ่ม ISIS หน้าใหม่ จนทำให้กลุ่มติดอาวุธในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายกลุ่มประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่ม ISIS โดยเฉพาะกลุ่มติดอาวุธในเกาะมินดาเนา ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เช่นกลุ่มอะบูไซยาฟ ขณะที่ประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียก็พยายามที่จะปราบปรามคนที่มีแนวคิดสุดโต่งสนับสนุนกลุ่ม ISIS มาโดยตลอด โดยการปรับปรุงกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อทำให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจุดอ่อน ในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายหลายประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) มาตรการรักษาความปลอดภัยต่ำ - ภูมิภาคนี้เป็นฐานปฏิบัติการและแหล่งกบดานของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ เนื่องจากการตรวจคนเข้าเมือง

ไม่เข้มงวดมากนัก แต่ที่ผ่านมาภูมิภาคนี้จะเป็นเพียงจุดเชื่อมต่อไปที่อื่น หรือเป็นแหล่งกบดานมากกว่า จะถูกโจมตีเอง (2) หน่วยข่าวกรองของประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ และ (3) ไม่มีการร่วมมือหรือแบ่งปันข้อมูลด้านข่าวกรองและความมั่นคงอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีรายงานการติดตามเส้นทางการเงินของกลุ่ม ISIS ในภูมิภาคนี้พบว่า มีคนจำนวนมากที่เดินทางจากอินโดนีเซียไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ก่อนจะเดินทางไปยังตุรกีและต่อไปยังซีเรีย และใช้เส้นทางนี้ในการเดินทางกลับประเทศ โดยที่ไม่มีการสกัดกั้นบุคคลคนเหล่านี้เลย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายได้ให้ความเห็นในด้านพัฒนาการของการก่อการร้าย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไว้ว่า ปัญหาการก่อการร้าย เป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงสมัยใหม่ ที่เป็นอันตราย และส่งผลกระทบต่อทั่วโลก โดยเฉพาะการส่งออกแนวคิดสุดโต่งรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จึงทำให้สงครามในอิรักและซีเรีย มีบุคคลสัญชาติต่างๆ เป็นจำนวนมาก เข้าร่วมรบกับกลุ่มก่อการร้าย ISIS และพร้อมที่จะเดินทางกลับมายังมาตุภูมิของตนเอง รวมถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่บีบคั้นผู้อพยพ หรือคนผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้กลายเป็นผู้ที่มีแนวคิดรุนแรง พร้อมที่จะปฏิบัติการก่อการร้ายโดยลำพังในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัญหาการสู้รบในมาลาวิ ขบวนการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย มาเลเซียและฟิลิปปินส์ ต่างก็เป็นปัญหาที่น่าห่วงกังวล และพร้อมที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอยู่ตลอดเวลา

สภาพการพัฒนาการของการก่อการร้ายในระดับสากล

กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีมากมายหลายกลุ่ม และปฏิบัติการกระจายอยู่เกือบทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างก็มีเป้าหมาย อุดมการณ์ หรือวิธีปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป โดยในช่วงก่อนปี 1900 การก่อการร้ายในภูมิภาคต่างๆ ของโลก เป็นการก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งมีการปฏิบัติที่มุ่งต่อต้านรัฐบาลของตนเองเป็นหลัก โดยปฏิบัติการเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น และมักไม่ปฏิบัติการร่วมหรือประสานการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธกับกลุ่มก่อการร้ายภายนอกประเทศ แต่ก็อาจได้รับการสนับสนุนด้านขวัญ กำลังใจ และด้านวัตถุจากภายนอกประเทศได้ ต่อมาในช่วงปี 1900-1960 การก่อการร้ายของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นการก่อการร้ายข้ามประเทศ โดยกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศ ได้มีการปฏิบัติการก่อการร้ายแต่เพียงลำพัง โดยมีได้ร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้ายอื่น แต่ได้เข้าไปปฏิบัติการในประเทศอื่นด้วย โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศของตนเท่านั้น เช่น ขบวนการคอมมิวนิสต์ในอินโดนีเซีย ปล้นยึดเครื่องบินโดยสารสายการบินการูตาของอินโดนีเซียมายังสนามบินดอนเมือง และบีบบังคับให้รัฐบาลอินโดนีเซียปฏิบัติการตามข้อเรียกร้องของตน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มก่อการร้ายข้ามประเทศอื่นๆ อาทิ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนชาวซิกข์ในอินเดีย กลุ่มแบ่งแยกดินแดนบาสก์ในสเปน กลุ่มแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์ทักษิณในศรีลังกา อย่างไรก็ตามภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ระเบิดอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ในสหรัฐอเมริกา (เหตุการณ์ 9/11) การก่อการร้ายได้พัฒนาเป็น การก่อการร้ายระหว่างประเทศหรือการก่อการร้ายสากล หมายถึง การก่อการร้ายที่มีการร่วมมือกัน ระหว่างกลุ่มก่อการร้ายในประเทศต่างๆ ตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การก่อการร้ายมีลักษณะเป็นการกระทำแบบข้ามประเทศ โดยมี ขบวนการเคร่งศาสนาเป็นกลุ่มหลักในการก่อการร้ายในปัจจุบัน เป็นกลุ่มที่เคร่งครัดทางศาสนาและใช้ศาสนาเป็นเครื่องชี้นำ ทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอิหร่าน ซึ่งมีนโยบายส่งออก

การปฏิวัติอิสลาม โดยใช้การก่อการร้ายหรือสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายให้โค่นล้มระบอบการปกครอง และรัฐบาลของประเทศอื่นๆ โดยองค์กรการก่อการร้ายที่สำคัญในปัจจุบันได้แก่ **องค์กรการก่อการร้ายรัฐอิสลาม Islamic State (ISIS)** เป้าหมายของกลุ่มนักรบอิสลามกลุ่มนี้ คือ การจัดตั้งรัฐอิสลามขึ้นมา โดยกลุ่ม ISIS ได้สร้างกฎหมายของตนเองที่เรียกว่า **กฎชารีอะห์ (Sharia law)** ที่ตราขึ้นจากบัญญัติศาสนาอิสลามเพื่อควบคุมผู้คน ชารีอะห์เป็นกฎหมายที่เข้มงวดกวดขัน ลงโทษกันอย่างรุนแรงจริงจัง และควบคุมครอบคลุมทุกด้านของชีวิตไม่ใช่เพียงมิติทางศาสนา การปฏิบัติขององค์กรนี้ ตามการรับรู้ของคนทั่วไป ปฏิบัติการของกลุ่ม ISIS มีความแตกต่างกันแบ่งเป็น 2 กลุ่มหรือ 2 แนวทางย่อย คือ กลุ่มปฏิบัติการด้านมวลชนกับประชาชนในพื้นที่ (Soft Power Program) เช่น การบริการสังคม การให้ความรู้ทางศาสนา รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การซ่อมถนน การช่วยเหลือเรื่องระบบไฟฟ้า เป็นต้น และกลุ่มปฏิบัติการติดอาวุธ ที่มีแนวคิดแบบสุดโต่งและรุนแรง (Hard Line) ซึ่งกลุ่มหลังนี้นับเป็นภัยคุกคามต่อประชาชนอิรัก ซีเรีย รวมทั้งประชาชนทั่วไปในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นอย่างมาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายให้ความเห็นว่าตลอดห้วงเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา องค์กรก่อการร้ายหลายองค์กรมีความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไปพอสมควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโลกได้ก้าวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น อีกทั้งสถานการณ์ โดยรวมของโลกด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไป อันเกิดจากผลกระทบของการสู้รบในตะวันออกกลาง ทำให้องค์กรก่อการร้ายต้องปรับตัวเองในด้านต่างๆ เพื่อให้องค์กรอยู่รอด หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และมองเห็นได้ เช่น

รูปแบบในการปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายให้ความเห็นว่าในอดีตรูปแบบการปฏิบัติการที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การจับยึดตัวประกัน (Hostage taking) และการก่อวินาศกรรมด้วยการวางระเบิดเป็นหลัก มีการยื่นข้อเรียกร้อง เพื่อให้ปล่อยสมาชิกกลุ่ม หรือข้อเรียกร้องทางการเมืองให้กับกลุ่มก่อการร้าย ขณะที่ปัจจุบันการปฏิบัติการไม่ยึดติดกับรูปแบบการใช้อาวุธ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการปฏิบัติการโดยมีลักษณะผสมของการใช้อาวุธร้ายแรง ประเภทระเบิด/ปืน และสิ่งอื่นที่สามารถใช้ในการคร่าชีวิตของผู้บริสุทธิ์ได้ สามารถปฏิบัติการโดยใช้อาวุธที่เป็นอันตรายทุกประเภท การวางระเบิด การใช้ปืน การใช้มีด โดยมีเป้าหมายที่ไม่แยกแยะเหยื่อ และมีเป้าหมายในการโจมตีพื้นที่สาธารณะที่อ่อนไหว (Soft targets) มากกว่าเดิม เช่น ใช้รถบรรทุกวิ่งเข้าหาเหยื่อ ทำให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายครั้งละหลายๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวมากที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตน นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปฏิบัติการยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการปฏิบัติการก่อการร้ายในปัจจุบันจะเป็นแบบไม่มีการวางแผนล่วงหน้า แต่เน้นการปฏิบัติการก่อการร้ายแบบฉับพลันทันทีที่มีโอกาสทำให้ยากต่อการป้องกันแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติเกิดความเสียหายรุนแรงและปรากฏเป็นข่าวออกไป อันจะทำให้เกิดภาพลักษณ์และความเด่นดังขององค์กรก่อการร้าย เช่น การขับรถพุ่งชนตามแหล่งหรือย่านเศรษฐกิจที่สำคัญ การกราดยิงด้วยอาวุธสงครามขนาดเล็กที่ไม่สามารถตรวจเจอได้ง่าย จนถึงการใช้ระเบิดพลีชีพ

โครงสร้าง/ลักษณะขององค์กร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายได้ให้ความเห็นว่าในอดีตการจัดวางโครงสร้างมีแบบแผนการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการสั่งการจากบนลงล่างสู่สมาชิกระดับปฏิบัติการ ลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดวางโครงสร้างขององค์กรทางการทหารเป็นหลัก แต่ในปัจจุบัน

การจัดวางโครงสร้าง/ลักษณะขององค์กรมีการปิดลับมากขึ้น และมีลักษณะการควบคุมบังคับบัญชาในแนวราบ โดยที่มีการแตกตัวของกลุ่มเป็นกลุ่มย่อย (Cell) ไม่มีลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่ชัดเจน หน่วยย่อยสามารถดำเนินการได้อย่างยืดหยุ่น มีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ กระจายไปในพื้นที่ต่างๆ และติดต่อสื่อสารกันผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ยากแก่การติดตาม จับกุม อีกทั้งไม่มีการจัดตั้งให้ใครเป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรที่คอยควบคุมสั่งการในลักษณะเด็ดขาด (Single command) กล่าวคือสมาชิกแต่ละคน สามารถคิดและก่อการเองได้โดยค่อนข้างอิสระ แต่องค์กรต่างๆ ยังคงมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิด การปฏิบัติ การสนับสนุน และการดำเนินการของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้วยการเดินทางไปพบปะกัน และ/หรือผ่านทาง การติดต่อสื่อสาร

การจัดหาสมาชิก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายได้ให้ความเห็นว่าในอดีตการจัดหาสมาชิกมีการดำเนินการในลักษณะการชักชวนกันด้วยอุดมการณ์ ซึ่งมีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน การชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง คนสนิท ผ่านสมาชิกที่มีลำดับชั้นต่างๆ พร้อมทั้งมีการมอบหัวหน้าสาขาให้เป็นผู้ฝึกอบรมสมาชิกและเดินทางร่วมรบในสมรภูมิต่างๆ เช่น อัฟกานิสถาน เลบานอน หรือในปาเลสไตน์ เป็นต้น ปัจจุบันการจัดหาสมาชิกได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิด ผลงาน และดึงดูดผู้คนให้เข้ามาอยู่หรือมาร่วมอุดมการณ์ในองค์กร (Recruit) สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ที่สำคัญที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือยูทูบ (YouTube) โดยมีการผลิตเนื้อหาที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะ ซึ่งรูปแบบใหม่นี้ นับว่ามีอิทธิพลต่อผู้คนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถเข้าถึงได้เฉพาะตัว และไม่จำกัดผู้ดู หากบุคคลใดหลงเชื่อ ก็จะกลายเป็นเหยื่อได้อย่างง่ายดาย ทั้งนี้ ประเด็นที่มักหยิบยกขึ้นเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมมักเป็นเนื้อหาศาสนาที่มีการบิดเบือน สภาวะความกดดันทางด้านเศรษฐกิจสังคม และประเด็นการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายคล้อยตาม และปฏิบัติตามแนวทางก่อการร้ายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากองค์การก่อการร้าย นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลในระดับปฏิบัติการยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า กลุ่มผู้ก่อการร้ายให้ความสำคัญกับการคัดเลือกสมาชิกเข้ามาร่วมอุดมการณ์เป็นอย่างมาก โดยพยายามที่จะสร้างความสมดุลระหว่างการรับสมัครแบบมีหลักการ และการรับสมัครแบบอาศัยโอกาส (เช่น มีค่าตอบแทน)

ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานความมั่นคงของไทยต่อการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 ถึง 2564 นี้ มีที่มาจากกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 ถึง 2564 และยุทธศาสตร์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2558 ถึง 2564 ซึ่งได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นสาขาอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับแรก นอกจากนี้ในกรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงข้อ 5 พัฒนาระบบกลไก มาตรการ และความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ การลดผลกระทบจากภัยก่อการร้ายและการเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ โดยยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้ จะเน้นการรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การ

ก่อนการร้ายได้ในด้าน (1) *ลัทธิความเชื่อ* โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยมโดยไม่ใช้เชื้อชาติ ศาสนา หรือกลุ่มการเมืองใดเป็นการแบ่งแยกเป็นการเฉพาะ (2) *คน* เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคนโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อ การก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ (3) *อาวุธ สิ่งของวัสดุ* *ทุน* เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้ายจัดหาจำหน่ายและซื้ออาวุธสิ่งของเครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายสามารถเข้าถึงอาวุธสิ่งของ และวัสดุอุปกรณ์ได้โดยง่าย (4) *ชายแดน พรหมแดน* เน้นการควบคุมพรหมแดนและพื้นที่บริเวณชายแดน โดยการควบคุมการเดินทางเคลื่อนย้ายเข้าออกของคน สินค้า และยานพาหนะ และ (5) *การรักษาความปลอดภัย* การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่ และบุคคล การทำให้บุคลากรที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อม ทันสมัย ได้มาตรฐาน

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญล้วนเห็นด้วยต่อการจัดทำนโยบายหรือยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายที่เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งได้ให้ความเห็นว่า อุปสรรคสำคัญในส่วนของนโยบายและยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายได้แก่

ประการที่ 1 ในอดีตมีการไม่ยอมรับว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการก่อการร้ายในระดับนโยบายทุกยุคทุกสมัย เนื่องจากการยอมรับจะส่งผลกระทบต่อประเด็นต่างๆ ที่ฝ่ายนโยบายให้ความสำคัญ เช่น เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ความน่าเชื่อถือของรัฐบาล เป็นต้น จึงทำให้การกำหนดนโยบายการต่อต้านการก่อการร้าย หรือนโยบายด้านความมั่นคง จะไม่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายอย่างจริงจัง และการขาดการบูรณาการการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่น โดยได้ปล่อยให้การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานความมั่นคงเพียงผู้เดียว แทนที่จะสร้างความตระหนักรู้ให้กับสังคมและประชาชน รวมถึงหน่วยงานทุกหน่วยงานได้เห็นว่าภัยจากการก่อการร้ายเป็นเรื่องของทุกคน และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสอดส่องเป็นหูเป็นตา ร่วมกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย อย่างไรก็ตามปัจจุบัน รัฐบาลได้จัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564 ขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประการที่ 2 ควรเพิ่มการปฏิบัติในเชิงรุกให้มากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการข่าว เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม ป้องกัน และต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้เนื่องจากในด้านการตอบโต้เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้วนั้นค่อนข้างมีความพร้อมพอสมควร หากมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน รวดเร็ว ทันเวลา ก็จะสามารถเข้าปฏิบัติการได้อย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะมีการก่อเหตุขึ้น สำหรับการปฏิบัติในเชิงรุก คงต้องมีการเตรียมคน ยุทธโศปกรณ์ และงบประมาณ ไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติตลอดเวลา

ประการที่ 3 ควรเพิ่มการปฏิบัติเกี่ยวกับการก่อการร้ายทางไซเบอร์ เนื่องจากในยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้ยังไม่ครอบคลุมการปฏิบัติเกี่ยวกับการก่อการร้ายทางไซเบอร์

ประการที่ 4 ถึงแม้ว่าในห้วงที่ผ่านมาจะมีการจัดตั้งหน่วยงาน/คณะกรรมการตามนโยบายปี 2540 ได้แก่คณะกรรมการนโยบายและอำนาจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) ซึ่งประกอบด้วย กรรมการ 18 ตำแหน่ง มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนกรรมการอื่นๆ ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคมนาคม เลขาธิการนายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการสามเหล่าทัพ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ และเจ้ากรมยุทธการทหาร นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มืองค์กรประสานการปฏิบัติ เรียกว่า ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกองบัญชาการทหารสูงสุด ในนามศูนย์อำนาจการร่วม 106 ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติและสนับสนุนหน่วยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งทางด้านบุคลากรและยุทธโศปกรณ์ โดยให้ส่วนราชการต่างๆ โดยเฉพาะ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นความเร่งด่วนระดับต้น และให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ตามความเหมาะสม แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะในลักษณะหน่วยจู่โจม หรือหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเผชิญหน้ากับการก่อการร้ายสากล เพราะหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่มีอยู่ ยังเป็นเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ

2. ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย

ภายหลังเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 (เหตุการณ์ 911) ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UNGA) ได้รับรองข้อมติ ที่ 56/1 และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ได้รับรองข้อมติที่ 1368 (2001) ในวันที่ 12 กันยายน 2544 เพื่อประณามการก่อการร้ายในสหรัฐฯ โดยถือว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประชาคมโลกร่วมกันนำตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ให้การพักพิงมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายดังนี้

2.1 ข้อมติ UNSC ที่ 1373 (ค.ศ.2001) รับรองเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งประกอบด้วยมาตรการด้านการเงิน การเมือง การตรวจคนเข้าเมือง การแลกเปลี่ยน ข่าวกรอง และการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายและพิธีสารที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ 13 ฉบับ (ไทยได้เข้าเป็นภาคีฯ แล้ว 9 ฉบับ[1] และกำลังดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ อีก 4 ฉบับ[2] ที่เหลือ) โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการการต่อต้านการก่อการร้าย (UN Counter Terrorism Committee – CTC) และสำนักผู้บริหารด้านการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งสหประชาชาติ (Counter Terrorism Executive Directorate – CTED) เป็นกลไกรองรับการดำเนินการตามข้อมติ

2.2 ข้อมติ UNSC ที่ 1540 (ค.ศ.2004) รับรองเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2547 ว่าด้วยการไม่แพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction:WMD) กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้ WMD เครื่องส่ง และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องตกไปอยู่ในมือของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และเป็นความพยายามของสหประชาชาติ ที่จะปิดช่องโหว่ของความตกลง

ระหว่างประเทศด้านการลดและแพร่ขยาย WMD ที่มีอยู่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการเมืองระหว่างประเทศปัจจุบันที่มี non-state actors เป็นตัวแปรสำคัญ

2.3 *ข้อมติ UNSC ที่ 1267 (ค.ศ.1999)* รับรองเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2542 กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดรายชื่อบุคคลและคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย (Al-Qaeda และ Taliban) ซึ่งประเทศสมาชิกสหประชาชาติต้องดำเนินการห้ามมิให้อากาศยานที่มีบุคคลและคณะบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าของหรือเช่า ทำการขึ้น ลง หรือจอดในดินแดน และต้องดำเนินการอายัดเงินทุนและทรัพย์สินและมีให้จัดหาเงินทุนให้ รวมทั้งต้องดำเนินการปิดล้อมทางอาวุธแก่บุคคล และคณะบุคคลเหล่านี้ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการมาตรการตามข้อมติ UNSC ที่ 1267 (ค.ศ.1999) เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2542 โดยมีมาตรา 135/4 ของประมวลกฎหมายอาญารองรับพันธกรณีตามข้อมติดังกล่าว

2.4 *Counter-Terrorism Implementation Task Force (CTITF)* จัดตั้งโดยเลขาธิการสหประชาชาติเมื่อเดือนกรกฎาคม 2548 ประกอบด้วยหน่วยงานและทบวงการชำนัญพิเศษในระบบ UN เพื่อเป็นหน่วยงานประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆในสหประชาชาติ โดย 1) ประสานและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างกัน เพื่อสร้างโอกาสในการทำงานร่วมกัน 2) จัดตั้งกลุ่มงานเฉพาะกิจในด้านต่างๆ อย่างไรก็ดี CTITF ยังขาดแคลนงบประมาณที่เพียงพอและไม่ได้รับอาณัติที่ชัดเจนจากประเทศสมาชิก

2.5 *ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายระดับโลกของสหประชาชาติ (UN Global Counter-Terrorism Strategy)* เป็นความริเริ่มของเลขาธิการสหประชาชาติ เสนอเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2549 มีสาระสำคัญคือ (1) การยับยั้งไม่ให้กลุ่มต่างๆ เปลี่ยนไปใช้วิธีการก่อการร้ายหรือสนับสนุนการก่อการร้ายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (2) การไม่ยอมให้ผู้ก่อการร้ายมีช่องทางดำเนินการก่อการร้าย (3) การป้องปรามไม่ให้รัฐฯ สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย (4) การพัฒนาสมรรถนะของรัฐฯ ในการป้องกันการก่อการร้าย (5) การปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทของการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย ต่อมาที่ประชุม UNGA'60 ได้รับรองยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยฉันทามติในข้อมติที่ 60/288 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2549 และเป็นครั้งแรกที่สมาชิกสหประชาชาติสามารถตกลงเกี่ยวกับแนวทางเชิงยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน

2.6 *การจัดทำร่างอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายฉบับสมบูรณ์ (Draft Comprehensive Convention on International Terrorism:CCIT)* กำหนดหน้าที่ให้รัฐฯ ปรามปรามและหยุดยั้งการก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนโดยรัฐฯ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม และกำหนดฐานความผิดของการกระทำที่ถือว่าการก่อการร้ายที่กว้างกว่าอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายฉบับอื่นๆ ที่มีอยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นฐานความผิดเฉพาะ เช่น การจี้เครื่องบิน การจับตัวประกัน การวางระเบิด เป็นต้น ทั้งนี้ ได้มีการพิจารณาร่างอนุสัญญาดังกล่าวหลายครั้งแล้ว เพื่อพิจารณาประเด็นที่ค้างค้ำใน CCIT และจัดทำร่าง CCIT ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ยังไม่สามารถหาข้อยุติไม่ได้ ทั้งนี้ ร่าง CCIT มีสาระที่ละเอียดอ่อนและอาจจะกระทบกับการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงของหลายประเทศ การเจรจาจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองมากกว่าทักษะทางกฎหมาย

2.7 กรอบความตกลงระหว่างประเทศด้านอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (WMD)

ได้แก่ สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (NPT), อนุสัญญาห้ามอาวุธชีวภาพ (BWC) และ อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี (CWC) ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและควบคุมมิให้อาวุธดังกล่าว และวัสดุที่เกี่ยวข้องตกอยู่ในมือผู้ก่อการร้าย

ในส่วนของประเทศไทยเห็นว่า การก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นปฏิบัติการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสุขของประชาคมระหว่างประเทศ กับทั้งเห็นว่าหากกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศเข้ามาปฏิบัติการภายในประเทศไทย ก็ย่อมจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติ ทั้งด้านการเมือง การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา รวมทั้งชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ นอกจากนี้ การก่อการร้ายระหว่างประเทศยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มก่อการร้ายยังคงเคลื่อนไหวตลอดเวลา โดยมีศักยภาพที่จะปฏิบัติการได้ทุกขณะ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เงื่อนไข และโอกาส ตลอดจนความบกพร่องของระบบการรักษาความปลอดภัยในแต่ละสถานที่ที่จะเอื้ออำนวยในการปฏิบัติการด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจึงถือเป็นพันธกรณีที่จะต้องร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ จึงได้ร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่นๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยาน (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft) ณ กรุงโตเกียว เมื่อ 15 กันยายน 2506 อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดทำอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Convention for Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft) ณ กรุงเฮก เมื่อ 16 ธันวาคม 2513 และอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน (Convention for Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation) ณ นครมอนทรีออล เมื่อ 23 กันยายน 2514

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของประเทศไทย ยังคงมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายที่จะใช้ในการบริหารจัดการกับปัญหาภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในหลายประเด็น ดังนี้

ประการที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับนโยบายยังเห็นว่า *ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด* ในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายคือ ในปัจจุบัน *ไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย* ดังนั้นการจัดการกับการก่อการร้ายฝ่ายความมั่นคงจะอาศัยอำนาจในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งต้องอาศัยการประกาศจากนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หรืออาศัยอำนาจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 135 รวมถึงอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายต่างๆ ข้างต้น อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศรวมทั้งตัวแทนทางทูต ค.ศ.1973 อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายโดยการใช้อาวุธอันตราย 1991 อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการปราบปรามการก่อการร้ายที่ใช้นิวเคลียร์ ค.ศ.2005 ร่างอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายฉบับสมบูรณ์ (Draft comprehensive convention on

international terrorism: CCIT) และอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (ASEAN Convention on Counter Terrorism – ACCT)

ประการที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปฏิบัติการได้ให้ความเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีอยู่ควรจะต้องได้รับการพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและบริบทของการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามห้วงเวลา ทั้งด้านวิธีการ และอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้าย รวมทั้งควรพิจารณาเพิ่มเติมปรับปรุงข้อกำหนดให้ครอบคลุมทั้งการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายสากล และในส่วนของความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ ให้มีความชัดเจน เนื่องจากปัจจุบัน ยังมีการนำเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ จชต. และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ทางการเมือง เข้ามาใช้กฎหมายเดียวกัน จึงทำให้เกิดความสับสน ต่อการตีความ และบังคับใช้กฎหมาย

ประการที่ 3 เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับข้อบังคับ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดมาตรการดำเนินการดังนี้ (1) ไม่นิยมนำข้อเรียกร้องของกลุ่มก่อการร้ายใดๆ (2) ให้มีการยืดหยุ่นในการเจรจาและใช้มาตรการแก้ไขจากเขาไปหาหนัก โดยให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ชื่อเสียง และเกียรติภูมิ พันธกรณีระหว่างประเทศ และผลกระทบต่อทุกด้าน (3) ให้มีการประสานงานกับต่างประเทศในการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (4) ผู้ก่อการร้ายที่กระทำต่อทรัพย์สินและชีวิตคนไทยในต่างประเทศจะดำเนินการลงโทษโดยศาลไทย (5) หากมีปัญหาในการปฏิบัติรัฐบาลจะเป็นผู้ตัดสินใจและสั่งการเป็นกรณีๆ ไป ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (6) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยึดถือแนวความคิดในการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลเป็นหลัก และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร อาวุธยุทโธปกรณ์ และระบบการข่าวที่สามารถเตรียมพร้อม และเผชิญหน้าได้ตลอดเวลา โดยมีศักยภาพและประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ ซึ่งการปฏิบัติของหน่วยงานความมั่นคงไทยยังขาดการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะเอกภาพของหน่วยงานรักษากฎหมายในการต่อต้านการก่อการร้าย เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและการปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด รัฐบาลควรมีการทบทวนแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ โดยควรจัดตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจที่สามารถบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมโดยก้าวข้ามการทำงานแบบเดิมที่เป็นการประสานงานข้ามหน่วยงานซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการนานและมักมีข้อขัดแย้งระหว่างหน่วยงานในการดำเนินการส่งผลให้การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่สามารถเอาผิดทางกฎหมายกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายได้มากเท่าที่ควร

ประการที่ 4 การขาดการบูรณาการงานด้านกฎหมายกับการปฏิบัติการพิเศษ ที่ผ่านมาหน่วยปฏิบัติการพิเศษ มักจะปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายโดยไม่ได้นำข้อพิจารณาด้านกฎหมายมาร่วมในกระบวนการวางแผน โดยเฉพาะภารกิจการลาดตระเวนค้นหาและติดตามเป้าหมาย ซึ่งทำให้เมื่อถึงขั้นตอนการใช้กระบวนการทางกฎหมายจะทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายที่ถูกควบคุมตัวมาจากการปฏิบัติดังกล่าวได้ จึงควรมีการพิจารณานำกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายมาใช้เพื่อให้อำนาจฝ่ายทหาร/ฝ่ายความ

มั่นคง เป็นเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ มีสิทธิในการแฝงตัว ฝ้าตรวจ ดักฟัง เพื่อพิสูจน์ทราบเครือข่ายการก่อการร้ายได้และนำตัวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและได้รับโทษตามกฎหมาย

ประการที่ 5 การขาดการตรวจสอบขององค์กรพัฒนาเอกชน (อพช.) (Non-Government Organization: NGO) เนื่องจากองค์กรการก่อการร้ายในปัจจุบันเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ทำงานเป็นระบบ มีเครือข่ายสากล และขยายการปฏิบัติไปถึงองค์กรพัฒนาเอกชน (อพช.) ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานในประเทศไทยของ อพช. เช่น การตรวจสอบโครงการปฏิบัติงาน การตรวจสอบบัญชีการเงิน เพื่อป้องกันหรือต่อต้านการให้การสนับสนุนองค์กรการก่อการร้าย

3. ด้านกำลังพลของหน่วยงานความมั่นคง ทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ในด้านกำลังพลของหน่วยงานความมั่นคงในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปฏิบัติการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านกำลังพลที่สำคัญ ดังนี้

ประการที่ 1 ปัญหาอุปสรรคด้านกำลังพลที่สำคัญที่สุดได้แก่ การที่องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของกำลังพลหน่วยงานของรัฐยังไม่มีเอกภาพ ทันสมัยเท่าที่ควร รวมทั้งการมีมุมมองที่แตกต่างกันอาจจะทำให้การกำหนดนโยบายขาดเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน ไม่มีสถาบันการศึกษา หรือวิชาการที่จะให้ความรู้พื้นฐานของการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งรัฐบาลควรส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรของรัฐบาล ที่เกี่ยวข้องในทุกกระทรวง เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่สอดคล้องกันได้อย่างสอดคล้อง เช่น การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำหลักนิยมการต่อต้านการก่อการร้าย ของชาติ, การรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งสถาบันที่เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาลไทย เพื่อนำมาเป็นบทเรียนและข้อพิจารณาของรัฐบาลในการปรับปรุงการปฏิบัติการในระดับรัฐบาล รวมทั้ง เป็นที่ให้การศึกษ ฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีแนวทางการดำเนินการที่สามารถประสานสอดคล้องในการทำงานร่วมกันอันเป็นหัวใจสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้าย

ประการที่ 2 ปัญหาด้านศักยภาพของกำลังพล ในปัจจุบันกำลังพลในหน่วยงานความมั่นคงควรได้รับการส่งเสริมขีดความสามารถเฉพาะในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นภารกิจเฉพาะที่ใช้ยุทธวิธีหรือวิธีการปฏิบัติแตกต่างจากการป้องกันประเทศอื่นๆ ตามแนวทางปฏิบัติเดิมของหน่วยทหารและตำรวจ

ประการที่ 3 ปัญหาด้านอัตรากำลังพลสำหรับภารกิจการต่อต้านการก่อการร้าย ในปัจจุบันอัตรากำลังพลในภารกิจที่รับผิดชอบในส่วนของการตอบโต้เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้วนั้น มีความเพียงพอและเหมาะสม แต่กำลังพลสำหรับใช้ในการป้องกันเหตุเพื่อให้ความพร้อมมากยิ่งขึ้นทั้งด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราประชากรต่อพื้นที่และอัตราการขยายตัวของกลุ่มองค์กรด้านการก่อการร้าย จึงทำให้กำลังพลในภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายไม่ครอบคลุมพื้นที่ตามเมืองสำคัญของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่ม

อัตรากำลังพลสำหรับภารกิจการต่อต้านการก่อการร้าย หรืออย่างน้อยที่สุดควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการกำลังพลให้สอดคล้องกับภารกิจและอัตรากำลังพลที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายมีผลสำเร็จโดยการผสมผสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยอาสาสมัครติดดินแดน หน่วยป้องกันสาธารณภัย กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เนื่องจากกำลังพลกลุ่มนี้ควรได้รับการบรรจุกำลังพลให้เต็มตามอัตรากำหนด เพิ่มการฝึกเพื่อดำรงสภาพหน่วย ตามแผนการฝึก

4. ด้านยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือ ในการปฏิบัติการ

ตลอดห้วงเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา องค์การก่อการร้ายมีความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการที่โลกได้ก้าวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ตลอดจนสถานการณ์โดยรวมของโลกด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้องค์การก่อการร้ายต้องปรับตัวเองในด้านต่างๆ เพื่อให้้องค์กรอยู่รอด หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการปฏิบัติการโดยมีลักษณะผสมผสานของการใช้อาวุธร้ายแรง ประเภทระเบิด/ปืน และสิ่งอื่นที่สามารถใช้ในการคร่าชีวิตของผู้บริสุทธิ์ได้ สามารถปฏิบัติการโดยใช้อาวุธที่เป็นอันตรายทุกประเภท การวางระเบิด การใช้ปืน การใช้มีด โดยมีเป้าหมายที่ไม่แยกแยะเหยื่อ และมีเป้าหมายในการโจมตีพื้นที่สาธารณะที่อ่อนไหว (Soft targets) มากกว่าเดิม รวมถึงการจัดหาสมาชิกได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีผลมาจากอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิด ผลงาน และดึงดูดผู้คนเข้ามาอยู่ในองค์กร (Recruit) สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ ที่สำคัญ ได้แก่ ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือยูทูบ (YouTube) โดยมีการผลิตเนื้อหาที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะ ซึ่งรูปแบบใหม่นี้ นับว่ามีอิทธิพลต่อผู้คนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถเข้าถึงได้เฉพาะตัว และประเด็นที่มักหยิบยกขึ้นเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมมักเป็นเนื้อหาศาสนาที่มีการบิดเบือนภาวะความกดดันด้านเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายคล้อยตาม และปฏิบัติตามแนวทางก่อการร้ายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากองค์การก่อการร้าย ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายของหน่วยงานความมั่นคงมีความจำเป็นต้องใช้ยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญล้วนให้ความเห็นว่าจำนวนและศักยภาพของยุทธโศปกรณ์ในปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจถึงแม้ว่า ปัจจุบันศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) มีแผนในการจัดหายุทธโศปกรณ์และเครื่องมือ เพื่อรองรับภารกิจการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายในภาพรวมที่ชัดเจนมากขึ้นก็ตาม ขณะเดียวกันภายใต้ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 - 2564 ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเช่นกัน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญในด้านยุทธโศปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ยุทธโศปกรณ์ในปัจจุบันเป็นยุทธโศปกรณ์ที่ไม่ทันสมัย ไม่สามารถรองรับสถานการณ์การก่อการร้ายในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบควบคุมสั่งการ และเทคโนโลยีทางด้านยุทธวิธี ส่งผลให้การปฏิบัติการกิจการต่อต้านการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประการที่ 2 ยุทธโศภรณ์ในด้านการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะ ยุทธโศภรณ์ในการดำเนินงานด้านการข่าวยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อภารกิจ จึงทำให้การปฏิบัติการกิจ ไม่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้งานด้านการข่าวไม่สมบูรณ์ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประการที่ 3 ขาดการบูรณาการยุทธโศภรณ์ที่มีอยู่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปฏิบัติการมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการบูรณาการ จัดหายุทธโศภรณ์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการก่อการร้าย ตั้งแต่การจัดทำ คุณลักษณะ เพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกันได้เมื่อต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกัน การกำหนดหลักนิยม การใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรัฐบาลควรให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการวิจัยพัฒนาสิ่งอุปกรณ์ ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายเทียบเท่ากับยุทธโศภรณ์ในการป้องกันประเทศอื่นๆ

5. ด้านความร่วมมือจากมิตรประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community APSC) เป็นหนึ่งในสามเสาสำคัญในการจัดตั้งอาเซียนในด้านการเมือง และความมั่นคง อาเซียน มีเป้าหมายสำคัญคือการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะทำให้ประชาคมอาเซียนในด้านการเมืองความมั่นคงมีความแข็งแกร่งและน่าเชื่อถือ ความร่วมมือ ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอาเซียนที่สำคัญ ได้แก่ กรอบความร่วมมือทางทหาร (ASEAN Defense Ministerial Meeting -ADMM) เพื่อสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่าง ฝ่ายทหารของประเทศสมาชิก ความร่วมมือด้านการป้องกันยาเสพติด การต่อต้านอาชญากรรม ข้ามชาติ และการก่อการร้าย โดยได้ลงนามในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการ ก่อการร้ายในปี 2560 ซึ่งยึดหลักการส่งเสริมและการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน เคารพในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่างๆ ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางประวัติศาสตร์ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม เคารพในหลักสันติ การอยู่ ร่วมกันอย่างสงบและสันติ การมีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนและประชาคมอาเซียนร่วมกัน ในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย มีการยืนยันว่าการก่อการร้ายไม่ควรจะไปมี ส่วนเชื่อมโยงผูกพันกับศาสนา, สัญชาติ, อารยธรรม หรือกลุ่มชาติพันธุ์ใดๆ ทั้งสิ้น อนุสัญญาฯ นี้มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าในอันที่จะเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งในด้านการ ป้องกัน การกำจัดขีดขวางการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ โดยมีการระบุถึงกรอบความร่วมมือทั้งหมด 13 เรื่องประกอบด้วย (1) จัดการตามขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเพื่อการเตือนภัยล่วงหน้า (2) ป้องกันมิให้ผู้ก่อการร้าย ผู้อุดหนุนการเงิน มิให้ใช้อาณาเขตในประเทศสมาชิกเพื่อการก่อการร้าย (3) ป้องกันและขัดขวางกระบวนการสนับสนุน ทางการเงินต่อผู้ก่อการร้าย (4) ป้องกันการเคลื่อนไหวย้ายถิ่นที่โดยกระบวนการตรวจสอบเข้มงวด ในการเดินทางผ่านข้ามแดน ตรวจสอบกระบวนการทำเอกสารปลอมต่างๆ (5) ส่งเสริมการพัฒนาขีด ความสามารถในการทำงานร่วมมือกัน โดยผ่านการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ความร่วมมือทางเทคนิค (6) ส่งเสริมประชาสัมพันธ์การรับรู้ของสาธารณชน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อต้านการ ก่อการร้าย ส่งเสริมสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนในสังคมที่ต่างอารยธรรม (7) เสริมสร้างความร่วมมือ ข้ามพรมแดน (8) เสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและข่าวกรอง (9) พัฒนาฐานข้อมูล ระดับภูมิภาคอาเซียนภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรที่เกี่ยวข้องของอาเซียน (10) พัฒนา ขีดความสามารถและความพร้อมในการรับมือกับการก่อการร้ายที่ใช้อาวุธเคมี-ชีวภาพ-รังสี-นิวเคลียร์

-อินเทอร์เน็ต และรูปแบบใหม่ๆในการก่อการร้ายในปัจจุบัน (11) พัฒนางานวิจัยและพัฒนาทางวิชาการต่างๆเพื่อเพิ่มพูนความรู้และมาตรการการต่อต้านการก่อการร้าย (12) สนับสนุนให้ใช้ระบบสื่อสารผ่านการประชุมทางวิดีโอ และเทคโนโลยีอื่นที่เหมาะสมในการสื่อสารระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนด้วยกัน และ (13) ทำให้มั่นใจได้ว่าจะจัดการจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อการร้ายมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้จงได้

โดยให้มีการหารือแนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายใน ASEAN Defence Ministers Meeting และ ADMM+ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการแลกเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการลดภัยคุกคามความรุนแรงต่างๆ เช่น การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน การเยียวยาผู้กลับใจ และ รูปแบบการปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย เสริมสร้างความร่วมมือสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่นๆ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของกลยุทธ์เทคนิคและยุทธวิธีใหม่ในการตอบโต้การก่อการร้าย รวมถึงดำเนินการเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยสืบราชการลับทางการเงิน/หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการป้องกันการฟอกเงิน การจัดหาเงินทุนสำหรับการก่อการร้าย จากรูปแบบความร่วมมือและมาตรการทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า อาเซียนและประเทศสมาชิกมีความมุ่งมั่นในการต่อสู้กับการก่อการร้ายในระดับทวิภาคีภูมิภาคและพหุภาคี รวมถึงอนุภูมิภาค ในการใช้วิธีการที่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหา อาเซียนพยายามที่จะกำจัดรากฐานของสาเหตุของการก่อการร้าย การลดช่องว่างในการพัฒนาการระหว่างประเทศสมาชิก มีการส่งเสริมในมาตรการการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพและจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในการลดความเสี่ยงในการเกิดการก่อการร้าย และการเพิ่มขึ้นของสมาชิกของกลุ่มก่อการร้าย การดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ อาเซียนจึงจะต้องมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากประเทศคู่เจรจาและประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้มีรูปแบบของความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในการจัดการกับการก่อการร้ายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังให้ความเห็นว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในด้านความร่วมมือจากมิตรประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน ที่สำคัญดังนี้

ประการที่ 1 ความหวาดระแวงต่อการแทรกแซงกิจการภายในของอาเซียนด้วยกันเองที่เป็นอุปสรรคต่อการร่วมมือและสร้างมาตรการสำหรับอาเซียนมาตลอด โดยมีความไม่ไว้วางใจกันของประเทศสมาชิก การมองว่าประเทศสมาชิกเป็นคู่แข่ง และการขาดซึ่งอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียน ถึงแม้ว่าประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ ต่างมีความเข้าใจเรื่องการต่อสู้การก่อการร้าย และมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ซึ่งในการประชุมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ มักจะหยิบยกประเด็นของความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายขึ้นมาถกเถียงเสมอ แต่ยังไม่สามารถเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมได้ถ้ายังมีประเด็นเรื่องความไม่ไว้วางใจกันโดยเฉพาะประเทศที่มีพรมแดนติดกัน

ประการที่ 2 ไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือกองกำลังในการจัดการกับการก่อการร้ายในภูมิภาคร่วมกันทำให้การฝึกปฏิบัติร่วมกันไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากไม่นำสถานการณ์จริงที่เคยเกิดขึ้นแล้วในแต่ละประเทศมาป้องกัน แก้ไข หรือมาฝึกปฏิบัติร่วมกัน

ประการที่ 3 การขาดการแลกเปลี่ยนข่าวสารอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของประชาคมข่าวกรองอาเซียน ถึงแม้ว่าไทยมีความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายที่ดีกับมิตรประเทศ และ

ประเทศเพื่อนบ้านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกรองสม่ำเสมอผ่านหน่วยงานหลักด้านการข่าวทั้ง 3 หน่วย ได้แก่ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล และศูนย์รักษาความปลอดภัย (ศรภ.) ขณะเดียวกันก็มีการฝึกร่วมด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบของอาเซียน ตามวงรอบปกติ แต่มีจะขาดการกระจายข่าวสารให้กับหน่วยงานความมั่นคงอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหลักการจำกัดเท่าที่ทราบ (Need to Know Base) ทำให้หน่วยในภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง บางครั้งไม่มีข้อมูลจนกระทั่งเกิดเหตุ ในส่วนประเทศเพื่อนบ้านในภาพรวม ยังคงมีความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน โดยเฉพาะทิศทางด้านมาเลเซีย จึงควรมีการทำความเข้าใจกับประชาคมข่าวกรองภายในประเทศ โดยเฉพาะหน่วยงานที่ทำงานรวบรวมข่าวพิเศษตามเป้าหมายที่มีตรประเทศให้มาในเรื่องแนวทางการบูรณาการข่าวกรองในการกำหนดและพิสูจน์ทราบเป้าหมาย เพื่อให้สามารถใช้ข่าวกรองที่ได้รับมาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งการกำหนดท่าทีที่ชัดเจนต่อความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงความไว้วางใจของทั้งสองฝ่าย รวมทั้งกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนที่อาจจะมีความสนใจ เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่ถูกระบุว่าเป็นพื้นที่บ่มเพาะและฐานการสนับสนุนของกลุ่มก่อการร้าย

6. ประเด็นที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 – 2564

ยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 – 2564 เป็นยุทธศาสตร์ล่าสุดที่ได้รับการปรับปรุงจากนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย พ.ศ.2545 ที่ได้ปรับปรุงให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ครบทุกมิติ ทั้งด้านการป้องกันการรับมือการก่อการร้ายและการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ โดยยุทธศาสตร์ฉบับนี้เน้นการรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้าย ได้แก่ ลัทธิหรือความเชื่อ คน อาวุธ/สิ่งของ/วัสดุ/ทุน ชายแดน/พรมแดน และการสร้างความปลอดภัยสถานที่และบุคคล ทั้งนี้ รวมถึงข้อเสนอในการปรับปรุงกลไกการแก้ไขปัญหาคือการก่อการร้ายแบบใหม่ เพื่อให้การตัดสินใจมีความกระชับ รวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหได้อย่างทันที่ และสอดคล้องกับรูปแบบการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ประเด็นที่ 1 ควรปรับปรุงในด้านการปฏิบัติจริง ในด้านยุทธศาสตร์ฯ นั้นค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้ว แต่ควรปรับปรุงในด้านการปฏิบัติจริง เพื่อให้หน่วยปฏิบัติมีความเข้าใจ และสามารถนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมายังมีประเด็นในเรื่องความพร้อมของหน่วยและบุคลากร

ประเด็นที่ 2 ควรปรับปรุงในประเด็นกฎหมาย และการเสริมสร้างความตระหนักถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้ายให้กับประชาชน และหน่วยงานเอกชน รวมทั้งประเด็นการบูรณาการการทำงานของทุกองค์กรในการปฏิบัติด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน

ประเด็นที่ 3 การเพิ่มความชัดเจนในการมอบความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงาน ควรกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อลดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ในการจัดทำแผนการดำเนินการร่วม โดยสืบเนื่องมาจากระบบการจัดทำ

แผนปฏิบัติการราชการที่มักมุ่งเน้นการชี้วัดเชิงปริมาณในกิจกรรมของหน่วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการแย่งผลงานความรับผิดชอบ จึงควรจะมีการกำหนดแนวทางในการบูรณาการที่ชัดเจนมากขึ้น

แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย

ผู้วิจัยได้ทบทวนยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย ด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ รวมถึงการวิเคราะห์ความเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ โดยมีผลการวิเคราะห์แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทยที่สำคัญดังนี้

1. การปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น มีงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหลากหลายประการด้วยกัน จึงถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วยงาน ไม่จำกัดเฉพาะหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ปัจจัยสำคัญจึงอยู่ที่การทำให้ทุกส่วนงานมีความตื่นตัวตระหนักรู้ และทราบว่าหน่วยงานของตนเองมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการรวบรวมข้อมูล และให้ข่าวสาร ส่วนการวิเคราะห์/ประเมิน อาจต้องใช้เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานเฉพาะ เช่นเดียวกับการใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ หากทุกส่วนงานเข้าใจบทบาทหน้าที่ และได้รับการมอบหมายหัวข้อข่าวสารสำคัญ (ทขส.) ไปดำเนินการ ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายได้มากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการใช้หน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นปพ.) ในการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ในภาพรวม เนื่องจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยที่มีโครงสร้างการจัด คุณลักษณะ และขีดความสามารถเหมาะสม และสามารถที่จะเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการจัดทำแนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย จึงควรเชิญหน่วยงานทุกส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมสัมมนาหารือในรายละเอียด เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และควรพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์ มุ่งเน้นเรื่องงานข่าวกรองต่อต้านการก่อการร้าย แยกแยะประเด็นให้ชัดเจนระหว่างเรื่องของการก่อการร้ายสากล กับการก่อการร้ายในประเทศ ต่อเนื่องถึงพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนศึกษาบทเรียนในอดีตที่ผ่านมา สำหรับประเด็นการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ เป็นสิ่งที่อาจต้องพิจารณาหารือกันอย่างรอบคอบ เนื่องจากคาบเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการเมืองภายในและปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) อย่างไรก็ตามการใช้กำลังและการสนธิกำลังจาก นปพ. อาจเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาหากมีการเกิดเหตุก่อการร้ายขึ้นในประเทศอย่างแท้จริง การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เป็นสิ่งที่จำเป็นและจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย หน่วยปฏิบัติการพิเศษจำเป็นต้องมีการฝึกดำรงสภาพและการฝึกเพิ่มขีดความสามารถอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา รวมทั้งควรมีการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรของทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคง เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการในงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้อำนาจหน้าที่กับหน่วยงานรับผิดชอบ รวมถึงกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่ต้องปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในยามปกติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ เพื่อให้กำลังพลของหน่วยปฏิบัติการพิเศษสามารถปฏิบัติงานทั้งในลักษณะการป้องกัน ยับยั้ง และแก้ไขปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ยามปกติ รวมทั้งการใช้กำลังเข้าปราบปรามเมื่อเกิดเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการกำหนดแผนการปฏิบัติเพื่อแบ่งมอบพื้นที่และความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานอย่างชัดเจน เช่น ระดับหนึ่งให้ ตำรวจ และองค์กรบังคับใช้กฎหมาย ระดับสอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง (หน่วยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งปัจจุบันศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) ซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ได้มีแนวทางปฏิบัติในการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษของแต่ละเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว เพื่อให้การเตรียมการตั้งแต่การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง การทำแผนเผชิญเหตุการณ์ การทำแผนการเคลื่อนย้าย และการจัดทำแผนการปฏิบัติ รวมทั้งการซักซ้อมการปฏิบัติตามแผน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ควรจัดทำแนวทางการปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของชาติ ซึ่งประกอบด้วย 3 มาตรการ ได้แก่ การป้องกัน การตอบโต้ และการฟื้นฟู

ด้านการป้องกัน (Prevent) มุ่งไปที่การจัดชุดฝึกเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นขีดความสามารถที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพและสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอยู่แล้ว ทำการฝึกอบรมให้หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในพื้นที่ในขั้นต้น อาทิ ตำรวจท้องที่ กำลังประชาชนอาสาสมัคร เพื่อให้มีความพร้อมและขีดความสามารถในการเผชิญเหตุในขั้นต้น ทั้งในด้านขีดความสามารถในการป้องกันตนเอง การดำเนินงานด้านการข่าว การวางแผน การเผชิญเหตุ และการดำเนินมาตรการต่างๆ ให้ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการพิเศษ นอกจากนี้ควรที่จะกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรง โดยใช้การปฏิบัติการข่าวสาร การปฏิบัติการจิตวิทยาในทุกระดับ โดยจะต้องดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและประสานสอดคล้องกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การตอบโต้ (Countering) ควรมีการบูรณาการงานการข่าวในการต่อต้านการก่อการร้าย การรักษากฎหมาย และงานของหน่วยปฏิบัติการพิเศษร่วมกับหน่วยงานด้านการข่าวของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีการดำเนินการรวบรวมข่าวพิเศษต่อเครือข่ายการก่อการร้ายอยู่แล้ว ในลักษณะของศูนย์ปฏิบัติการทำงานตลอด 24 ชม. เพื่อให้สามารถระบุ และพิสูจน์ทราบเครือข่ายการก่อการร้าย ติดตามความเคลื่อนไหวของเครือข่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ เพื่อให้รัฐบาลสามารถใช้อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องปราม ยับยั้ง และตอบโต้เครือข่ายการก่อการร้าย และเครือข่ายที่ให้การสนับสนุน โดยหน่วยปฏิบัติการพิเศษจะต้องเพิ่มขีดความสามารถในกระบวนการกำหนดเป้าหมาย การเฝ้าตรวจติดตามให้มากขึ้น รวมทั้งควรที่จะสร้างข่ายงานการปฏิบัติการที่ครอบคลุมถึงประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสามารถใช้กิจกรรมปฏิบัติการพิเศษทั้งหมดในการสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และที่สำคัญจะต้องมีการประสานสอดคล้องกับหน่วยงานรักษากฎหมาย กระบวนการยุติธรรม เพื่อหาแนวทางการใช้อำนาจทางกฎหมายในการปฏิบัติการอย่างชอบธรรม

การฟื้นฟู (Resilience) เป็นการฟื้นฟูทั้งกายภาพและจิตวิทยา เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสังคมและหน่วยงานในพื้นที่ให้มีความพร้อม มีความเข้มแข็งมากกว่าเดิม ในการรองรับสถานการณ์ในอนาคต โดยบทบาทของกิจกรรมปฏิบัติการพิเศษ ได้แก่ การปฏิบัติการจิตวิทยาต่อประชาชนในพื้นที่ การเยียวยาผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในส่วนผู้ก่อเหตุหรือผู้ที่ให้การสนับสนุนผู้ก่อการร้าย จะต้องมี การดำเนินการทางจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง ตลอดห่วงโซ่ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดี การลงโทษ หรือแม้แต่ภายหลังการพ้นโทษ เพื่อคลายแนวคิดอคติการใช้ความรุนแรง ซึ่งการดำเนินการข้างต้นจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการและจะต้องดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องกับทุกหน่วยงาน

6. ควรมีการฝึกการปฏิบัติแบบบูรณาการ การมีหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการรับมือกับการก่อการร้าย ถือเป็นหนึ่งในทางเลือกของฝ่ายนโยบายที่อาจเลือกใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการใช้กำลังเข้าป้องปราม ยับยั้ง และตอบโต้เครือข่ายการก่อการร้าย และผู้ให้การสนับสนุนการดำรงสภาพ และการพัฒนาขีดความสามารถให้มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ และการปฏิบัติ รวมทั้งการฝึกปฏิบัติเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกันระหว่างหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย และหน่วยปฏิบัติการพิเศษของมิตรประเทศ ถือเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะช่วยให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง นอกจากนี้การบูรณาการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย และในระดับปฏิบัติ จะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยปฏิบัติการพิเศษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการพัฒนาการของการก่อการร้าย ทบทวนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้ายของไทย และนานาชาติ รวมทั้งการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคของยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายที่ผ่านมา จากผลการดำเนินการ ผู้วิจัยได้มีแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย เป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศประการหนึ่ง จึงถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนในทุกสาขาอาชีพ ที่จะต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ รวมทั้งการร่วมกันป้องกัน และต่อต้านการก่อการร้ายในขีดความสามารถที่จะกระทำได้

ประการที่ 2 กำหนดให้มีการปรับปรุงองค์กรที่รับผิดชอบการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับ ปฏิบัติการ ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การปรับปรุงโครงสร้างการจัดศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) ได้แก่ 1) การจัดให้มีส่วนงานข่าว ที่มีขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านการข่าว และไซเบอร์ 2) การจัดให้มีส่วนปฏิบัติการที่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และต่อต้านการก่อการร้ายตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้เหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดส่งกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และกำลังพลที่มีคุณสมบัติด้านการต่อต้านการก่อการร้าย หมุนเวียนมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) เป็นวาระตามความเหมาะสม 3) การปรับปรุงด้านกำลังพล จะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ตั้งแต่การได้มาของกำลังพลทั้งกำลังพลในส่วนบุคคล และกำลังพลที่มีคุณสมบัติเฉพาะ การพัฒนาขีดความสามารถให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานทั้งเป็นบุคคลและเป็นหน่วย และการหมุนเวียนไปปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

2. การจัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) มีฐานะเป็นสายวิชาการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังพลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การปรับปรุงด้านยุทธโศปกรณ์ โดยจะต้องมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มียุทธโศปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม และสามารถใช้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 กำหนดให้มีการตรากฎหมายการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง ได้มีอำนาจหน้าที่ และขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถที่จะปฏิบัติงานตามกฎหมายในการดำเนินการต่อผู้ก่อการร้าย และผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างครอบคลุมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์

ประการที่ 4 กำหนดให้มีการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการพิเศษ เป็นต้น โดยอาจจะดำเนินการในลักษณะให้มีการจัดตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการดำเนินการในห้วงที่ผ่านมา ใช้การดำเนินการในลักษณะของการประสานงานและการขอความร่วมมือ มักจะประสบปัญหาข้อขัดแย้งและอุปสรรคในการปฏิบัติ จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ และบางครั้งไม่สามารถเอาผิดกับผู้ก่อการร้าย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้

ประการที่ 5 กำหนดให้มีการตรวจสอบองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization:NGO) และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้าง องค์กรวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเงื่อนไขต่างๆ ในการดำเนินการ เนื่องจากการดำเนินการขององค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ บางองค์กรอาจจะดำเนินงานในลักษณะการให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือองค์กรก่อการร้ายทั้งทางตรง และทางอ้อมได้

ประการที่ 6 กำหนดแผนงาน และแนวทางการดำเนินการในการแก้ไขปัญหากลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อลดการเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในอนาคต

สรุป

การศึกษาในบทที่ 4 มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3. เพื่อจัดทำแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัญหาการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงสมัยใหม่ที่อันตราย และส่งผลกระทบต่อทั่วโลก โดยเฉพาะการส่งออกแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อโน้มน้าว และชักจูงให้มีบุคคลสัญชาติต่างๆ ที่ได้รับการปลูกฝังแนวคิดดังกล่าวเข้าร่วมรบในสงครามอิรักและซีเรียเป็นจำนวนมาก และพร้อมจะกลับมาปฏิบัติงานยังมาตุภูมิของตนเอง รวมถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่บีบคั้นผู้อพยพหรือคนผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้กลายเป็นผู้ที่มีแนวคิดรุนแรง (Violent Extremist) และพร้อมที่จะปฏิบัติการก่อการร้ายโดยลำพัง (Lone Wolf) นอกจากนี้กลุ่มผู้ก่อการร้ายยังมีพัฒนาการในด้านการปฏิบัติการที่สร้างความรุนแรงและหวาดกลัวมากยิ่งขึ้นโดยมุ่งประเด็นไปยังกลุ่มชุมชนที่เป็นเป้าหมายอ่อนไหว รวมถึงกลุ่มก่อการร้าย ยังมีการปรับโครงสร้างขององค์กรให้เป็นหน่วยขนาดเล็กพร้อมที่จะปฏิบัติการได้อย่างเสรี และมีการจัดหาสมาชิกใหม่ที่มีอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

ทั้งนี้ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (UN) และสมาชิกของประชาคมอาเซียนได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการป้องกัน ต่อต้านการก่อการร้ายทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตามยังคงปรากฏปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดการบริหารจัดการ และเสริมสร้างหน่วยงานที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการต่อต้านการก่อการร้ายให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างบูรณาการ และมีประสิทธิภาพได้ดีเท่าที่ควร ในขณะที่สถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในทุกด้าน และมีแนวโน้มที่จะขยายความรุนแรง และมีรูปแบบการปฏิบัติที่ยุ่งยาก ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทยไว้ 6 ประการได้แก่ *ประการที่ 1* กำหนดให้ภัยการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ *ประการที่ 2* กำหนดให้มีการปรับปรุงองค์กรต่อต้านการก่อการร้าย ในระดับปฏิบัติการ *ประการที่ 3* กำหนดให้มีการตรากฎหมายการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงมีอำนาจหน้าที่ และขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน *ประการที่ 4* กำหนดให้มีการบูรณาการ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย *ประการที่ 5* กำหนดให้มีการตรวจสอบองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสนับสนุนช่วยเหลือองค์กรการก่อการร้ายทั้งทางตรงและทางอ้อม *ประการที่ 6* กำหนดให้มี

แผนงาน และแนวทางการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา กลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อลดการเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในอนาคต

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

กล่าวนำ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพการพัฒนาก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากล อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ และ 3) เพื่อจัดทำแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย ด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้จัดระเบียบแล้ว นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กอปรกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทที่ 5 นี้ จะนำเสนอ 2 ประเด็นคือ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สรุปได้ว่าสภาพการพัฒนาก่อการร้าย และการก่อความไม่สงบทั้งในประเทศไทย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในระดับสากล มีพัฒนาการที่สำคัญดังนี้

1. พัฒนาการของการก่อความไม่สงบในประเทศไทย

นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาการก่อความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย มีสาเหตุหลักมาจากปัญหาความแตกแยกทางความคิดของคนภายในชาติ จนนำไปสู่การแบ่งกลุ่ม แบ่งสีของคนในสังคม อาทิ กลุ่มคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เป็นต้น และปัญหาที่เกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดน หรือขอสิทธิในการปกครองตนเองของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านศาสนา เชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หรือพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) ของไทย ซึ่งกลุ่มคนที่มีความคิดสุดโต่ง ได้อาศัยความแตกต่างเหล่านี้มาเป็นเงื่อนไขในการปลุกฝังความคิด ความเชื่อให้กับประชาชนทั่วไปรวมทั้งเด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกแปลกแยก และไม่ได้รับความเป็นธรรม มีการบิดเบือนหลักคำสอนทางศาสนาเพื่อให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่ยิ่งใหญ่

ที่นับถือศาสนาอิสลามเกิดความรู้สึกว่าการกำลังถูกคุกคาม หรือถูกยึดครองจากคนนอกศาสนา จึงจำเป็นที่จะต้องลุกขึ้นมาต่อสู้และปกป้องพื้นที่ของตนเอง มีการจัดตั้งเป็นองค์กรลับและจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับอำนาจรัฐ รวมทั้งมีการก่อเหตุสร้างสถานการณ์ให้เกิดความรุนแรง และความหวาดกลัวขึ้นในพื้นที่เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุผลทางการเมือง 2 ประการ คือ 1) การชนะจากภายนอก กล่าวคือ การได้รับการรับรองจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือต่างประเทศว่ารัฐปัตตานีถูกยึดครองโดยรัฐบาลไทย รัฐบาลไทยปกครองเปรียบเสมือนเป็นประชาชนชั้นสอง ถูกกดขี่ข่มเหง ไร้มนุษยธรรม และเรียกร้องให้เข้ามาร่วมสนับสนุนให้รัฐปัตตานีได้รับเอกราช 2) ให้รัฐบาลแพ้จากภายใน โดยใช้ยุทธศาสตร์การสถาปนาพื้นที่ปลดปล่อยทางการเมืองทับซ้อนอำนาจรัฐ มุ่งสู่การทำประชามติเลือกที่จะปกครองตนเอง หรือใช้การลุกขึ้นเรียกร้องการปกครองตนเองโดยประชาชนจำนวนมาก ควบคุมการก่อเหตุ สร้างสถานการณ์ และบ่อนทำลาย เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไม่สนับสนุนการปฏิบัติของรัฐบาล จนทำให้ต้องยอมรับข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในที่สุด อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยได้ปฏิเสธแนวคิดนี้มาโดยตลอด เนื่องจากนับตั้งแต่เริ่มก่อเหตุตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏว่ามีกลุ่มใด หรือบุคคลใดออกมาแสดงความรับผิดชอบในการก่อเหตุการก่อเหตุความรุนแรง หรือการใช้อาวุธสงครามในพื้นที่ ซึ่งรัฐบาลไทยยังคงยืนยันว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เป็นปัญหาภายในประเทศที่รัฐบาลสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ โดยใช้กฎหมายความมั่นคงภายในประเทศ

นอกจากนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นประเทศเปิด ประชาชนจากหลายชาติสามารถเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องมีวีซ่า ทำให้มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหากกลุ่มผู้ก่อการร้ายโจมตีไทย สามารถก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ ค่อนข้างสูง และสร้างคะแนนนิยมให้กลุ่มก่อการร้ายได้ดีพอสมควร ประกอบกับประเทศไทยเป็นแหล่งกบดานของอาชญากรข้ามชาติจากยุโรป และเอเชีย ในจังหวัดท่องเที่ยวของไทยทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงพอสมควรในการก่อเหตุขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนอาจขาดความเข้มงวดในการปฏิบัติงานและบังคับใช้กฎหมาย ทำให้มีช่องว่างในการลักลอบขนอาวุธ หรือ สิ่งผิดกฎหมายได้ง่าย

2. สภาพการพัฒนาก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภัยคุกคามการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มหัวสุดโต่งทางศาสนามักก่อเหตุเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐมาตั้งแต่สมัยสงครามเย็น กลุ่มที่เคลื่อนไหวสำคัญ ได้แก่ กลุ่มเจมาห์-อิสลามียะห์ในอินโดนีเซีย กลุ่มอาบูไซยาฟ และกองกำลังปลดปล่อยมุสลิมโมโร (MILF) ในฟิลิปปินส์ และยังมีอีกหลายกลุ่มที่กระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีการส่งออกแนวคิดสุดโต่ง หรือแนวคิดรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อโน้มน้าวและชักชวนให้ร่วมรบในสงครามซีเรียและอิรัก ทำให้มีบุคคลสัญชาติต่างๆ เข้าร่วมรบ และพร้อมที่จะกลับมาปฏิบัติยังมาตุภูมิของตนเอง รวมถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่บีบคั้นให้ผู้อพยพหรือคนผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้กลายเป็นผู้ที่มีแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) พร้อมที่จะปฏิบัติการก่อการร้ายโดยลำพัง (Lone Wolf) ทั้งนี้ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัญหาการสู้รบในมาลาวิ ขบวนการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ต่างก็เป็นปัญหาที่น่าห่วงกังวล และพร้อมที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงได้ตลอดเวลา

ช่วงที่มีการก่อการร้ายในช่วงปี 1990 และต้นปี 2000 รัฐบาลแต่ละประเทศพยายามที่จะปราบปรามกลุ่มติดอาวุธอย่างหนักหน่วงจนทำให้กลุ่มก่อการร้ายอ่อนกำลังและหมดเงินทุนไป แต่กลุ่มติดอาวุธเหล่านี้ ก็ยังคงซ่อนตัวกำลั้งกันอยู่ จนกระทั่งกลุ่ม ISIS ได้ขยายเครือข่าย และมีอิทธิพลเหนือพื้นที่บางส่วนในอิรักและซีเรีย ทำให้กระแสของกลุ่มหัวสุดโต่งกลับมา มีอิทธิพลอีกครั้ง พร้อมทั้งได้ปลุกความฮึกเหิมให้กับกลุ่มติดอาวุธเดิม และผู้ฝึกฝั้กลุ่ม ISIS หน้าใหม่ จนทำให้กลุ่มติดอาวุธในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายกลุ่มประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่ม ISIS โดยเฉพาะกลุ่มติดอาวุธในเกาะมินดาเนาทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เช่น กลุ่มอาบูไซยาฟ ขณะที่ประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากอย่าง มาเลเซีย และอินโดนีเซียก็พยายามที่จะปราบปราม คนที่มีแนวคิดสุดโต่งสนับสนุนกลุ่ม ISIS มาโดยตลอด โดยการปรับปรุงกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจุดอ่อนในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายหลายประเด็นได้แก่ (1) มาตรการรักษาความปลอดภัยต่ำ - ภูมิภาคนี้เป็นฐานปฏิบัติการและแหล่งกบดานของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ เนื่องจากการตรวจคนเข้าเมืองไม่เข้มงวดมากนัก แต่ที่ผ่านมา ภูมิภาคนี้จะเป็นเพียงจุดเชื่อมต่อไปที่อื่น หรือเป็นแหล่งกบดานมากกว่าจะถูกโจมตีเอง (2) หน่วยข่าวกรองของประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ และ (3) ไม่มีการร่วมมือหรือแบ่งปันข้อมูลด้านข่าวกรองและความมั่นคงอย่างเป็นรูปธรรม มีรายงานการติดตามเส้นทางการเงินของกลุ่ม ISIS ในภูมิภาคนี้พบว่า มีคนจำนวนมากที่เดินทางจากอินโดนีเซีย ไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ก่อนจะเดินทางไปยังตุรกีและต่อไปยังซีเรีย และใช้เส้นทางนี้ในการเดินทางกลับประเทศ โดยที่ไม่มีการสกัดกั้นบุคคลเหล่านี้เลย

3. สภาพการพัฒนาก่อการร้ายในระดับสากล

ตลอดห้วงเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา องค์กรก่อการร้ายหลายองค์กรมีความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไปพอสมควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโลกได้ก้าวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้นตลอดจนสถานการณ์โดยรวมของโลกด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไป อันเกิดจากผลกระทบของการสู้รบในตะวันออกกลาง ทำให้องค์กรก่อการร้ายต้องปรับตัวเองในด้านต่างๆ เพื่อให้องค์กรอยู่รอดหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

รูปแบบในการปฏิบัติการ ในอดีตรูปแบบการปฏิบัติการที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การจับยึดตัวประกัน (Hostage taking) และการก่อวินาศกรรมด้วยการวางระเบิดเป็นหลัก มีการยื่นข้อเรียกร้อง เพื่อให้ปล่อยสมาชิกกลุ่ม หรือข้อเรียกร้องทางการเมืองให้กับกลุ่มก่อการร้าย ขณะที่พัฒนาการของกลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบัน เป็นการปฏิบัติการไม่ยึดติดกับรูปแบบการใช้อาวุธ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการปฏิบัติการโดยมีลักษณะผสมของการใช้อาวุธร้ายแรง โดยใช้อาวุธที่เป็นอันตรายทุกประเภท และมีเป้าหมายในการโจมตีพื้นที่สาธารณะที่อ่อนไหว (Soft targets) มากกว่าเดิม ทำให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายครั้งละหลายๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหวาดกลัว และบรรลุเป้าหมายมากที่สุด นอกจากนั้นการปฏิบัติการก่อการร้ายในปัจจุบันจะเป็นแบบไม่มีการวางแผนล่วงหน้า แต่เน้นการปฏิบัติการก่อการร้าย แบบฉับพลันทันทีที่มีโอกาสทำให้ยากต่อการป้องกันแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติการเกิดความเสียหายรุนแรงและปรากฏภาพเป็นข่าวออกไปอย่างกว้างขวาง อันจะทำให้เกิดภาพลักษณ์และความเด่นชัดขององค์กรมากขึ้น

โครงสร้าง/ลักษณะขององค์กร ในอดีตการจัดวางโครงสร้างมีแบบแผนการบังคับ

บัญชาที่ชัดเจนมีการสั่งการจากบนลงล่างสู่สมาชิกระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับการจัดวางโครงสร้างขององค์กรทางการทหารเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันการจัดวางโครงสร้าง/ลักษณะขององค์กร มีการปิดลับมากขึ้น และมีลักษณะการควบคุมบังคับบัญชาในแนวราบ โดยที่มีการแตกตัวของกลุ่มเป็นกลุ่มย่อย (Cell) ไม่มีลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่ชัดเจน หน่วยย่อยสามารถดำเนินการได้อย่างยืดหยุ่น มีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ กระจายไปในพื้นที่ต่างๆ และติดต่อสื่อสารกันผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ยากแก่การติดตาม จับกุม อีกทั้งไม่มีการตั้งให้ใครเป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรที่คอยควบคุมสั่งการในลักษณะเด็ดขาด (Single command) กล่าวคือสมาชิกแต่ละคนสามารถคิด และก่อเหตุการณ์ได้เองอย่างเป็นอิสระ แต่องค์กรต่างๆ ยังคงมีการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิด การปฏิบัติ การสนับสนุน และการดำเนินการของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้วยการเดินทางไปพบปะกัน และ/หรือผ่านทาง การติดต่อสื่อสาร

การจัดหาสมาชิก ในอดีตมีการจัดหาสมาชิกในแบบการชักชวนกันด้วยอุดมการณ์ ซึ่งมีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน การชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง คนสนิท ผ่านสมาชิกที่มีลำดับชั้นต่างๆ และมีการมอบหัวหน้าสาขาเป็นผู้ฝึกอบรมสมาชิกและเดินทางร่วมรบในสมรภูมิสำคัญ เช่น อัฟกานิสถาน เลบานอน หรือในปาเลสไตน์ เป็นต้น ปัจจุบัน การจัดหาสมาชิกได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิด ผลงาน และดึงดูดผู้คนเข้ามาอยู่ในองค์กร (Recruit) สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือ ยูทูบ (YouTube) โดยมีการผลิตเนื้อหาที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะ ซึ่งรูปแบบใหม่นั้น นับว่ามีอิทธิพลต่อผู้คนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถเข้าถึงได้เฉพาะตัว และไม่จำกัดจำนวน

นอกจากนั้น ยังได้แนวทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากล อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อมและแผนการปฏิบัติร่วม มีแนวทางที่สำคัญดังนี้

ประการที่ 1 ลดความหวาดระแวงต่อการแทรกแซงกิจการภายในของอาเซียนด้วยตนเอง การไม่ไว้วางใจกันของประเทศสมาชิก การมองว่าประเทศสมาชิกเป็นคู่แข่ง และการขาดซึ่งอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียน เป็นอุปสรรคสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างกัน สำหรับในระดับสากลควรเป็นบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหม รวมทั้งกองทัพต่างๆ ที่ได้มีข้อตกลงและมีความร่วมมือในการฝึกศึกษาร่วมกับประเทศต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องแล้ว ในการดำเนินการเสริมสร้างความไว้วางใจและการแสวงความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ในระดับสากล

ประการที่ 2 จัดตั้งหน่วยงานด้านการข่าวภูมิภาคอาเซียน หรือ ประชาคมข่าวกรองอาเซียนเป็นหน่วยงานระดับภูมิภาคที่เป็นทางการและการมีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลด้านการก่อการร้ายและความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดห้วงเวลาการประชุมประจำปีร่วมกัน ขณะเดียวกันก็มีการฝึกพร้อมด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบของอาเซียนตามวงจรปกติ เพื่อให้สามารถใช้ข่าวกรองที่ได้รับมาให้เกิดประโยชน์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งการกำหนดท่าทีที่ชัดเจนต่อความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกับ

ประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงความไว้วางใจของทั้งสองฝ่าย รวมทั้งกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนที่อาจจะมีพื้นที่สนใจ เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่ถูกระบุว่าเป็นพื้นที่บ่มเพาะและฐานการสนับสนุนของกลุ่มก่อการร้าย สำหรับในระดับสากล ควรดำเนินการในลักษณะของการขยายความร่วมมือในด้านการประสานงาน การประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้าย รวมทั้งการฝึกศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น

ประการที่ 3 ควรมีการทำ Big Data Center ร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อบูรณาการข้อมูลข่าวสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้าย/การต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน ควรมีการจัดทำข้อมูลบุคคลเป้าหมาย หรือองค์กรเป้าหมายร่วมกันในภูมิภาค เพื่อแจ้งข่าวสารให้แก่ประเทศสมาชิกให้เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนซึ่งกันและกัน

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 สรุปได้ว่า

จากผลการวิจัย พบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิรัฐศาสตร์เป็นศูนย์กลางในภูมิภาค มีชายแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ อีกทั้งการเป็นประชาคมอาเซียน และการมีนโยบายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้มาตรการการตรวจคนเข้าเมือง การตรวจสิ่งของผ่านแดน และมาตรการการต่อต้านข่าวกรองยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ในขณะที่ประชาชนไทย มีเสรีในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความล่อแหลมที่จะได้รับการเผยแพร่ข้อมูลการก่อการร้าย และแนวคิดสุดโต่งได้ง่าย จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามการก่อการร้าย ในขณะที่มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายยังมีปัญหาข้อขัดข้องข้อจำกัด และความไม่พร้อมในหลายประการดังนี้

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในขั้นของการร่างยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย โดยร่างยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้ จะเน้นการรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้ายได้ในด้าน (1) *ลัทธิความเชื่อ* โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยมโดยไม่ใช่เชื้อชาติ ศาสนา หรือกลุ่มการเมืองใดเป็นการแบ่งแยกเป็นการเฉพาะ (2) *คน* เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคน โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ (3) *อาวุธ สิ่งของวัสดุ* ทุน เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้ายจัดหาจำหน่ายและซื้ออาวุธสิ่งของเครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายสามารถเข้าถึงอาวุธสิ่งของ และวัสดุอุปกรณ์ได้โดยง่าย (4) *ชายแดน พรมแดน* เน้นการควบคุมพรมแดนและพื้นที่บริเวณชายแดน โดยการควบคุมการเดินทางเคลื่อนย้ายเข้าออกของคน สินค้า และยานพาหนะ และ (5) *การรักษาความปลอดภัย* การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่ และบุคคล การทำให้บุคคลากรที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อม ทันสมัย ได้มาตรฐาน ซึ่งหากหน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย

ยังไม่สามารถจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย ได้อย่างเป็นรูปธรรม จะส่งผลให้ความพร้อมในการรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย

ผลกระทบในด้านกฎหมายที่มีผลต่อการดำเนินการต่อต้านการก่อการร้ายได้แก่ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นการเฉพาะที่จะใช้ในการบริหารจัดการกับปัญหาภัยคุกคามจากการก่อการร้าย โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

ประการที่ 1 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด ในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายคือ ในปัจจุบันไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนั้นการจัดการกับการก่อการร้ายฝ่ายความมั่นคงจะอาศัยอำนาจในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งต้องอาศัยการประกาศจากนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หรืออาศัยอำนาจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง *ประการที่ 2* ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปฏิบัติการได้ให้ความเห็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีอยู่ควรจะต้องได้รับการพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและบริบทของการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามห้วงเวลา ทั้งด้านวิธีการและอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้าย รวมทั้งควรพิจารณาเพิ่มเติมปรับปรุงข้อกฎหมายให้ครอบคลุมทั้งการกระทำเป็นการก่อการร้ายสากล และในส่วนของความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ ให้มีความชัดเจน *ประการที่ 3* เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับข้อบังคับ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดมาตรการดำเนินการดังนี้ (1) ไม่ยินยอมต่อข้อเรียกร้องของกลุ่มก่อการร้ายใดๆ (2) ให้มีการยึดหยุ่นในการเจรจาและใช้มาตรการแก้ไขจากเบาไปหาหนัก โดยให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ชื่อเสียง และเกียรติภูมิ พันธกรณีระหว่างประเทศ และผลกระทบกระเทือนทุกด้าน (3) ให้มีการประสานงานกับต่างประเทศในการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (4) ผู้ก่อการร้ายที่กระทำต่อทรัพย์สินและชีวิตคนไทยในต่างประเทศจะดำเนินการลงโทษโดยศาลไทย (5) หากมีปัญหาในการปฏิบัติรัฐบาลจะเป็นผู้ตัดสินใจและสั่งการเป็นกรณีๆ ไป ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (6) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยึดถือแนวความคิดในการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลเป็นหลัก และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร อาวุธยุทธโศปกรณ์ และระบบการข่าวที่สามารถเตรียมพร้อม และเผชิญหน้าได้ตลอดเวลา โดยมีศักยภาพและประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ *ประการที่ 4* การขาดการบูรณาการงานด้านกฎหมายกับการปฏิบัติการพิเศษ ที่ผ่านมานหน่วยปฏิบัติการพิเศษ มักจะปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายโดยไม่ได้นำข้อพิจารณาด้านกฎหมายมาร่วมในกระบวนการวางแผน โดยเฉพาะภารกิจลาดตระเวนค้นหาและติดตาม เป้าหมาย ซึ่งทำให้เมื่อถึงขั้นตอนการใช้กระบวนการทางกฎหมายจะทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายที่ถูกควบคุมตัวมาจากการปฏิบัติดังกล่าวได้ *ประการที่ 5* การขาดการตรวจสอบองค์กรพัฒนาเอกชน (อพช.) (Non-Government Organization: NGO) เนื่องจากองค์กรการก่อการร้ายในปัจจุบันเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ทำเป็นระบบ มีเครือข่ายสากล และขยายการปฏิบัติไปถึงองค์กรพัฒนาเอกชน (อพช.) ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสอบการ

ปฏิบัติงานในประเทศไทยของ อพช. เช่น การตรวจสอบโครงการปฏิบัติงาน การตรวจสอบบัญชีการเงิน เพื่อป้องกันหรือต่อต้านการให้การสนับสนุนองค์การก่อการร้าย

3. ด้านกำลังพลของหน่วยงานความมั่นคง ทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ

ผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย ได้แก่ปัญหาทางด้านกำลังพลของหน่วยงานด้านความมั่นคงในการต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่ *ประการที่ 1* ปัญหาอุปสรรคด้านกำลังพลที่สำคัญที่สุดได้แก่ การที่องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของกำลังพลหน่วยงานของรัฐยังไม่มีเอกภาพ ทันสมัยเท่าที่ควร รวมทั้งการมีมุมมองที่แตกต่างกันอาจจะทำให้การกำหนดนโยบายขาดเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน ไม่มีสถาบันการศึกษาหรือวิชาการที่จะให้ความรู้พื้นฐานของการต่อต้านการก่อการร้าย *ประการที่ 2* ปัญหาด้านศักยภาพของกำลังพล ในปัจจุบันกำลังพลในหน่วยงานความมั่นคงควรได้รับการส่งเสริมขีดความสามารถเฉพาะในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นภารกิจเฉพาะที่ใช้ยุทธวิธีหรือวิธีการปฏิบัติแตกต่างจากการป้องกันประเทศอื่นๆ ตามแนวทางปฏิบัติเดิมของหน่วยทหาร และตำรวจ *ประการที่ 3* ปัญหาด้านอัตรากำลังพลสำหรับภารกิจการต่อต้านการก่อการร้าย ในปัจจุบันอัตรากำลังพลในภารกิจที่รับผิดชอบในส่วนของการตอบโต้เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้วนั้น มีความเพียงพอและเหมาะสม แต่กำลังพลสำหรับใช้ในการป้องกันเหตุเพื่อให้ความพร้อมมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราประชากรต่อพื้นที่และอัตราการขยายตัวของกลุ่มองค์กรด้านการก่อการร้าย

4. ด้านยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือ ในการปฏิบัติการ

ตลอดช่วงเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา องค์การก่อการร้ายมีความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการที่โลกได้ก้าวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายของหน่วยงานความมั่นคงมีความจำเป็นต้องใช้ยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย ผลกระทบหลักที่เป็นอุปสรรคในการต่อต้านการก่อการร้ายในด้านยุทธโศปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติการได้แก่จำนวนและศักยภาพของยุทธโศปกรณ์ในปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการถึงแม้ว่า ปัจจุบันศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตท.) มีแผนในการจัดหายุทธโศปกรณ์และเครื่องมือ เพื่อรองรับภารกิจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในภาพรวมที่ชัดเจนมากขึ้นก็ตาม โดยมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญในด้านยุทธโศปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติการดังต่อไปนี้ *ประการที่ 1* ยุทธโศปกรณ์ในปัจจุบันเป็นยุทธโศปกรณ์ที่ไม่ทันสมัย ไม่สามารถรองรับสถานการณ์การก่อการร้ายในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบควบคุมสั่งการ และเทคโนโลยีทางด้านยุทธวิธี ส่งผลให้การปฏิบัติการการต่อต้านการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร *ประการที่ 2* ยุทธโศปกรณ์ในด้านการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะยุทธโศปกรณ์ในการดำเนินงานด้านการข่าวยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อภารกิจ จึงทำให้การปฏิบัติการกิจไม่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้งานด้านการข่าวไม่สมบูรณ์ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร *ประการที่ 3* ขาดการบูรณาการยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยควรมีการบูรณาการจัดหายุทธโศปกรณ์ร่วมกันระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการก่อการร้าย ตั้งแต่การจัดทำคุณลักษณะ เพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกันได้เมื่อต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกัน การกำหนดหลักนิยม

การใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรัฐบาลควรให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการวิจัยพัฒนาสิ่งอุปกรณ์ด้านการต่อต้านการก่อร้ายเทียบเท่ากับยุทธโศปกรณ์ในการป้องกันประเทศอื่นๆ

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 สรุปได้ว่า แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย มีแนวทางที่สำคัญดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย เป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศประการหนึ่ง จึงถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนในทุกสาขาอาชีพ ที่จะต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ รวมทั้งการร่วมกันป้องกัน และต่อต้านการก่อการร้ายในขีดความสามารถที่จะกระทำได้

ประการที่ 2 กำหนดให้มีการปรับปรุงองค์กรที่รับผิดชอบการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับ ปฏิบัติการ ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การปรับปรุงโครงสร้างการจัดศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) ได้แก่ 1) การจัดให้มีส่วนงานข่าว ที่มีขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านข่าวและไซเบอร์ 2) การจัดให้มีส่วนปฏิบัติการที่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และต่อต้านการก่อการร้ายตั้งแต่ก่อนระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้เหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดส่งกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และกำลังพลที่มีคุณสมบัติด้านการต่อต้านการก่อการร้าย หมุนเวียนมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) เป็นวาระตามความเหมาะสม 3) การจัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) มีฐานะเป็นสายวิทยากรด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังพลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปรับปรุงด้านกำลังพล จะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ตั้งแต่การได้มาของกำลังพล ทั้งกำลังพลในส่วนปฏิบัติ และกำลังพลที่มีคุณสมบัติเฉพาะ การพัฒนาขีดความสามารถให้พร้อมที่จะปฏิบัติงาน และการหมุนเวียนไปปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

3. การปรับปรุงด้านยุทธโศปกรณ์ โดยจะต้องมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มียุทธโศปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 กำหนดให้มีการตรากฎหมายการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงได้มีอำนาจหน้าที่ และขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถที่จะปฏิบัติงานตามกฎหมายในการดำเนินการต่อผู้ก่อการร้าย และผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างครอบคลุมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งก่อนระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์

ประการที่ 4 กำหนดให้มีการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับ

ใช้กฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย อาทิสํานักงานตำรวจแห่งชาติ สํานักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสํานักงานอัยการพิเศษ เป็นต้น โดยอาจจะดำเนินการ ในลักษณะให้มีการจัดตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถบูรณาการการบังคับใช้ กฎหมายได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการดำเนินการในห้วงที่ผ่านมา ใช้การดำเนินการ ในลักษณะของการประสานงานและการขอความร่วมมือ มักจะประสบปัญหาข้อขัดแย้งและอุปสรรค ในการปฏิบัติ จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ และบางครั้งไม่สามารถ เอาผิดกับผู้ก่อการร้าย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้

ประการที่ 5 กำหนดให้มีการตรวจสอบองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization:NGO) และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างองค์กร วัตถุประสงค์ การดำเนินการ เป้าหมาย และเงื่อนไขต่างๆ ในการดำเนินงาน เนื่องจากการ ดำเนินการขององค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ บางองค์กรอาจจะ ดำเนินงานในลักษณะการให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือองค์กรก่อการร้ายทั้งทางตรง และทางอ้อมได้

ประการที่ 6 กำหนดแผนงาน และแนวทางการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา กลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการ ปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการเผยแพร่อุดมการณ์ และแนวคิดสุดโต่งเข้ามาในสังคมไทยได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลควรจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการ พิเศษ โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาว อาจจะเป็นแผน 10 ปี หรือ 20 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทาง หลักการและแผนที่นำทาง (Road map) สำหรับการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และการป้องกันแก้ไขเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ

2) รัฐบาลควรตรากฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย และ/หรือการ แก้ไขปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านความ มั่นคง และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้มีอำนาจหน้าที่ ขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสามารถ ปฏิบัติงานตามกรอบกฎหมายได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

3) ในยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ รัฐบาลควรให้ การสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วย การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล และ ยุทธโธปกรณ์ การจัดตั้งโรงเรียนหรือหลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งการสนับสนุน งบประมาณที่เพียงพอให้กับองค์กรที่รับผิดชอบการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้มี ขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายทั้งในปัจจุบัน และ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) รัฐบาลควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล เพื่อให้มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้าย

ระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของประเทศในภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลควรมีการประสานความร่วมมือในการผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism Information Sharing Platform) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายในภูมิภาค โดยกำหนดให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งศูนย์ และการจัดทำคลังพลจากแต่ละประเทศเข้าปฏิบัติงานภายในศูนย์ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรผลักดันในระดับนโยบายให้มีการขยายความร่วมมือในการฝึกศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และในระดับสากล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกัน และพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) รัฐบาลควรกำหนดแผนงาน และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา กลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนในสังคมไทยมีความเสี่ยง และล่อแหลมที่จะถูกปลุกฝังแนวคิด อุดมการณ์ จากกลุ่มที่นิยมลัทธิสุดโต่งได้

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

1) หน่วยงานความมั่นคงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานข่าวที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นการเฉพาะ เนื่องจากงานด้านการข่าวถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ทั้งในด้านการป้องกัน ยับยั้ง สกัดกั้นก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ และการปราบปรามเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น

2) ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วย การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล และยุทธวิธี การจัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้มีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ดำเนินการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล เพื่อให้มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้ายระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของประเทศในภูมิภาคอาเซียนอาจดำเนินการในลักษณะ การจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism Information Sharing Platform) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายในภูมิภาค รวมทั้งควรขยายความร่วมมือในการฝึกศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาคอาเซียน และในระดับสากล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ประเด็นการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ควรจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างไร มีผลบังคับใช้ครอบคลุมแค่ไหน และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานความมั่นคงในแต่ละระดับเป็นอย่างไร

2. ประเด็นการจัดตั้งโรงเรียน หรือศูนย์ฝึกการต่อต้านการก่อการร้ายควรมีโครงสร้าง การจัด ภารกิจ ขีดความสามารถ และขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไร รวมถึงการจัดทำหลักสูตร คู่มือ เอกสาร หลักนิยม และตำราการฝึกศึกษา ควรมีอะไรบ้างอย่างไร เพื่อให้โรงเรียนหรือศูนย์ฝึก การต่อต้านการก่อการร้าย มีฐานะเป็นสายวิทยากรหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประเด็นการกำหนดแผนงาน และ แนวทางการดำเนินการต่อกลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ควรมีมาตรการในการเฝ้าระวังและสกัดกั้นอย่างไร ควรมีมาตรการในการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหา อย่างไร

บรรณานุกรม

- ทวีป สัทธานัน. *ทฤษฎีความมั่นคง*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : นนทบุรี.
- พิภพ คำทองสุข. *ความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เมืองแก้ว., 1983.
- มานิต มานิตเจริญ. *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน*. สำนักพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา : กรุงเทพฯ.
- ยุทธศาสตร์กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2560 – 2564.
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร : กรุงเทพฯ.
- ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. 2560 - 2564 สภาความมั่นคงแห่งชาติ : กรุงเทพฯ.
- โรงเรียนเสนาธิการทหารบกแห่งสหรัฐอเมริกา (USACGSC) (1990). *Terrorism Attitude*. USACGSC : Washington DC.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรประเทศอินโดนีเซีย (1997). *Definition of Terrorism*. Indonesian Army Staff College (SESKOAD):Megalang.
- วิทยาลัยเสนาธิการทหาร. *แนวคิดด้านความมั่นคงของชาติ*. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร : กรุงเทพฯ., 2539.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., 2531
- สุพัตรา สุภาพ. *ความเป็นมาของสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. พิมพ์ครั้งที่ 11, 2553
- สุรชาติ บำรุงสุข. *ทฤษฎีความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
- อุปถัมภ์ อินทามาระ. *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ :, 2540
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. *มติชนสุดสัปดาห์ 9 ตุลาคม 2544*.
- บุญชู เกิดโชค. “การบูรณาการงานต่อต้านการก่อการร้ายของไทย”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร., 2555.
- พจน์ พงศ์สุวรรณ. “ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในไทย”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร., 2536.
- สุรศักดิ์ หุ่นเรืองมัย (2550). *บทบาทของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้าย*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร :, 2550.
- คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) *รายงานการประชุม*. 2552.
- ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล *ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร:กรุงเทพฯ. 2556.
- Acharya, A .(2001) .Constructing a Security Community in Southeast Asia: ASEAN and the problem of regional order. London : Routledge.

Asia Pacific Center for Security Studies (2005). *Concept of National Security*. APCSS : Hawaii.

Congressional Research Service (2009) Terrorism in Southeast Asia.

Hoffman, Bruce(2010). *Inside Terrorism*. Columbia University Press : New York.

Jonathan T. Chow (2005). ASEAN Counterterrorism Cooperation Since 9/11 :
Asian Survey Vol. 45, No. 2, pp. 302-321)

Record, Jeffrey (2003). *Bounding the Global War on Terrorism*. Peppleton
Press : New York.

Ruby, Charles L. (2010). *The definition of Terrorism*. Huffnord Press : Florida.

The American Heritage(R) Talking Dictionary (1995) .

[http://web.krisdika.go.th/asean/index.php/asean-politicalsecurity-community-
apsc?lang=th](http://web.krisdika.go.th/asean/index.php/asean-politicalsecurity-community-
apsc?lang=th) สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2561)

<http://www.britannica.com/eb/article-9071797>. เรียกข้อมูลเมื่อ 2006-08-11.

<http://www.dopa.go.th/layout/N1.DOC>Oxford Dictionary, 1987 : 337)

Walter Laquire.(2008). Center for Strategic and International Studies. CSIS : Hawaii.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลตรี ภูมิพัฒน์ จันทร์สว่าง
วัน เดือน ปีเกิด 5 เมษายน 2506
การศึกษา ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หลักสูตรส่งทางอากาศ
หลักสูตรการรบแบบจู่โจม
หลักสูตรสงครามนอกแบบ
หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าราบ
หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าราบ
หลักสูตรแทรกซึมทางอากาศเบื้องสูง
หลักสูตรผู้ควบคุมการกระโดดร่ม
หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 75 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงานโดยย่อ

รองผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ	พ.ศ.2531	
ผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษพิเศษ	พ.ศ.2535	
ผู้บังคับกองร้อยรบพิเศษ	พ.ศ.2539	
ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก	พ.ศ.2539	
ประจำแผนกกองสงครามพิเศษ กรมยุทธการทหารบก	พ.ศ.2540	
ฝ่ายเสนาธิการ ประจำกรมยุทธการทหารบก	พ.ศ.2545	
เสนาธิการ กรมรบพิเศษที่ 1	พ.ศ.2546	
รองผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 1	พ.ศ.2548	
ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 1	พ.ศ.2550	
ผู้อำนวยการกองยุทธการ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ	พ.ศ.2551	
ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3	พ.ศ.2553	
รองผู้บัญชาการโรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ	พ.ศ.2557	
รองผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 1	พ.ศ.2559	
ผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 1	พ.ศ.2560	
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ	พ.ศ.2561

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ชื่อเรื่อง แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ

ผู้วิจัย พลตรี ภูมิพัฒน์ จันทร์สว่าง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้นทุกประเทศจึงควรตระหนัก และรับรู้ถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มและรูปแบบการปฏิบัติการที่ยุ่ยาก ซับซ้อน หลากหลายมากขึ้น และมีการปรับเปลี่ยนไปจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 20 ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวโน้มภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ดังนี้

1. การก่อการร้ายมีแนวโน้มที่จะมีสาเหตุมาจากอุดมการณ์ หรือศาสนาที่แตกต่างกัน โดยการก่อการร้ายในรูปแบบของสงครามศาสนา เป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญในเชิงนโยบายมากขึ้น นับตั้งแต่การโจมตีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเลบานอน ตุรกี อียิปต์ ฝรั่งเศส เบลเยียม และอินโดนีเซีย โดยกลุ่มก่อการร้ายที่อ้างอุดมการณ์ทางศาสนาไม่ได้จำกัดเฉพาะศาสนาใดศาสนาหนึ่งเท่านั้น เพียงแต่ในห้วงที่ผ่านมการก่อการร้ายโดยใช้การอ้างอุดมการณ์ของศาสนาอิสลามมีเป็นจำนวนมากขึ้น จากกลุ่มเครือข่ายของ ISIS ที่ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญ เพราะกลุ่ม ISIS มีประเทศซีเรียและอิรักเป็นฐานที่มั่นในการปฏิบัติการ และมีการเผยแพร่อุดมการณ์อย่างกว้างขวาง มีโครงสร้างแบบกระจายอำนาจ รวมทั้งมีการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น อินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย ยูทูบในการจัดหาสมาชิกและสร้างแรงจูงใจในการก่อการร้ายให้กับผู้ก่อการร้ายทำให้มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก อีกทั้งยังมีกลุ่มก่อการร้ายอื่นที่ซึ่มซับแนวคิด อุดมการณ์รัฐอิสลาม และพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับกลุ่ม ISIS มากขึ้น การก่อการร้ายในรูปแบบของสงครามศาสนาจึงนับว่ามีความเสี่ยง และมีผลกระทบต่อความมั่นคงสูง ในขณะที่การป้องกันกระทำได้ยาก และขบวนการก่อการร้ายต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่ม ISIS ยังคงมีศักยภาพที่จะสามารถปฏิบัติการได้อย่างต่อเนื่องในทุกพื้นที่

2. การก่อการร้ายมีรูปแบบเป็นการก่อการร้ายตามลำพังมากขึ้น (Lone Wolf Terrorism) โดยการก่อการร้ายประเภทนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ของการก่อการร้าย ที่พัฒนาการจากคนในชาติตนเองที่ซึ่มซับคำสอนและอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้าย เช่น การก่อการร้ายในประเทศอังกฤษ จากกลุ่มมุสลิมที่เป็นผู้อพยพเข้าประเทศ หรือบางคนมีความเกลียดชังสภาพสังคมที่ตนดำรงอยู่จนกลายเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงขึ้นในประเทศของตนเอง การก่อการร้ายตามลำพังไม่ได้เกิดจากฐานความเชื่อทางศาสนาอย่างเดียว แต่มีสาเหตุที่ผสมผสานกันระหว่างผู้นิยมลัทธิขวาจัด (Right Wing Extremists) ผู้นิยมลัทธิชาตินิยม (Nationalists) และลัทธิหัวรุนแรงทางการเมืองต่างๆ โดยมีกลุ่มก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์/ความเชื่อทางศาสนาเข้ามาปลุกเร้า และเผยแพร่แนวคิดในการดำเนินการ

ทั้งนี้แนวโน้มการโจมตีโดยผู้ก่อการร้ายตามลำพังจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาของขบวนการก่อการร้ายในการแสวงหาแนวร่วม การฝึกผู้ก่อการร้าย และการโฆษณาชวนเชื่อ สามารถดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย ผู้ที่มีแนวคิดรุนแรงสามารถที่จะเข้าถึงความรู้และประสบการณ์การก่อการร้ายได้จากกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีประสบการณ์ทั่วโลกผ่านหน้าจคอมพิวเตอร์

จากเหตุการณ์การก่อการร้ายและการแพร่กระจายความคิดสุดโต่งของกลุ่มผู้ก่อการร้ายสร้างผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่างๆ เป็นอย่างมาก ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่กระจายแนวความคิดของกลุ่มผู้ก่อการร้ายทางอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เนื่องจากประชาชนในประเทศไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย จึงทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายเป็นเรื่องที่ไม่ไกลตัวอีกต่อไป ภัยคุกคามการก่อการร้ายมีแนวโน้มที่จะแพร่กระจายเข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เนื่องจากภูมิภาคนี้มีกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่ไม่สงบที่มีแนวโน้มที่จะเข้าเป็นแนวร่วมของกลุ่มก่อการร้ายได้ในหลายประเทศ เช่น กลุ่มกบฏโมโร (MILF) และกลุ่มอะบูไซยาฟ (Aby Sayyaf) ในเกาะมินดาเนา ฟิลิปปินส์ กลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ (Jama ah Islamiyah :JI) ในอินโดนีเซีย และกลุ่มกัมปุลันมุจาฮิดีนในมาเลเซีย (Kumpulan Mujahidin Malaysia : KMM) ประกอบกับที่ตั้งของประเทศไทยมีภูมิรัฐศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นจุดศูนย์กลางที่จะเป็นเครือข่ายการก่อการร้าย เนื่องจากมีเขตแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ อีกทั้งการเป็นประชาคมอาเซียนทำให้มาตรการการตรวจคนเข้าเมืองมีการผ่อนปรนมาก รวมถึงมาตรการด้านการต่อต้านข่าวกรองในประเทศยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร ประกอบกับกฎหมายด้านความมั่นคง หรือการต่อต้านการก่อการร้าย ยังขาดการปรับปรุงให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์โลก จึงทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงพอสมควรที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายจะแสวงประโยชน์ในการดำเนินการด้านต่างๆ ในการนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ การพัฒนาการของการก่อการร้ายในประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงในระดับสากล เพื่อที่จะได้ศึกษาแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้าย และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การจัดทำเอกสารวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากล อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษสำหรับการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ” มีขอบเขตในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ การก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของชาติเป็นหลัก

2. ขอบเขตด้านประชากร ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ โดยในระดับนโยบายได้แก่ 1) รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม 2) อดีตรองนายกรัฐมนตรี พลเอก อดิศักดิ์ ปฎิมาประกร 3) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด 4) ผู้บัญชาการทหารบก 5) ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย 6) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก ชัยชนะ นาคเกิด 7) อดีตผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย พลเอก สุรสิทธิ์ ถาวร 8) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และระดับปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ 2) ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 3) ผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 4) อดีตผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 พันเอก อินทนนท์ รัตนกาฬ 5) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือ 6) ผู้บังคับการกรมปฏิบัติการพิเศษ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองทัพอากาศ 7) ผู้บังคับการ กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 8) ผู้กำกับการ กองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา โดยมุ่งศึกษาเฉพาะห้วง ตุลาคม 2560 – พฤษภาคม 2561 เท่านั้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการรวมจำนวน 16 คน โดยจะนำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนารูปแบบของการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากล อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกพร้อม และแผนการปฏิบัติร่วม

สภาพการพัฒนารูปแบบของการก่อการร้าย

ในด้านสภาพการพัฒนาการของการก่อความไม่สงบและการก่อการร้าย ผลการวิจัยพบว่าสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ถือเป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเป็นอย่างมาก ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก อีกทั้งจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย มีแนวโน้มที่จะขยายการปฏิบัติกว้างขวางมากยิ่งขึ้น มีการปฏิบัติที่ยุ่ยาก ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยากมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยรูปแบบในการปฏิบัติการ ในอดีตรูปแบบการปฏิบัติการที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การจับยึดตัวประกัน (Hostage taking) และการก่อวินาศกรรมด้วยการวางระเบิดเป็นหลัก มีการยื่นข้อเรียกร้อง เพื่อให้ปล่อยสมาชิกกลุ่ม หรือข้อเรียกร้องทางการเมืองให้กับกลุ่มก่อการร้าย ขณะที่ปัจจุบันการที่ปฏิบัติการไม่ยึดติดกับรูปแบบการใช้อาวุธ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการปฏิบัติการโดยมีลักษณะผสมของการใช้อาวุธร้ายแรง โดยใช้อาวุธที่เป็นอันตรายทุกประเภท และมีเป้าหมายในการโจมตีพื้นที่สาธารณะที่อ่อนไหว (Soft targets) รวมทั้งการปฏิบัติการด้วยกำลังเพื่อยึดครองพื้นที่ โครงสร้าง/ลักษณะขององค์กร ในอดีตการจัดวางโครงสร้างมีแบบแผนการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการสั่งการจากบนลงล่างสู่สมาชิกระดับปฏิบัติการซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับการจัดวางโครงสร้างขององค์กรทางการทหารเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันการจัดวางโครงสร้างมีการปิดลับมากขึ้น และมีลักษณะการบัญชาการแนวราบ โดยที่มีการแตกตัวของกลุ่มเป็นกลุ่มย่อย (Cell) ไม่มีลำดับชั้นการบังคับบัญชาชัดเจน และติดต่อสื่อสารกันผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งไม่มีการตั้งใครเป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรที่คอยควบคุมสั่งการในลักษณะเด็ดขาด (Single command) การจัดหาสมาชิกในอดีต มีการจัดหาสมาชิกในแบบการชักชวนกันด้วยอุดมการณ์ ปัจจุบันการจัดหาสมาชิกได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิด ผลงาน และดึงดูดผู้คนเข้ามาอยู่ในองค์กร (Recruit) เพราะสามารถเข้าถึงได้เฉพาะตัวไม่จำกัดจำนวน และการป้องกันกระทำได้อย่างผลกระทบต่อความมั่นคง ในอดีตผลกระทบที่เกิดจากการก่อการร้ายยังไม่กว้างขวางมากนัก เนื่องจากการเผยแพร่ผลการปฏิบัติยังไม่รวดเร็ว และไม่สามารถเข้าถึงเป้าหมายได้ดีเท่าที่ควร ปัจจุบันการเผยแพร่ผลการปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงเป้าหมายทุกระดับได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม และผลกระทบต่อความมั่นคงเป็นอย่างมากในทุกด้าน

แนวทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับสากล อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนการฝึกร่วม และแผนการปฏิบัติร่วม

ประการที่ 1 ลดความหวาดระแวงต่อการแทรกแซงกิจการภายในของอาเซียนด้วยตนเอง

การไม่ไว้วางใจกันของประเทศสมาชิก การมองว่าประเทศสมาชิกเป็นคู่แข่ง และการขาดซึ่งอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียน เป็นอุปสรรคสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างกัน สำหรับในระดับสากลควรเป็นบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงกลาโหม รวมทั้งกองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพต่างๆ ที่ได้มีข้อตกลง และมีความร่วมมือในการฝึกร่วมกันกับประเทศต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องแล้ว ในการดำเนินการ

เสริมสร้างความไว้วางใจและการแสวงหาความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ในระดับสากล

ประการที่ 2 จัดตั้งหน่วยงานด้านการข่าวภูมิภาคอาเซียน หรือ ประชาคมข่าวกรองอาเซียนเป็นหน่วยงานระดับภูมิภาคที่เป็นทางการและการมีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลด้านการก่อการร้ายและความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดห้วงเวลาการประชุมประจำปีร่วมกัน ขณะเดียวกันก็มีการฝึกซ้อมด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบของอาเซียนตามวงรอบปกติ เพื่อให้สามารถใช้ข่าวกรองที่ได้รับมาให้เกิดประโยชน์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งการกำหนดทำที่ที่ชัดเจนต่อความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงความไว้วางใจของทั้งสองฝ่าย รวมทั้งกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนที่อาจจะมีพื้นที่สนใจ เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่ถูกระบุว่าเป็นพื้นที่บ่มเพาะและฐานการสนับสนุนของกลุ่มก่อการร้าย สำหรับในระดับสากล ควรดำเนินการในลักษณะของการขยายความร่วมมือในด้านการประสานงาน การประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้าย รวมทั้งการฝึกศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น

ประการที่ 3 ควรมีการทำ Big Data Center ร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อบูรณาการข้อมูลข่าวสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้าย/การต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน ควรมีการจัดทำข้อมูลบุคคลเป้าหมาย หรือองค์กรเป้าหมายร่วมกันในภูมิภาค เพื่อแจ้งข่าวสารให้แก่ประเทศสมาชิกให้เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนซึ่งกันและกัน

2. ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ

จากผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิรัฐศาสตร์เป็นศูนย์กลางในภูมิภาค มีชายแดนทางบกติดต่อกับหลายประเทศ การเป็นประชาคมอาเซียน และการมีนโยบายมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้มาตรการการตรวจคนเข้าเมือง การตรวจสิ่งของผ่านแดน และมาตรการการต่อต้านข่าวกรองยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ในขณะที่ประชาชนไทยมีเสรีในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง ซึ่งหากเกิดปัญหาการก่อการร้ายขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาข้อขัดข้อง ข้อจำกัด และความไม่พร้อมในหลายประการ ที่สำคัญดังนี้

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

ปัจจุบันสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560 – 2564 แต่ยังไม่มีการประกาศให้มีการบังคับใช้อย่างเป็นทางการ จึงทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย และใช้เป็นแนวทางในการเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ ในการรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย

ผลกระทบในด้านกฎหมายที่มีผลต่อการดำเนินการต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นการเฉพาะที่จะใช้ในการบริหารจัดการกับปัญหาภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ดังนั้นการจัดการกับการก่อการร้ายฝ่ายความมั่นคงจะอาศัยอำนาจในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งต้องอาศัยการประกาศจากนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หรืออาศัยอำนาจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อผู้ก่อการร้าย ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. ด้านกำลังพลของหน่วยงานความมั่นคง ทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ

ผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย คือ ปัญหาทางด้านกำลังพลของหน่วยงานด้านความมั่นคงในการต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่ การที่องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของกำลังพลหน่วยงานของรัฐยังไม่มีเอกภาพ ทักษะไม่เท่าที่ควร และไม่มีสถาบันการศึกษา หรือวิชาการที่จะให้ความรู้พื้นฐานของการต่อต้านการก่อการร้าย รวมถึงอัตรากำลังพลสำหรับใช้ในการป้องกันเหตุเพื่อให้ความพร้อมมากยิ่งขึ้น ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราประชากรต่อพื้นที่และอัตราการขยายตัวของกลุ่มองค์กรด้านการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้

4. ด้านยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือ ในการปฏิบัติการ

ยุทธโศปกรณ์ในปัจจุบันเป็นยุทธโศปกรณ์ที่ไม่ทันสมัย ไม่สามารถรองรับสถานการณ์การก่อการร้ายในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบควบคุมสั่งการ และเทคโนโลยีทางด้านยุทธวิธี ส่งผลให้การปฏิบัติการกิจการต่อต้านการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และยุทธโศปกรณ์ในการดำเนินงานด้านการข่าวยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อภารกิจ จึงทำให้การปฏิบัติการไม่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้งานด้านการข่าวไม่สมบูรณ์ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษของไทย

จากผลการวิจัย ได้มีแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย เป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศประการหนึ่ง จึงถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนในทุกสาขาอาชีพที่จะต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ รวมทั้งการร่วมกันป้องกัน และต่อต้านการก่อการร้ายในขีดความสามารถที่จะกระทำได้

ประการที่ 2 กำหนดให้มีการปรับปรุงองค์กรที่รับผิดชอบการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการรองรับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การปรับปรุงโครงสร้างการจัดศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) ได้แก่ 1) การจัดให้มีส่วนงานข่าว ที่มีขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านการข่าวและไซเบอร์ 2) การจัดให้มีส่วนปฏิบัติการที่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และต่อต้านการก่อการร้ายตั้งแต่ก่อนระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้เหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดส่งกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และกำลังพลที่มีคุณสมบัติด้านการต่อต้านการก่อการร้าย หมุนเวียนมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) เป็นวาระตามความเหมาะสม 3) การจัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้มีฐานะเป็นสายวิชาการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังพลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปรับปรุงด้านกำลังพล จะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ตั้งแต่การได้มาของกำลังพล ทั้งกำลังพลในส่วนปฏิบัติ และกำลังพลที่มีคุณสมบัติเฉพาะการพัฒนาขีดความสามารถให้พร้อมที่จะปฏิบัติงาน และการหมุนเวียนไปปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

3. การปรับปรุงด้านยุทธโศปกรณ์ โดยจะต้องมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มียุทธโศปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม และสามารถใช้อุปกรณ์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 กำหนดให้มีการตรากฎหมายการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงได้มีอำนาจหน้าที่ และขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถที่จะปฏิบัติงานตามกฎหมายในการดำเนินการต่อผู้ก่อการร้าย และผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างครอบคลุมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์

ประการที่ 4 กำหนดให้มีการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการพิเศษ เป็นต้น โดยอาจจะดำเนินการในลักษณะให้มีการจัดตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการดำเนินการในห้วงที่ผ่านมา ใช้การดำเนินการ ในลักษณะของการประสานงานและการขอความร่วมมือ มักจะประสบปัญหาข้อขัดแย้งและอุปสรรคในการปฏิบัติ จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ และบางครั้งไม่สามารถเอาผิดกับผู้ก่อการร้าย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้

ประการที่ 5 กำหนดให้มีการตรวจสอบองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization:NGO) และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างองค์กรวัตถุประสงค์ การดำเนินการ เป้าหมาย และเงื่อนไขต่างๆ ในการดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินการขององค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรให้ความช่วยเหลือต่างๆ บางองค์กรอาจจะดำเนินงานในลักษณะการให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือองค์กรก่อการร้ายทั้งทางตรง และทางอ้อมได้

ประการที่ 6 กำหนดแผนงาน และแนวทางการดำเนินการในการแก้ไขปัญหากลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อลดการเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลควรจัดทำยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาว อาจจะเป็นแผน 10 ปี หรือ 20 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักการและแผนที่นำทาง (Road map) สำหรับการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้าย และการป้องกันแก้ไขเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ

2) รัฐบาลควรตรากฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย และ/หรือการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้มีอำนาจหน้าที่ ขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติงานตามกรอบกฎหมายได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

3) ในยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วย การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล และยุทธวิธีกรรม การจัดตั้งโรงเรียนหรือหลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอให้กับองค์กรที่รับผิดชอบการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้มีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) รัฐบาลควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล เพื่อให้มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้าย ระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของประเทศในภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลควรมีการประสานความร่วมมือในการผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism Information Sharing Platform) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายในภูมิภาค โดยกำหนดให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งศูนย์ และการจัดกำลังพลจากแต่ละประเทศเข้าปฏิบัติงานภายในศูนย์ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรผลักดันในระดับนโยบายให้มีการขยายความร่วมมือในการฝึก ศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาคอาเซียน และในระดับสากล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน

5) รัฐบาลควรกำหนดแผนงาน และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทาง

การปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนในสังคมไทยมีความเสี่ยง และล่อแหลมที่จะถูกปลุกฝังแนวคิด อุดมการณ์ จากกลุ่มที่นิยมลัทธิสุดโต่งได้

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

1) หน่วยงานความมั่นคงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานข่าวที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นการเฉพาะ เนื่องจากงานด้านการข่าวถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ทั้งในด้านการป้องกัน ยับยั้ง สกัดกั้นก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ และการปราบปรามเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น

2) ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วย การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล และยุทธวิธี การจัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์ฝึกการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้มีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ดำเนินการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล เพื่อให้มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านการก่อการร้ายระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของประเทศในภูมิภาคอาเซียนอาจดำเนินการในลักษณะ การจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism Information Sharing Platform) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายในภูมิภาค รวมทั้งควรขยายความร่วมมือในการฝึก ศึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาคอาเซียน และในระดับสากล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ประเด็นการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ควรจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างไร มีผลบังคับใช้ครอบคลุมแค่ไหน และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานความมั่นคงในแต่ละระดับเป็นอย่างไร

2) ประเด็นการจัดตั้งโรงเรียน หรือศูนย์ฝึกการต่อต้านการก่อการร้ายควรมีโครงสร้าง การจัด ภารกิจ ขีดความสามารถ และขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไร รวมถึงการจัดทำหลักสูตร คู่มือ เอกสาร หลักนิยม และตำราการศึกษา ควรมีอะไรบ้างอย่างไร เพื่อให้โรงเรียนหรือศูนย์ฝึกการต่อต้านการก่อการร้าย มีฐานะเป็นสายวิทยาการหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประเด็นการกำหนดแผนงาน และ แนวทางการดำเนินการต่อกลุ่มแนวคิดสุดโต่ง (Violent Extremist) ควรมีมาตรการในการเฝ้าระวังและสกัดกั้นอย่างไร ควรมีมาตรการในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

